EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014–2020

MAS Český les, z. s.

verze listopad 2016

OPERAČNÍ PROGRAM TECHNICKÁ POMOC

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Obsah

1. Úvod ... 5
1.1. Základní informace o MAS ... 5
1.1.1. Identifikace právnické osoby a její orgány ... 7
1.1.2. Orgány MAS Český les, z. s. ... 7
1.1.3. Zdůvodnění vymezení MAS v území ... 11
1.2. Historie a zkušenosti s rozvojem území ... 12
1.2.1. Historie ... 12
1.2.2. Zkušenosti ... 12
1.3. Definování odpovědnosti za realizaci strategie ... 13
2. Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování SCLLD ... 15
3. Proces tvorby a východiska zpracování SCLLD ... 17
4. Analytická část ... 22
4.1. Fyzickogeografická charakteristika území ... 22
4.1.1. Klimatické poměry ... 22
4.1.2. Geologické poměry ... 22
4.1.3. Geomorfologické členění ... 22
4.1.4. Pedologické poměry a land cover (krajinný pokryv) ... 23
4.1.5. Hydrografie ... 24
4.1.6. Biogeografické poměry ... 24
4.1.7. Ekologická stabilita ... 24
4.1.8. Shrnutí ... 25
4.2. Řízení obcí, informovanost a spolupráce ... 25
4.2.1. Řízení obcí ... 25
4.2.2. Hospodaření obcí ... 26
4.2.3. Informovanost ... 27
4.2.4. Spolupráce ... 27
4.2.5. Shrnutí ... 31
4.3. Historie území MAS Český les ... 32
4.4. Obyvatelstvo - vývoj osídlení a sídelní struktura, věková struktura, vzdělanostní struktura ... 33
4.4.1. Vývoj osídlení a sídelní struktura ... 33
4.4.2. Věková struktura ... 40
4.4.3. Vzdělanostní struktura ... 44
4.4.4. Sociálně vyloučené lokality ... 47
4.4.5. Shrnutí ... 50
4.5. Technická infrastruktura ... 50
4.5.1. Vodovodní infrastruktura ... 50
4.5.2. Kanalizace ... 51
4.5.3. Připojení domů na plynovod ... 51
4.5.4. Způsob vytápění ... 52
4.5.5. Zásobování elektrickou energií ... 52
4.5.6. Komunikační infrastruktura ... 53
4.5.7. Ochrana proti povodním ... 53
4.5.8. Shrnutí ... 54
4.6. Dopravní infrastruktura ... 55
4.6.1. Silniční síť ... 55

4.6.2. Síť cyklostezek ... 56
4.6.3. Železniční doprava ... 56
4.6.4. Hraniční přechody ... 57
4.6.5. Veřejná doprava ... 57
4.6.6. Shrnutí ... 57
4.7. Bydlení ... 58
4.7.1. Shrnutí ... 58
4.8. Vybavenost obcí a služby ... 58
4.8.1. Veřejné služby obcí ... 58
4.8.2. Rodinná politika ... 67
4.8.3. Kulturní vybavenost ... 67
4.8.4. Sportovní vybavenost ... 68
4.8.5. Ostatní vybavenost a služby obcí ... 69
4.8.6. Shrnutí ... 69
4.9. Životní prostředí a jeho ochrana ... 70
4.9.1. Chráněná území na území MAS Český les ... 71
4.9.2. Obecná ochrana přírody a krajiny ... 73
4.9.3. Památné stromy ... 74
4.9.4. Čistota a ochrana ovzduší ... 74
4.9.5. Ochrana půdy ... 75
4.9.6. Ochrana vod ... 76
4.9.7. Čistota vod ... 77
4.9.8. Staré ekologické zátěže ... 78
4.9.9. Odpadové hospodářství ... 79
4.9.10. Invazní a geograficky nepůvodní druhy na území CHKO Český les ... 79
4.9.11. Brownfields ... 83
4.9.12. Veřejná zeleň ... 83
4.9.13. Shrnutí ... 83
4.10. Život v obcích ... 84
4.10.1. Kulturní a společenský život ... 84
4.10.2. Spolky ... 84
4.10.3. Církev a duchovní život ... 85
4.10.4. Účast obcí v prestižní soutěži Vesnice roku ... 86
4.10.5. Bezpečnost ... 87
4.10.6. Shrnutí ... 89
4.11. Zaměstnanost, podnikání a výroba ... 90
4.11.1. Ekonomická aktivita a zaměstnanost ... 90
4.11.2. Struktura zaměstnanosti podle odvětví ... 93
4.11.3. Podnikatelské prostředí ... 95
4.11.4. Podnikatelská infrastruktura ... 98
4.11.5. Sociální podnikání ... 99
4.11.5. Pracovní vyjížďka ... 99
4.11.6. Shrnutí ... 100
4.12. Zemědělství a lesnictví ... 100
4.12.1. Zemědělští podnikatelé ... 102
4.12.2. Ekologické zemědělství ... 103
4.12.3. Méně příznivé oblasti pro zemědělství – LFA ... 104
4.12.4. Lesnictví ... 105

4.12.5. Lesnická a zemědělská infrastruktura ... 108
4.12.6. Pozemkové úpravy ... 108
4.12.7. Sucho a zemědělství ... 109
4.12.8. Shrnutí ... 110
4.13. Cestovní ruch ... 110
4.13.1. Atraktivity pro cestovní ruch ... 111
4.13.2. Služby cestovního ruchu ... 115
4.13.3. Shrnutí ... 117
4.14. Vývojové trendy na území MAS Český les ... 118
4.15. Celková SWOT analýza ... 120
4.16. Analýza problémů a potřeb ... 123
5. Návrhová část SCLLD 2014 – 2020 ... 129
5.1. Strategické a specifické cíle ... 131
Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel ... 132
Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál ... 138
Strategický cíl C: Vynikající dopravní a technická infrastruktura ... 144
Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí ... 148
Strategický cíl E: Rozvinutý cestovní ruch ... 152
5.2. Vazby na horizontální témata ... 156
5.3. Integrované a inovativní prvky v SCLLD ... 158
5.4. Zmapování relevantních strategií a vazba na tyto dokumenty ... 160
6. Akční plán ... 163
6.1. Programový rámec Integrovaný regionální operační program ... 164
6.2. Programový rámec Operační program Životní prostředí ... 175
6.3. Programový rámec Program rozvoje venkova ... 181
6.4. Programový rámec Operační program Zaměstnanost ... 197
6.5. Vazby programových rámců na opatření mimo programové rámce ... 213
6.6. Integrované přístupy napříč programovými rámci ... 216
7. Implementační část ... 218
7.1. Popis řízení včetně řídící a realizační struktury MAS Český les, z. s. ... 218
7.1.1. Způsob řízení ... 218
7.1.2. Činnost povinných orgánů MAS, jejich úkoly, povinnost a odpovědnost ... 219
7.1.3. Činnost kanceláře MAS, její úkoly, povinnost a odpovědnost ... 221
7.1.4. Povinnosti a úkoly MAS Český les, z. s. ... 225
7.2. Popis administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů ... 226
7.3. Popis animačních aktivit ... 228
7.4. Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce ... 231
7.5. Popis zvláštních opatření pro hodnocení ... 232
Monitoring ... 232
Evaluace ... 234
7.6. Změny integrované strategie CLLD ... 235
7.7. Postup změny SCLLD ze strany MAS Český les, z. s. ... 236
8. Literatura a zdroje ... 238

1. Úvod

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je místní rozvoj vedený místními akčními skupinami, který se uskutečňuje na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje zaměřených na dotyčnou oblast. Rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci MAS.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) MAS Český les, z. s., si tedy klade za cíl rozvíjet a iniciovat nové aktivity, které povedou k trvale udržitelnému rozvoji území MAS Český les. K tomu budou využity místní zdroje, potenciál všech aktérů (nejen na místní úrovni), veřejná, nezisková i podnikatelská sféra. Rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci MAS. Strategie CLLD je zpracována do roku 2023.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje mohou napomoci i k řešení problémů obyvatel lokalit ohrožených sociálním vyloučením, avšak primárně by se mělo jednat o strategie rozvojové, jak vyplývá z jejich názvu.

1.1. Základní informace o MAS

Název subjektu	MAS Český les, z. s.
Sídlo	Staré Sedliště 359, 348 01 Staré Sedliště
Kancelář	Hradská 52, 344 01 Domažlice
Identifikační číslo	266 79 973
Právní forma	Zapsaný spolek
Rozloha území MAS Český les	1 498,8 km^2
Počet obyvatel	61 576 (k 1. 1. 2014)
Počet obcí vymezující území MAS Český les	77

MAS Český les, z. s., je registrována u Krajského soudu v Plzni pod spisovou značkou L 4161. Území MAS Český les zahrnuje v roce 2015 celkem 77 obcí. Následující tabulka obsahuje základní informace o jednotlivých obcích.

Obec	Počet obyvatel k 1. 1. 2014	Rozloha (km²)	Obec	Počet obyvatel k 1. 1. 2014	Rozloha (km²)
Babylon	304	6,65	Mutěnín	245	15,48
Bělá nad Radbuzou	1 767	83,31	Nemanice	260	38,37
Blížejov	1 461	24,99	Nevolice	173	2,56
Bor	4 153	116,52	Nový Kramolín	225	9,19
Brod nad Tichou	258	9,82	Obora	115	16,14
Broumov	124	10,17	Osvračín	593	11,24
Bukovec	91	5,84	Otov	102	7,11
Čermná	239	3,25	Pařezov	158	1,59
Černovice	170	6,97	Pasečnice	194	7,75
Česká Kubice	866	45,97	Pec	232	8,00
Díly	397	1,40	Pelechy	77	1,68
Domažlice	11 110	24,62	Poběžovice	1 600	27,81
Drahotín	190	8,91	Poděvousy	251	2,73
Draženov	403	6,72	Postřekov	1 113	18,89
Halže	957	35,55	Prostiboř	135	10,35
Hlohová	252	6,66	Přimda	1 544	50,63
Hlohovčice	180	3,32	Puclice	346	13,86
Holýšov	4 995	29,31	Rozvadov	750	54,93
Hora Svatého Václava	66	7,65	Rybník	180	36,49
Horní Kamenice	236	3,85	Semněvice	187	12,03
Horšovský Týn	4 994	71,31	Srbice	382	13,84
Hostouň	1 311	38,51	Srby	421	20,45
Hošťka	429	36,15	Staňkov	3 248	20,49
Hvožďany	32	2,99	Staré Sedliště	1 311	37,38
Chodov	771	8,88	Staré Sedlo	241	23,60
Chodský Újezd	768	64,78	Stráž (DO)	232	2,66
Chrastavice	388	8,74	Stráž (TC)	1 112	53,97
Kanice	187	7,59	Studánka	464	7,11
Klenčí pod Čerchovem	1 293	18,09	Tisová	472	19,95
Kočov	196	11,46	Tlumačov	422	11,87
Koloveč	1 003	13,76	Trhanov	551	2,14
Křenovy	136	3,13	Třemešné	375	51,12
Luženičky	334	6,29	Újezd	414	11,02
Meclov	1 106	31,94	Velký Malahov	283	16,95
Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn)	136	10,13	Vidice	166	11,96
Milavče	588	12,17	Vlkanov	132	4,29
Mířkov	267	17,63	Zadní Chodov	258	13,88
Mnichov	240	14,25	Ždánov	152	3,37
Močerady	62	6,67	celkem	**61 576**	**1 498,79**

Zdroj: www.czso.cz

1.1.1. Identifikace právnické osoby a její orgány

MAS Český les, z. s., je dobrovolný nezávislý spolek sdružující občany, neziskové organizace, podnikatelskou sféru a organizace veřejné správy na základě společného zájmu o rozvoj venkova a zemědělství. Jejím základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Právní poměry se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, dalšími obecně závaznými právními předpisy a stanovami MAS Český les.

MAS Český les má vytvořeny vlastní orgány, které zabezpečují chod organizace. Jejich rozhodování je transparentní. Orgány mají funkci rozhodovací, výběrovou a kontrolní. Kompetence orgánů je určena stanovami MAS Český les, z. s., a jednacími řády, které jsou zveřejněny na internetových stránkách www.masceskyles.cz. Členové orgánů MAS Český les vykonávají svoji funkci svědomitě.

1.1.2. Orgány MAS Český les, z. s.

Valná hromada

Je nejvyšším orgánem a je tvořena všemi členy MAS Český les, z. s., přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv. MAS Český les má 34 členů. Zájmové skupiny byly zvoleny následovně: 1. Kvalita života na venkově, 2. Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika, 3. Cestovní ruch, 4. Zemědělství, kvalitní a udržitelné životní prostředí a 5. Sociální koheze a vzdělávání.

Tabulka č. 1: Seznam členů MAS Český les, z. s., v roce 2015

Č.	Člen - název subjektu	Sídlo/Provozovna	Místní působnost/předmět činnosti	Zájmová skupina
1	Agročas spol. s r. o.	Částkov 1 348 01 Staré Sedliště	Zemědělská činnost	4
2	AGROKLAS Staré Sedliště, a. s.	Staré Sedliště 357 348 01 Staré Sedliště	Zemědělská činnost	2
3	BABKA, s. r. o.	K Letišti 688 339 01 Klatovy 2	Podpora drobného podnikání na území MAS Český les	2
4	BK II., s. r. o.	Strážská 483 348 02 Bor	Zemědělská činnost	2
5	BORSKO	Náměstí Republiky 1 348 02 Bor	Dobrovolný svazek obcí, všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
6	Čurka František	Školní 215 347 01 Halže	Fyzická osoba	4
7	Druhá Poběžovická, a. s.	Vranovská 142 345 22 Poběžovice	Zemědělská činnost	2
8	DSP-MARKET s. r. o.	Havlíčkova 6 344 01 Domažlice	Maloobchod, velkoobchod, půjčovna nářadí, stavební firma	2
9	Feferonka, s. r. o.	Hradská 52 344 01 Domažlice	Poskytování služeb pro zemědělství a zahradnictví	4
10	Hlohová Borek, z. s. p. o.	Hlohová 58 345 61 Hlohová	Podpora cestovního ruchu na území MAS Český les	3

Č.	Člen - název subjektu	Sídlo/Provozovna	Místní působnost/předmět činnosti	Zájmová skupina
11	Janda Marek	Úborsko 2 340 21 Běhařov	Zemědělská činnost v k. ú. Míškov	4
12	Komunita NOE	Francouzská 1875/36 307 06 Plzeň 2 - Slovany	Podpora rozvoje území MAS Český les v sociálních oblastech	5
13	LACEMBOK, z. s.	Horní Kamenice 65 345 62 Holýšov	Podpora cestovního ruchu na území MAS Český les	3
14	LUČINA - sdružení obcí	Žďárská 167 348 16 Halže	Dobrovolný svazek obcí, všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
15	Mikroregion Dobrohost	Rybník 10 354 25 Hostouň	Dobrovolný svazek obcí, všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
16	Milada Huláková	Holostřevy 79 348 02 Bor	Fyzická osoba	4
17	Občanské sdružení Abraham	Smetanova 119 345 22 Poběžovice	Podpora cestovního ruchu na území MAS Český les	3
18	Občanské sdružení Koráb	Staré Sedlo 60 348 02 Bor	Podpora rozvoje území, vzdělávání	5
19	Obec Poděvousy	Poděvousy 41 345 61 Staňkov	Všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
20	Peckert Tomáš	Kopec 4, 349 01 Prostiboř	Fyzická osoba	4
21	Podlipská Božena	Borská 547 348 02 Bor	Fyzická osoba	5
22	Římskokatolická farnost Bor u Tachova	5. května 31 348 02 Bor	Církevní činnost	5
23	Sbor dobrovolných hasičů Halže	Lipová 102 347 01 Halže	Činnost v oblasti protipožární ochrany	1
24	Sdružení pro výstavbu rozhledny v Horšovském Týně	Náměstí Republiky 105 346 01 Horšovský Týn	Podpora cestovního ruchu na území MAS Český les	3
25	"SEDMIHOŘÍ"	Staré Sedlo 60 348 02 Bor	Dobrovolný svazek obcí, všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
26	Střední odborné učiliště Domažlice	Prokopa Velikého 640 344 01 Domažlice	Střední odborné vzdělávání na učilištích	5
27	Střední škola Bor	Plzeňská 231 348 02 Bor	Střední odborné vzdělávání na učilištích	5
28	Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru "Domažlicko"	Babylon 27 344 01 Domažlice	Dobrovolný svazek obcí, všeobecné činnosti veřejné správy, veřejná správa a hospodářská a sociální politika	1
29	Valíčková Jitka	Staré Sedliště 163 348 01 Bor	Fyzická osoba	3
30	Vogel Medien International, s. r. o.	Vídeňská 218 339 01 Klatovy	Nakladatelská a vydavatelská činnost, reklamní a propagační činnost na území MAS Český les	2

Č.	Člen - název subjektu	Sídlo/Provozovna	Místní působnost/předmět činnosti	Zájmová skupina
31	Všetečka & syn s. r. o.	Palackého 460, 334 01 Přeštice	Služby v pohřebnictví	2
32	Zapletalová Irena	Studánka 178 347 01 Studánka	Fyzická osoba	3
33	Zemědělské obchodní družstvo Mrákov	Mrákov 21 345 01 Mrákov	Zemědělská činnost	2
34	ZLATÝ ČAS o. p. s.	Částkov 1 348 01 Staré Sedliště	Podpora cestovního ruchu na území MAS Český les	3

Výkonná rada

Výkonná rada má sedm členů, které volí a odvolává valná hromada.

Tabulka č. 2: Členové výkonné rady MAS Český les, z. s., v roce 2015

Název subjektu	Jméno a příjmení zástupce
Čurka František	Čurka František
Druhá Poběžovická, a. s.	Halavič Josef
Občanské sdružení Abraham	Šánová Anna
Občanské sdružení Koráb	Novotný Jiří
Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru "Domažlicko"	Picka Libor
Valíčková Jitka	Valíčková Jitka
ZLATÝ ČAS o. p. s.	Bečvář Miroslav

Dozorčí rada

Dozorčí rada má pět členů, které volí a odvolává valná hromada.

Tabulka č. 3: Členové dozorčí rady MAS Český les, z. s., v roce 2015

Název subjektu	Jméno a příjmení zástupce
Agročas, spol. s r.o.	Hruška Zdeněk
Feferonka, s. r. o.	Nedvěd Lukáš
Římskokatolická farnost Bor	Born Vladimír
Střední škola Bor	Valečková Zdeňka
Zemědělské obchodní družstvo Mrákov	Schamberger Jiří

Výběrová komise

Výběrová komise má 12 členů, které volí a odvolává valná hromada, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Tabulka č. 4: Členové výběrové komise MAS Český les, z. s., v roce 2015

Název subjektu	Příjmení a jméno zástupce
Fyzická osoba	Bubová Marie
DSP-MARKET s. r. o.	Pelnář Václav
Fyzická osoba	Huláková Milada
Fyzická osoba	Kusý Jaroslav
Fyzická osoba	Podlipská Božena
Fyzická osoba	Pulchartová Olga
Fyzická osoba	Rauch Miroslav
Sbor dobrovolných hasičů Halže	Čurková Jana
Sdružení pro výstavbu rozhledny v Horšovském Týně	Thomayer Luděk
Fyzická osoba	Sladký Štěpán
Fyzická osoba	Vašíčková Lenka
Fyzická osoba	Zapletalová Irena

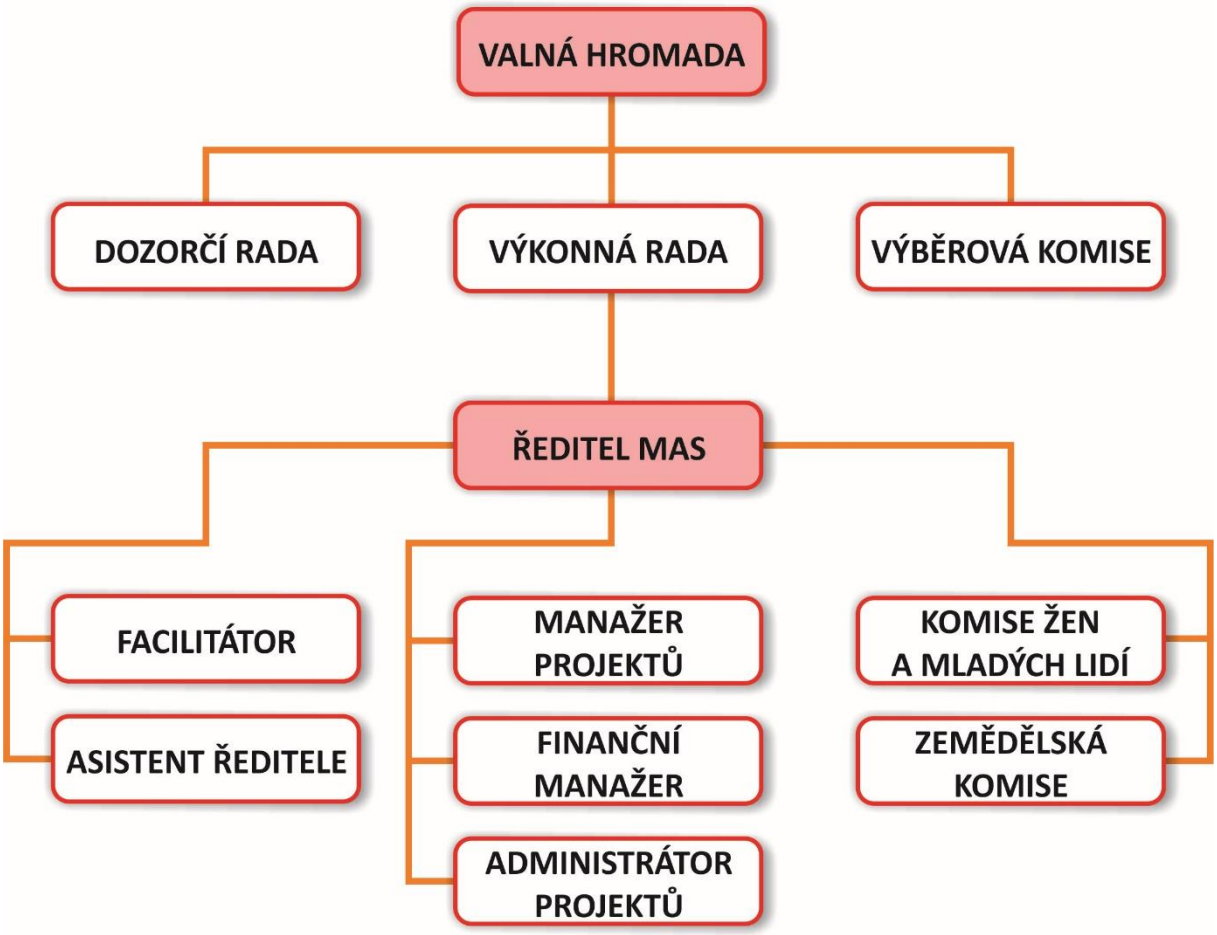
Kancelář MAS Český les

Kancelář je výkonnou složkou, kterou zřizuje právnická osoba MAS. Řídí ji vedoucí zaměstnanec (ředitel MAS Český les, z. s.) pro realizaci SCLLD, který zodpovídá za její chod. Pracovníci kanceláře MAS zajišťují administrativní, správní a finanční záležitosti MAS Český les. Jedná se o samostatně působící kancelář, která není sloučena s žádnou jinou kanceláří jiné právnické osoby.

Kancelář MAS je umístěna v odpovídajících prostorech, disponuje potřebným materiálně-technickým vybavením a tvoří tak zázemí pro každodenní práci pracovníků kanceláře i pro jejich styk s klienty.

Obrázek č. 1: Organizační struktura MAS Český les, z. s.

1.1.3. Zdůvodnění vymezení MAS v území

Území MAS Český les je tvořeno katastry správních území 77 obcí, které souhlasily s působností MAS Český les na svém území v programovém období EU 2014-2020. Geomorfologicky leží většina území MAS Český les v Českoleské oblasti a po celé délce jím prochází CHKO Český les. Jde o periferní venkovské území sousedící se Spolkovou republikou Německo.

Homogenita daného území historicky souvisí s přirozeným vývojem spolupráce měst, obcí a dalších subjektů. Území MAS Český les má podobné ekonomické, demografické, sociální, historické, kulturní a geografické parametry. Území je definováno společnými zájmy obcí a obyvatel, které tyto zájmy či problémy dokáží řešit společně. Vyjma tradiční oblasti Chodska je celé území poznamenáno vysídlením po druhé světové válce.

Jde o oblast, kde na jedné straně je ekonomickým a sociálním problémem udržet obyvatele z důvodu nízkých obslužných funkcí území a na straně druhé jde o území v neporušeném přírodním prostředí.

1.2. Historie a zkušenosti s rozvojem území

1.2.1. Historie

Místní akční skupina Český les byla založena dle principu LEADER 14. září 2004. Všechny zakládající členské mikroregiony (Chodská liga, Český les /nyní Dobrohost/, Sedmihoří, Borsko a Lučina) již vzájemně spolupracovaly od roku 1998 v rámci zájmového sdružení právnických osob Šance pro jihozápad, které se později stalo platformou pro vznik dalších místních akčních skupin v Plzeňském kraji. Právě na úrovni mikroregionů se podařilo díky místní znalosti a spolupráci iniciátorů získávat další členy z neziskové i podnikatelské sféry a v neposlední řadě i fyzické osoby podporující rozvoj venkova. Zakládající členové získávali první zkušenosti na seminářích pořádaných Školou obnovy venkova Šumava - Český les již od roku 2000 a někteří se zúčastnili poznávací cesty do LAG Meath v irském Kellsu. V roce 2004 bylo členy MAS pět mikroregionů a čtyři obce s celkovým počtem 41 829 obyvatel (celkem 51 obcí). V roce 2006 ukončily členství obce Tachov, Částkov, Lesná, Lom u Tachova a Milíře, jejichž území tvoří MAS Zlatá cesta. V roce 2012 do MAS Český les přistoupila Hlohová. V roce 2013 a 2014 přistoupily další čtyři obce (Horní Kamenice, Černovice, Bukovec a Koloveč) a vystoupila obec Ctiboř. V průběhu posledních pěti let došlo k transformaci některých dobrovolných svazků a k ustálení územní rozlohy i počtu obcí.

K 1. 1. 2014 zahrnuje MAS Český les 77 obcí, ve kterých žije 61 576 obyvatel. Od roku 2008 MAS Český les úspěšně implementuje SPL, přičemž v devíti výzvách rozdělila v 90 projektech celkem 55 987 830 Kč (podrobněji v příloze č. 1 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). V závěrečném hodnocení ministerstvem zemědělství byla MAS Český les zařazena do skupiny „A“, kde získala sedmé nejlepší bodové hodnocení z MAS v České republice.

1.2.2. Zkušenosti

První praktickou zkušenost získala MAS Český v roce 2006 při realizaci projektu:

Název projektu	Záměr Místní akční skupiny Český les
Dotační titul	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství – Cíl 1
Opatření	2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoj venkovských oblastí
Podopatření	2.1.4. Rozvoj venkova (Leader+)

Hlavní manažerka/ředitelka MAS Český les Sylva Heidlerová pracuje pro MAS od jejího založení a má mnoholeté zkušenosti v oblasti regionálního rozvoje a vynikající znalost území MAS.

Kromě vlastní implementace Strategického plánu LEADER má MAS pozitivní zkušenosti především s projekty financovanými z programů Cíl 3, ESF, Česko-německého fondu budoucnosti i z Plzeňského kraje. Dlouholetou partnerskou skupinou je LAG InitiAKTIVKreis Tirschenreuth. Během naplňování SPL byla uzavřena deklarace o spolupráci s MAS Sokolovsko, MAS 21, CHKO Český les a CHKO Slavkovský les, která se stala základem pro projekty spolupráce i společnou propagaci chráněných krajinných území spojujících jednotlivé místní akční skupiny. Dobré zkušenosti z této spolupráce budou využity i v dalším období. Školou správné administrace a dodržování zásad principu partnerství byly projekty spolupráce MAS, které odpovědné pracovníky MAS Český les obohatily o řadu cenných zkušeností. Stejně tak k výměně a získávání dalších zkušeností přispěly akce pořádané MZE, MMR a NS MAS.

Pracovníci MAS absolvovali Nástavbové školení ÚZEI pro manažery a facilitátory v Benešově a desítky dalších seminářů, aby získané dovednosti a poznatky úspěšně uplatnili při animaci území. Aktivizovat území pomáhaly i zemědělská komise a komise pro rovné příležitosti žen a mladých lidí.

1.3. Definování odpovědnosti za realizaci strategie

Nositel Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., je odpovědný za to, že se aktivity realizují dle finančního plánu v jednotlivých letech. Za

realizaci strategie je odpovědný její nositel – MAS Český les, z. s., a její orgány. Veškeré administrativní a animační aktivity zajišťuje kancelář MAS Český les, kterou řídí vedoucí pracovník (ředitel MAS Český les), odpovídající za implementaci a realizaci SCLLD.

2. Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování SCLLD

Na přípravě a zpracování SCLLD MAS Český les se podílí 24členný tým (viz tabulka č. 5) a externí zpracovatel (viz tabulka č. 6), který zajišťoval poradenskou, metodickou a konzultační podporu při tvorbě a projednávání SCLLD.

Tabulka č. 5: Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování SCLLD

Příjmení, jméno	Organizace/bydliště	Stategický cíl
Heidlerová Sylva, MAS Český les, z. s., vedoucí SCLLD		
Buršíková Zdeňka, Mgr.	SOU Domažlice	Spokojený a bohatý život obyvatel
Čáp Petr, Mgr.	Úřad vlády – Agentura pro sociální začleňování	Spokojený a bohatý život obyvatel
Šánová Anna	Občanské sdružení Abraham Poběžovice	Spokojený a bohatý život obyvatel
Valečková Zdeňka, Mgr.	Střední škola, Bor, Plzeňská 231	Spokojený a bohatý život obyvatel
Vašíčková Lenka, RNDr.	Obec Staré Sedliště	Spokojený a bohatý život obyvatel
Čechová Jitka	MPSV	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Halavič Josef, Ing.	Druhá poběžovická, a. s.	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Jírovec Josef, Ing.	ZOD Mrákov	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Jírovec Ludvík, Ing.	OHK Domažlice	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Kandler Michal, Mgr.	Úřad vlády – Agentura pro sociální začleňování	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Zatloukal Jan	SHR, Nová Ves (Přimda)	Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál
Čurka František	MAS Český les, z.s.	Vynikající dopravní a technická infrastruktura
Fišpera Karel	Borsko (DSO)	Vynikající dopravní a technická infrastruktura
Homolková Marie, Ing.	MAS Český les, z. s.	Vynikající dopravní a technická infrastruktura
Hruška Zdeněk	Agročas spol. s r. o.	Vynikající dopravní a technická infrastruktura
Kalíšková Jitka	MAS Český les, z. s.	Kvalitní a udržitelné životní prostředí
Kašparová Markéta, Ing., Mgr.	CHKO Český les	Kvalitní a udržitelné životní prostředí
Peckert Tomáš, RNDr., Ph.D.	CHKO Český les	Kvalitní a udržitelné životní prostředí
Podlipská Božena, Mgr.	MAS Český les, z. s.	Kvalitní a udržitelné životní prostředí
Bečvář Miroslav, Ing.	Zlatý čas, o. p. s.	Rozvinutý cestovní ruch
Novotný Jiří	Občanské sdružení Koráb, Staré Sedlo	Rozvinutý cestovní ruch
Picka Libor, Ing.	Svazek českých měst a obcí v česko–bavorském pohraničním prostoru „Domažlicko“	Rozvinutý cestovní ruch
Voldánová Daniela, Ing.	MAS Český les	Rozvinutý cestovní ruch

Tabulka č. 6: Přehled členů týmu externího zpracovatele SCLLD

Organizace	**Příjmení, jméno**
Národní akademie regionálního managementu, o. s.	Ponikelský Petr, Ing.
Národní akademie regionálního managementu, o. s.	Šafařík Filip, Ing.
AgAkcent, s. r. o.	Hálek Vlastimil
AgAkcent, s. r. o.	Nedvěd Lukáš, Mgr.

3. Proces tvorby a východiska zpracování SCLLD

Cílem Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les je zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu. Zajištění aktivit související s určením potřeb území, které povedou k řešení lokálních problémů, využití potenciálu a naplňování potřeb území v podobě lepší dostupnosti škol, zaměstnání a jiných služeb, zvýšení zaměstnanosti v území, zlepšení životního prostředí.

Hlavní témata řešená CLLD:

- Řešení vysoké nezaměstnanosti ve venkovských oblastech a zvýšení možnosti uplatnění uchazečů na trhu práce zvýšením počtu pracovních míst na venkově, snížení vnitřní diferenciace trhu práce v rámci místních akčních skupin mezi městem a venkovem zvýšením podílu pracovních míst na venkově.
- Stabilizace obyvatelstva zvyšováním a změnami jeho kvalifikace a zajištěním pracovních příležitostí ve venkovském prostoru.
- Podpora podnikatelských příležitostí, podpora zakládání nových podnikatelských subjektů v součinnosti s místními aktéry. Zastavení odlivu kvalifikované a mladé pracovní síly do lukrativnějšího nezemědělského podnikání mimo venkovské oblasti.
- Využití rozvojového potenciálu venkova (např. lidský potenciál, atraktivita prostředí, alternativní služby, schopnost obyvatel spolupracovat, obnova kulturního dědictví a oživení kulturního života).
- Vytváření podmínek pro spolupráci mezi základními a středními školami ve venkovském prostoru.
- Zvýšení funkční vybavenosti venkova, vytváření podmínek pro spolupráci při zlepšování kvality a dostupnosti sítí služeb (např. sociálních, zdravotních a návazných).
- Podpora rozvoje lokální ekonomiky (vč. sociálních podniků) ve venkovském prostoru, podpora rozvoje vzájemné spolupráce firem, firem a škol a dalších relevantních aktérů, podpora a rozvoj služeb v oblasti zavádění technických i netechnických inovací.
- Realizace pozemkových úprav a současně s tím realizace dalších opatření zlepšujících biodiverzitu, vodní režim v krajině, snižující erozní ohroženost půdy a zvyšující estetickou hodnotu krajiny.
- Snížení počtu malých zdrojů znečištění, podpora regenerace brownfieldů, zvyšování podílu znovuvyužití odpadů, recyklace a podpora náhrad prvotních zdrojů za druhotné suroviny.
- Realizace projektů pro využití místních potenciálů pro úspory energie a výroby energie z OZE.

- Zachování a obnova propojenosti a prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny včetně ochrany před povodněmi, koordinace agroenvironmentálních opatření pro zlepšení vzhledu krajiny.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) je v rámci programového období EU 2014-2020 jedním ze tří typů integrovaných nástrojů vymezených Ministerstvem pro místní rozvoj ČR v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 (MPIN).

Předkládaná SCLLD vychází z následujících dokumentů na úrovni Evropské unie:

Dokumenty na úrovni EU:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále také „obecné nařízení“)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 (dále také „nařízení o EFRR“)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006 (dále také „nařízení o ESF“)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 (dále také „nařízení o FS“)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (dále také „nařízení o EZFRV“)
- 00000000000000000000000000Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (dále také „nařízení o SZP“)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č.

2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 (dále také „nařízení o ENRF“)

Metodicky je SCLLD v souladu s podmínkami MPIN, resp. těmi částmi, které odpovídají struktuře a rozsahu materiálu, který je předkládán jako výstup z projektu financovaného Operačním programem Technická pomoc.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les je celkovou střednědobou strategií, která vychází ze záměrů dlouhodobého udržitelného rozvoje území a je součástí Komunitně vedeného místního rozvoje. Jde o ucelený rozvojový dokument vztahující se na území působnosti MAS Český les. Pro jeho vyvážený rozvoj je důležité, aby byla zachována rovnováha mezi sociálním, ekonomickým a environmentálním pilířem.

Východiskem při tvorbě SCLLD je Strategie Evropa 2020. Zaměřuje se tedy také na tři hlavní priority: **Inteligentní růst**: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích; **Růst podporující začlenění**: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností, **Udržitelný růst**: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.

Tyto tři priority se vzájemně podporují a nabízí vizi sociálně tržního hospodářství pro 21. století.

V souladu s Územní agendou Evropa 2020 se jedná i o promítnutí tzv. place-based approach (přístup založený na identifikaci a uspokojování místních potřeb).

Základem pro stanovení základních směrů regionálního rozvoje území MAS Český les na programové období 2014–2020 je analýza klíčových faktorů rozvoje území (přírodní poměry, ekonomika, obyvatelstvo, struktura osídlení, infrastruktura, veřejná správa) a jejich syntéza z hlediska dosaženého stupně ve všech třech základních pilířích.

SCLLD dále vychází ze Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020. Objem veřejných investic do území významně klesá a ani střednědobý rozpočtový výhled nepředpokládá zásadní zvrat. I z tohoto důvodu je nutné neustále zkvalitňovat strategické plánování. Z výše uvedeného vyplývá potřeba selektivního a zároveň koncentrovaného zacílení dostupných prostředků, což ve zvýšené míře posouvá důraz i na významnější využití synergicky působících integrovaných přístupů ve srovnání s předchozím obdobím.

Celé území MAS Český les je charakteristické jako průměrně rozvinutá (stabilizovaná) až periferní venkovská oblast se značně rozdrobenou velikostní strukturou obcí s převahou obcí do 500 obyvatel, kterých je 53. Je proto potřeba zachovat její zemědělský potenciál, zvýšit tempo hospodářské diversifikace a posílit vztahy mezi obcemi a městy. Tyto oblasti navíc značně trpí nezájmem investorů. SO ORP Horšovský Týn byl dokonce vyhodnocen jako komplexně nekonkurenceschopný mikroregion. V tomto regionu bude tedy nutné přijmout celou řadu opatření za účelem zvýšení konkurenceschopnosti – podpora lidských zdrojů, cestovního ruchu, podnikatelských subjektů, doplnění potřebné infrastruktury atd.

Nyní je třeba přijmout opatření, aby mohla současná i budoucí generace nadále žít vysoce kvalitní a zdravý život za podpory jedinečného evropského sociálního modelu. Je potřeba vytvořit strategii, která přemění území MAS Český les v území s inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. A taková je právě Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les. Jedná se o strategii, která za ú00čelem podpory růstu pro všechny zohledňuje různé potřeby, různé výchozí situace a zvláštnosti.

Mezi bariéry udržitelného rozvoje venkovského prostoru dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020 patří:

- Stárnutí venkovské populace a vysídlování venkova.
- Nedostatek vzdělaných lidí a lidí se zájmem o území.
- Území se nachází v periferní venkovské oblasti.
- Odchod mladých kvalifikovaných lidí z území MAS Český les.
- Nízká daňová výtěžnost malých obcí, nedostatek finančních prostředků na řešení problémů.
- Velmi malé zastoupení malých a středních konkurenceschopných podniků na venkově.
- Nedostatečná dopravní obslužnost venkovských obcí.
- Hustá síť komunikací III. třídy a místních komunikací v katastrofálním stavu spojující venkovský prostor s jejich spádovými centry.
- Rozvolňování zastavěného území některých venkovských sídel na úkor volné krajiny.
- Pestrá struktura území z hlediska zastoupení různorodých kultur (lesy, louky, pastviny, vodní plochy), avšak se značně potlačenými environmentálními funkcemi krajiny.
- Velká diference mezi vlastnictvím a užíváním zemědělské půdy jako limitující faktor v oblasti zemědělské výroby.
- Nevyváženost a vzájemná rozpornost zájmů jednotlivých složek zemědělského sektoru. Zemědělská půda je dosud ve vlastnictví drobných a středních majitelů, provozní, skladovací a technologické prostory jsou ve vlastnictví soukromých podnikatelů. Potravinářský průmysl stejně jako velkoobchodní sítě ovládají z velké části zahraniční společnosti.
- Odliv a nedostatečná přítomnost veřejných služeb ve venkovském prostoru

Z hlediska struktury obsahuje a rozpracovává předkládaná SCLLD všechny základní předepsané části. Shrnuje informace o MAS Český les, specifikuje proces a aktéry zpracování strategie a jejich rozsah zapojení do projektu. Zvýšená pozornost je věnována popisu komunitního přístupu v rámci zpracování SCLLD.

Strategie dále obsahuje socioekonomickou analýzu, která čerpá jak z relevantních datových zdrojů, tak z výstupů realizovaných komunitních projednávání, obsahuje tedy kromě specifikace a hodnocení statistických údajů také zhodnocení problémů a potřeb vnímaných obyvateli regionu. Jednotlivé tematické kapitoly socioekonomické analýzy jsou přehledně shrnuty, jejich výstupy jsou následně zakomponovány do celkové SWOT analýzy, která prošla hodnocením důležitosti mezi aktéry rozvoje v řešeném území. Na základě všech analytických podkladů a kvalitativního hodnocení výroků celkové SWOT analýzy jsou v závěru analytické části společně s identifikací rozvojového potenciálu území formulovány souhrnné analytické závěry, které uzavírají logickou strukturu analýzy a tvoří přechodový můstek do návrhové části.

Návrhová část obsahuje popis východisek, MISE (proč je strategie zpracována + přehled principů, které aktéři přijmou a podle kterých se budou při rozvoji území řídit) a vize SCLLD, návrh strategických a specifických cílů rozpracovaných do úrovně opatření. Návrhová část je formulována s ohledem na plánovací období SCLLD a zohledňuje zásadní problémy, potřeby, příležitosti a možná ohrožení řešeného území. Strategie je navržená jako reálná a realizovatelná. Cílem strategie je identifikovat realizační potenciál všech relevantních rozvojových oblastí a specifikovat realizační opatření tak, aby jejich výstupy a výsledky ovlivňovaly rozvoj území v širším měřítku s pozitivními multiplikačními efekty a s důrazem na tvorbu synergických a komplementárních vazeb. Do formulace návrhové části SCLLD vstoupily též poznatky z relevantních rozvojových dokumentů obcí, mikroregionů a dalších územních struktur. Lze konstatovat, že návrhová část SCLLD je s výstupy těchto dokumentů kompatibilní a naopak optikou širšího území vytváří podmínky pro efektivnější realizaci územních projektů. Nedílnou součástí podkladů pro co nejpřesnější specifikaci návrhové části jsou výsledky provedeného monitoringu absorpční kapacity v území, jehož shrnutí je součástí strategie. Díky tomuto monitoringu se podařilo výrazně lépe vyhodnotit (a zakomponovat do dokumentu) nejen potřeby území vyplývající z interpretace statistických dat a informací, ale i reálné potřeby vyplývající z požadavků aktérů regionálního rozvoje. Zpracovaná návrhová část bere v úvahu „hlavní témata řešené CLLD“ dle MPIN.

Předkládaná SCLLD dále obsahuje popis integrovaných a inovativních rysů promítnutých jak do procesu zpracování SCLLD, tak do formulací zejména návrhové části.

Pro každý relevantní program podporovaný z Evropských strukturálních a investičních fondů je zpracován samostatný Programový rámec, který je v souladu s relevantními programy pro období 2014–2020. Jednotlivé programové rámce obsahuje akční plán.

Popis implementace SCLLD je popsán v implementační části strategie.

4. Analytická část

4.1. Fyzickogeografická charakteristika území

4.1.1. Klimatické poměry

Klimatické poměry území Místní akční skupiny Český les jsou ovlivněny především nadmořskou výškou. Na většině území stoupá nadmořská výška směrem k západu a tím tímto směrem klesají průměrné roční i sezónní teploty a přibývají srážky.

Pro území České republiky je nejvhodnější použít Quittovu mezoklimatickou klasifikaci. **Většina území spadá do podoblasti MT3, MT4 a MT5**. Nejvyšší partie západní části území se již nacházejí v podoblasti **CH7**. Naproti tomu do **východní části území zasahují okrajově podoblasti MT9, MT10 a MT11** (Quitt, 1971). Podrobnější klimatické členění území MAS Český les a klimatické charakteristiky jednotlivých oblastí jsou obsaženy v přílohách č. 3 a č. 4 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Území v porovnání s celou Českou republikou leží v chladnějších klimatických oblastech. Délka vegetačního období (průměrná denní teplota nad 10 °C) je tedy kratší, což značně ovlivňuje zemědělskou činnost.

4.1.2. Geologické poměry

Území MAS Český les spadá do celku **Český masiv**, jenž je zbytkem rozsáhlého variského neboli hercynského horstva, které bylo vyvrásněno při variském (hercynském) vrásnění hlavně v intervalu mezi 380-300 miliony let před přítomností, tj. v době od středního devonu do svrchního karbonu. Území patří převážně do oblasti **moldanubické** (západní část území). Budují ji převážně silně přeměněné (metamorfované) horniny a magmatity. Na východní část území zasahuje oblast bohemikum, která je zde tvořena jednotkou domažlické krystalinikum. Zahrnuje několik bazických těles svrchnoproterozoického stáří a variské magmatity (např. borský, kladrubský a babylónský masív) (www.herber-kvalitne.cz, geologie.vsb.cz).

V příloze č. 5 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) jsou obsaženy informace ohledně ložisek nerostných surovin (ať už těžené, netěžené nebo v rámci ochranného pásma atd.).

4.1.3. Geomorfologické členění

Území MAS Český les je geomorfologicky velmi pestré. Převládajícím typem reliéfu jsou na **západě vrchoviny a částečně hornatiny**. **Na východě převládají pahorkatiny**. Nadmořská výška stoupá od východu na západ. Celé území patří do provincie Česká vysočina a zasahují sem následující celky: Český les, Podčeskoleská pahorkatina, Plaská pahorkatina a Švihovská vrchovina (Balatka, Kalvoda, 2006). Nejvyšším vrcholem území je vrch Čerchov, který má nadmořskou výšku 1 042 m n. m.

4.1.4. Pedologické poměry a land cover (krajinný pokryv)

Plošně převládajícím typem půdy je kambizemě a částečně hnědozemě, které jsou na místech se zemědělskou činností zemědělsky zkulturněné. Vrcholové partie Českého lesa pak pokrývají **podzoly a kryptopodzoly** a **rašeliništní půdy**. V údolích a nivách vodních toků jsou zastoupeny **pseudogleje a gleje** (www.pvl.cz). Ve východní části se vyskytují **luvizemě**. Co se týče produkce půdy, na plochách ZPF převažují méně cenné půdy.

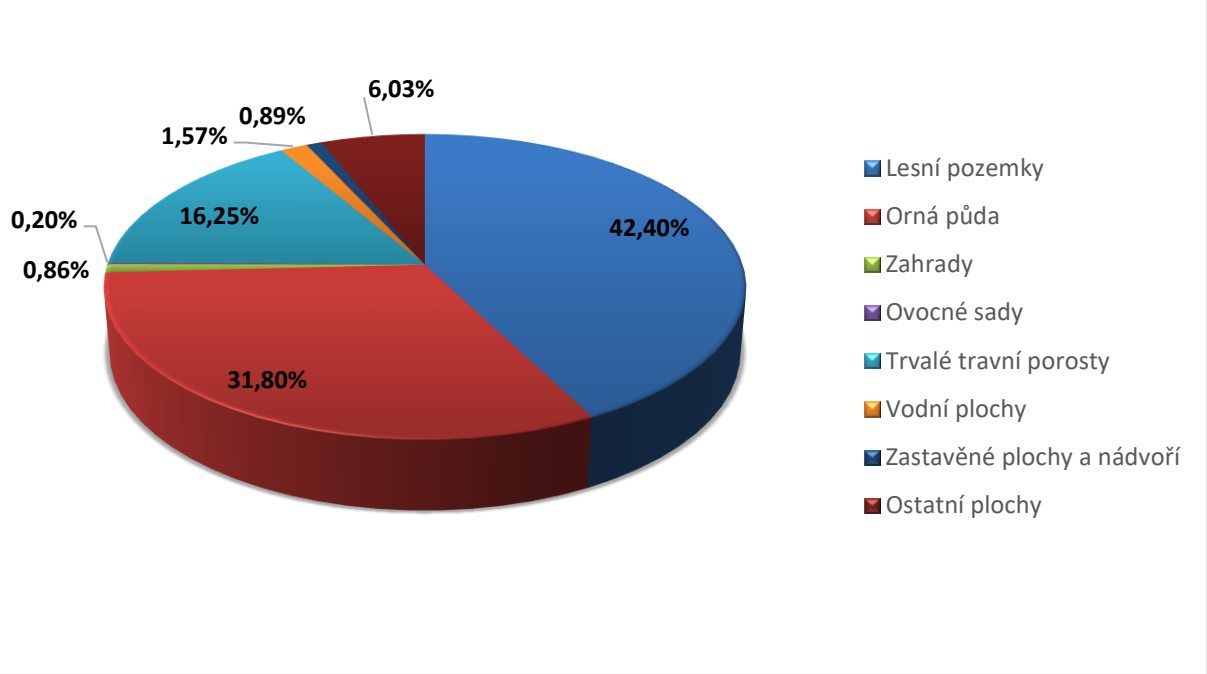
Lesnatost území je v porovnání s celorepublikovým průměrem vysoká, a to **42 % (celorepublikový průměr je cca 33 %)**. Nejvyšší lesnatost přes 80 % vykazují obce Babylon a Pec. Naproti tomu lesnatost pod 10 % mají obce Nevolice, Trhanov, Díly a Hlohovčice. Výměry a využití půdy za celé území MAS Český les jsou podrobně znázorněny v tabulce č. 7 a v grafu č. 1.

Tabulka č. 7: Výměra půdy na území MAS Český les v roce 2014

	Lesní pozemky	Zemědělská půda					Vodní plochy	Zastavěné plochy a nádvoří	Ostatní plochy	Celkem
		Celkem	Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty				
Výměra (ha)	63 545,2	73 602,6	47 663,5	1 284,1	292,4	24 362,6	2 352,0	1 337,1	9 041,7	**149 878,6**
%	42,40	49,11	31,80	0,86	0,20	16,25	1,57	0,89	6,03	**100,00**

Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 1: Výměra půdy na území MAS Český les v roce 2014

Zdroj: www.czso.cz

4.1.5. Hydrografie

Většina území patří do **povodí Labe**. Pouze malá část vrcholových partií Českého lesa náleží do **povodí Dunaje. Hřeben Českého lesa tak tvoří hlavní evropské rozvodí Labe-Dunaj**. Raritou je chalupa č. p. 17 v obci Závist, kde ze severní střechy teče voda do Severního moře, z jižní do Černého moře. Nejvýznamnějšími toky jsou řeka Radbuza, Mže a Kateřinský potok. Poměrně mnoho úseků vodních toků je uměle napřímeno. **Největšími vodními plochami jsou Mezholezský rybník, Dlouhý rybník u Stráže, rybník Chobot (Sycherák) a soustava Tisovských rybníků**.

Z hlediska hydrogeologického členění náleží území do třech rajonů: **Krystalinikum v povodí Mže po Stříbro a Radbuzy po Staňkov, Krystalinikum Českého lesa v povodí Kateřinského potoka a Krystalinikum Českého lesa v povodí Schwarzach** (www.mapy.geology.cz).

4.1.6. Biogeografické poměry

Území dle členění Culka náleží biogeograficky do třech bioregionů. Jsou to **Českoleský, Tachovský a Plzeňský bioregion** (Culek, 1995). Krajina ze západu, kde převažují lesní společenstva, poměrně ostře přechází východním směrem do kulturně obhospodařovaného podhůří. Přírodní abiotické a biotické podmínky dlouhodobě ovlivňovaly historické osidlování a využívání zdejšího území. Zdejší krajinu je možno označit převážně za harmonickou (s vyváženým podílem přírodních a kulturních prvků). V příloze č. 6 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je k vidění mapa přirozené vegetace na území MAS Český les. Oblast Českého lesa tvoří převážně **květnaté bučiny**. Pouze v okolí Přimdy najdeme **podmáčené smrčiny a v oblasti vrcholu Čerchov acidofilní horské bučiny**. Na východě území se nacházejí borové doubravy a acidofilní doubravy. V oblasti vrchoviny Sedmihoří najdeme okrajově bikové bučiny a u Poběžovic acidofilní a reliktní bory. Kolem vodních toků nacházíme na celém území luhy a olšiny (Mikyška a kol., 1968).

4.1.7. Ekologická stabilita

V rámci ekologické stability (dle Míchala, 1985), se **celé území MAS Český les jeví jako vcelku vyvážená krajina, technické objekty jsou v relativním souladu s přírodními strukturami, s nižší potřebou energo-materiálních vkladů**. Příčinou je dlouhodobá izolace území. Krajina je proto vhodná k rekreaci a využití najde i v oblasti cestovního ruchu za předpokladu dobré infrastruktury a nabídky služeb. Koeficient ekologické stability pro jednotlivé obce zobrazuje mapa v příloze č. 7 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Z mapy je patrné, že ekologická stabilita stoupá západním směrem k hranici s Německem. To je samozřejmě dáno jak existencí CHKO Český les, tak dlouhodobou izolací tohoto území před rokem 1989.

4.1.8. Shrnutí

- Chladnější klimatická oblast v porovnání s Českou republikou,
- geomorfologický členité území,
- méně úrodná půda (kambizemě),
- vysoká lesnatost území (42 %),
- vysoká ekologická stabilita.

4.2. Řízení obcí, informovanost a spolupráce

4.2.1. Řízení obcí

Obec je právnická osoba, veřejnoprávní korporace, která je základní jednotkou veřejné správy. Obec má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem.

Území MAS Český les tvoří celkem **77 obcí**, které spadají celkem do **pěti správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP)**. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou mezičlánkem přenesené působnosti státní správy mezi krajskými úřady a obecními úřady. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají oproti ostatním obecním úřadům některé oblasti působnosti navíc, a to nejen pro svůj vlastní, základní správní obvod, ale zpravidla i pro další obce v okolí.

Tabulka č. 8: Rozdělení obcí dle ORP

SO ORP	Obce
SO ORP Domažlice (48 %)	Babylon, Bělá nad Radbuzou, Česká Kubice, Díly, Domažlice, Drahotín, Draženov, Hora Svatého Václava, Hostouň, Hvožďany, Chodov, Chrastavice, Kanice, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Luženičky, Milavče, Mnichov, Mutěnín, Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poběžovice, Postřekov, Rybník, Srbice, Stráž (DO), Tlumačov, Trhanov, Újezd, Vlkanov, Ždánov
SO ORP Horšovský Týn (24 %)	Blížejov, Čermná, Hlohová, Hlohovčice, Horšovský Týn, Křenovy, Meclov, Mezholezy (HT), Mířkov, Močerady, Osvračín, Poděvousy, Puclice, Semněvice, Srby, Staňkov, Velký Malahov, Vidice
SO ORP Stod (5 %)	Bukovec, Černovice, Holýšov, Horní Kamenice
SO ORP Stříbro (1 %)	Prostiboř
SO ORP Tachov (22 %)	Bor, Brod nad Tichou, Broumov, Halže, Hošťka, Chodský Újezd, Kočov, Obora, Přimda, Rozvadov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž (TC), Studánka, Tisová, Třemešné, Zadní Chodov

Zdroj: vlastní šetření

Na území MAS Český les leží celkem **65 obcí, 3 městysy a 9 měst**.

Tabulka č. 9: Typy obcí na území MAS Český les

Typ	Obce
Obec	Babylon, Blížejov, Brod nad Tichou, Broumov, Bukovec, Čermná, Černovice, Česká Kubice, Díly, Drahotín, Draženov, Halže, Hlohová, Hlohovčice, Hora Svatého Václava, Horní Kamenice, Hošťka,

Typ	Obce
	Hvožďany, Chodov, Chodský Újezd, Chrastavice, Kanice, Kočov, Křenovy, Luženičky, Meclov, Mezholezy (HT), Milavče, Mířkov, Mnichov, Močerady, Mutěnín. Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Obora, Osvračín, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poděvousy, Postřekov, Prostiboř, Puclice, Rozvadov, Rybník, Semněvice, Srbice, Srby, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž (DO), Studánka, Tisová, Tlumačov, Trhanov, Třemešné, Újezd, Velký Malahov, Vidice, Vlkanov, Zadní Chodov, Ždánov
Městys	Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Stráž (TC)
Město	Bělá nad Radbuzou, Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Poběžovice, Přimda, Staňkov

Zdroj: vlastní šetření

Obec v rámci své samostatné působnosti spravuje sama záležitosti, které jsou v jejím zájmu a v zájmu občanů dle příslušných zákonů. Chod obce mohou ovlivňovat nejen orgány obce, ale samozřejmě i její občané.

Občané žijící na území MAS Český les jsou si vědomi své povinnosti a možnosti ovlivnit dění na úrovni samosprávy obce, což dokazuje následující tabulka, která dokládá účast voličů na území MAS Český les z let 2006, 2010 a 2014 v porovnání s Plzeňským krajem a Českou republikou. Volební účast občanů žijících na území MAS Český les v jednotlivých letech byla vždy o více než 10 % vyšší než účast voličů v Plzeňském kraji a České republice.

Tabulka č. 10: Účast voličů ve volbách v letech 2006, 2010, 2014

	Rok 2006	Rok 2010	Rok 2014
Česká republika	46,40 %	48,50 %	44,46 %
Plzeňský kraj	47,90 %	49,23 %	45,74 %
MAS Český les	62,50 %	61,30 %	58,90 %

Zdroj: www.czso.cz

Po volbách v roce 2014 došlo ve **22 obcích** (29 %) ke změně starosty, z toho **11 starostů vůbec nekandidovalo**. Výsledek komunálních voleb nepřinesl ve vztahu k MAS Český les žádné výrazné změny. V příloze č. 8 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) najdeme jména zvolených starostů v roce 2014 v jednotlivých obcích území MAS Český les.

Z celkového počtu obcí je: **51 %** obcí do 500 obyvatel s **neuvolněným starostou/kou**, **18 %** obcí do 500 obyvatel s **uvolněným starostou/kou**, **5 %** obcí nad 500 obyvatel s **neuvolněným starostou/kou**, **26 %** obcí nad 500 obyvatel s **uvolněným starostou/kou.**

4.2.2. Hospodaření obcí

Všechny samosprávy mají ze zákona povinnost nakládat se svým majetkem účelně a hospodárně. Vzhledem k tomu, že problematika obecního hospodaření je sama o sobě velmi rozsáhlá, je možno na ni nahlížet z různých úhlů pohledu. Jedním z nich je bilance

příjmů a výdajů obecního rozpočtu, tedy porovnání celkových příjmů a výdajů obecního rozpočtu za daný kalendářní rok. Přehled hospodaření obcí na území MAS Český les za rok 2013 a v letech 2000-2013 je v příloze č. 9 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Nejlepší bilanci příjmů a výdajů (přebytek obecního rozpočtu) za rok **2013** měly obce **Poběžovice, Česká Kubice, Horšovský Týn**. Naopak **nejhorší** bilanci (nejvyšší schodek) za rok **2013** měly obce **Domažlice, Nevolice, Hlohová**. Bilance obecních rozpočtů za posledních 13 let (roky 2000–2013) vypadá následovně – **nejvyšší kladnou bilanci mají obce Česká Kubice, Horšovský Týn, Rozvadov a naopak nejnižší bilanci mají obce Domažlice, Blížejov, Holýšov.**

Nejvyšší příjmy z dotací měly v roce 2013 tyto obce – Domažlice, Poběžovice, Staňkov.

4.2.3. Informovanost

Občané jsou informováni o dění v obcích několika způsoby. Především prostřednictvím úřední desky, internetových stránek, veřejného rozhlasu, obecních zpravodajů, veřejných zasedání zastupitelstva obce, prostřednictvím mobilních telefonů (zasláním SMS zpráv), veřejných setkání v obcích a prostřednictvím regionálního tisku a jiných médií.

Zatímco výše uvedené možnosti informování občanů záleží na aktivní činnosti jednotlivých obcí, informovanost prostřednictvím úřední desky vyplývá přímo ze zákona. Úřední deska je veřejně přístupná a slouží především ke zveřejňování obecně závazných vyhlášek a nařízení, právních předpisů, rozhodnutí a jiných dokumentů obce. Obce zřizují úřední desku fyzickou (skleněná uzamykatelná skříňka) a elektronickou.

Všechny obce mají k dispozici Czech POINT, který usnadní občanům přístup k údajům, opisům a výpisům, které jsou v centrálních veřejných evidencích a registrech.

4.2.4. Spolupráce

Na území MAS Český les má sídlo **5 dobrovolných svazků obcí**, které jsou členy MAS Český les a dále **Účelové sdružení obcí pro odpadové hospodářství LAZCE** (viz tabulky č. 1-23). Jedná se o svazky obcí, které sdružují obce za účelem dosažení společného cíle. Některé obce jsou členy ve více svazcích. Pozitivním jevem je, že postupně dochází **k vyšší spolupráci mezi obcemi**.

Nejužší spolupráce MAS Český les je s těmito obcemi – Bělá nad Radbuzou, Bor, Přimda, Stráž (TC), Díly, Halže, Chodský Újezd, Meclov, Milavče, Pelechy, Prostiboř, Staré Sedlo, Staré Sedliště, Studánka, Tisová, Tlumačov, Újezd.

Obce na území MAS Český les vzájemně spolupracují v rámci všestranného rozvoje regionu, nejužší spolupráce obcí je v oblastech rozvoje cestovního ruchu, odpadového hospodářství, ochrany veřejného pořádku, ochrany životního prostředí a dále při pořádání kulturních a společenských akcí, propagaci území, společných nákupech energií apod. Dle

vlastního šetření (rozhovory se zástupci obcí) se musí spolupráce mezi obcemi dále prohlubovat.

MAS Český les na základě smlouvy spolupracuje s MAS Pošumaví, MAS Sokolovsko, MAS 21, LAG InitiAkTIVKreis Tirschenreuth, AOPK ČR – CHKO Český les, CHKO Slavkovský les, Českou zemědělskou univerzitou v Praze a s Akademií STING, o. p. s. Partnerem MAS Český les je společnost AgAkcent, s. r. o., a Agentura pro sociální začleňování.

Tabulka č. 11: Borsko

Název DSO	**BORSKO**
Adresa	Bor, nám. Republiky 1, 348 02
IČO	69979715
Web	www.borsko.snadno.eu
Výčet členů v územní působnosti MAS Český les	**Bor, Hošťka, Přimda, Rozvadov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Třemešné, Stráž**

Tabulka č. 12: Lučina

Název DSO	**Lučina**
Adresa	Žďárská 187, 348 16 Halže
IČO	68783213
Web	www.lucina.jz.cz
Výčet členů v územní působnosti MAS Český les	**Brod nad Tichou, Broumov, Halže, Chodský Újezd, Kočov, Obora, Studánka, Tisová**

Tabulka č. 13: Mikroregion Dobrohost

Název DSO	**Mikroregion Dobrohost**
Adresa	Rybník 10, 345 25 Hostouň u Horšovského Týna
IČO	69980608
Web	www.dobrohost.cz
Výčet členů v územní působnosti MAS Český les	**Drahotín, Hora Svatého Václava, Hvožďany, Mnichov, Mutěnín, Poběžovice, Rybník**

Tabulka č. 14: Sedmihoří

Název DSO	**„SEDMIHOŘÍ“**
Adresa	Staré Sedlo 60, 348 02 Bor
IČO	69969442
Web	www.jz.cz/valcha-sedmihori
Výčet členů v územní působnosti MAS Český les	**Bukovec, Mezholezy (HT), Mířkov, Prostiboř, Semněvice, Staré Sedlo, Velký Malahov, Vidice**

Tabulka č. 15: Domažlicko

Název DSO	**Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru „Domažlicko“**

Adresa	Babylon 27, 344 01 Domažlice
IČO	18232507
Web	www.svazekdomazlicko.cz
Počet členů DSO (obce v územní působnosti MAS Český les)	**Babylon, Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Čermná, Černovice, Česká Kubice, Díly, Domažlice, Draženov, Hlohovčice, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Chodov, Chrastavice, Kanice, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Křenovy, Luženičky, Meclov, Milavče, Mířkov, Močerady, Mutěnín, Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Osvračín, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poběžovice, Postřekov, Puclice, Rybník, Semněvice, Srbice, Srby, Staňkov, Stráž (DO), Tlumačov, Trhanov, Újezd, Velký Malahov, Vlkanov, Ždánov**

Tabulka č. 16: Účelové sdružení obcí pro odpadové hospodářství LAZCE

Název DSO	**Účelové sdružení obcí pro odpadové hospodářství LAZCE**
Adresa	Náměstí Republiky 52, 346 20 Horšovský Týn
IČO	18232493
Výčet členů v územní působnosti MAS Český les	**Babylon, Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bukovec, Čermná, Černovice, Česká Kubice, Díly, Domažlice, Drahotín, Draženov, Hlohová, Hlohovčice, Holýšov, Hora Svatého Václava, Horní Kamenice, Horšovský Týn, Hostouň, Hvožďany, Chodov, Chrastavice, Kanice, Klenčí pod Čerchovem, Křenovy, Luženičky, Meclov, Mezholezy (HT), Milavče, Mířkov, Mnichov, Močerady, Mutěnín, Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Osvračín, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poběžovice, Poděvousy, Postřekov, Puclice, Rybník, Semněvice, Srbice, Srby, Staňkov, Stráž, Tlumačov, Trhanov, Újezd, Velký Malahov, Vidice, Vlkanov, Ždánov.**

MAS Pošumaví

Místní akční skupina Pošumaví vznikla jako zájmové sdružení právnických osob. Ve sdružení je zastoupeno 98 obcí v rámci mikroregionů. Obec Kasejovice a město Klatovy jsou zastoupeny samostatně. S MAS Český les přímo sousedí a obě MAS spolupracují při organizaci vzdělávacích seminářů a výstavách a propagačních akcích. Obě MAS spojují úzké přátelské a pracovní vazby.

MAS Sokolovsko

Místní akční skupina (MAS) Sokolovsko byla založena 17 zakladateli z řad veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru za účelem poskytování obecně prospěšných služeb, jejichž cílem je rozvoj regionu Sokolovsko. Společně s MAS Český les podaly úspěšný projekt do PRV „Pilotní projekt obnovy vzhledu vybraných obcí partnerských MAS“. Dále obě MAS spolupracují při vzdělávacích seminářích a exkurzích, které se zaměřují na rozvoj řemesel a drobného podnikání.

MAS 21

Území MAS leží na hranici se Spolkovou republikou Německo a tvoří jej správní území 34 obcí. Území MAS zahrnuje správní území pěti uskupení spolupracujících obcí a správní území dalších tří sídel.

LAG InitiAKTIVKreis Tirschenreuth

LAG InitiAKTIVKreis Tirschenreuth podporuje spolupráci různých zájmových skupin, a tím přispívá k udržitelnému regionálnímu rozvoji. Společně s MAS Český les byly podány projekty do Programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Bavorsko - Cíl 3: Cyklus pořadů o CHKO a Turistická destinace Český les - Oberpfälzer Wald. Obě LAG spolupracují při příkladech dobré praxe.

AOPK ČR – CHKO Český les

Chráněnou krajinnou oblast Český les tvoří část pohraničního pohoří Českého lesa, sahající od Folmavy na jihu po Broumov na severu. Regionální pracoviště Správy CHKO je v Přimdě, tento úřad na svěřeném území vykonává státní správu v oblasti ochrany přírody a krajiny. Rozhoduje o možnosti výstavby v CHKO, vyjadřuje se k hospodaření v lesích, stanovuje podmínky pro jakoukoliv činnost, která by mohla poškodit přírodní prostředí, vyhlašuje přírodní rezervace a památky nebo vede přestupková řízení s narušiteli zákona. Zároveň je Správa CHKO odbornou organizací ochrany přírody – v rámci této činnosti zajišťuje inventarizační průzkumy přírody a odborný monitoring, vydává odborná stanoviska žadatelům a ostatním příslušným orgánům, zpracovává plány péče o chráněná území a stará se o naplnění těchto plánů. To provádí především řízením a financováním široké škály praktických opatření k podpoře zvláště chráněných částí přírody. Stále větší díl práce Správy CHKO spočívá v ekologické výchově a práci s veřejností.

AOPK ČR – CHKO Slavkovský les

S MAS Český les a spolu s CHKO Český les spolupracuje při environmentální výchově, společné přípravě a podávání projektů z oblasti životního prostředí, společné podpoře udržitelného rozvoje cestovního ruchu na území MAS a CHKO, vzájemné provázanosti informačních systémů včetně grafiky, podpoře zemědělců a hospodaření na území CHKO, publicitě a zmapování naučných stezek na území CHKO a MAS a dalších projektech rozvoje venkova.

Česká zemědělská univerzita v Praze

Univerzita dlouhodobě a všestranně podporuje proces a aplikaci teoretických a praktických poznatků při řešení potřeb MAS Český les s cílem podporovat její úsilí o trvale udržitelný rozvoj venkova. VŠ rozvíjí svoje na bázi teoretické, praktické a společenské. Možné obory spolupráce jsou zejména: posuzování vlivů zemědělství na rozvoj venkova a životní prostředí jako celek, obnovitelné zdroje surovin a energie a jejich využití, přírodovědný

výzkum a monitoring, revitalizace a rekultivace území, územní plánování, sociálně-ekonomický a regionální rozvoj území, přenos teoretických poznatků do praxe a celoživotní vzdělávání obyvatel, vlivy zemědělství na zdraví obyvatelstva aj. Univerzita umožňuje zástupcům MAS Český les oslovit studenty univerzity za účelem získání zájemců o pracovní poměr. Univerzita také dle svých možností zajišťuje pro MAS Český les konzultace, zpracování odborných studií a projektů.

Akademie STING, o. p. s.

Soukromá vysoká škola spolupracuje s MAS Český les v oblastech aplikovaného výzkumu, tvorby projektů a vysokoškolských kvalifikačních prací studentů STING a pedagogické činnosti. STING umožňuje propagaci MAS za účelem navázání kontaktu s akademickými pracovníky a studenty, kteří mají zájem o spolupráci s MAS. STING podporuje dle možností všestrannou spolupráci s MAS. STING zve pracovníky MAS na významné akce či setkání. MAS může poskytnout témata vysokoškolských kvalifikačních prací z odborných oblastí za účelem jejich zpracování. Obě smluvní strany budou dle svých možností podporovat tvorbu publikačních výstupů z jejich vzájemné spolupráce.

AgAkcent, s. r. o.

Společnost AgAkcent, s. r. o., od roku 1998 působí v Plzeňském kraji, zejména v jeho pohraničních oblastech. V rámci poradenské činnosti provádí organizační a metodickou pomoc při zakládání sdružení obcí v okresech Klatovy, Domažlice a Tachov. Soustavně pracuje s mikroregiony na Klatovsku, Domažlicku a Tachovsku. Organizačně a obsahově zajišťuje s MAS Český les, z. s., semináře pro starosty, akreditované vzdělávací kurzy pro místní samosprávau a vyvíjí publikační činnost.

Agentura pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování podporuje obce při začleňování obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy. Dále také spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci.

4.2.5. Shrnutí

- Území MAS Český les tvoří:
  - 77 obcí (65 obcí, 3 městyse, 9 měst),
  - 5 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP Domažlice, Horšovský Týn, Tachov, Stod, Stříbro),
  - 5 dobrovolných svazků obcí (DSO Borsko, Lučina, mikroregion Dobrohost, Sedmihoří, Svazek Domažlicko),

- část obcí MAS Český les je sdruženo v Účelovém sdružení obcí pro odpadové hospodářství LAZCE

- MAS Český les na základě smlouvy spolupracuje s MAS Pošumaví, MAS Sokolovsko, MAS 21, AOPK ČR – CHKO Český les, CHKO Slavkovský les, s InitiAKTIVKreis Tirschenreuth, Českou zemědělskou univerzitou v Praze a Akademií STING, o. p. s.
- Partnery MAS Český les jsou AgAkcent, s. r. o., a Agentura pro sociální začleňování
- Na území MAS Český les je více než polovina neuvolněných starostů.
- Nejlepší bilanci příjmů a výdajů mají obce Česká Kubice, Horšovský Týn a Rozvadov.
- Nejhorší bilanci příjmů a výdajů mají obce Domažlice, Blížejov a Holýšov.
- Dochází k rozvoji spolupráce obcí.

4.3. Historie území MAS Český les

Příznivé podmínky pro osídlení západních Čech vytvořilo výrazné oteplení po skončení poslední doby ledové v období pozdního paleolitu a mezolitu. V tomto období pronikaly na území Českého lesa malé skupinky lovců, převážně z bavorského území. Ve střední době bronzové byly jihozápadní Čechy díky centru milavečské kultury (Milavče u Domažlic) jednou z nejvýznamnějších oblastí Čech. Přítomnost Keltů (400 př. n. l.) dokládají nálezy keltských mincí u Mnichova a Pivoně. V době římské nebylo území západních Čech příliš obydleno, proto v 7. století přicházeli slovanští kolonisté do téměř nezalidněných oblastí. V souvislosti s bitvou ve Všerubském průsmyku (1040) jsou poprvé uváděni Chodové, svobodní sedláci, kteří měli oproti poddaným řadu privilegií a úlev. Původní osídlení Chodů sahalo od Chodové Plané přes Tachov a Přimdu až na Domažlicko. Oblast v okolí Tachova, Chodové Plané a Přimdy byla ve 13.-15. století germanizována, zatímco Domažlicko zůstalo vždy české. V průběhu 13. století za vlády Přemysla Otakara II. vznikala v podhůří Českého lesa první královská města (Tachov, Domažlice), která sloužila jako pohraniční pevnosti. Současně vznikala i města poddanská (Horšovský Týn). Během 14. století byla kolonizace regionu Českého lesa v podstatě dokončena.

Vlivem pobělohorských konfiskací v 17. století se výrazně změnila struktura majitelů šlechtických statků, majetek získala převážně německá šlechta. Většina území Českého lesa byla poněmčena, české zůstalo pouze Chodsko. V 18. století probíhala sklářská expanze, stavěly se nové hutě, sklárny i železárny. Ve velkém se zpracovávala dřevní hmota na pilách a v papírnách, pálilo se dřevěné uhlí, těžil se stavební kámen a vápenec. Území Českého lesa bylo zprůmyslňováno a doosidlováno zejména německým obyvatelstvem. Rozvoj průmyslu vedl k dalšímu plundrování již tak řídnoucích pohraničních lesů. Po rakouském státním bankrotu roku 1811 ovládla kraj velká bída. Většina skláren zanikla ve 2. polovině 19. století vlivem zdražení paliva. Lidé hledali jiný způsob obživy, zaměřovali se na truhlářství, výrobu perleťových knoflíků a obdělávání mýtin, které vznikly vytěžením lesa.

Za doby první republiky mělo obyvatelstvo na území Českého lesa z více jak 90 % německou národnost. Zhoršení životní úrovně sudetských Němců v době hospodářské krize a nástup nacismu k moci v sousedním Německu se projevilo jejich příklonem k henleinovskému hnutí. Po podepsání mnichovské dohody připadlo celé území Českého lesa kromě části Chodska a okolí Domažlic k Velkoněmecké říši.

Po skončení 2. světové války došlo k odsunu německého obyvatelstva. Do opuštěných vesnic přicházeli noví obyvatelé z vnitrozemí, ze Slovenska, reemigranti z Rumunska a volyňští Češi. V roce 1951 byl přijat zákon o ochraně státních hranic. Při hranicích se stanovilo zakázané pásmo, kde nesměl bydlet nikdo, a pásmo hraniční, kde mohly bydlet jen osoby „spolehlivé“. Přes 20 vesnic ležících blízko hranic bylo srovnáno se zemí a zbylé vesnice značně chátraly, protože zde byl omezen volný pohyb a nedostatek pracovních příležitostí. V souvislosti s odsunem a následným uzavřením hraničního pásma došlo k výraznému poklesu počtu obyvatel a postupnému chátrání a devastaci veškerých krajinářských úprav. Oblast, která dnes tvoří velkou část území MAS Český les, se dostala do izolace kulturní, společenské a ekonomické.

Změna nastala až po roce 1989, kdy došlo k otevření hranic, a pohraniční oblast dostala nové impulsy k rozvoji.

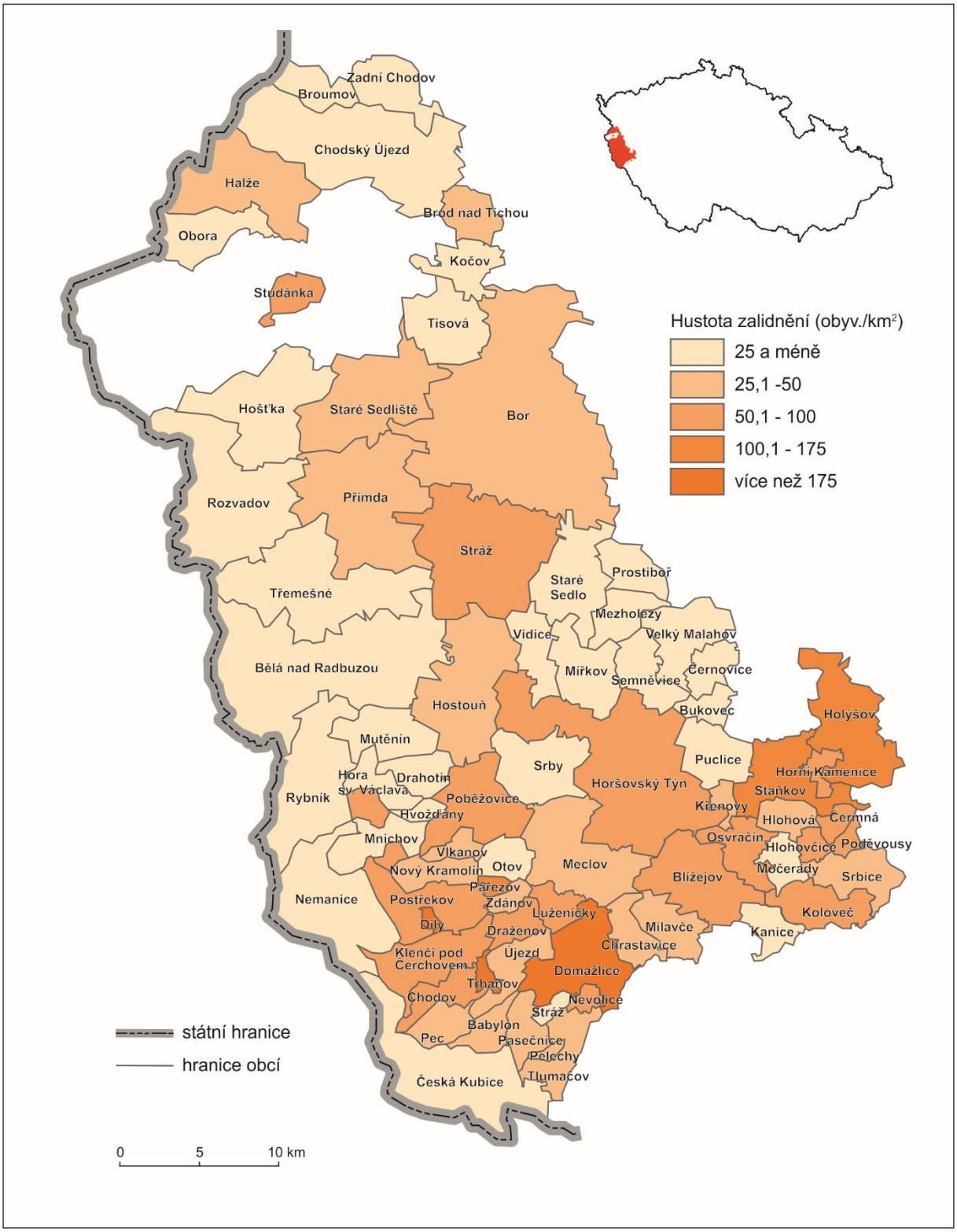
4.4. Obyvatelstvo - vývoj osídlení a sídelní struktura, věková struktura, vzdělanostní struktura

4.4.1. Vývoj osídlení a sídelní struktura

Na území MAS Český les o rozloze **1 498,8 km²** žilo k 31. 12. 2014 celkem **61 648 obyvatel.** Hustota zalidnění činí na tomto území pouhých **41,1 obyv./km²**. V porovnání s Plzeňským krajem, kde je hustota zalidnění cca **75,4 obyv./km²,** je zde podstatně **nižší.** Z porovnání vyplývá, že území je řídce zalidněné, navíc se značně rozdrobenou velikostní strukturou obcí s **převahou obcí do 499 obyv., kterých je 53**. Důvod je ten, že část území tvoří příhraničí, které bylo po 2. světové válce násilně vylidněno. Hustotu zalidnění pro jednotlivé obce znázorňuje mapa č. 1 na další straně. Dle očekávání vykazují **nejmenší** hustotu zalidnění obce **v příhraničí** opět v důsledku nedosídlení po odsunu Němců a obce v přírodním parku **Sedmihoří**, a to **pod 25 obyv./km²**. **Nízká hustota zalidnění má značný vliv na různorodé negativní i pozitivní fakrory rozvoje území.** Jednoznačným negativem je, že pohyb pracovních sil za prací a obyvatel za službami je limitován zhoršováním dopravní obslužnosti zajišťované prostředky hromadné osobní dopravy s většími problémy na území s nízkou hustotou obyvatel, kde jsou rozsáhlé periferními oblasti a větší vzdálenosti mezi obcemi. S tímto problémem se potýká též území MAS Český les. Naopak pozitiva lze spatřovat v estetické funkci krajiny a v klidnějším životě obyvatel. Území je dále vhodné pro tzv. druhé bydlení. Jedná se o obytné objekty (chaty, chalupy, apartmány) sloužící pro individuální rekreaci. V zázemí větších měst může docházet k suburbanizaci, což představuje příležitost

pro opravy komunikací a zavádění nových linek veřejné dopravy. Největší zalidnění mají města Domažlice, Staňkov a Holýšov a jejich okolí. Vysvětlením je vyšší pracovní nabídka a lepší dostupnost služeb.

Mapa č. 1: Hustota zalidnění k 31. 12. 2014

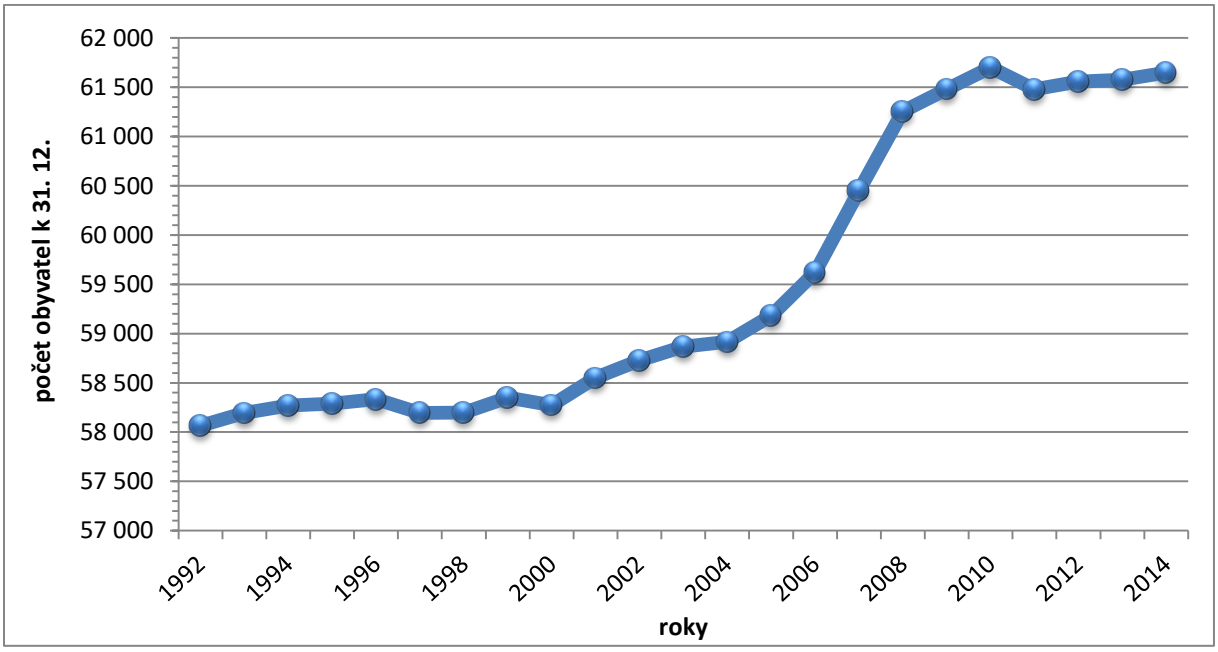

Zdroj: ArcCR, www.czso.cz, vlastní výpočty

Počet obyvatel žijících na území MAS Český les je za poslední dvě desetiletí **růstový** o **6,1 %**. Jediný výraznější **pokles** nastal **po roce 2010**, což může být opožděný následek celosvětové ekonomické krize, kdy se lidé stěhovali za prací. Vývoj početních stavů je výslednicí pohybu obyvatel přirozenou měnou a migrací obyvatel. Kladné migrační saldo znamená, že se do obce přistěhovalo více obyvatel, než se vystěhovalo, přirozený přírůstek znamená, že počet živě narozených dětí byl vyšší než počet zemřelých obyvatel. Z grafu č. 3, kde je znázorněn přirozený přírůstek (úbytek) a migrace obyvatelstva, je jasně patrné, že obyvatelstvo na území MAS **přibývá zejména díky imigraci obyvatel**. Celkový nárůst obyvatelstva je znázorněn v grafu č. 4. Růstový trend však neplatí pro všechny obce. Někde naopak došlo k výraznému poklesu počtu obyvatel. **Nejvyšší nárůst** obyvatelstva (o **více než 40 %**) mezi roky 1992 a 2014 je u obcí **Česká Kubice, Luženičky, Pařezov a Semněvice.** Více jak 20% nárůst počtu obyvatel zaznamenaly obce **Nevolice, Babylon, Hostouň, Studánka, Ždánov, Blížejov, Mnichov a Obora**. Naproti tomu největší **pokles o více než 10 %** je u obcí **Černovice, Hora Svatého Václava, Hlohovčice, Hvožďany, Mezholezy (HT), Močerady, Nemanice, Otov, Staré Sedlo, Vidice a Zadní Chodov.** Mapa č. 2 ukazuje index změny počtu obyvatelstva mezi lety 1992 a 2014 u jednotlivých obcí na území MAS Český les. **Obecně dochází k poklesu obyvatel u obcí na Domažlicku**. **Na Tachovsku naopak dochází k mírnému nárůstu**. Vysvětlením je nejspíše dálnice D5, na kterou se váže přítomnost větších podniků, a tím vyšší počet pracovních příležitostí, a také snadná dostupnost krajského města.

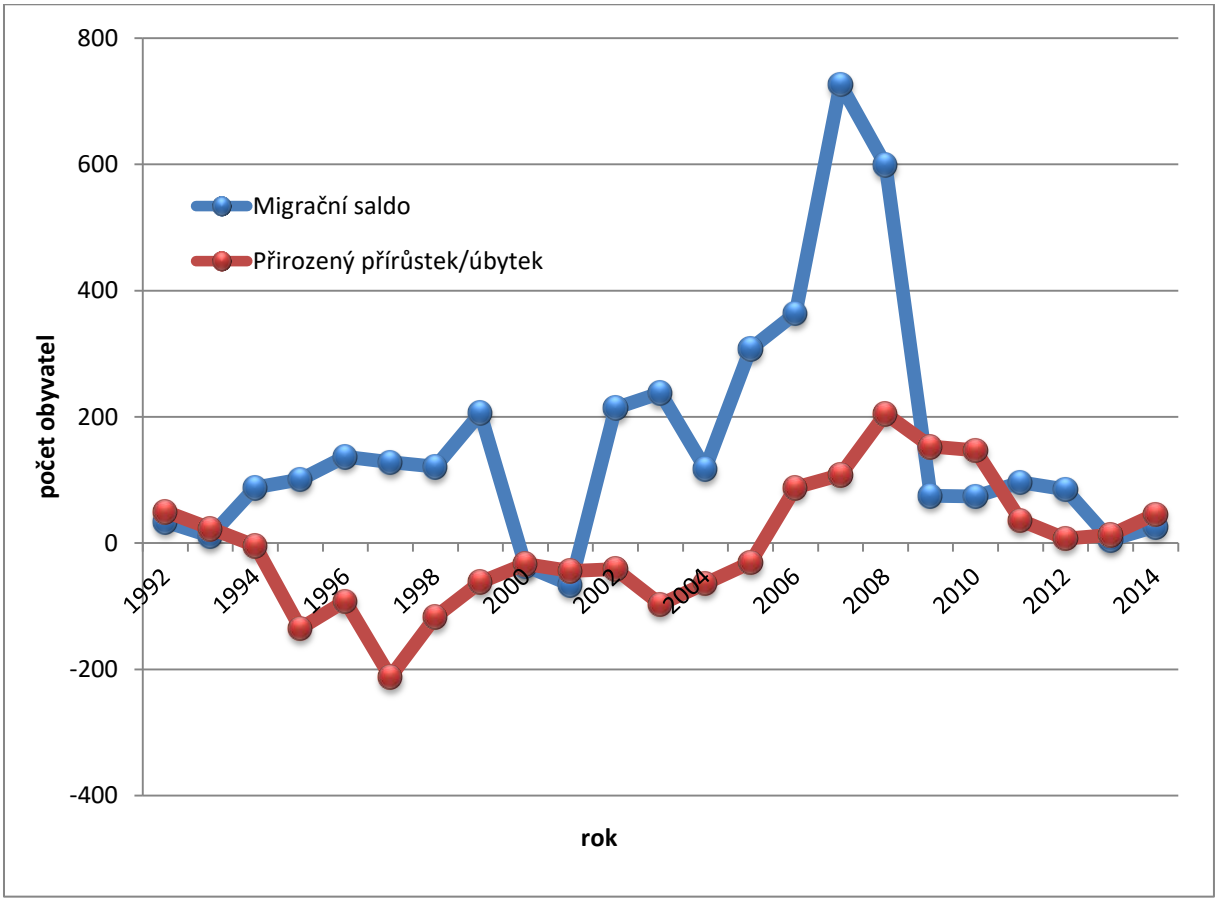
Index maskulinity činí v roce 2014 celkem **100,3** (počet mužů na 100 žen). Mezi roky 2008 a 2014 se podíl mužů a žen v populaci mírně vyrovnal. Poměr mužů a žen v populaci je ovlivněn mnoha faktory, přirozenou i mechanickou měnou. Na území MAS Český les je **více mužů než žen**, tento stav je pravděpodobně způsoben zemědělským charakterem území.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvatel žijících na území MAS Český les

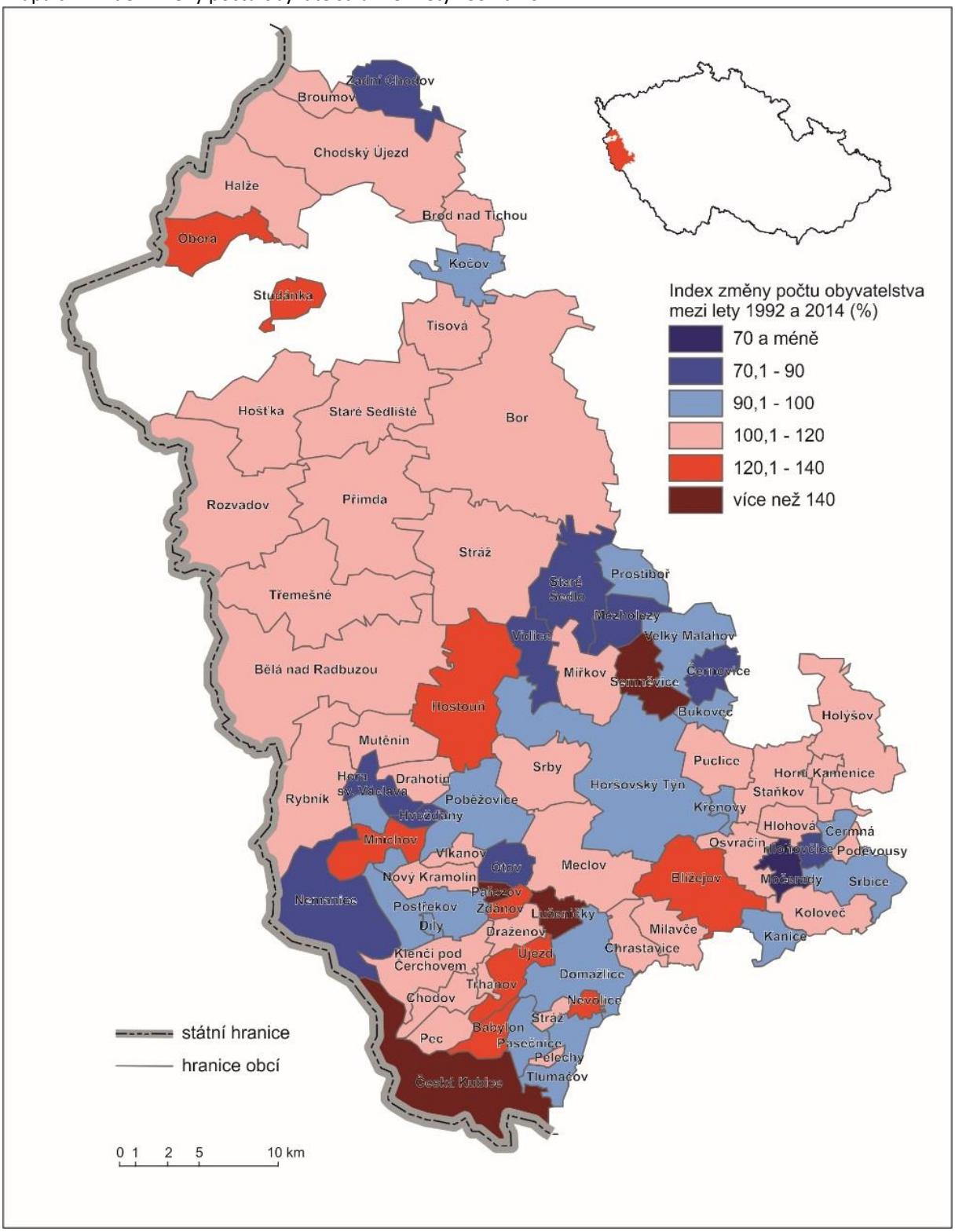
Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 3: Migrační saldo a přirozený přírůstek/úbytek

Zdroj: www.czso.cz

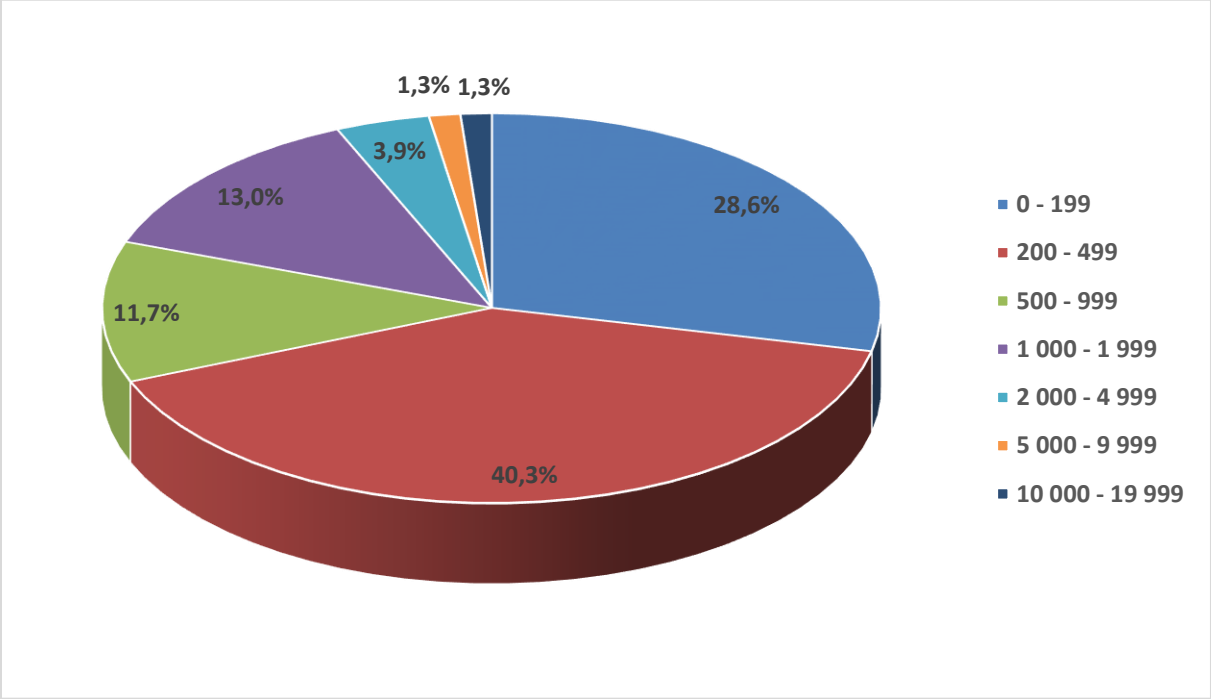
Mapa č. 2: Index změny počtu obyvatelstva mezi lety 1992 a 2014

Zdroj: ArcCR, www.czso.cz, vlastní výpočty

Rozvojové předpoklady obcí zásadně ovlivňuje role, jakou hrají ve struktuře osídlení a poloha vůči významným centrům. Veškeré obce lze charakterizovat jako venkovský prostor s velkými vzdálenostmi do center. Z hlediska administrativně správního mají nejvyšší význam **Domažlice a Horšovský Týn**, jelikož jsou **obcemi s rozšířenou působností**. Další význam mají města **Bor, Poběžovice, Staňkov a Holýšov**, která tvoří správní obvod s **pověřeným obecním úřadem**. Území MAS Český les se vyznačuje **rozdrobenou sídelní strukturou s převahou obcí do 499 obyvatel a velkým počet obcí do 199 obyvatel** (53 obcí do 499 obyvatel, z toho 24 obcí do 199 obyvatel). V grafu č. 4 jsou zobrazeny procentuální podíly jednotlivých velikostních kategorií obcí.

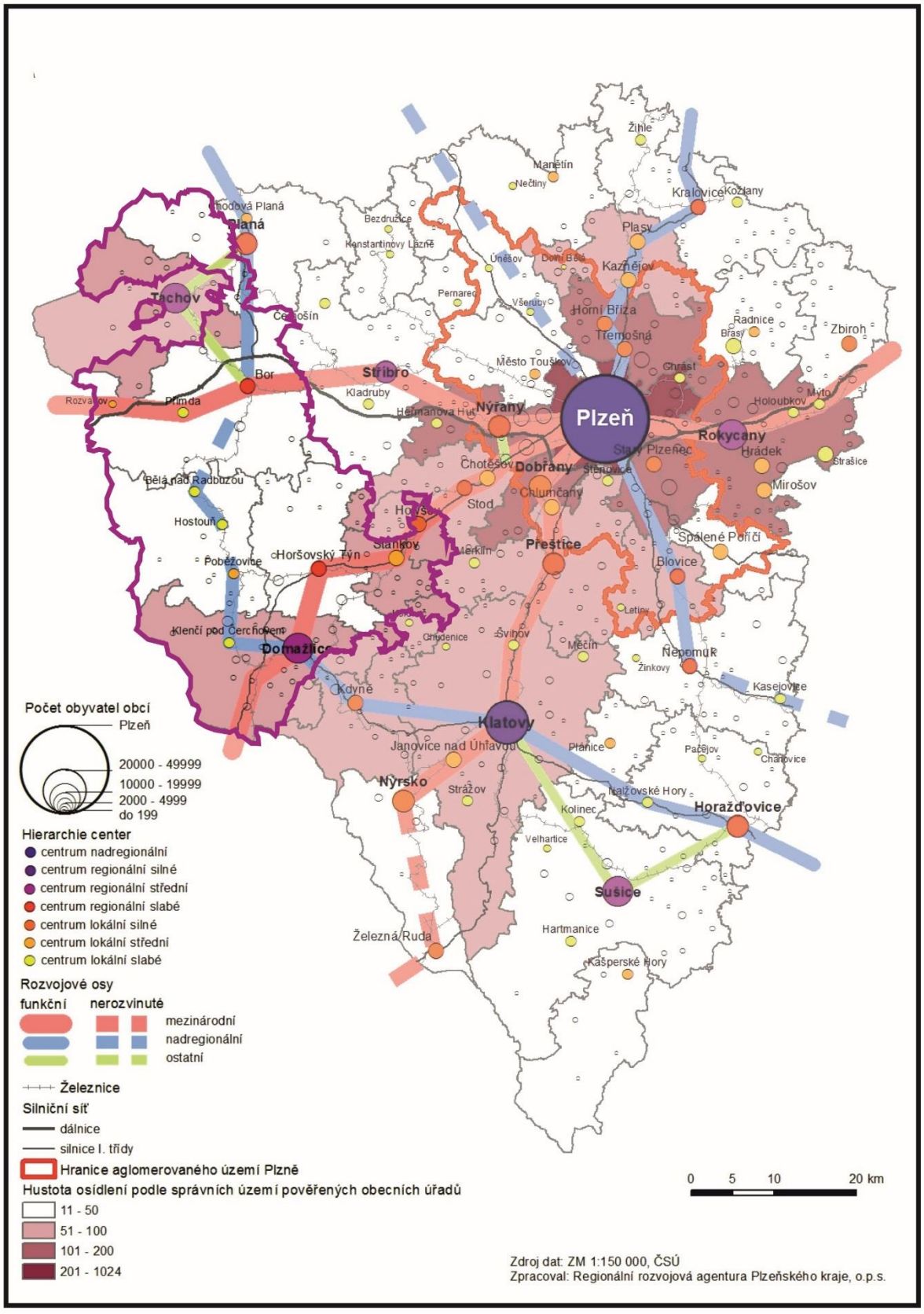
Graf č. 4: Procentuální podíly jednotlivých velikostních kategorií obcí k 31. 12. 2014

Zdroj: www.czso.cz

Z hlediska hierarchie spádových území center osídlení tvoří **regionální centra** pouze města **Domažlice, Horšovský Týn a Bor**. Jejich postavení není stejné. **Domažlice** jsou považovány za **středně silné regionální centrum. Kolem nich se nachází jedno ze dvou funkčních urbanizovaných území (druhé je kolem města Tachov, do kterého spadají též obce MAS Český les)**. **Horšovský Týn a Bor** jsou **slabě silná regionální centra**. **Lokální význam** mají obce **Klenčí pod Čerchovem (slabě silné), Koloveč (slabě silné), Poběžovice (středně silné), Holýšov (silné), Hostouň (slabě silné), Bělá nad Radbuzou (slabě silné), Přimda (slabě silné), Staňkov (středně silné) a Rozvadov (středně silné)**. **Mezinárodní funkční rozvojové osy** směřují z Německa do nadregionálního centra města Plzně. Jedna z nich vede ve směru **SRN–Rozvadov–Stříbro–Plzeň**. Druhá ve směru **SRN–Domažlice–Horšovský Týn–Staňkov–Holýšov–Plzeň**. Mezi **Klatovami, Domažlicemi a Poběžovicemi** existuje **funkční nadregionální rozvojová osa**. Podrobněji je hierarchie vidět na mapě č. 3.

Mapa č. 3: Hierarchie spádových území center osídlení v Plzeňském kraji v roce 2014

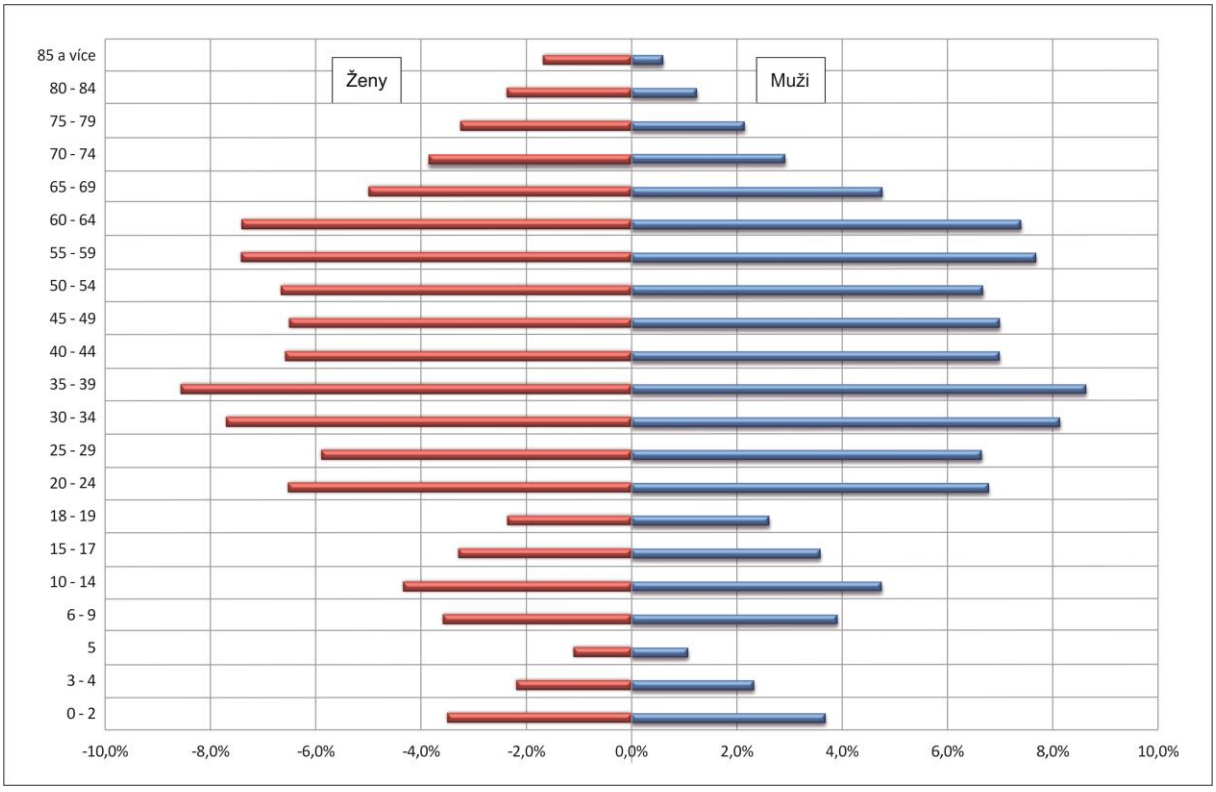

Zdroj: http://www.plzensky-kraj.cz/

4.4.2. Věková struktura

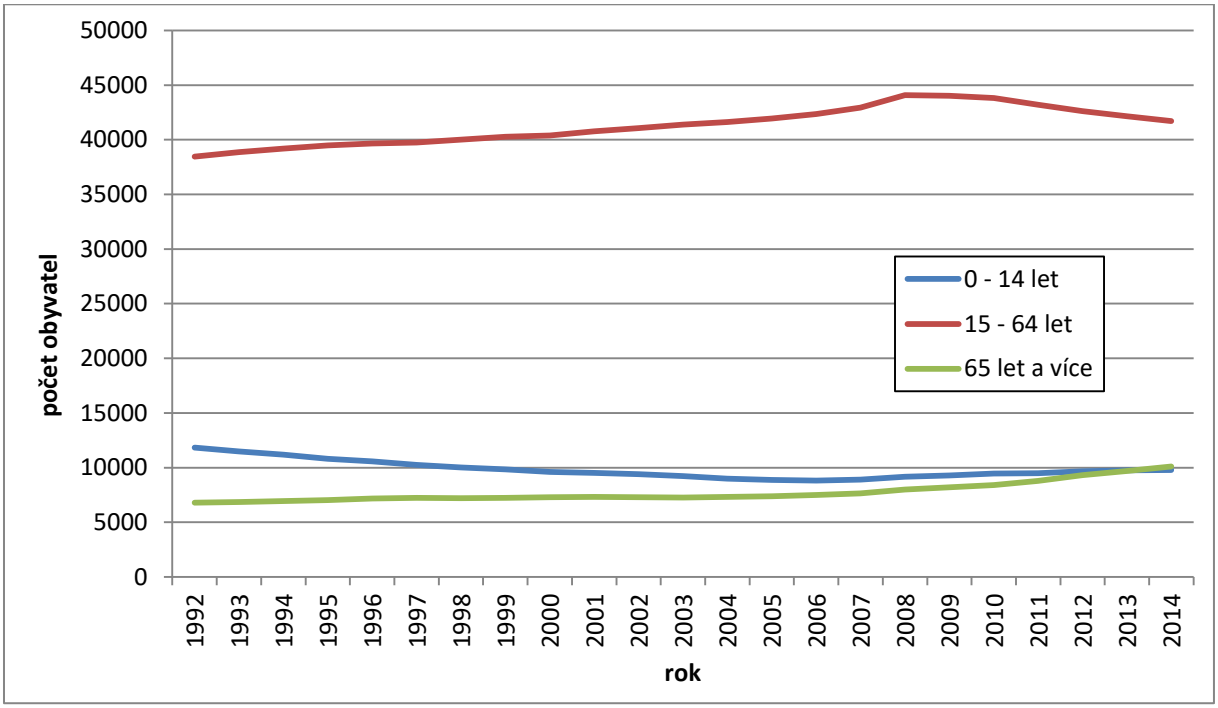
Trend současné doby ve vyspělých zemích je stárnutí obyvatelstva, **tzv. demografické stárnutí obyvatelstva**. Ani území MAS Český les se tomuto trendu nevyhne, což spolehlivě dokazuje graf č. 5, z něhož vyplývá, že se jedná o **populaci regresivní**. V dalším grafu č. 6 je znázorněn vývoj jednotlivých věkových skupin, ze kterého je opět patrné, že populace **stárne**. Demografické stárnutí se v současné době stává jednou z nejzávažnějších a nejdiskutovanějších společenských otázek a patří mezi jednu z bariér udržitelného rozvoje území. Demografické stárnutí je proces, při němž se postupně mění věková struktura obyvatelstva takovým způsobem, že se zvyšuje podíl seniorů a snižuje se podíl dětí mladších 15 let, tzn. starší věkové skupiny rostou početně relativně rychleji než populace jako celek. Hlavní příčinou demografického stárnutí je spolu s poklesem porodnosti trvalý pokles úmrtnosti vedoucí k prodlužování naděje dožití, a tím častější dožívání se vyššího a vysokého věku. Důsledky demografického stárnutí se dotýkají všech sfér sociálního a ekonomického vývoje a nejčastější obavy vyvolávané změnou věkové struktury se pojí s udržitelností financování důchodového systému, růstem nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní péči a nedostatkem pracovních sil na trhu práce. Proces populačního stárnutí se nicméně promítá též do postavení seniorů ve společnosti, do sféry soukromé, do mezigeneračních vztahů a vztahů uvnitř rodiny.

Graf č. 5: Věková pyramida pro území MAS Český les v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011

Graf č. 6: Vývoj věkových složek v období 1992-2014

Zdroj: www.czso.cz

Pro další analýzu věkového složení je použit index stáří. V porovnání s Plzeňským krajem a s celou Českou republikou je na tom území MAS Český les **relativně lépe**. Hodnota indexu stáří v roce 2014 je **102,8** což ukazuje, že **postreprodukční složka již velmi mírně převažuje nad předreprodukční.** Podrobněji je věkové složení obyvatelstva vyjádřené indexem stáří v každé obci vidět na mapě č. 4. Obecně nižší index stáří vykazují obce na Tachovsku a v těsném příhraničí. Nejstarší populace žije v obcích Černovice a Hvožďany. Vývoj indexu stáří je znázorněn v grafu č. 8. Mezi roky 1992 a 2014 **index stáří vzrostl** z hodnoty **57** na hodnotu **102,8**. Z grafu je tedy zřetelně vidět **demografické stárnutí obyvatel** na území MAS Český les. Zastoupení jednotlivých věkových skupin na území MAS a v Plzeňském kraji a ČR v roce 2014 najdeme v tabulce č. 17 a v grafu č. 7, kde je vidět **pokles** počtu obyvatel ve věku **pod 15 let** a naopak **nárůst** počtu obyvatel **starších 65 let.** Do dalších let je proto potřeba počítat s nárůstem podílu osob starších 65 let v důchodovém věku, zároveň s poklesem zaměstnaných osob v ekonomicky aktivním věku (15-64 let). Současný snižující se podíl dětské složky začne být znatelný cca za 15-20 let, kdy se dnes narozené děti budou zapojovat na trh práce.

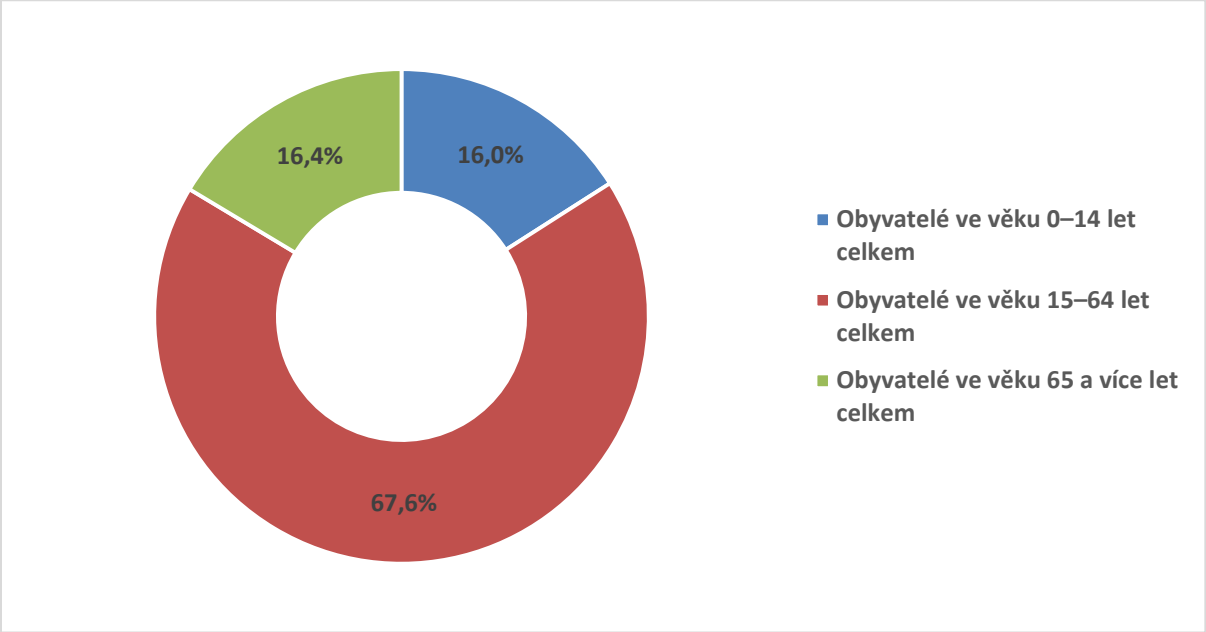
Tabulka č. 17: Věkové složení obyvatelstva v roce 2014

	MAS Český les		Česká republika		Plzeňský kraj	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
0-14 let	9 837	16,0	1 601 045	15,2	85 258	14,8
15–64 let	41 700	67,6	7 056 824	67,0	384 309	66,8
65 let a více	10 111	16,4	1 880 406	17,8	105 556	18,4

	MAS Český les		Česká republika		Plzeňský kraj	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
index stáří	102,8		117,5		123,4	

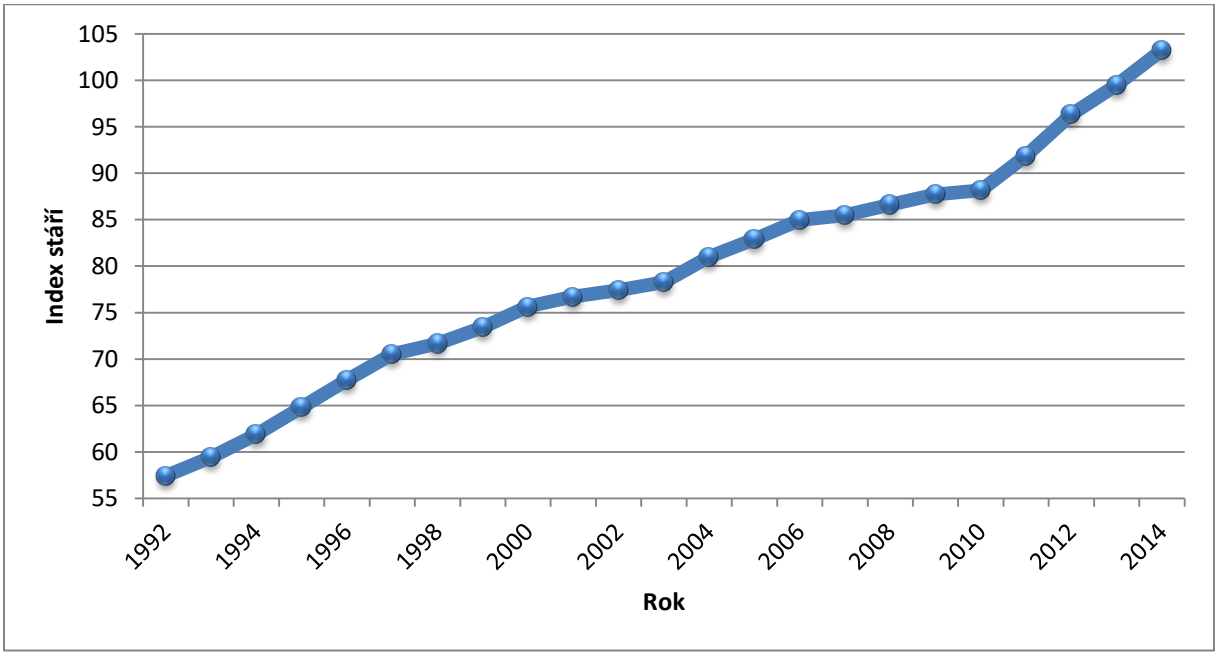
Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 7: Věkové složení obyvatelstva na území MAS Český les v roce 2014

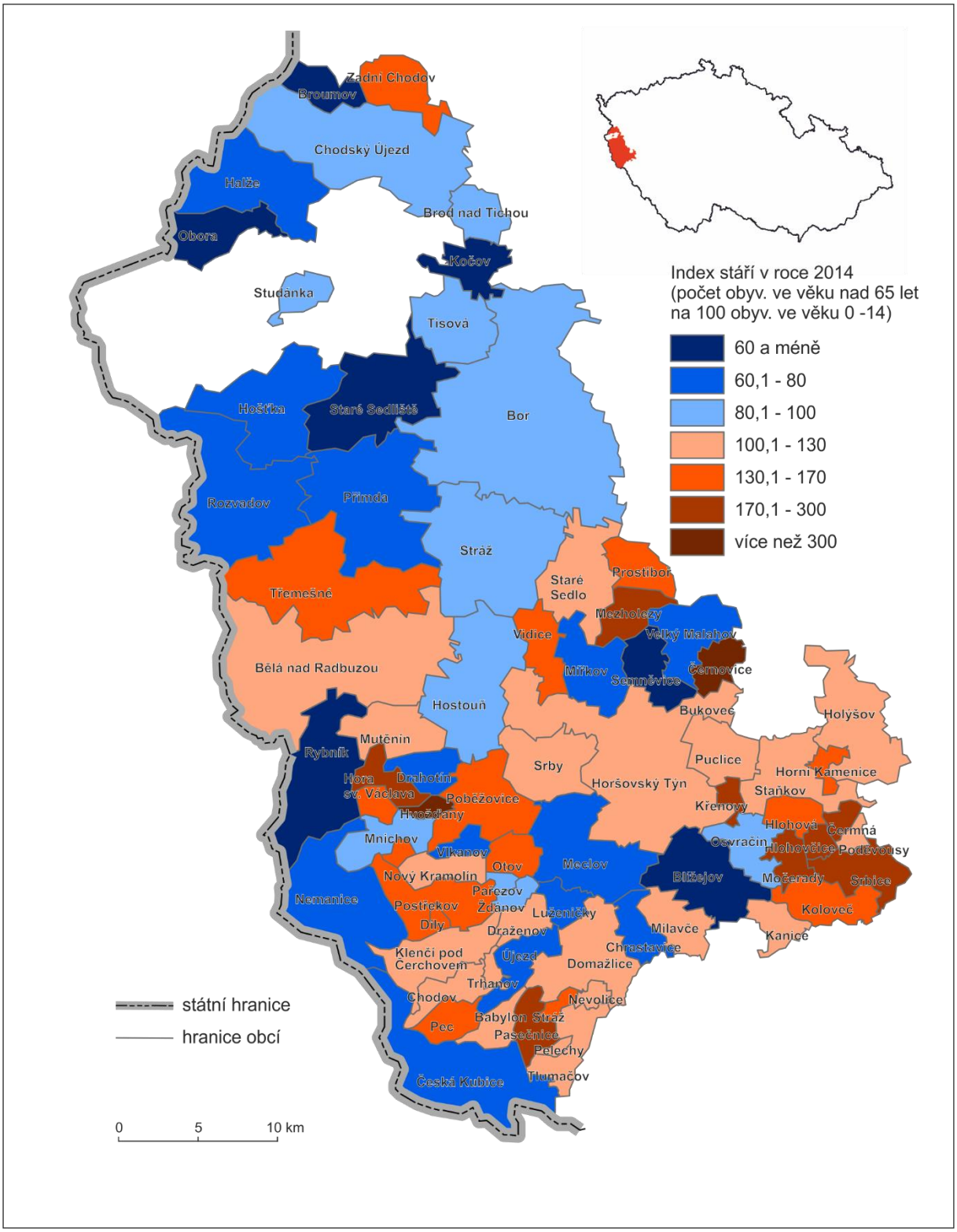
Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 8: Vývoj indexu stáří na území MAS Český les v období 1992-2014

Zdroj: www.czso.cz

Mapa č. 4: Index stáří v roce 2014

Zdroj: ArcCR, SLDB 2011

4.4.3. Vzdělanostní struktura

Obecně pro celou Českou republiku platí, že nejvyšší kvalita (vzdělání) lidského kapitálu se soustřeďuje do městských, především metropolitních oblastí, kde multiplikační efekty a bohatá struktura pracovních příležitostí poskytují vysoké šance volby vhodného zaměstnání a reálného uplatnění na pracovním trhu. Pro stanovení vzdělanostní struktury obyvatelstva je použit index vzdělanosti. Tento index představuje v roce 2011 pro celé území MAS Český les hodnotu **44,0**. V porovnání s Plzeňským krajem, kde činí hodnota tohoto indexu 58,6, se jedná o území **s podprůměrnou a nedostatečnou vzdělaností**. Vysvětlením je nedostatek pracovních příležitostí, který nutí mladé vzdělané lidi hledat si práci jinde. Území se dále vyznačuje nadprůměrným počtem obyvatel se základním vzděláním. Zcela tristní je rozdíl v počtu vysokoškolsky vzdělaných osob na území MAS Český les, kdy rozdíl od průměru v ČR činí 3,4 %. Na druhou stranu pozitivním jevem je **vzestup** vzdělanosti v porovnání s rokem 2001, kdy měl index vzdělanosti hodnotu **37,3**. Tento trend by měl nadále pokračovat.

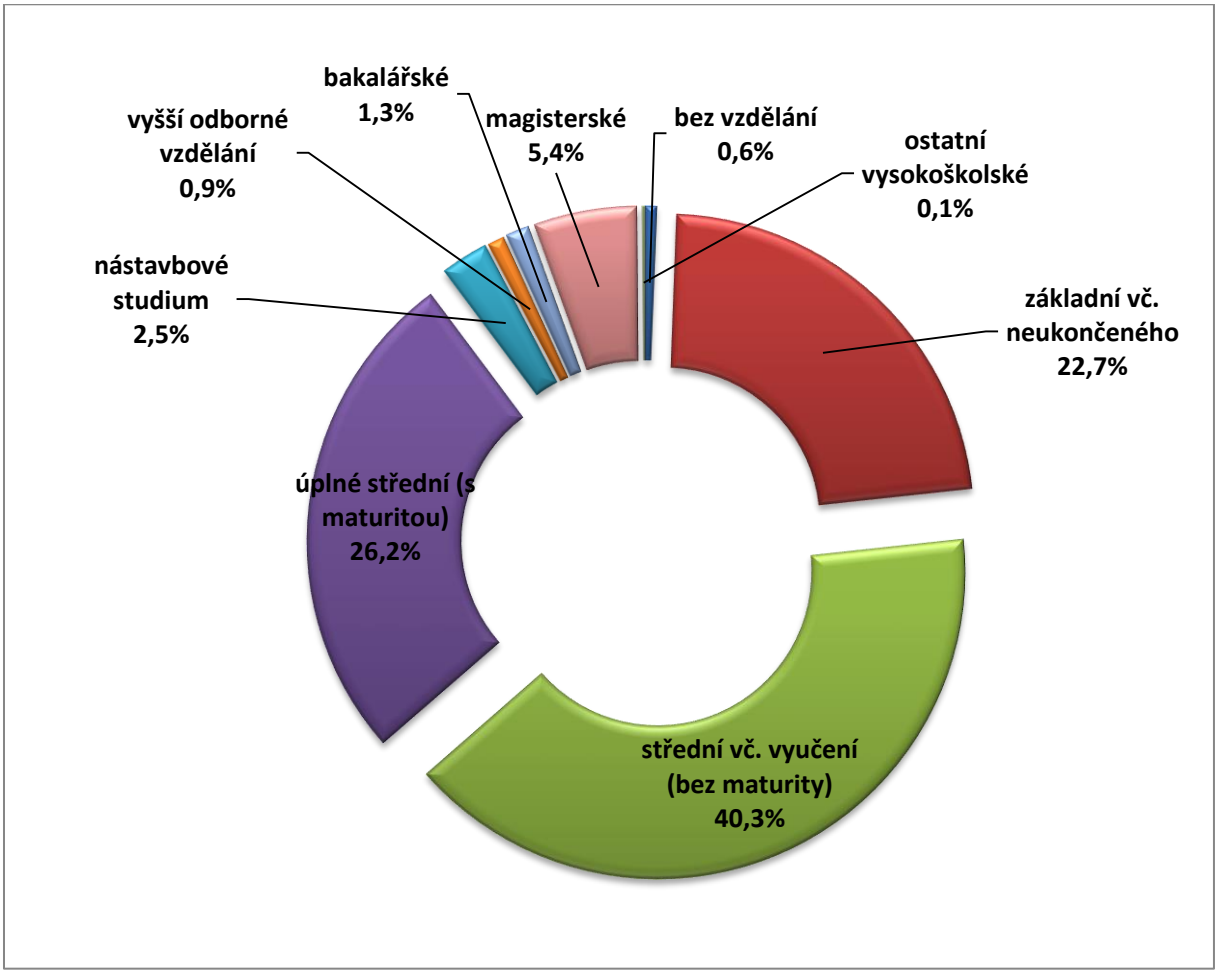
Při pohledu na mapu č. 5 si lze všimnout úrovně vzdělanosti pro veškeré obce MAS Český les. Z mapy je patrné, že úroveň vzdělanosti je **lepší na Domažlicku** než na Tachovsku, kde došlo po roce 1945 k imigraci občanů s cizí národností za prací. Nejvyšší vzdělanost vykazují obce v těsné blízkosti **Domažlic, Holýšova a Staňkova**. Vysvětlením jsou nejspíše lepší pracovní příležitosti v těchto městech. Vzdělanostní struktura obyvatel MAS Český les je vidět v tabulce č. 18 a v grafu č. 9.

Tabulka č. 18: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v roce 2011

	MAS Český les		Plzeňský kraj		Český republika	
	Počet	**%**	**Počet**	**%**	**Počet**	**%**
bez vzdělání	282	0,6	2 032	0,4	42 384	0,5
základní vč. neukončeného	10 971	22,7	89 091	19,2	1 571 602	18,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	19 465	40,3	170 400	36,7	2 952 112	34,8
úplné střední (s maturitou)	12 671	26,2	133 564	28,8	2 425 064	28,6
nástavbové studium	1 218	2,5	12 763	2,7	247 937	2,9
vyšší odborné vzdělání	436	0,9	5 558	1,2	117 111	1,4
bakalářské	607	1,3	8 689	1,9	179 355	2,1
magisterské	2 612	5,4	40 390	8,7	881 592	10,4
ostatní vysokoškolské	65	0,1	1 983	0,4	53 784	0,7
index vzdělanosti	**44,0**		**58,6**		**64,7**	

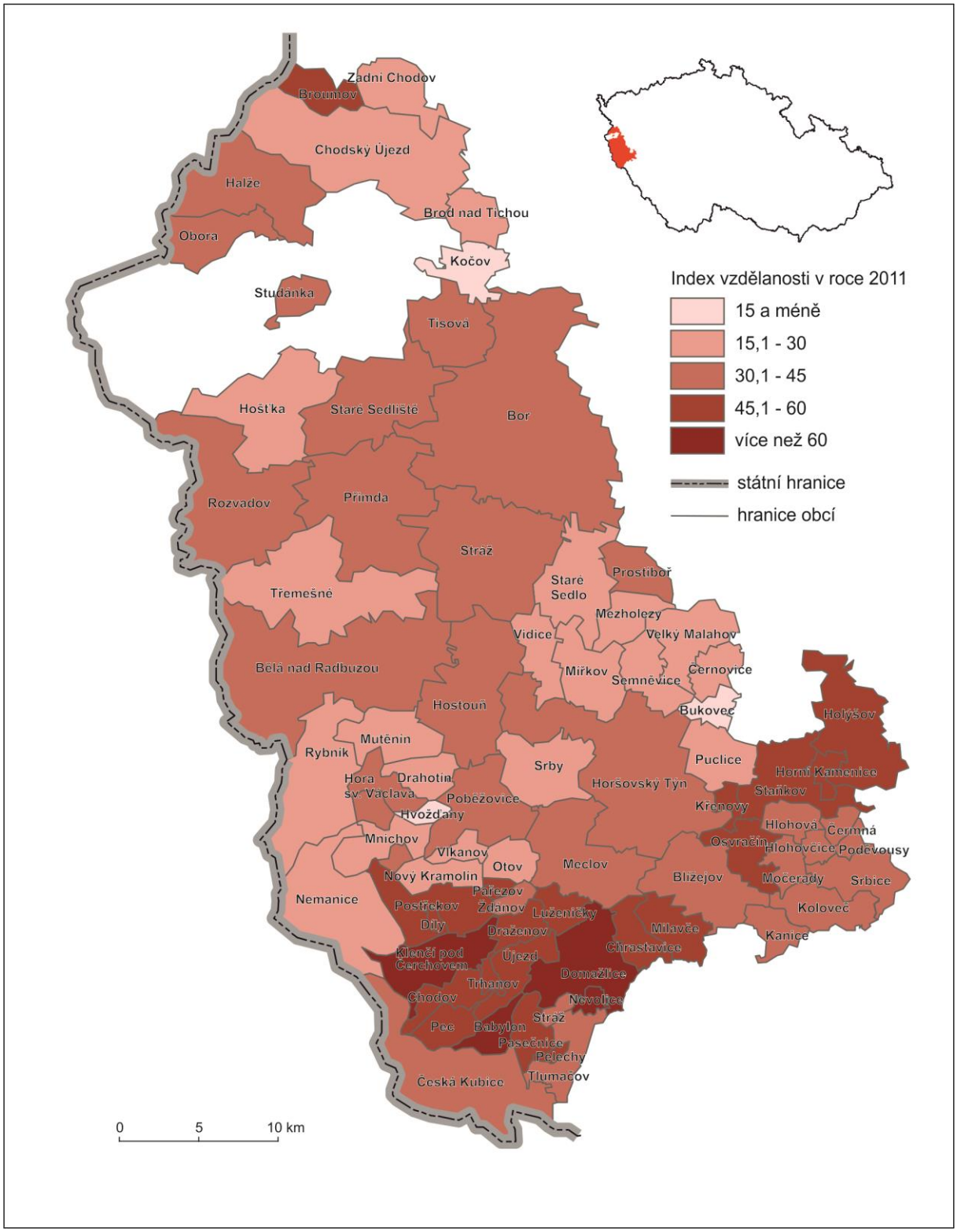
Zdroj: SLDB 2011

Graf č. 9: Vzdělanostní struktura obyvatelstva na území MAS Český les v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011

Mapa č. 5: Index vzdělanosti v roce 2011

Zdroj: ArcCR, SLDB 2011, vlastní výpočty

4.4.4. Sociálně vyloučené lokality

Současné legislativní vymezení je formulováno dosti obecně a neukládá konkrétní povinnosti obcím, jak musí postupovat při uspokojování potřeb svých občanů. Tento stav se projevil ve velmi rozdílných přístupech obcí v této oblasti. Obce při uspokojování potřeb občanů nejvíce ohrožených sociálním vyloučením v mnoha případech svoji roli neplní s poukazem na své ekonomické možnosti (Strategie sociálního začleňování 2014–2020).

V rámci koordinace by obec měla zapojovat jak poskytovatele sociálních služeb (nejčastěji NNO), tak důležité odbory města, Úřad práce ČR, školy a školská zařízení a policii (městskou a státní). Existují však velké místní rozdíly v míře podpory, a tudíž i rozsahu a kvalitě sociální práce, která je závislá na místních podmínkách a přístupu vedení obcí k vytváření zázemí pro sociální práci.

Sociální vyloučení je proces, během kterého jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňovány na okraj společnosti a je jim ztížen či omezen přístup ke zdrojům a příležitostem (zaměstnání, bydlení, sociální ochrana, zdravotní péče a vzdělávání), které jsou běžně dostupné ostatním členům společnosti (Strategie sociálního začleňování 2014–2020).

Proces sociálního vyloučení se vždy dotýká celé společnosti a jedním z jeho negativních rysů je trvalé narušování společenské soudržnosti. Míra sociálního vyloučení je ovlivněna nejen mírou rozvinutí jednotlivých regionů ČR, ale i rozdílnými regionálními přístupy k jejich řešení (Strategie sociálního začleňování 2014–2020).

Pro hodnocení chudoby a sociálního vyloučení je v zemích EU využíván indikátor „Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením“, který vyjadřuje podíl osob, které jsou ohroženy příjmovou chudobou nebo silnou materiální deprivací nebo žijí v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou z celkové populace (Strategie sociálního začleňování 2014–2020).

Mezi cílové skupiny sociálně vyloučených/sociálním vyloučením ohrožených osob a osob zasažených chudobou patří zejména osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a v jejich okolí, nízkopříjmové skupiny obyvatel, v nepříznivé sociální situaci žijící rodiny, děti a mládež, dlouhodobě nezaměstnaní (opakovaně nezaměstnaní), osoby se zdravotním postižením, senioři, osoby opouštějící ústavní zařízení nebo zařízení výkonu trestu, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, bezdomovci a etnické menšiny (zejména Romové) (MMR, 2014).

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat osobám ohroženým vícenásobnými riziky (kumulace znevýhodnění z více hledisek, jako je např. věk, pohlaví, zdravotní postižení, finanční zdroje, etnicita) (MMR, 2014).

Míra socioekonomického vyloučení se pohybuje v lokalitách na území MAS Český les v rozmezí 40–100 %, průměrně připadá na 1 lokalitu cca 75% výskyt nepříznivých sociálních situací (viz Nepříznivé sociální situace v lokalitách na území MAS). Dle § 3 zákona č. 108/2006

Sb., o sociálních službách, se „nepříznivá sociální situace“ definuje jako oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.

Dle studie „Monitoring aktuální situace v sociálně vyloučených lokalitách Plzeňského kraje“ (Člověk v tísni, o. p. s., 2011) se na území MAS Český les vyskytuje 8 sociálně vyloučených lokalit (přibližně jedna třetina všech sociálně vyloučených lokalit v Plzeňském kraji). Jedná se o obce Bělá nad Radbuzou, Bor, Jeníkovice (část obce Meclov), Nemanice, Semněvice, Staňkov, Velký Malahov a Ostromeč (část obce Velký Malahov). Za další obce, které patří mezi problematické lokality a jsou ve zvýšené míře ohrožené sociálním vyloučením, jsou považovány dle „Poběžovicko – Situační analýzy“ obce Drahotín, Mnichov, Nový Kramolín, Otov, Rybník a Vlkanov. V daných lokalitách na území MAS Český les žije v roce 2014 celkem 671 sociálně vyloučených/sociálním vyloučením ohrožených osob. Velikost jedné lokality se pohybuje v rozmezí 15–200 osob, v průměru pak připadá na jednu lokalitu cca 45 osob. Na základě komunitních setkání občanů a získaných informací od starostky obce Staré Sedliště, občanů a Policie ČR je také za problematickou lokalitu považovaná obec Staré Sedliště. Tabulka č. 19 ukazuje data, která doplňují základní charakteristiku jednotlivých obcí ohrožených sociálním vyloučením.

Tabulka č. 19: Počet obyvatel a podíl nezaměstnanosti ve sledovaných lokalitách ohrožených SV

lokalita	počet obyvatel 2013	počet obyvatel SVL	podíl nezaměstnaných uchazečů na obyvatelstvu ve věku 15–64 let (2011)
Bělá nad Radbuzou	1767	35	6,02 %
Bor	4153	60	6,14 %
Drahotín	190	50	18,7 %
Jeníkovice (část obce Meclov)	39	16	4,81 %
Mnichov	240	35	11,33 %
Nemanice	260	30	21,16 %
Nový Kramolín	225	20	7,88 %
Otov	102	20	12 %
Rybník	180	30	12,4 %
Semněvice	187	35	17,8 %
Staňkov	3 248	60	5,96 %
Staré Sedliště	1 311	200	12,74 %
Velký Malahov	283	40	15,34 %
Vlkanov	132	15	9,3 %
Ostromeč (část obce Velký Malahov)	70	25	15,34 %

Zdroj: www.czso.cz, MPSV

Dotazníkové šetření

V rámci dotazníkového šetření odpovídalo 11 obcí z 15 dotazovaných obcí. 6 obcí uvedlo, že mají problémy s pořádkem v domech a okolí a 2 obce mají problémy v omezené míře bez bližší specifikace. Na problematické vztahy mezi občany naráží v 7 obcích, ve 4 obcích nemají v podstatě žádné problematické vztahy. 6 obcí uvedlo, že se ve své obci potýkají s problémy týkající se bezpečnosti, kriminality a porušování veřejného pořádku. Nejčastěji se jedná o problémy týkající se výroby a distribuce drog, drobných krádeží, rušení nočního klidu, vandalismu, černých skládek a dopravní bezpečnosti. 7 obcí eviduje dluhy na nájemném a energiích budov v majetku obce. Zadlužení řeší většinou připomínkami a právní cestou, pohovory či vymáháním dluhu u zaměstnavatele. 1 obec na tuto otázku neodpověděla a 3 obce uvedly, že problémy s dluhy na budovách v majetku obce nemají. 8 obcí se aktivně podílí na politice zaměstnanosti, kdy využívají nejčastěji programy z úřadu práce na veřejně prospěšné práce. 3 obce se nepodílí na aktivní politice zaměstnanosti.

Z dotazníkového šetření tedy vyplývá, že v 11 lokalitách z 15 lokalit ohrožených sociálním vyloučením mají problémy, ale ne všechny obce mají v zájmu výše uvedené problémy řešit. Ty, které situaci řešit chtějí, uvedly, že by potřebovaly terénní a sociální pracovníky, uvítaly by pomoc využívání podpory zaměstnanosti a pomoc městské policie a Policie ČR. Dalším poznatkem z dotazníkového šetření je, že obcím chybí základní znalosti v oblasti sociální problematiky a že nemají představu o možnostech využívání sociálních služeb. Kromě 4 obcí neposkytuje žádná další obec sociální služby. S neziskovou organizací spolupracují pouze 2 obce.

S obyvateli ohroženými sociálním vyloučením žijícími na území MAS Český les omezeně pracuje několik neziskových organizací (například Člověk v tísni, o. p. s., Diakonie Západ, Kotec, o. p. s., a jiné), některé sociální služby jsou také poskytovány samotnými městy. Současné pokrytí sociálními službami (zejména službami sociální prevence) není dostačující, chybí větší kapacita služeb, jako například odborné sociální poradenství, terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež apod. Pro větší část občanů uvedených obcí jsou tyto služby většinou nedostupné.

Na základě dostupných relevantních zdrojů, komunitních setkání a dotazníkového šetření lze uvést následující ohniska problémů v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením:

- **Dlouhodobá nezaměstnanost, nízká kvalifikace,**
- **závislost na sociálních dávkách, zadluženost, krátkodobé smlouvy na bydlení (většinou smlouvy max. na 3 měsíce),**
- **drobná kriminalita, majetková trestná činnost, negativní přijetí ze strany ostatních obyvatel města,**

- **špatná dopravní dostupnost do zaměstnání, omezené možnosti legálního zaměstnání, častá migrace obyvatel v lokalitě, nezájem majitele ubytovacích zařízení,**
- **exekuce na některé domy, hygienická závadnost bytů,**
- **někteří obyvatelé nemají trvalý pobyt,**
- **nízká motivace obyvatel SVL k řešení situace, ke vzdělávání dětí.**

4.4.5. Shrnutí

- Vysoká sídelní rozdrobenost území jako důsledek vysídlení pohraničí.
- Řídká hustota zalidnění.
- Růst počtu obyvatel v letech 1992-2014.
- Podprůměrný index stáří (přesto ale dochází k demografickému stárnutí obyvatelstva – růst indexu staří).
- Podprůměrná vzdělanost obyvatelstva, pozitivním jevem je však zvýšení vzdělanosti oproti roku 2001.
- Vysoký počet sociálně vyloučených lokalit (15 lokalit).
- Vysoká nezaměstnanost v SVL.
- Mezinárodní funkční rozvojová osa Plzeň – SRN jako potenciál pro rozvoj celého území.

4.5. Technická infrastruktura

4.5.1. Vodovodní infrastruktura

Obce na území MAS Český les zásobují pitnou vodou **společnosti Praves, spol. s r. o., CHVAK, a. s., a Vodárny a kanalizace Karlovy Vary, a. s.** Vodovod byl zaveden do většiny domů již před rokem 1991. Připojenost domů na vodovod je v porovnání s Plzeňským krajem a ČR **průměrná**. V celkovém průměru za obce je v roce 2011 celkem **73,8 %** domů připojených na vodovod. To ovšem neznamená, že by každá obec a její části měly veřejný vodovod. Veřejný vodovod se nenachází v následujících obcích: **Babylon, Bukovec, Mezholezy (dříve okres HT), Hlohovčice, Horní Kamenice, Kanice, Močerady, Nevolice, Osvračín, Pasečnice, Pelechy, Poděvousy, Prostiboř, Semněvice, Srbice, Srby, Tlumačov**. Velký problém s veřejným vodovodem mají pak také místní části obcí, kdy většina z nich veřejným vodovodem nedisponuje. Rozdíly v připojení domů na vodovod v jednotlivých obcích jsou celkem velké. V příloze č. 10 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je vyjádřen pomocí kartogramu procentuální podíl domů připojených k vodovodu (soukromý, veřejný) pro jednotlivé obce v roce 2011. Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňského kraje řeší u některých obcí výstavbu či modernizaci veřejné vodovodní sítě. Dle vlastního šetření u obyvatel v obcích

byla zjištěna **existence hygienicky závadných vodních zdrojů** – drobné indivudální zdroje vody (studny).

4.5.2. Kanalizace

Zatímco vodovodní síť v obcích MAS je dostatečná, napojení domů v jednotlivých obcích na kanalizaci takové úrovně prozatím nedosahuje. V průměru za všechny obce MAS je v roce 2011 **podíl napojených domů na kanalizaci 48,6 %,** obdobně jako v celém Plzeňském kraji, přičemž **42 obcí** veřejnou kanalizací **nedisponuje vůbec** (Brod nad Tichou, Broumov, Bukovec, Čermná, Drahotín, Hlohová, Hlohovčice, Hora Svatého Václava, Horní Kamenice, Hošťka, Hvožďany, Chrastavice, Kanice, Luženičky, Mezholezy, Mířkov, Mnichov, Močerady, Mutěnín, Nevolice, Nový Kramolín, Obora, Osvračín, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poděvousy, Prostiboř, Puclice, Rybník, Semněvice, Srbice, Srby, Stráž (DO), Tlumačov, Velký Malahov, Vidice, Vlkanov, Zadní Chodov, Ždánov). **Od roku 2001 došlo ke zvýšení podílu domů napojených na kanalizaci ze 42,9 % na již zmíněných 48,6 % v roce 2011.** V roce 2008 byl dokončen projekt **„Čistá Radbuza“**, v rámci kterého došlo k výstavbě nebo rekonstrukci kanalizací a čistíren odpadních vod, které splňují požadavky evropské směrnice o čištění městských odpadních vod. V příloze č. 11 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je znázorněna připojenost jednotlivých obcí na kanalizační síť. Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňského kraje opět řeší u některých obcí výstavbu či modernizaci kanalizace.

4.5.3. Připojení domů na plynovod

Podíl domů připojených na síť plynovodů ovlivňuje dále zejména způsob vytápění domácností, a to má i vliv na životní prostředí. V kapitole č. 4.9.4. o čistotě a ochraně ovzduší bylo zjištěno, že na území MAS Český les překračuje limity koncentrace měřená znečišťující látka **benzo(a)pyren**, který má původ zejména ze spalovacích procesů. Tedy i domácí topeniště na tuhá paliva. Vyšší podíl napojených domů na plynovod částečně omezí vytápění na tuhá paliva, a tím i eliminuje vyšší koncentraci **benzo(a)pyrenu**. V porovnání s Plzeňským krajem a celou ČR se jedná o území s podprůměrným napojením domů na plynovodní síť. Zatímco **Plzeňský kraj** vykazuje v roce 2011 podíl napojených domů **43,7 %** (**Česká republika** dokonce **50,4 %)**, území MAS Český les pouze **31,3 %.** Až na vyšší koncentraci benzo(a)pyrenu (www.chmi.cz) můžeme pokládat čistotu ovzduší za velice nadprůměrnou v porovnání s Českou republikou. Aktuálním tématem je tedy přechod z pevných paliv na ekologičtější formy vytápění. Podíl napojení jednotlivých domů na plynovod pro každou obec území MAS Český les je patrný z přílohy č. 12 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Nejvyšší plynofikaci vykazují města Domažlice a Holýšov, a to cca 60 %. To že obec vykazuje nenulový podíl napojení jednotlivých domů na plynovod, však neznamená, že je obec plynofikována. Obce bez plynofikace jsou: Babylon, Brod nad Tichou, Broumov, Bukovec, Česká Kubice, Drahotín, Hora Svatého Václava, Hošťka, Hvožďany, Chrastavice, Kanice, Kočov, Křenovy, Mezholezy

(dříve okr. Hor. Týn), Mířkov, Mnichov, Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Obora, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Prostiboř, Rybník, Semněvice, Srby, Staré Sedlo, Stráž (DO), Velký Malahov, Vidice, Vlkanov, Třemešné, Zadní Chodov a Žďánov.

Přes území MAS Český les vedou **2 důležité mezinárodní plynovody**, ve kterých proudí plyn z Ruska a Norska do Německa a zároveň zásobují plynem Českou republiku.

4.5.4. Způsob vytápění

Způsob vytápění domácností má značný vliv na životní prostředí. Jedním z cílů aktuálně platné SPŽP ČR je **omezení lokálních topenišť na uhlí**, kde dochází při neukázněném spalování komunálního odpadu k tvorbě a emisím toxických látek. Vliv vytápění domácností na životní prostředí a na zdraví obyvatel je obrovský. Tato malá lokální topeniště mají svoji nevýhodu v tom, že na rozdíl od průmyslových provozů operují s nízkou teplotou spalování, proto v nich často dochází k nedokonalému spalování, a to zejména v kotlích s ruční regulací. Také kvalita paliv v těchto zdrojích je různá. Mnohdy obyvatelé spalují i materiály, které k vytápění nejsou přímo určeny. Navíc spaliny z malých zdrojů jsou vypouštěny v nízké výšce nad zemí a nemají tedy prostor se rozptýlit. Od roku **1991 se výrazně snížil počet domácností vytápěných tuhými palivy, zejména uhlím**. Tato paliva byla z velké většiny nahrazena **zemním plynem**, který produkuje výrazně méně emisí znečišťujících látek (zejména PAU a TZL). Současně ale také vzrostl podíl domácností, které jsou vytápěny elektřinou. Tento způsob vytápění sice přímo neemituje žádné znečišťující látky, ale jen zdánlivě, neboť k jejich emisi dochází při výrobě elektrické energie, pokud nebyla vyrobena z „čistého" zdroje (www.issar.cenia.cz). Do budoucna by tedy mělo docházet k přechodu vytápění tuhými palivy na jiné „čistší“ způsoby. V příloze č. 13 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je znázorněn podíl vytápění tuhými palivy pro jednotlivé obce na tuhá paliva. V roce 2011 území **MAS Český les** vykazuje v porovnání s Plzeňským krajem a Českou republikou velmi **vysoký podíl** vytápění domácností **tuhými palivy**. Více jak **56 %** domácností topí **tuhými palivy** (**Plzeňský kraj 39,2 %, Česká republika 28,3 %**). To potvrzuje rovněž zvýšená koncentrace benzo(a)pyrenu. Z přílohy je patrné, že většina obcí vykazuje více jak **80%** podíl vytápění na tuhá paliva.

4.5.5. Zásobování elektrickou energií

Území MAS Český les je v celém rozsahu zajištěno elektrickou energií. Zásobování elektrickou energií je dostatečné a je schopné pokrýt i případné budoucí požadavky na zvýšenou spotřebu.

Využití obnovitelných zdrojů energie je zatím na nízké úrovni. Cílová hodnota pro EU vyplývající ze strategie Evropa 2020 činí 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů v roce 2020. Území není vhodné pro rozsáhlejší využití energie z vody, **není zde dostatečný vodní potenciál.** Přípustné je lokální využití vodního potenciálu řeky Radbuzy. Vhodné lokality pro výstavbu větrných elektráren se nacházejí pouze ve vrcholových partiích Českého lesa na

území CHKO Český les, kde je jejich výstavba legislativně náročná. Biomasa je vhodná zejména jako lokální zdroj energie. **Bioplynové stanice** se nacházejí pouze v obcích **Bukovec, Domažlice, Hostouň, Meclov, Poběžovice a Staňkov**. Pokrytí solárními elektrárnami je po období příznivých podmínek ze strany státu poměrně husté, ale o jejich efektivitě se vedou debaty a spory i na akademické úrovni.

4.5.6. Komunikační infrastruktura

Pokrytí území mobilním signálem k volání

Pokrytí území MAS Český les mobilním signálem k volání je až na horské a příhraniční oblasti relativně dobré. **Největší problém** s mobilním signálem je v obci **Rybník**, kde nemá ani jeden ze tří mobilních operátorů dostatečné pokrytí signálem.

Pokrytí území připojením k internetu

Celé území MAS Český les je pokryto určitým druhem připojení k internetu (ADSL, mobilní atd.). Nerovnoměrnost pokrytí spočívá zejména v jeho rychlosti. Především v horských a příhraničních oblastech je s rychlostí připojení k internetu problém. V těchto oblastech je možnost pouze mobilního připojení. **Podíl domácností připojených k internetu je v roce 2011 podprůměrný a dosahuje 47 %.** Nedostatečné je pokrytí území vysokorychlostním internetem, který je definován přenosovou rychlostí alespoň 30 Mbit/s. Dle Mapy rychlosti připojení v roce 2015 společnosti Seznam.cz této rychlosti v Plzeňském kraji dosahuje pouze 3,1 % obyvatel.

4.5.7. Ochrana proti povodním

Záplavová území

Záplavové území 100leté vody (Q_{100}) je vymezeno na těchto vodních tocích: **Černý potok (pravostranný přítok Radbuzy), Zubřina, Radbuza, Úhlavka, Výrovský potok (levostranný přítok Úhlavky) a Mže** (www.dibavod.cz). Oblasti s významnými povodňovými riziky jsou: Zubřina mezi obcemi Havlovice a Bořice a Úhlavka v intravilánu Stráže (TC). Nedostatečně chráněné obce leží zejména při řece Radbuza (Bělá, Srby, Horšovský Týn a Staňkov). Obecně nepředstavuje hrozba povodní pro území MAS Český les až tak velké riziko. Výjimku tvoří pouze tzv. bleskové povodně, se kterými se již některé obce potýkali. Vlivem klimatických změn toto riziko bude stoupat.

Protipovodňová opatření

Protipovodňová ochrana se stává, zvláště pak v posledních letech, důležitým vodohospodářským opatřením v rámci vodního režimu krajiny, zejména pak v intravilánu měst a obcí. Součástí protipovodňových opatření je zvyšování retenční schopnosti povodí. Koryta vodních toků v intravilánech musejí zajišťovat dostatečnou průtočnou kapacitu a musejí být stabilní. To ovšem neznamená, že by koryto v obci či městě vždy muselo mít

charakter technicky tvrdě upraveného kanálu, ekologicky zcela degradovaného a nevzhledného. Naopak, ve většině situací lze základním požadavkům kapacity a stability vyhovět tím, že bude vytvořeno koryto, zachovávající si alespoň částečně přírodě blízkou členitost, dobře zapadající do soustavy intravilánových parkových a rekreačních ploch. Protipovodňová opatření tedy slouží k úplné eliminaci povodní nebo alespoň k minimalizaci povodňových škod.

V následující tabulce č. 20 je seznam protipovodňových zařízení na vodních tocích na území MAS Český les.

Tabulka č. 20: Seznam protipovodňových opatření v roce 2009 (Plán povodí PVL) a v roce 2015 (www.wmap.cz)

Vodní tok	Obec	Název
Zubřina	Domažlice	Zkapacitnění Zubřiny
Pivoňka	Poběžovice	Úprava toku
Výrovský potok	Bor	Suché a polosuché poldry
Mže	Halže	Suché a polosuché poldry, úpravy toků
Radbuza	Horšovský Týn	Pevné konstrukce (ohrázování toků), úpravy toků, opatření na stokové síti
Radbuza	Staňkov	Úpravy toků, pevné konstrukce (ohrázování toku), mobilní konstrukce (hrazení), víceúčelové vodní nádrže, suché a polosuché poldry
Sedlišťský potok	Staré Sedliště	Úpravy toků, pevné konstrukce (ohrázování toku)
Úhlavka	Stráž	Odlehčovací ramena a obtokové kanály, pevné konstrukce (ohrázování toku)
nepojmenovaný	Domažlice	Havlovický poldr
nepojmenovaný levostranný přítok Zubřiny	Domažlice	Petrovický poldr

Zdroj: www.pvl.cz, www.wmap.cz

4.5.8. Shrnutí

- Podprůměrné napojení domů na kanalizaci, 42 obcí ze 77 nedisponuje veřejnou kanalizací.
- Realizací projektu „Čistá Radbuza“ došlo k rozvoji kanalizačních sítí a ČOV.
- Vysoký podíl vytápění na pevná paliva, i přestože se od roku 1991 výrazně snížil počet domácností vytápěných tuhými palivy, zejména uhlím.
- Podprůměrná plynofikace území.
- Nízké využití obnovitelných zdrojů energie, potenciální možnost využití větrné energie ve vrcholových partiích Českého lesa (limituje však vyhlášená CHKO Český les).
- Podprůměrné připojení k internetu domácností.
- Poměrně nízké riziko povodní (s výjimkou tzv. bleskových povodní).

4.6. Dopravní infrastruktura

4.6.1. Silniční síť

Hlavní dopravní trasou, která protíná zájmové území na ose **východ-západ**, je **dálnice D5 Praha – Plzeň – hraniční přechod Rozvadov**, která v Německu navazuje na dálnice **A6 do Norimberk**. Dálnice nahradila původní silnici E50, která procházela Borem u Tachova a mnohými venkovskými sídly. Jejím dokončením se dálniční síť České republiky napojila na evropské dálnice, což umožňuje rozvoj obchodních a kulturních styků. Zároveň se zlepšily podmínky pro příliv kapitálu a pro cestovní ruch. Další významnou komunikací je mezinárodní dopravní spojnice **I/26** mezi Plzní a hraničním přechodem do **SRN Folmavou**. Ta však ovlivňuje **negativně životní prostředí**. Přetížená silniční doprava, především těžkou kamionovou dopravou, zatěžuje okolí hlukem a emisemi. Tyto negativní vlivy jsou způsobeny zejména absencí obchvatů kolem měst. Nejvýznamnější komunikací ve směru **sever–jih** je silnice **I/21**, která začíná na sjezdu z dálnice D5 na Bor a pokračuje na sever přes Chodovou Planou a Cheb až k hranicím s Německem. Spojení na Klatovy obstarává silnice **I. třídy I/22**.

Zbytkem území procházejí jen nepříliš frekventované **silnice II. a III. třídy**, které zajišťují základní dopravní dostupnost obcí. Nejdůležitější silnicí **II. třídy je silnice II/200 D5-Bor – Horšovský Týn**, která je hlavní spojovací článek mezi Domažlicemi a Borem. Problematický je v některých úsecích jejich technický stav. Ten je při nedostatku finančních prostředků na jejich údržbu limitujícím faktorem dopravní obslužnosti zájmového území.

Technický stav komunikací

Mimo dálnici D5, jež má v systému zdejší silniční sítě zcela zvláštní postavení, je technický stav některých **silnic II. a III. třídy a místních komunikací neuspokojivý až havarijní**. I když dálnice D5 absorbovala velkou část tranzitní nákladní dopravy, je zatíženost hlavních tahů (dálničních přivaděčů) nákladní dopravou stále značná. Vzhledem k frekvenci dopravy na těchto komunikacích je vhodná výstavba plánovaných obchvatů (Staňkov, Babylon, Domažlice). **Neúnosný** je zejména technický stav některých silnic **III. třídy**, který plně odpovídá nedostatku finančních prostředků na jejich údržbu a obnovu. V současnosti jsou na nich prováděny pouze nejnutnější opravy. Samostatnou kapitolu tvoří místní komunikace v zastavěných částech sídel, jež po vícenásobných výkopových pracích, při pokládání či rekonstrukci inženýrských sítí prováděných v různých časových etapách a za použití různorodého materiálu, v mnoha lokalitách svým stavem zcela neodpovídají technickým parametrům a bezpečnosti silničního provozu. Příloha č. 14 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) zachycuje technický stav silnic II. a III. třídy. Většina těchto silnic je v **havarijním stavu**.

Vzhledem k tomu, že ve většině obcí došlo v posledních letech k výstavbě zařízení technické infrastruktury, patří rekonstrukce místních komunikací a chodníků mezi prioritní

akce, jejichž realizaci nejde již více odkládat. Stav komunikací může ohrozit i nárůst intenzity silniční dopravy, pokud nedojde k jejich rekonstrukci a modernizaci.

Intenzita silniční dopravy

Příloha č. 15 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) zobrazuje intenzitu silniční dopravy na území MAS Český les. **Nejvyšší intenzitu** dopravy vykazuje **dálnice D5**. Další velice **frekventovanou komunikací** je silnice I. třídy **I/26,** a to zejména v úseku **Holýšov–Staňkov,** kde projelo v roce 2010 průměrně za den 7 869 vozidel (http://mapy.kr-plzensky.cz/). Pozitivním jevem je to, že na většině komunikací došlo mezi lety 2005–2010 k poklesu intenzity silniční dopravy. Jediný **nárůst** intenzity silniční dopravy pozorujeme **na komunikaci III. třídy č. 197 v úseku Svržno – hraniční přechod Železná/Eslarn**.

Nehodovost a smrtelné úseky

Z přílohy č. 16 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je patrné, že dopravní nehodovost na komunikacích území MAS Český les byla v letech 2011 a 2012 poměrně nízká. Smrtelné úseky a středně rizikové úseky se nacházejí zejména na silnici I. třídy I/26. Dle dotazníkového šetření a vlastních zkušeností jsou dále nebezpečné zejména železniční přejezdy, které jsou ve většině případů nechráněné.

Síť TEN–T

Přes území MAS Český les vede ze sítě **TEN-T** pouze dálnice **D5**. Co se týče napojení na síť **TEN-T**, jsou klíčové silnice **I. třídy I/26, I/22 a I/21**. Na území se nenachází žádný z uzlů sítě. **Sekundárním uzlem je město Domažlice**.

4.6.2. Síť cyklostezek

Doposud bylo na území MAS Český les vybudováno cca 18 km cyklostezek, **což je nedostačující délka** vzhledem k rozlehlosti území. Mnoho obcí má do budoucna v plánu vybudovat další cyklostezky určené především jako náhrada motorové dopravy do zaměstnání či do škol. Dopravní dostupnost veřejnou dopravou je totiž pro některé, zejména malé obce, nedostatečná. Mnoho lidí využívá jako dopravní prostředek do zaměstnání či do škol kolo. Doposud však mnoho z nich jezdí po veřejných komunikacích s hustým automobilovým provozem. Bez cyklostezek je tak tento způsob nebezpečný, a proto pro někoho nevyhovující.

4.6.3. Železniční doprava

Železniční doprava **nedosahuje** z hlediska přepravy osob ani nákladů zdaleka **významu dopravy silniční**. Regionální železniční tratě jsou významnou součástí dopravní obsluhy území a integrovaných dopravních systémů v zázemí velkých měst a důležitým faktorem dopravní obsluhy v periferních regionech České republiky. Územím prochází významná **mezinárodní železniční trasa Plzeň – Domažlice – Česká Kubice – Furth im Wald**.

Významnou trasou z hlediska cestovního ruchu je **železnice** vedoucí **Českým lesem z Domažlic přes Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice, Bělou nad Radbuzou, Bor a Tachov do Plané u Mariánských Lázní**. Tato železnice v budoucnu nabyde na významu a bude více využívána právě turisty a cykloturisty, kteří do Českého lesa přijedou.

V současné době se plánuje výstavba **koridoru Donau – Moldau Bahn v úseku Plzeň – Stod – Domažlice – SRN**.

Vytíženost tratí je nízká a železniční doprava na území MAS Český les má tedy budoucí rozvojový potenciál. Například jednou z nejméně vytížených tratí v celém Plzeňském kraji je železniční trať 178 Svojšín – Bor (www.plzensky-kraj.cz).

4.6.4. Hraniční přechody

Důležitou roli sehrává blízkost hranic se Spolkovou republikou Německo. **Nejvýznamnějšími hraničními přechody** jsou **Rozvadov** a **Folmava**. Přístup do SRN zajišťují také silniční přechody **Lísková, Železná, Broumov a Pavlův Studenec** a železniční přechod Česká Kubice. Hranice se dají překročit i na řadě regionálních turistických přechodech (viz příloha č. 17 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

4.6.5. Veřejná doprava

Převažujícím druhem veřejné hromadné dopravy osob je **autobusová doprava**. Podobně jako v celé ČR došlo v průběhu devadesátých let k výraznému **omezení počtu linek** i jejich frekvenci. U většiny sídel tak bylo zachováno pouze základní autobusové spojení s přirozenými spádovými středisky okresu. Přesto se zajištění základní dopravní dostupnosti stále potýká s všeobecně známým nedostatkem financí. Provoz některých linek by bez dotací nebylo možné udržet (prokázanou ztrátovost hradí dopravcům stát a obce na základě smluv o závazku veřejné služby). V důsledku toho je většina spojů soustředěna do ranních a odpoledních hodin a slouží pro dopravu lidí do zaměstnání a škol a zpět. O sobotách a nedělích je provoz značně omezen. Velmi špatnou dopravní dostupnost (malý počet autobusových linek) vykazují zejména malá sídla.

4.6.6. Shrnutí

- Nedostatečná obslužnost obcí veřejnou dopravou.
- Nedostatek cyklostezek pro udržitelnou dopravu obyvatelstva.
- Územím prochází 2 významné dopravní tepny (dálnice D5 a silnice I. třídy I/26 Plzeň – Folmava), které napojují území na exportně významné Německo.
- Špatný až havarijní stav komunikací.
- Nedostatek obchvatů sídel.
- Nízká vytíženost železničních tratí.
- Většina komunikací má poměrně nízkou dopravní nehodovost.
- Vysoký počet nechráněných železničních přejezdů.

4.7. Bydlení

Obyvatelstvo zájmového území žije celkem v **12 906 obydlených domech** a **23 214 obydlených bytech**. Během let **2001 až 2014** došlo na území MAS Český les k dokončení výstavby **2 849 bytů**, a to včetně nástaveb a přístaveb, domů pro seniory aj. **Roční průměrná intenzita** výstavby nových bytů je tedy **203 nových bytů**. V porovnání s Plzeňským krajem a Českou republikou se jedná o území s průměrnou bytovou výstavbou. Na území MAS Český les jsou obce, ve kterých **nedošlo** k žádné výstavbě nových bytů. Jsou to obce **Bukovec, Hvožďany a Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn)**. **Nejvyšší** bytovou výstavbu (počet nových bytů více jak 100 na 1 000 obyvatel) vykazují obce **Blížejov, Pařezov a Staré Sedlo**. Počty dokončených bytů za jednotlivé obce a jejich přepočet na 1 000 obyvatel jsou vidět v příloze č. 18 a č. 19 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Intenzita bytové výstavby je vyšší v jižní části území než severní, kde výjimkou je pouze obec Rozvadov, kde je vyšší intenzita výstavby nových bytů spjata s blízkým hraničním přechodem s Německem.

Na území MAS Český les se **nacházejí** díky nenarušenému životnímu prostředí v dříve vysídleném příhraničí **velice atraktivní plochy k bydlení a k rekreačnímu bydlení** (tzv. druhé bydlení). Atraktivita bydlení spočívá také v značné převaze rodinných domů nad bytovými domy. (SLDB 2011). **Negativem** dle vlastního šetření v obcích je **nedostatečná a nízká vybavenost nových rozvojových ploch a stavebních parcel technickou a dopravní infrastrukturou.**

4.7.1. Shrnutí

- Území disponuje atraktivními plochami pro výstavbu v dříve vysídleném příhraničí.
- Nízký stupeň vybavenosti rozvojových ploch dopravní a technickou infrastrukturou.
- Nerovnoměrná bytová výstavba.

4.8. Vybavenost obcí a služby

Dle zákona o obcích pečuje obec o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Je zapotřebí zajistit pro občany dostupné a kvalitní služby, které budou poskytovány v odpovídajících podmínkách a s technickým vybavením, které vyhovuje současným požadavkům.

4.8.1. Veřejné služby obcí

Sociální služby

Sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

Dostupnost sociálních služeb zajišťují v rámci působnosti veřejné správy v sociálních službách obce a kraje. Samotné poskytování sociálních služeb zajišťují převážně obce, kraj, nestátní neziskové organizace a církevní organizace. Obyvatelé z území MAS Český les využívají často služby, které jsou poskytované mimo dané území.

Na území MAS Český les jsou **soustředěny sociální služby** převážně ve **větších obcích** a městech nad 1 000 obyvatel. Výjimku tvoří obec **Česká Kubice** (kolem 900 obyvatel), kde sídlí MCT CZ, z. s., středisko rané péče.

Pro území MAS Český les je zpracován dokument Komunitní plánování sociálních služeb na Horšovskotýnsku a Holýšovsku a Komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Domažlicku pro období 2012–2015. Jedná se ale spíše o formálně zpracované dokumenty, ve kterých není kladen důraz na realizaci implementačních částí a chybí v nich aktivity zaměřené na cílovou skupinu osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Strategický plán sociálního začleňování v Poběžovicích na léta 2014–2016, který je na tuto cílovou skupinu zaměřen, zpracovala Agentura pro sociální začleňování pouze pro oblast Poběžovicka. Komunitní plány v sociálních službách pokrývají pouze část území MAS Český les. V roce 2015 byl dokončen projekt „Meziobecní spoluráce“ na úrovni SO ORP, který se týká také oblasti sociálních služeb.

V příloze č. 20 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) jsou uvedeny sociální služby řazené dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytovatelé těchto služeb a návazné služby působící na území MAS Český les.

V daném území (k roku 2014) působí převážně poskytovatelé sociálních služeb, kteří se zaměřují zejména na cílovou skupinu **seniorů**, která může využívat **pečovatelské služby, domovy pro seniory, osobní asistenci, odlehčovací služby či denní stacionář**. Vzhledem k celkovému stárnutí populace bude i nadále důležité věnovat této cílové skupině zvýšenou pozornost. Z Komunitního střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Domažlicku pro období 2012–2015 vyplývá, že služby, které jsou poskytovány v přirozeném prostředí domova formou osobní asistence, využívají obyvatelé jen velmi málo.

Zařízení sociálních služeb se nachází pouze v **Boru a Domažlicích.** Nejvíce zastoupeny jsou domy pro seniory, kde celková kapacita v roce 2013 dosahuje 316 lůžek. Sociálních poradny, azylový dům i denní stacionář se nachází pouze v Domažlicích. Zařízení sociálních služeb na území MAS Český les nevykazují od roku 2007 zásadní vývoj, **kapacita všech zařízení sociálních služeb** na území MAS Český les se zvýšila mezi lety 2007 a 2013 z **337 na 357** obslužitelných klientů, což dokládá tabulka v příloze č. 20 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Tato **kapacita** je k velikosti území MAS Český les velice **nízká**.

Domy **s pečovatelskou službou** se nachází v **Bělé nad Radbuzou, Domažlicích, Horšovském Týně, Klenčí pod Čerchovem, Kolovči, Poběžovicích a Staňkově. Domy s pečovatelskou službou v roce 2010 disponují 175 byty**. Od roku 2006 nenastal v této

oblasti sociálních služeb téměř **žádný vývoj**. Od roku 2007 byly vystavěny dva byty, více v příloze č. 20 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Sociální byty se nachází ve 14 obcích území MAS Český les, v Bělé nad Radbuzou, Blížejově, České Kubici, Domažlicích, Draženově, Hlohové, Chodově, Chodské Lhotě, Kanicích, Osvračíně, Poběžovicích, Puclicích, Staňkově a Újezdu. Na území je celkem 374 nájemních sociálních bytů a 50 podporovaných bytů. V Domažlicích jsou podporované byty typu chráněné bydlení, v Hlohové jsou pečovatelské byty, v Chodově, Osvračíně, Starém Sedlišti, Stráži a Újezdu jsou podporované byty typu vstupní byt. Podrobněji v příloze č. 20 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Přestože byli jednotliví poskytovatelé sociálních služeb osloveni, nepodařilo se až na výjimky získat potřeby a plány do budoucna. Z rozhovorů se starosty, se zřizovateli domů pro seniory a zástupci odboru sociálních a zdravotních služeb vyplynulo, že na území MAS Český les je vedeno několik desítek neuspokojených žadatelů o pobytovou službu, v domech pro seniory a v domech s pečovatelskou službou, a terénní pečovatelskou službu. Jedná se zejména o osoby s omezenou soběstačností a se specifickými potřebami, pro které pobytová zařízení nemají vytvořené vhodné podmínky. Chybí tedy dostatečné zázemí a materiální prostředky (vč. dopravních) pro potřebné sociální služby, poradenství a další aktivity a doprovodné programy v oblasti sociálního začleňování. Na území MAS Český les zcela chybí domov se zvláštním režimem či domov pro osoby se zdravotním postižením. Na území MAS Český les je dále nedostatečná nabídka volnočasových aktivit, které by sloužily k prevenci nežádoucího chování dětí, mládeže i dospělých. Na území je nedostatek terénních i ambulantních služeb zabývajících se touto problematikou. Zařízení, které by poskytovalo pracovní příležitosti pro znevýhodněné a obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatel (chráněná dílna/sociální podnik) na území MAS Český les zcela chybí. Na území je dále nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů pro mladé rodiny. Na území je sice 6 nájemních sociálních bytů na 1000 obyvatel, respektive 0,8 podpůrných bytů na 1000 obyvatel, což je oproti celorepublikovému průměrů (1 nájemní sociální byt na 1000 obyvatel, respektive 0,4 podpůrného bytu na 1000 obyvatel) vysoký počet, ale vzhledem k existenci patnácti sociálně vyloučených lokalit v území je počet sociálních bytů nedostatečný (viz příloha č. 20 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Problémem je zejména nerovnoměrné pokrytí a dostupnost sociálních služeb (viz příloha č. 21 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Služby ve zdravotnictví

Formy zdravotní péče se podle zákona o zdravotních službách rozdělují na ambulantní péči, jednodenní péči, lůžkovou péči a zdravotní péči poskytovanou ve vlastním sociálním prostředí pacienta.

Služby ve zdravotnictví se budou **potýkat** stejně jako sociální služby s důsledky **stárnutí populace**. Stárnutí je obecně doprovázeno zhoršeným zdravotním stavem, sníženou schopností pohybu a orientace. Z toho vyplývá, že budou kladeny vyšší požadavky na zdravotní systém.

Pro účely získání dat a zmapování jednotlivých zdravotnických zařízení, byla využita pouze data z dostupných statistických údajů z roku 2013. Bylo zjištěno, že v **58 obcích** (**75 %** obcí z území MAS Český les), **není poskytována žádná zdravotní péče** a obyvatelé těchto obcí musí do zdravotnického zařízení dojíždět mimo své bydliště. Jedná se o obce **Babylon, Brod nad Tichou, Broumov, Bukovec, Čermná, Díly, Drahotín, Draženov, Hlohová, Hlohovčice, Hora Svatého Václava, Horní Kamenice, Hošťka, Hvožďany, Chodov, Kanice, Kočov, Křenovy, Luženičky, Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn), Milavče, Mířkov, Mnichov, Močerady, Mutěnín, Nemanice, Nevolice, Nový Kramolín, Obora, Otov, Osvračín, Pařezov, Pasečnice, Pec, Pelechy, Poděvousy, Postřekov, Prostiboř, Puclice, Rybník, Semněvice, Srbice, Srby, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž (DO), Stráž (TC), Studánka, Tisová, Tlumačov, Trhanov, Třemešné, Újezd, Velký Malahov, Vidice, Vlkanov, Zadní Chodov a Ždánov.**

Na území MAS Český les **nejsou** zdravotnická zařízení jako **detašovaná pracoviště zdravotních středisek, odborné léčebné ústavy (mimo LDN), detašovaná pracoviště odborného léčebného ústavu a detašovaná pracoviště léčebny dlouhodobě nemocných.**

Ordinace praktického lékaře pro dospělé jsou v obcích **Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Meclov, Poběžovice, Přimda a Staňkov. Ordinace praktického lékaře pro děti a dorost je k dispozici v obcích Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Domažlice, Halže, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Chodský Újezd, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Meclov, Poběžovice, Přimda a Staňkov.**

Zdravotní střediska jsou v **Domažlicích, Holýšově, Horšovském Týně a ve Staňkově**. **Středisko záchranné služby je v Bělé nad Radbuzou a v Domažlicích**.

Stomatologické ordinace jsou v obcích **Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Poběžovice, Přimda a Staňkov**.

Ordinace praktického lékaře gynekologa se nachází v obcích **Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Poběžovice, Přimda a Staňkov. Ordinace lékaře specialisty se nachází pouze v Boru, v Černovicích, Domažlicích, Holýšově a v Horšovském Týně**.

Lékárny se nacházejí v obcích **Bělá nad Radbuzou, Bor, Česká Kubice, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice, Přimda, Rozvadov a Staňkov.**

Zdravotnická záchranná služba se nachází v **Domažlicích a Bělé nad Radbuzou.**

V daném území se **vyskytuje** pouze jedna nemocnice, a to v **Domažlicích**. **Spádové území** Domažlické nemocnice má zhruba **60 tisíc obyvatel**. Nemocnice má šest oddělení lůžkové péče. Jsou to gynekologicko-porodnické, dětské, chirurgické a interní oddělení a dále jednotka intenzivní péče a oddělení pro léčbu dlouhodobě nemocných. Lůžkovou část nemocnice doplňují tři oddělení komplementární péče (ARO, radiodiagnostické oddělení a oddělení klinické biochemie a hematologie) a rehabilitační oddělení a lékárna. Nemocnice dále nabízí řadu ambulancí a pro celý svůj region zajišťuje též Lékařskou službu první pomoci, a to pro děti i pro dospělé. Na všech svých pracovištích zaměstnává nemocnice zhruba 300 lidí. Nemocnice tak patří mezi nejvýznamnější poskytovatele práce v regionu (www.donem.cz).

Zabezpečení zdravotní péče a primární péče znázorňují následující tabulky č. 21 a č. 22. Bohužel ji nelze aplikovat přímo na území MAS Český les, protože jsou k dispozici pouze data zaznamenaná v roce 2012 v okresech Domažlice a Tachov. Z tabulek je jasně patrné, že oproti Plzeňskému kraji okresy Domažlice a Tachov disponují v přepočtu na počet obyvatel menším počtem lékařů a lůžek.

Tabulka č. 21: Služby ve zdravotnictví v roce 2012

Okresy, kraj	Ambulantní péče		Nemocnice (lůžková část)				OLÚ	
	lékaři		lékaři		lůžka		lékaři	lůžka
	absolut.	na 10 000 obyvatel	absolut.	na 10 000 obyvatel	absolut.	na 10 000 obyvatel	absolut.	absolut.
Domažlice	115,68	19,01	36,55	6,01	202	33,19	-	-
Tachov	112,04	21,12	4,40	0,83	15	2,83	5,47	100
Plzeňský kraj	1871,81	32,68	614,51	10,73	3462	60,45	92,32	1771

Zdroj: www.uzis.cz

Tabulka č. 22: Služby ve zdravotnictví v roce 2012

Okresy, kraj	Praktičtí lékaři pro dospělé		Praktičtí lékaři pro děti		Praktičtí lékaři gynekologové		Praktičtí zubní lékaři	
	absolut.	na 1000 registrov.	absolut.	na 1000 registrov.	absolut.	na 1000 registrov.žen	absolut.	na 1000 obyvatel
Domažlice	25,55	0,58	10,30	0,92	6,20	0,33	30,20	0,50
Tachov	27,28	0,79	9,40	1,05	6,40	0,35	31,00	0,58
Plzeňský kraj	291,43	0,67	105,67	1,04	67,86	0,31	387,66	0,68

Zdroj: www.uzis.cz

Četnost i kvalita úrovně poskytování sociálních služeb a zdravotní péče je nejlépe zajištěna ve větších městech **Domažlice, Bor a Horšovský Týn**. Rozdíl v dostupnosti zajištění zdravotnických zařízení je patrný z přílohy č. 21

(http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf), kde je vidět, že praktičtí lékaři pro dospělé, pro děti a dorost a poskytovatelé sociálních služeb jsou v jižní části území rovnoměrně rozmístěni. V severní části území je z hlediska dostupnosti v rámci poskytování výše uvedených služeb na tom nejlépe město Bor.

Z meziročního srovnání lze vyčíst, že na území MAS Český les dochází k **mírnému poklesu** počtu ordinací **praktických lékařů pro dospělé, lékařů specialistů a ostatních samostatných zařízení.**

Školství a vzdělávání

Vytváření podmínek pro **rozvoj vzdělávání** je jednou **z významných povinností obce**, kterou jí ukládá školský zákon. Za tím účelem obec buď zřizuje svoji mateřskou či základní školu, nebo se postará o možnost navštěvování mateřské školy a plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí. Do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků se dlouhodobě promítnou **populační vlny věkové struktury** (viz 6.3.2 Věková struktura). Bez dostatečně aktivní politiky obcí dojde k významné redukci počtu mateřských a základních škol a jejich zániku v malých obcích.

V roce 2014 nemá 52 % obcí z celkového počtu obcí na území MAS Český les k dispozici žádné **školské zařízení,** jako je mateřská škola, základní škola, základní umělecká škola, střední odborné učiliště, střední škola či gymnázium.

Předškolní vzdělávání

Rozsah, kvalita i dostupnost předškolního vzdělávání je důležitá pro rozvíjení dovedností dětí a utváření vztahu k dalšímu vzdělávání. V současné době je diskutována problematika začleňování dětí se zdravotním nebo sociálním hendikepem již v předškolních zařízeních, která se později promítá v integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základních a středních školách. Integrace totiž klade nároky nejen na odbornost pedagogů, ale i na dostupné zázemí a vybavení tříd speciálními pomůckami. Na území **MAS Český les** mají mateřské školy spíše zkušenosti **s integrací** dětí se **zdravotním hendikepem než se sociálním.** Konkrétně se jedná o mateřské školy v obcích **Bělá nad Radbuzou, Česká Kubice, Domažlice, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Mašovice (Meclov), Pasečnice, Poběžovice, Puclice, Stráž (TC) a Tlumačov.**

Na území MAS Český les je v roce 2014 celkem **35 mateřských škol**, které mají dohromady **97 tříd**. Nacházejí se v obcích **Babylon, Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Česká Kubice, Domažlice, Draženov, Halže, Holýšov, Hošťka, Horšovský Týn, Hostouň, Chodský Újezd, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Luženičky, Meclov, Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn), Milavče, Mířkov, Nový Kramolín, Osvračín, Pasečnice, Poběžovice, Postřekov, Přimda, Puclice, Rozvadov, Staňkov, Staré Sedliště, Stráž (TC), Studánka, Tisová, Tlumačov a Trhanov**.

Na území MAS Český les se v roce 2014 nachází pouze dvě zařízení pro děti do 3 let. Město Domažlice provozuje příspěvkovou organizaci Sluníčko Domažlice, dětská skupina. Soukromá Mateřská škola Benjamínek, o. p. s. v Draženově též zajišťuje péči o děti do 3 let věku.

V daném území jsou zřizovateli mateřských škol převážně obce, působí zde i **soukromé mateřské školy**. Jedná se o **Soukromou základní školu a mateřskou školu Adélka, o. p. s., v Mašovicích (Meclov) a Mateřskou školu Benjamínek, o. p. s., v Draženově.**

V příloze č. 22 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je přehled MŠ na území MAS Český les v roce 2014. Dle vlastního šetření se většina z nich **potýká se špatným technickým stavem budov a nedostačujícím a nemoderním vybavením**.

Nedostatečná kapacita volných míst v mateřských školách je aktuální problém, který řeší i některé mateřské školy na území MAS Český les, např. **Stráž (TC) a Studánka**. Problém s přeplněností je však dočasný. Na nedostatečnou kapacitu volných míst reagují i legislativní úpravy, které umožňují zřízení dětských skupin či firemních školek. Zatím nejsou v daném území v rámci předškolního vzdělávání tyto služby využívány. Lze předpokládat, že volná kapacita v jednotlivých základních školách pokryje nárůst žáků z mateřských škol.

Nárůst žáků MŠ je patrný i z meziročního srovnání počtu tříd MŠ v letech 2012-2013. **V MŠ Česká Kubice, Draženov, Meclov a Mnichov došlo k navýšení školky o jednu třídu.** V ostatních MŠ na území MAS Český les zůstal počet tříd zachován. Podrobněji v příloze č. 26 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Na základě statistických údajů lze říci, že počet dětí **předškolního věku bude od roku 2016 mírně klesat**. V roce **2018 bude o 8,5 % méně dětí předškolního věku nežli v roce 2014**. Podrobněji v příloze č. 23 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Základní vzdělávání

Na území MAS Český les je v roce 2014 celkem **27 základních škol**, z toho **9 škol** je pouze s **prvním stupněm** a **18 škol s prvním i druhým stupněm**. V obcích Česká Kubice, Halže, Hošťka, Chodov, Meclov, Milavče, Osvračín, Postřekov a Rozvadov jsou školy s prvním stupněm. Úplné základní školy s prvním i druhým stupněm jsou v obcích Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Meclov, Poběžovice, Přimda, Staňkov, Staré Sedliště a Stráž (TC). Celkový počet tříd v základních školách s druhým stupněm je **251**.

Na území MAS Český les jsou zřizovateli základních škol převážně obce. Na území MAS Český les působí i **Soukromá základní škola a mateřská škola Adélka, o. p. s., v Mašovicích (Meclov)**. Přehled ZŠ na území MAS Český les v roce 2014 je v příloze č. 24 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

V současné době je diskutována problematika individuálního začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd. Z veřejných projednání je ale zřejmé, že ne všechny základní školy jsou tomuto trendu nakloněny. Pro tyto žáky je také třeba zajistit v každé škole kvalifikovaného speciálního pedagoga. V současné době jsou žákům se speciálními vzdělávacími potřebami k dispozici pouze **asistenti pedagoga**, ti jsou v obcích **Bor, Domažlice, Horšovský Týn, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Meclov, Milavče, Osvračín, Poběžovice, Postřekov, Přimda, Stráž (TC) a Staré Sedliště**, což je **48 %** z celkového počtu základních škol na území MAS Český les. Území se také potýká s nedostatkem klinických logopedů a školních psychologů.

Základní škola v **Poběžovicích** je jedinou na území MAS Český les, kde je také asistent pro speciálně integrované a nadané děti.

Jednoznačně z veřejných projednání vzešlo, že školská zařízení čím dál více **potřebují nové vybavení pro moderní výukové metody**. I malé obce, ve kterých se nacházejí pouze první stupně, si jsou velmi dobře vědomy investičních potřeb, které spočívají především v rekonstrukcích a zajištění **špatného technického stavu budov** a moderního vybavení pro odborné předměty.

Stejně jako v MŠ dochází i v ZŠ k navyšování počtu žáků. S tím souvisí i navyšování počtu tříd v jednotlivých základních školách. Tento trend je patrný z meziročního srovnání počtu tříd ZŠ v letech **2012–2013**. V ZŠ Blížejov, Domažlice, Holýšov, Klenčí pod Čerchovem, Meclov, Milavče a Poběžovice došlo k navýšení počtu tříd, zpravidla se jednalo o jednu třídu. Jedna třída naopak ubyla v ZŠ Bor, Horšovský Týn a Hostouň. Podrobněji v příloze č. 26 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Na základě statistických údajů lze říci, že počet dětí školního věku bude až do roku **2020 mírně stoupat**. V roce **2020** bude o **7 %** dětí školního věku **více nežli v roce 2014**. Podrobněji v příloze č. 25 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Školní družiny a školní kluby

Téměř ve všech základních školách na území MAS Český les funguje školní družina, celková kapacita školních družin na celém území je 1 475 žáků. Školní kluby jsou při základních školách ZŠ a MŠ Domažlice, ZŠ Holýšov a ZŠ Poběžovice s celkovou kapacitou 450 žáků. Pouze ZŠ a MŠ Hošťka nemá ani školní družinu ani školní klub. Provozní doba školních družin je zpravidla od 7 hodin ráno a po vyučování do 15.30 hodin. Podrobněji v příloze č. 25 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Příměstské tábory

Příměstské tábory jsou pravidelně pořádány při DDM Domažlice, Domino. Příměstské tábory jsou nárazově také pořádány různými zájmovými sdruženími či školními kluby.

Základní umělecké školy

Zájmové vzdělávání na základní umělecké škole či v zájmových kroužcích na školách je důležité pro rozvoj schopností a zájmu dětí, což ovlivňuje jejich vzdělávací i profesní dráhu. Základní umělecké školy se nacházejí v roce 2014 v obcích Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn a Staňkov.

ZUŠ Domažlice má pobočku v Klenčí pod Čerchovem. ZUŠ Horšovský Týn má pobočku v Bělé nad Radbuzou a v Poběžovicích. ZUŠ Staňkov má odloučené pracoviště v Kolovči.

V Boru a v Přimdě jsou zřízeny pobočky ZUŠ Tachov.

Středoškolské a nástavbové vzdělávání

Středoškolské a vyšší vzdělávání je dostupné v obcích **Bor, Domažlice, Horšovský Týn a Staňkov**. Střední školy nabízejí téměř úplnou nabídku z hlediska skupin oborů, ale některé obory se dlouhodobě nedaří naplnit dostatečným počtem žáků a celkově se snižuje zájem o obory s výučním listem. Tento nezájem se projevuje i v nedostatku kvalifikovaných pracovních sil především v dělnických profesích. Zaměstnavatelé také poukazují na nedostatek praktických dovedností a zkušeností absolventů na trhu práce. Přehled středoškolských zařízení na území MAS Český les v roce 2014 je v příloze č. 27 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Kromě Soukromé střední odborné školy a Gymnázia Bean, s. r. o., ve Staňkově jsou střední školy zřizovány Plzeňským krajem.

Vysoké školy

Správní institut, s. r. o., zajišťuje od roku 2014 Vysokou školu v Domažlicích, kde je možnost studia oboru Ekonomika – řízení lidských zdrojů v kombinované formě bakalářského a magisterského studia. Smluvním partnerem je MAS Český les, z. s., která má na starost organizaci výuky a studijního oddělení.

Celoživotní vzdělávání

Celoživotní učení či celoživotní vzdělávání zahrnuje každé studium během života. Je považováno za kontinuální proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností, a to i nad rámec počátečního vzdělávání. Střední školy v Boru, Domažlicích, Horšovském Týně i Staňkově nabízí celoživotní vzdělávání v nejrůznějších oborech. S problémem celoživotního účení se potýkají tedy menší obce, kde nic takového neexistuje. Celoživotní vzdělávání na území MAS Český les nabízí kurzy v oborech, jako jsou sociální služby, obsluha CNC strojů, obráběcích strojů a v oborech přírodních věd. Velmi žádané řemeslné obory jsou na území v rámci celoživotního vzdělávání nabízeny nedostatečně.

4.8.2. Rodinná politika

Obce by měly mít bezprostřední znalost potřeb rodin a místních podmínek, a proto by měly patřit mezi nejdůležitější aktéry rodinné politiky. Přesto obcím chybí celkové povědomí o obsahu rodinné politiky a podpory rodiny a termín rodinná politika je mnohdy vnímán neurčitě a rozsah a kvalita podpory rodin se v jednotlivých obcích liší.

Často je ztotožňována rodinná politika pouze s aktivitami podporujícími rodinu ze strany státu, jako jsou dávky státní sociální podpory, sociální péče a případná sociálně–právní ochrana dětí.

V současné době se většina mladých lidí, kteří plánují založit rodinu, potýká s několika socioekonomickými překážkami. Nejčastěji s finančními problémy, které se týkají vybudování si jisté pracovní pozice a zajištění vlastního bydlení, jehož náklady představují velkou zátěž pro rodinný rozpočet. Například vícegenerační soužití pod jednou střechou je typické zejména v jižní části území Českého lesa pro oblast Chodska, kde rodiny stále staví na tradičních rodinných hodnotách.

Z pohledu rodinné politiky lze rozlišit tři typy aktivit zaměřených na podporu rodiny. Jedná se o sociální služby, služby na podporu fungující rodiny a činnosti poskytované v rámci sociálně-právní ochrany dětí. Dalším významným opatřením v oblasti rodinné politiky jsou dávky spojené s mateřstvím a rodičovstvím.

Služby na podporu fungující rodiny nejsou vymezeny zákonem, ve srovnání se sociálními službami jsou tedy v nevýhodné pozici. Rozšíření těchto služeb se podstatně liší zejména v závislosti na úrovni rozvoje rodinné politiky v jednotlivých regionech.

Jejich účelem je usnadňovat a posilovat partnerské a manželské soužití a rodičovství, podporovat rodiny v péči o děti a při harmonizaci práce a rodiny. Sloučit rodičovskou a profesní roli není jednoduché. Úzce s tím souvisí nedostatek dostupných služeb péče o děti do 3 let věku. Tyto služby často poskytují rodinná a mateřská centra. Na území MAS Český les působí čtyři mateřská centra, z toho dvě jsou členy Sítě mateřských center (Rodinné a mateřské centrum Kráčmerka a Mateřské centrum Benjamínek).

4.8.3. Kulturní vybavenost

Kulturní život je velmi důležitý pro obohacení osobního života. Úroveň a možnosti kulturního vyžití odráží technický stav a odpovídající zázemí kulturní vybavenosti.

V daném území **není v roce 2014 profesionální divadelní scéna**. **Stálá kina** se nacházejí ve městech Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Poběžovice a Staňkov.

Knihovny patří k institucím s dlouholetou tradicí. Jsou to také veřejně přístupná místa, kde mohou občané zdarma využít přístup k internetu. Vzhledem k tomu, že pro některé skupiny obyvatelstva je nákup nových knih méně dostupný, je důležité zachovat jejich existenci. Na území MAS Český les má v roce 2014 celkem **84 % obcí** svoji **vlastní knihovnu**.

Knihovny **chybí ve 12 obcích**, jmenovitě se jedná o obce **Hvožďany, Černovice, Hora Svatého Václava, Křenovy, Mezholezy (HT), Močerady, Nový Kramolín, Obora, Pařezov, Studánka, Trhanov** a **Ždánov**.

Kulturní dům lze chápat jako kulturní zařízení, které spojuje různé společenské funkce. Může sloužit jako slavnostní či taneční víceúčelový sál, divadlo, kino, restaurace, obřadní síň, klubové místnosti apod. V současné době se používá spíše název kulturní centrum. Společenské sály a kulturní domy se nachází téměř v každé obci na území MAS Český les. Ty obce, které sál nemají, využívají společenské sály a prostory v rámci hospod a restaurací, mobilních stanů s příslušenstvím nebo využijí možnosti zapůjčení společenského sálu v sousedních obcích. Obce, které nemají v roce 2014 společenské sály či kulturní dům, jsou **Černovice, Česká Kubice, Drahotín, Hlohovčice, Hvožďany, Křenovy, Močerady, Nemanice, Prostiboř, Rozvadov, Stráž (TC), Vidice a Vlkanov**.

Muzea a galerie patří neodmyslitelně ke kulturně-společenským zařízením a významně napomáhají k **rozvoji cestovního ruchu**. Muzea se v roce 2014 nacházejí **v Domažlicích, v Holýšově, v Horšovském Týně, v Klenčí pod Čerchovem, v Kolovči a v Postřekově. Galerie pak v Boru, v Domažlicích, v Poběžovicích a v Újezdě. Menší vesnická muzea se pak nacházejí v Draženově, v Halži, v Křenovech, v Peci, v Postřekově, v Rozvadově a v Puclicích**.

Během setkání s veřejností a se zástupci samosprávy bylo často podotýkáno, že většina budov občanské vybavenosti je ve **špatném technickém stavu** z důvodu nedostatku finančních prostředků na péči spojenou s vlastním provozováním.

4.8.4. Sportovní vybavenost

Stejně jako kulturní vyžití je i sportovní vyžití velmi důležité pro obohacení osobního života.

Český statistický úřad považuje za sportovní hřiště takové, které má svého provozovatele nebo správce. Takto označená hřiště **chybí** v roce 2014 v obcích **Brod nad Tichou, Čermná, Černovice, Drahotín, Hora Svatého Václava, Hvožďany, Chrastavice, Kočov, Mezholezy (HT), Močerady, Nevolice, Obora, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pelechy, Prostiboř, Semněvice, Trhanov, Vidice a Vlkanov**. Vlastním šetřením bylo však zjištěno, že ve většině výše jmenovaných obcích mají k dispozici travnaté či betonové hřiště.

Otevřený stadion je v **Bělé nad Radbuzou, Boru, Domažlicích, Holýšově a v Horšovském Týně**. Jediný krytý **zimní stadion** je v **Domažlicích. V Holýšově a v Přimdě** se v zimních měsících využívají otevřené zpevněné plochy jako ledové kluziště. Při příznivých sněhových podmínkách je v provozu sjezdovka na **Sádku (Klenčí pod Čerchovem) a v Přimdě**.

Z celkového počtu obcí na území MAS Český les je v roce 2014 pouze **35 %** obcí (**Babylon, Bělá nad Radbuzou, Bor, Česká Kubice, Domažlice, Halže, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Hošťka, Chodov, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Meclov, Nemanice, Osvračín,**

Pec, Poběžovice, Postřekov, Přimda, Puclice, Rozvadov, Staňkov, Staré Sedliště, Stráž (TC) a Újezd) vybaveno možností aktivního trávení volného času za nepříznivého počasí. Většinou se využívají **sportovní haly, sportovní centra nebo prostory školních tělocvičen**, které jsou přístupné veřejnosti.

Koupaliště je v roce 2014 v obcích **Babylon, Bukovec, Halže, Horšovský Týn, Kanice, Klenčí pod Čerchovem, Přimda, Srbice, Studánka a Tlumačov**. Mezi nejznámější **rybníky** patří **Babylon, Chobot a Bonětický**. Na území MAS Český les se nacházejí pouze **2 kryté bazény**, a to v **Domažlicích a v Přimdě**.

Z komunitních setkání s občany a z dotazníkového šetření vyplývá **nedostatek veřejně přístupných volnočasových a sportovních areálů**, které jsou vhodným místem pro trávení volného času mnoha obyvatel. Celkově **chybí** na území **sportoviště s možností sportovního vyžití za nepříznivého počasí**. Nejuspokojivější nabídka sportovního zázemí je ve městě Domažlice, které nabízí nejkomplexnější nabídku sportovního zázemí, jako je krytý bazén, zimní stadion, sportovní haly, tenisové kurty, víceúčelová hřiště, fitcentra apod. Většina stávajících sportovišť neodpovídá kvalitou, dostupností i úrovní současným požadavkům, a proto je potřeba modernizovat a rekonstruovat stávající sportoviště. Dále je potřeba podporovat výstavbu nových multifunkčních sportovních zařízení, která nabídnou možnost sportu a trávení volného času i za nepříznivého počasí.

4.8.5. Ostatní vybavenost a služby obcí

Mezi další občanskou vybavenost obcí patří hřbitovy a smuteční síně. Smuteční síň se v roce 2014 nachází pouze v Domažlicích a v Klenčí pod Čerchovem.

Hřbitovy jsou v obcích Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Brod nad Tichou, Bukovec, Česká Kubice, Domažlice, Halže, Holýšov, Hora Svatého Václava, Horšovský Týn, Hostouň, Hošťka, Chodský Újezd, Klenčí pod Čerchovem, Koloveč, Luženičky, Meclov, Milavče, Mířkov, Mnichov, Mutěnín, Nemanice, Osvračín, Poběžovice, Prostiboř, Přimda, Rozvadov, Semněvice, Srbice, Srby, Staňkov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž (TC), Tisová, Trhanov, Třemešné a Zadní Chodov.

Dle dotazníkového šetření je zřejmé, že se mnohým občanům nelíbí vzhled některých hřbitovů a jejich okolí. Některé hřbitovy (např. v obci Staré Sedliště, Milavče, Prostiboř) potřebují opravu hřbitovní zdi, revitalizaci zeleně či celkovou revitalizaci.

4.8.6. Shrnutí

- Zařízení sociálních služeb je převážně jen v obcích nad 1 000 obyvatel. Nachází se zde domy pro seniory, sociální poradny, azylové domy, denní stacionáře, středisko ranné péče a domy s pečovatelskou službou.

- Na území MAS Český les, především v menších obcích, jsou nedostatečně a nerovnoměrně zajištěné sociální služby, je zde vedeno několik desítek neuspokojených žadatelů.
- Sociální byty se nachází ve 14 obcích území MAS Český les, na území je ale nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů pro mladé rodiny.
- Zařízení, které by poskytovalo pracovní příležitosti pro znevýhodněné a obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatel na území MAS Český les zcela chybí.
- Na více než polovině území MAS Český les není poskytována žádná zdravotní péče. Nejdostupnější zdravotní péče je v Domažlicích, Horšovském Týně a v Boru.
- Na území MAS Český les je nízká síť základní zdravotní péče.
- Polovina obcí území MAS Český les nemá žádné školské zařízení.
- Téměř polovina obcí v území má mateřskou školu, jedna třetina obcí má též školu základní.
- Počet dětí předškolního věku bude od roku 2016 mírně klesat, naopak počet žáků v základních školách meziročně mírně stoupá
- Počet zařízení pro děti do 3 let věku je nedostatečný.
- Střední školy jsou ve čtyřech obcích území (Domažlice, Horšovský Týn, Bor, Staňkov), na území je ale nízký zájem o potřebné učební obory.
- Na území je jedna vysoká škola (Správní institut, s. r. o., Domažlice).
- Většina školských zařízení na území není příliš připravena na integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Velký počet školských zařízení na území se potýká se špatným technickým stavem budov a nedostačujícím vybavením.
- Knihovny a kulturní domy jsou téměř v každé obci na území MAS Český les.
- Budovy občanské vybavenosti jsou často ve špatném technickém stavu.
- Na území MAS Český les je nedostatek zařízení pro volnočasové aktivity.
- Krytý bazén je v Domažlicích a Přimdě, koupaliště je k dispozici ve 13 % obcí.
- Jednotlivá sportoviště na území nejsou v příliš dobré kvalitě.
- Hřbitovy v některých obcích, např. ve Starém Sedlišti, Milavčích, Prostiboři, potřebují opravu hřbitovní zdi, revitalizaci zeleně či celkovou revitalizaci.

4.9. Životní prostředí a jeho ochrana

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, definuje životní prostředí jako vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Avšak názory na to, co to je životní prostředí a co všechno tento pojem zahrnuje, se mohou různit. Jako základní složky životního prostředí bývají obvykle označovány: ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. Životní prostředí je vybaveno vysokou absorpční schopností vstřebávat znečištění. Charakteristická pro něj je dlouhodobost reakcí ekosystémů na podněty. Jakmile je vstřebávací kapacita překročena,

dochází ke vzniku problémů, které je třeba řešit obvykle v rámci prosazení určité politiky za pomoci právních norem. Vzhledem k tomu, že člověk musí respektovat působení přírodních zákonů, nelze právem regulovat přírodní procesy. Od kvality životního prostředí se dále odvozuje kvalita života obyvatel.

Na území MAS Český les se nachází 1 CHKO, 1 národní přírodní rezervace, 18 přírodních rezervací, 17 přírodních památek, 4 přírodní parky, 11 evropsky významných lokalit a 43 památných stromů.

4.9.1. Chráněná území na území MAS Český les

Chráněné území v Česku definuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. V zákoně se používá pojem zvláště chráněná území. Zvláštní územní ochranou se rozumí – na rozdíl od obecné ochrany území uvedené v první a druhé části zákona – přísnější režim ochrany, vztažený na konkrétní území s přesným plošným vymezením.

Území MAS Český les se vyznačuje vysokým podílem chráněných území na celkové výměře (cca 33 % chráněných území z celkové výměry)

Chráněná krajinná oblast Český les

CHKO Český les tvoří cca **32 %** území MAS Český les a zahrnuje následující katastry obcí: **Babylon, Bělá nad Radbuzou, Broumov, Česká Kubice, Halže, Hora Sv. Václava, Hošťka, Hvožďany, Chodov, Chodský Újezd, Klenčí pod Čerchovem, Mnichov, Mutěnín, Nemanice, Nový Kramolín, Obora, Pec, Poběžovice, Postřekov, Přimda, Rozvadov, Rybník, Třemešné**. CHKO Český les byla vyhlášena nařízením vlády č. 70/2005 Sb. Jeho rozloha je **473 km^2**. Do roku 1990 byla velká část oblasti v hraničním pásmu, proto byla veškerá hospodářská činnost v území dosti omezena. Většina obcí s odsunem německého obyvatelstva zanikla, což přispělo i k tomu, že se jedná o území relativně nenarušené lidskými zásahy. S uvolněním příhraniční oblasti začaly vyvstávat silné tlaky na komerční využití území. Cílem bylo zabránit živelné výstavbě a s ní spojené devastaci krajiny. Vyhlášením CHKO ve vymezeném území vyvstala ochraně přírody jedinečná možnost ovlivnit potenciální negativní aktivity a dosáhnout optimálního využívání krajiny při zohlednění svébytnosti kraje (www.cittadella.cz). Na řadě míst se zachovaly původní cenné bučiny, vzácná rašeliniště s porosty borovice blatky či pestré květnaté louky a pastviny. Z chráněných živočichů zde žije ohrožená vydra říční, tetřívek obecný, rys ostrovid či bobr evropský.

Lesy jsou v oblasti CHKO nejrozšířenějším přírodním prostředím a pokrývají téměř **81 %** celkové rozlohy CHKO Český les. Zastoupení dřevin v druhové skladbě lesů není rovnoměrné. Výrazně v celé CHKO převládají **nepůvodní jehličnaté dřeviny (83,6 %)**. Zvláštností druhové skladby je tzv. rozvadovská borovice, která vytváří vysoké a z lesnického hlediska cenné kmeny. Roste na rašeliništích, kde nemůže zapustit kořeny do velké hloubky. I tak je ale proti ničivým vichřicím na rozdíl od jiných dřevin, zvláště smrku, velmi odolná. Proto je rozvadovská borovice významným stabilizačním prvkem smrkových porostů na vodou

ovlivněných půdách (Kateřinská kotlina). V nově zakládaných porostech dochází ke zlepšování druhové a prostorové diverzity. **Dlouhodobým cílem ochrany přírody a krajiny v CHKO je uchování typického rázu krajiny s vysokou lesnatostí**, s komplexy lesů přerušovaných enklávami existujících i zaniklých obcí a osad s extenzivním zemědělským hospodařením a zachování pestré škály druhově bohatých přirozených a polopřirozených společenstev se vzácnými druhy rostlin a živočichů.

Území CHKO Český les je převážně extenzivně zemědělsky využíváno. Podíl trvalých travních porostů zcela převládá nad ornou půdou. Dlouhodobý cíl je zachování stávajícího podílu ZPF, především ploch s vysokým zastoupením travních porostů, mezí, remízků a dalších neprodukčních krajinných prvků. Dílčí cíle jsou zejména **zvyšování podílu nelesní zeleně** – podpora zachování starých krajových odrůd ovocných dřevin – zvýšení informovanosti zemědělsky hospodařících subjektů a – **podporovat výsadbu, údržbu a obnovu stávající zeleně rostoucí mimo les, včetně starých stromořadí a sadů**.

Národní přírodní rezervace na území MAS Český les

Národní přírodní rezervace je v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, definována jako menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku (www.mzp.cz). Na území MAS Český les se nachází jedna NPR Čerchovské hvozdy, která byla vyhlášena 10. 7. 2000 a má rozlohu 326,93 ha. Rezervace se nachází v jižní části CHKO Český les a s ohledem na rozlohu je nejrozsáhlejším chráněným územím Českého lesa. Hlavním předmětem ochrany jsou zachovalé, přírodě blízké bukové a smíšené lesní porosty montánních poloh s charakteristickými druhy rostlin i živočichů. Jedná se o zbytky přirozených a přírodě blízkých ekosystémů horských a podhorských smíšených bučin s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin typických pro oblast Českého lesa (www.cittadella.cz).

Přírodní rezervace na území MAS Český les

Přírodní rezervace je obdobou národní přírodní rezervace, avšak pouze s regionálním významem. Na území MAS Český les najdeme celkem 18 přírodních rezervací. Seznam a jejich základní charakteristika je uvedena v příloze č. 28 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Přírodní památky

Přírodní památka je v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, definována jako přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk. Na území MAS Český les se vyskytuje 17 přírodních památek. Seznam a

jejich základní charakteristika je v příloze č. 29 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

4.9.2. Obecná ochrana přírody a krajiny

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability má v České republice již dvacetiletou historii. V roce 1992 byl včleněn do zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a stal se tak jedním z hlavních pilířů obecné ochrany. Zákon o ochraně přírody a krajiny definuje ÚSES v § 3 odst. 1 písm. a) jako „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability“ (Birklen a Kůsová, 2012). ÚSES je tvořen následujícími skladebnými prvky: biocentrum, biokoridor a interakční prvek.

Analýza územního systému ekologické stability na území MAS Český les je zaměřena především na významnější prvky z hlediska biogeografického, a to na nadregionální. Příhraničním pásmem **přes celé území prochází velice důležitý nadregionální biokoridor Kladská–Diana-Čerchov. Navíc se na území MAS Český les nalézají 2 významná nadregionální biocentra. Těmi jsou Diana a Čerchov**. Při budoucím rozvoji regionu se bude muset počítat právě s existencí těchto prvků na území. Podrobněji je územní systém ekologické stability znázorněn v příloze č. 30 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Přírodní parky

Přírodní park je obecně chráněné území podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Přírodní parky zřizují krajské úřady vyhláškou, ve které omezují činnosti, jež by mohly vést k rušení, poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty. **Na území MAS Český les se nacházejí 4 přírodní parky: Český les, Zelenov, Sedmihoří a Valcha.**

Významné krajinné prvky

Významný krajinný prvek (VKP) je definován v § 3 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., jako „ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability“. VKP jsou vymezeny ve dvou rovinách:

1. VKP „ze zákona“ – veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy.
2. registrované VKP.

Na území MAS Český les se vyskytuje celkem **790** registrovaných významných krajinných prvků.

Evropsky významné lokality

Evropsky významná lokalita (EVL) je jedním typem chráněných území v rámci soustavy NATURA 2000. Evropsky významná lokalita je legislativně podložena v zákoně o ochraně přírody a krajiny, který implementuje evropskou směrnici O stanovištích (92/43/EHS). Evropsky významná lokalita je zařazena nařízením vlády ČR do tzv. národního seznamu (www.nature.cz). **Na území MAS Český les se nalézá celkem 11 těchto lokalit**. Seznam EVL a jejich popis je k náhlednutí v příloze č. 31 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

4.9.3. Památné stromy

Památné stromy jsou pojmem, který je v naší legislativě zakotven od roku 1992, kdy byl vydán zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Významné stromy měly zvýšenou ochranu zabezpečenou již v zákoně č. 40/1956 Sb., a to ve formě chráněných přírodních výtvorů, případně chráněných přírodních památek. Památné stromy jsou přesahovým tématem ochrany přírody a krajiny, velký význam mají nejen jako přírodní hodnota, ale i jako hodnota historická, kulturní a společenská (www.ochranaprirody.cz). Seznam památných stromů na území MAS Český les je uveden v příloze č. 32 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). **Vyskytuje se jich zde celkem 43.**

4.9.4. Čistota a ochrana ovzduší

Kvalita ovzduší se sleduje již delší dobu. Po schválení zákona č. 35/1967 Sb., o opatření proti znečišťování ovzduší, přibyla do náplně HMÚ (dnes ČHMÚ) problematika ochrany čistoty ovzduší (www.chmi.cz). Znečištění ovzduší kulminuje v ČR v 80. letech 20. století. Na vysoké imisní zátěži se podílejí též meteorologické podmínky (jako například inverze apod.). Pro stanovení čistoty ovzduší se sledují koncentrace znečisťujících látek, které mají prokazatelně škodlivé účinky na lidské zdraví a pro které jsou stanoveny legislativou imisní limity a cílové imisní limity. Legislativa také určuje limitní hodnoty pro ochranu ekosystémů a vegetace.

Z hlediska koncentrace znečišťujících měřených látek a jejich překročení stanovených limitů je na tom ovzduší na území MAS Český les velmi dobře. Lépe je na tom pouze Šumava a Krkonoše. U většiny měřených látek nedochází k překročení stanovených imisních limitů. Jedinou látkou, u které každoročně sledujeme **zvýšenou koncentraci je benzo(a)pyren** (zde na několika lokalitách dochází k překročení stanovených limitů) a **přízemní ozón**. Hlavním zdrojem **benzo(a)pyrenu jsou spalovací procesy** (www.chmi.cz). Tedy i domácí topeniště na tuhá paliva. Na území MAS Český les byl zjištěn velký a se srovnáním s ČR i Plzeňským krajem nadprůměrný podíl (55 %) domácností vytápěných právě tuhými palivy, a to díky vysokému podílu venkovských oblastí (viz kapitola 4.5.3.). Vysvětlení

vyšší koncentrace benzo(a)pyrenu je právě tento druh vytápění. Odůvodnění překročení limitů koncentrace **přízemního ozónu** se může nacházet v novodobých studiích. Je totiž dokázáno, že koncentrace přízemního ozonu stoupá s rostoucí nadmořskou výškou (Waldhauserová, 2008). Tento jev je tedy způsoben spíše přírodními faktory. Koncentrace benzo(a)pyrenu má meziročně velmi kolísavé hodnoty, kdy záleží na mnoha meteorologických faktorech. Obecně však jeho **koncentrace** od roku **2000** stoupá.

Nejvýznamnějšími liniovými zdroji znečišťování ovzduší je dálnice D5. Seznam hlavních bodových zdrojů znečištění ovzduší je uveden v příloze č. 33 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

4.9.5. Ochrana půdy

Půda je od pradávna základním výrobním prostředkem v oblasti zemědělství a veškeré produkční i mimoprodukční funkce agrárního sektoru jsou s ní úzce svázané. Její ochrana je tedy klíčovým úkolem, a to nejen ve vztahu k její úrodnosti (např. udržováním složek organické hmoty, ochrana struktury a zachování edafonu), ale rovněž při ochraně proti větrné a vodní erozi nebo zabránění kontaminace půdy nežádoucími látkami. Uvážlivé využívání zemědělské půdy, včetně jejího zpracování, úpravy vodního režimu a zavlažování, vhodného střídání plodin, optimalizovaného používání hnojiv a prostředků na ochranu rostlin, zachování krajinných prvků nebo zavádění protierozních opatření má rovněž širší dopad na životní prostředí, jako je např. kvalita a vydatnost vodních zdrojů, agro-biodiverzita nebo veřejné zdraví obyvatel. Výzvou do budoucna je rovněž ochrana zemědělského půdního fondu před nadměrným úbytkem v souvislosti s rozrůstáním obytných částí obcí a měst, výstavbou průmyslových zón, těžební činností nebo výstavbou dopravní infrastruktury (www.aegri.cz).

Půdní eroze a protierozní opatření

Protierozní opatření se zaměřují na zmírnění negativního projevu vodní a větrné eroze, slouží k neškodnému odvedení povrchových vod z povodí, k retardaci povrchového odtoku a zachycování smyté zeminy, k ochraně intravilánu obcí a komunikací před škodlivým povrchovým odtokem a smytou zeminou, ke snížení rychlosti větru a jeho škodlivých účinků. V současné době je tato problematika částečně řešena i standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC). Na základě přílohy č. III nařízení Rady (ES) 73/2009 se zvyšuje od roku 2010 počet standardů GAEC na 10. Protierozní ochraně půdy jsou věnovány dva z nich, konkrétně standard č. 1 (opatření na ochranu půdy na svažitých pozemcích nad 7°) a č. 2 (zásady pěstování určitých plodin na silně erozně ohrožených pozemcích). (www.aegri.cz).

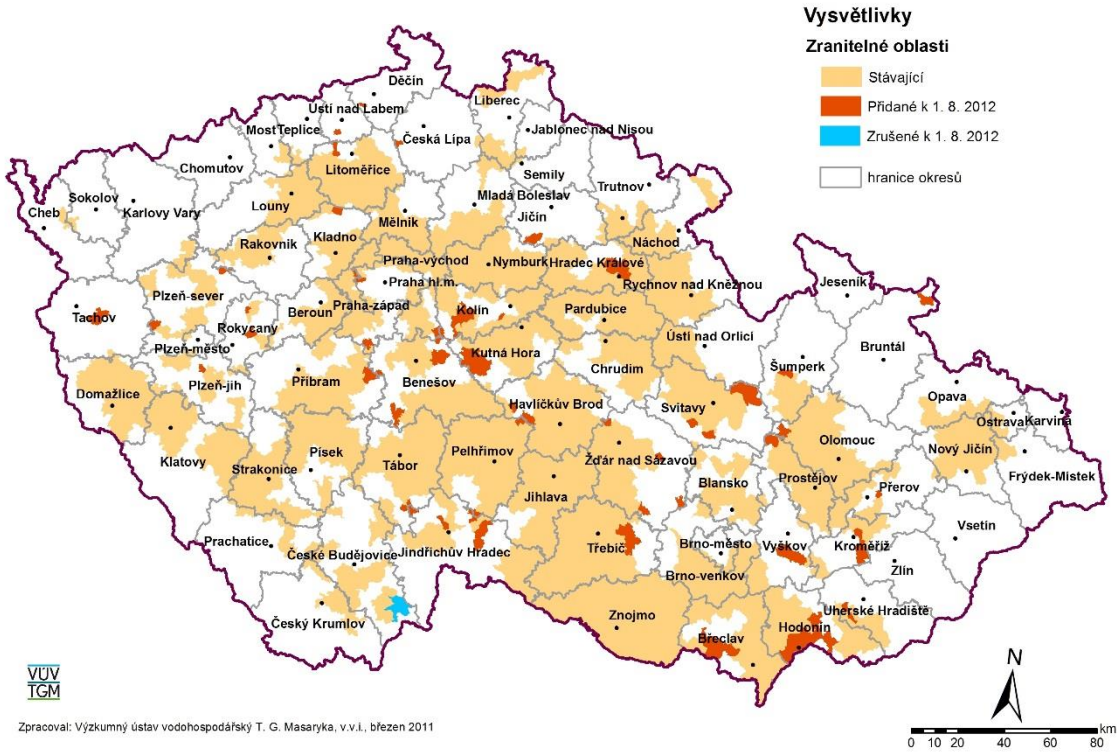
Na území MAS Český les **dochází především k vodní erozi**. Na území se nacházejí také půdy **nejnáchylnější** (zejména okolí měst Staňkov a Horšovský Týn). Nejvyšší vstup erozního sedimentu v povodí vodního útvaru vykazuje povodí řeky Zubřiny (www.pvl.cz). Dle výzkumu

Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy se na území nacházejí půdy **bez významného ohrožení větrnou erozí**. Není však vyvrácena lokální ohroženost na hůře exponovaných polích. Plošnou vodní erozí jsou ohroženy především zemědělské oblasti s vyšším podílem orné půdy. Zde by mělo docházet k protierozním opatřením (www.vumop.cz).

4.9.6. Ochrana vod

Na území MAS Český les se **nacházejí zranitelné oblasti vod** (viz mapa č. 6). Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují buďto povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout, nebo povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody. Území nespadá do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Na území MAS Český les jsou pouze vymezeny Ochranná pásma vodních zdrojů.

Mapa č. 6: Zranitelné oblasti

Zdroj: www.aegri.cz

Retence vody v krajině

V současné době se velmi často střídají období rychlých a intenzivních záplav s obdobími výrazného sucha. Půda má velkou schopnost zmírňovat tyto negativní jevy, což je dáno zejména díky její vysoké infiltrační a retenční schopnosti. Je schopna poutat obrovské množství vody a tu pak postupně uvolňovat v období sucha. Negativum je, že kvůli intenzivní

lidské činnosti má půda některé své přirozené vlastnosti a funkce omezené a zhoršené. Z velké části za to může degradace půd, tj. ztráta produkčních a zejména mimoprodukčních funkcí půd. Různou formou degradace půdy je v České republice zasaženo přibližně 50 % zemědělské půdy (Vopravil a kol., 2010).

Na území MAS Český les se nenachází žádná vodní nádrž. Jediné vodní plochy tvoří rybníky. **Celé území se vyznačuje velice nízkou retenční vodní kapacitou půd** (www.vumop.cz). Scénáře klimatických změn dle ČHMÚ počítají s **úbytkem** srážek **v letním období** (www.chmi.cz).

V roce 2011 připravilo Ministerstvo zemědělství ČR a Ministerstvo životního prostředí ČR Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod. Ten tvoří vytipovaná území, která by měla být do budoucna chráněna, jakožto území vhodná pro potenciální vybudování přehradních nádrží. Na území MAS Český les se nachází celkem 2 tyto lokality: Kočov I. na Mži a Kočov II. na Sedlišťském potoku.

Celé území MAS Český les je dle studie Českého hydrometeorologického ústavu vysoce ohroženo suchem (www.mendelu.cz). Do budoucna je proto retence vody v krajině velice důležitá. Mělo by docházet k výstavbě retenčních ploch s ohledem na ochranu přírody. Nemělo by docházet k tvrdým zásahům, jako je například výstavba větších vodních nádrží, ale naopak by mělo docházet k přírodě blízkým zásahům.

4.9.7. Čistota vod

Voda je látka nezbytná pro zajištění života na naší planetě a zároveň důležitá hospodářská surovina. Proto je důležité zabývat se její kvalitou v tocích i nádržích a uvědomit si, že vše, co projde potrubím našich domácností, může jednou ve vodním toku skončit. MAS Český les je územím ležícím na rozhraní dvou úmoří. Kvalita odtékajících vod se sice částečně odvíjí od přírodních podmínek, ale především závisí na míře znečištění plynoucího z lidské činnosti.

Čistota pitné vody

Závazným podkladem pro hodnocení jakosti pitné vody je vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 252/2004 Sb. Podkladem pro hodnocení radiologických ukazatelů je vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost o radiační ochraně č. 307/2002 Sb. ve znění vyhlášky č. 499/2005 Sb. (www.szu.cz). Dle Povodí Vltavy je na celém území MAS Český les sice **dobrý kvantitativní stav podzemních vod, ale nevyhovující chemický stav**. V příloze č. 34 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) se nachází seznam zdrojů pitné vody na území MAS Český les.

Čistota povrchových vod

Počátkem 90. let 20. století bylo znečištění vod, zejména povrchových, vnímáno jako jeden z **hlavních problémů** životního prostředí České republiky. Většina významných vodních toků patřila do kategorií **silně či velmi silně** znečištěná voda a objevovaly se i vážné

kontaminace vod podzemních. Zastavení nebo omezení některých velkých průmyslových výrob znamenalo významné snížení znečištění vypouštěného z bodových zdrojů. Náprava starých ekologických škod, zahrnující sanace podzemních vod, se projevila zlepšením kvality podzemní vody. Nový **zákon o vodách**, stejně jako **zákon o vodovodech a kanalizacích,** nabyl účinnost v roce **2001**. Pozornost byla věnována zejména **omezování znečištění vypouštěného do povrchových vod**. Zatímco v první polovině 90. let 20. století objem vypouštěného znečištění do vodních toků klesal hlavně v důsledku poklesu výroby, od poloviny 90. let se začal projevovat efekt rozsáhlé výstavby a modernizace technologií čistíren odpadních vod (ČOV), jenž pokračuje dodnes. Podíl čištěných odpadních vod od roku 1999 víceméně stagnuje na úrovni 94–96 %. V roce 2007 bylo dosaženo hodnoty 95,8 %, což je maximální hodnota v období po roce 1990. Za celé období 1990–2007 se tedy objem vypouštěného znečištění z bodových zdrojů zásadně snížil. Došlo i k poklesu vypouštěného množství nebezpečných a zvlášť nebezpečných látek. V současnosti dochází k významnému poklesu také u makronutrientů (dusík, fosfor) v důsledku toho, že se v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných čistíren odpadních vod cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu (www.cenia.cz).

Nejvýznamnějším tokem na území MAS Český les je řeka Radbuza a řeka Mže. **Jakost** obou toků v letech **2012-2013** dle hodnocení ČSN 75 7221 byla zařazena do **III. třídy mírně znečištěná voda** (http://issar.cenia.cz/). Je patrné, že se **čistota** Radbuzy stále **zvyšuje,** což je velice pozitivní jev pro celé životní prostředí. V roce **1991** byla jakost dle hodnocení zařazena do **IV. třídy (silně znečištěná voda).** Celkově se dá tedy říct, že kvalita vody na území MAS Český les každým rokem roste. Dle projektu „Vyhodnocení jakosti povrchových vod v profilech sledování“ Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka je však většina toků v roce **2012** zařazených do kategorie **poškozené.** Pouze menší část vodních toků v Českém lese je v kategorii střední (www.heis.vuv.cz). Stav útvarů povrchových vod k roku 2015 je dle Povodí Vltavy nevyhovující.

4.9.8. Staré ekologické zátěže

Staré ekologické zátěže a kontaminované plochy jsou místa, na kterých se v minulosti nacházely skládky odpadů nebo areály průmyslové či zemědělské, čerpací stanice pohonných hmot nebo jiné možnosti úniku škodlivých látek do půdního prostředí. Odstranění staré ekologické zátěže je jednou z priorit z hlediska ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje. Při realizaci nápravných opatření je třeba postupovat na podkladě odborných posudků a projektu sanačních prací.

V roce 2005 byla zpracována na základě objednávky Plzeňského kraje „Studie starých ekologických zátěží Plzeňského kraje“ (Vodní zdroje, a. s.). Byla zpracována databáze se všemi dostupnými údaji o známých i potencionálních lokalitách se starou ekologickou zátěží. **Po provedení analýzy bylo stanoveno celkové riziko a doporučena opatření k nápravě,**

včetně odborného odhadu finančních nákladů. Základním podkladem pro vypracování studie byla „Studie ochrany podzemních a povrchových vod Plzeňského kraje“ (zpracoval Aquatest, a. s., 2005). Seznam starých ekologických zátěží na území MAS Český les, kterých je celkem 103, je v příloze č. 35 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

4.9.9. Odpadové hospodářství

V České republice je nakládání s odpady upraveno zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech. Svoz odpadu zajišťují na území MAS Český les společnosti: A. S. A., s. r. o., Igro, s. r. o., Ekodepon, s. r. o., Eko-I-recycling, s. r. o., Západočeské komunální služby, a. s., následuje EKO - Separ, s. r. o., Lazce-GIS, spol s r. o., Technické služby Kdyně, RUMPOLD, s. r. o., a Bytes HT, spol. s r. o. Na území funguje 1 skládka a celkem 16 sběrných dvorů a 5 sběrných míst. Odpad se vykupuje na 11 místech. Na území se nenachází žádná třídící linka.

Obecně se dá říci, že problémem pro obce MAS Český les je nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, resp. nedostatečný počet zařízení na jeho svoz, zpracování a další efektivní využití (materiálové, energetické). Fungují zde pouze 5 zařízení. Kromě sběrných dvorů a sběrných míst funguje několik kolektivních systémů zpětného odběru odpadů. Stávající síť je ve sledovaném území nedostatečná, což přispívá k minimálnímu využití odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů. V příloze č. 36 až 39 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) jsou uvedena jednotlivá zařízení na ukládání a využívání jednotlivých odpadů.

4.9.10. Invazní a geograficky nepůvodní druhy na území CHKO Český les

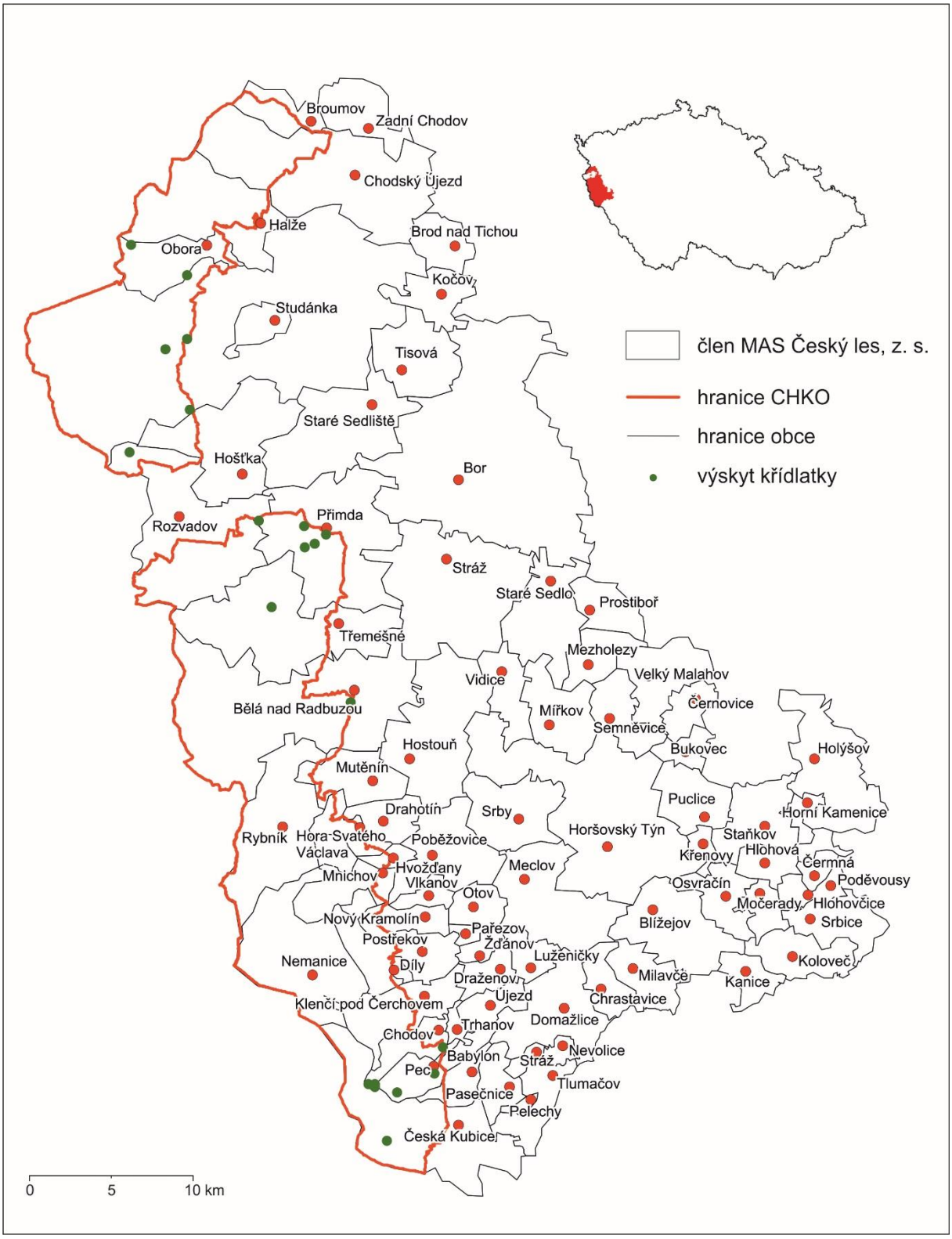
Jako invazní rostliny jsou souborně označovány **geograficky nepůvodní druhy**, které byly v minulosti na území zavlečeny a po kratším období adaptace se nekontrolovaně šíří krajinou. Mnohdy vytvářejí rozsáhlé monotónní porosty, čímž vyvolávají degradaci přirozených společenstev a původní druhy vytlačují a hubí. Podobně jako v jiných územích, lze i v Českém lese diferencovat invazní rostliny do několika kategorií podle povahy a intenzity invaze. Systémově je nutné tyto druhy regulovat. Území MAS Český les se dlouhodobě potýká s problémem invazních druhů rostlin. Dle monitorování CHKO Český les se nachází na území několik lokalit s **výskytem křídlatky a bolševníku velkolepého**.

Křídlatky pocházejí z mírného pásma východní Asie a k nám byly v 19. a 20. století zavlečeny převážně jako sazenice pro zahradnické využití. Naštěstí křídlatky nepředstavují zdravotní riziko pro člověka, jako třeba bolševník, ale masivně napadají krajinu, kde rostou. Mezi invazní představitele rodu křídlatka řadíme křídlatku japonskou, křídlatku sachalinskou křídlatku českou, kříženec předchozích dvou druhů. Křídlatky se šíří převážně prostřednictvím vodních toků (zejména při záplavách), větrem, železniční dopravou a také při úpravě terénu (s navážkou půdy). Husté porosty křídlatek velmi silně vytlačují původní rostlinná společenstva, mění jejich druhovou diverzitu tím, že vytlačují domácí citlivější druhy rostlin (např. topoly, vrby, olše) a také na ně vázané živočišné druhy. Rozvoj jiných druhů

rostlin je brzděn značným zastíněním a silnou vrstvou těžko se rozkládajícího humusu. Kromě toho křídlatky poškozují břehy, protipovodňová zařízení, náspy, narušují chodníky a silnice (dokáží prorůst asfaltem o síle až 5 cm). Napadené plochy zarostou takovou měrou, že se stávají nepřístupné. Na březích vodních toků mohou křídlatky znamenat zvýšené nebezpečí povodní, neboť jejich husté porosty mohou snižovat průchodnost koryt toků a blokovat volný pohyb unášeného materiálu. Hubení křídlatek je velmi obtížné, neboť je nutné zlikvidovat celý oddenkový systém. Zvlášť důležité je zachytit počáteční stav výskytu, protože pokud dojde k zaplevelení velkých ploch křídlatkou, je její likvidace značně finančně náročná, popř. zcela nemožná. Nejúčinnějším způsobem hubení křídlatek je několikaleté uplatňování kombinace mechanických a chemických metod. Výskyt křídlatky na území CHKO Český les je možné sledovat na mapě č. 7, kde nejmarkantnější výskyt je vidět v okolí Přimdy a Čerchova. **Dle předběžného monitoringu výskytu křídlatek na území CHKO Český les je zasažena plocha o celkové výměře 2,82 ha.**

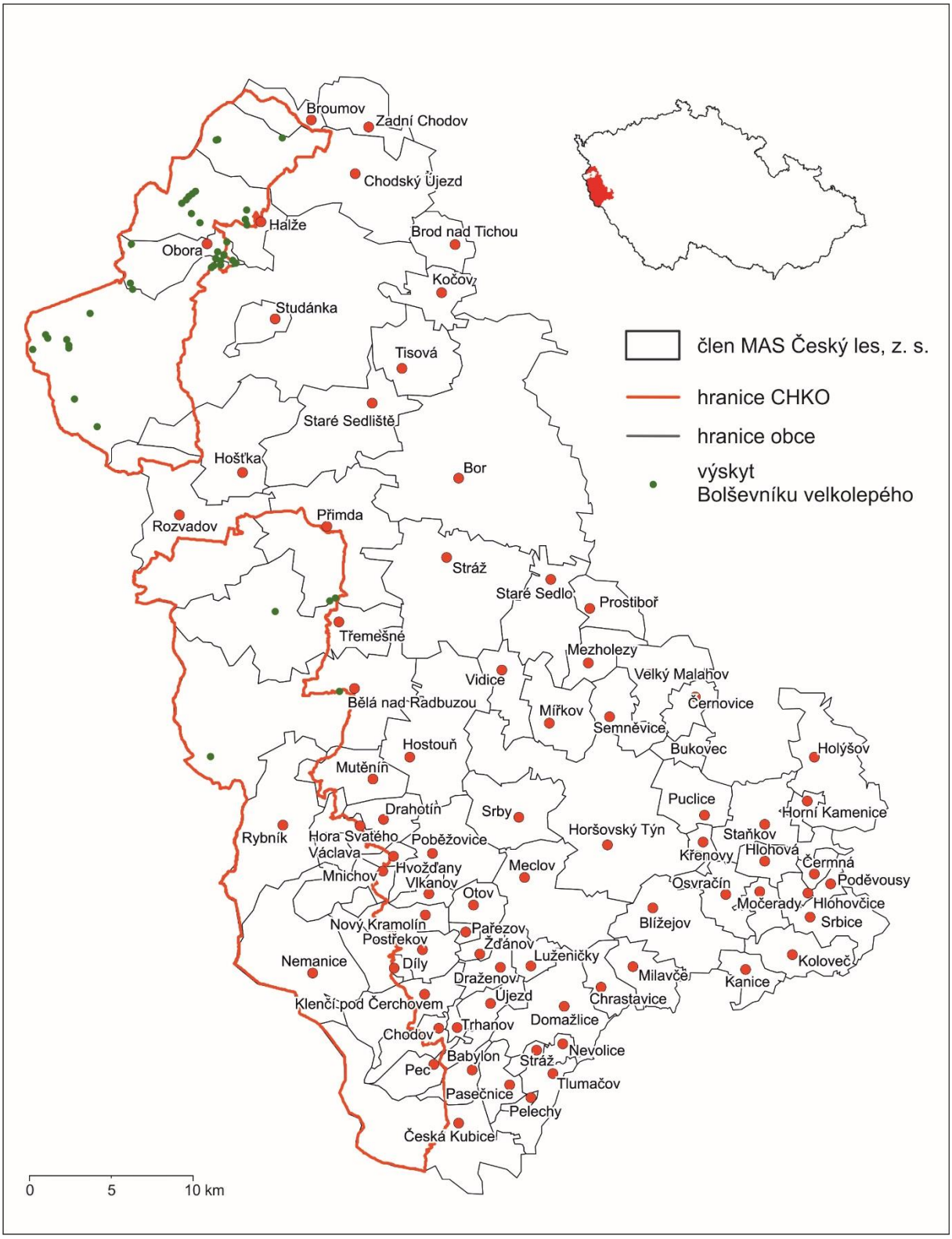
Bolševník velkolepý je jedním z nejznámějších a také nejvýznamnějších invazních nepůvodních rostlinných druhů v České republice. Bolševník velkolepý se původně vyskytoval pouze v oblasti západního Kavkazu. Vlivem lidské činnosti a díky výjimečným invazním vlastnostem je jeho současný areál mnohonásobně větší. Nejsilnější zamoření bolševníkem velkolepým na území České republiky je ve Slavkovském lese, hojně se ale vyskytuje v celých západních a středních Čechách. Výskyt bolševníku velkolepého zásadním způsobem negativně ovlivňuje druhové složení rostlinných společenstev. Za příznivých podmínek je bolševník velkolepý konkurenčně velice silnou rostlinou. Jeho porost zachytí až 80 % dopadajícího světla, v důsledku čehož odumírá přízemní bylinné patro a vzniká monodominantní porost. Následně může docházet k degradaci půdy a erozi. Výrazně se tak snižuje i hospodářská a rekreační využitelnost postižených lokalit. Celá rostlina po potřísnění pokožky a následném ozáření UV paprsky způsobuje závažné zdravotní komplikace. Při likvidaci bolševníku je potřebné dbát velké opatrnosti a použít takové ochranné pomůcky, které zabrání dotyku rostliny a rostlinných šťáv s pokožkou. Na likvidaci bolševníku je možno použít herbicidy na bázi glyphosatu. Postřik herbicidy je nejvhodnější provádět na jaře, kdy jsou rostliny nejcitlivější a porosty jsou ještě relativně dobře prostupné. Ruční vytrhávání nebo vyrývání je velmi pracné a je možné ho použít pouze na malých plochách u mladých rostlin. Velice účinnou metodou likvidace je přesekávání kořenu. Další metodou likvidace je odstraňování květenství. Jednou z možností regulace bolševníku velkolepého je také intenzivní pastva, zejména ovcí nebo prasat. Jak je patrné z mapy č. 8, je nejvíce zasažená oblast výskytu bolševníku velkolepého na území CHKO v severní části, a to v okolí Obory a Halže. **Dle předběžného monitoringu výskytu bolševníka velkolepého na území CHKO Český les je zasažena plocha o celkové výměře 16,44 ha.**

Mapa č. 7: Výskyt křídlatky na území CHKO Český les

Zdroj: ArcCR, AOPK ČR

Mapa č. 8: Výskyt bolševníku velkolepého na území CHKO Český les

Zdroj: ArcCR, AOPK ČR

4.9.11. Brownfields

Brownfields jsou pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné a nevyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy (pojem brownfield je přejatý z anglického jazyka, v doslovném překladu znamená hnědé louky). Rekonstrukce či revitalizace takové nemovitosti pomáhá na jedné straně vracet život na území, která člověk využil a pak opustil, a na straně druhé také zjednodušuje investorům práci s výběrem nejvhodnějšího místa pro podnikání na území MAS Český les. V tabulce č. 23 je seznam brownfields na území MAS Český les v roce 2014 dle Národní databáze brownfieldů a databáze Regionálního informačního systému. Samozřejmě téměř v každé obci najdeme objekt, který můžeme považovat také za brownfield.

Tabulka č. 23a: Brownfields na území MAS Český les

Název	Obec	Typ lokality	Stávající využití	Rozloha
Statek Mutěnín	Mutěnín	Areál (plocha s budovami)	Nevyužito	8 900 m^2
Zemědělský areál Železná	Bělá nad Radbuzou	Areál (plocha s budovami)	Zemědělství	19 400 m^2
Zemědělský areál Kočov	Kočov	Areál (plocha s budovami)	Nevyužito	8 200 m^2
Zemědělský areál Svržno	Hostouň	Areál (plocha s budovami)	Nevyužito	22 400 m^2

Zdroj: www.brownfieldy.cz

Tabulka č. 23b: Brownfields na území MAS Český les

Název	Obec	Typ lokality	Stávající využití	Rozloha
Bývalý pivovar	Domažlice	Areál (plocha s budovami)	Nevyužito	13 100 m^2

Zdroj: www.risy.cz

4.9.12. Veřejná zeleň

Veřejná zeleň je souhrn všech volně rostoucích a veřejně přístupných zelených rostlin. Jedná se o důležitý architektonický a krajinný prvek s velmi významnými ekologickými funkcemi. Uvnitř zastavěných ploch všech lidských sídel se k výše uvedeným funkcím přidružují i posílené funkce zdravotní, rekreační a estetické. Každá zeleň má kromě svých základních funkcí také vliv na čistotu ovzduší. **Dle komunitních projednání a dotazníkového šetření trápí většinu obyvatel zejména údržba a vzhled veřejné zeleně v obcích**. Do budoucna by tak mělo docházet k výsadbě, revitalizaci a vyšší údržbě veřejné zeleně.

4.9.13. Shrnutí

- Nepůvodní a nevhodné druhové složení lesů.
- Vysoký podíl chráněných území na celkové výměře.
- Na území se vyskytuje 11 Evropsky významných lokalit.
- Čisté ovzduší, rizikem je pouze znečištění benzo(a)pyrenem (jeho koncentrace stoupá) a přízemním ozónem (ovlivněno spíše přírodními faktory).
- Většina území je ohrožena vodní erozí půdy.

- Výskyt zranitelných oblastí vod.
- Celé území se vyznačuje velice nízkou retenční vodní kapacitou půd.
- Vysoký počet starých ekologických zátěží (celkem 103).
- Nedostatečná síť zařízení na ukládání a zpracování biologicky rozložitelného komunálního odpadu.
- Území nedisponuje třídící linkou.
- Vysoký výskyt invazních druhů rostlin.
- Špatná a nevyhovující kvalita povrchových vod.
- Většina obcí se potýká se špatným a neestetickým vzhledem veřejné zeleně.

4.10. Život v obcích

4.10.1. Kulturní a společenský život

Kulturní život je nedílnou součástí společenského života. V obcích na území MAS Český les jsou ve značné míře dosud **udržovány lidové obyčeje,** jako je masopustní průvod, pálení čarodějnic, stavění a kácení máje, trhy, společenské plesy různých spolků, adventní a vánoční koncerty, závody a sportovní soutěže různých spolků.

Téměř v každé obci se slaví pouť a některé poutě mají nadregionální význam a napomáhají k rozvoji cestovního ruchu v dané oblasti. Jsou to například **Chodské slavnosti** v Domažlicích, Anenská pouť v Horšovském Týně, Loretánské slavnosti v Boru a další.

Významnými kulturními akcemi jsou národopisné slavnosti, které odrážejí mnoho tradic, zvyků a obyčejů. Na území MAS Český les se jedná o **národopisnou oblast Chodsko**, kde se stále udržují tradice v nářečí, v lidových krojích, muzice a tanci. Proto jsou nejznámější národopisné slavnosti již zmiňované Chodské slavnosti, Chodská hyjta a postřekovský masopust. Tradiční chodskou muziku pomáhají uchovat kulturní spolky Konrádyho dudácká muzika, Národopisný soubor Postřekov a Domažlická dudácká muzika, která působí při Městském kulturním středisku Domažlice.

Mezi **další známější slavnosti** patří například Mezinárodní jízda Saši Kolowrata v Přimdě, Přemílání bab na mladá děvčata v kolovečském mlýně v Kolovči, Zámecké historické slavnosti v Boru, slavnosti sv. Jana Nepomuckého v Poběžovicích, Dřevorubecké slavnosti v Peci pod Čerchovem, národopisná slavnost Výhledy v Klenčí pod Čerchovem, Slavnosti Nikla v Bělé nad Radbuzou či Mezinárodní závody v triatlonu v Přimdě. V příloze č. 40 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je seznam pravidelně se opakujících společenských a kulturních akcí.

4.10.2. Spolky

Volnočasové aktivity poskytují převážně kulturní střediska, střediska pro volný čas dětí a mládeže, základní umělecké školy, dále církevní, neziskové organizace i soukromá sféra. V menších obcích se projevuje nedostatek možností volnočasových aktivit. Také dopravní

dostupnost pro lidi z okrajových částí regionu bývá problematická. V **menších obcích** je velmi **významná činnost zájmových spolků** a **sportovních jednot**, které jsou často nejvýznamnějšími pořadateli společenských a sportovních akcí. Spolky obohacují kulturní a společenský život v obcích. Spolky s dlouholetou tradicí (dobrovolní hasiči, myslivci, zahrádkáři, sportovci, sokolové apod.) i spolky nově vznikající mají společný cíl, a to pozvednout kulturní, společenský či sportovní život v obcích.

V daném území působí v roce 2014 více jak 500 registrovaných spolků. Jejich seznam se nachází v příloze č. 41 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Největší početní zastoupení zájmových spolků je patrné u **sboru dobrovolných hasičů** a **sportovních klubů** (viz příloha č. 42 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf), které se starají nejen o sportovní, ale i o společenský život v obci. Okresní sdružení hasičů Domažlice a Tachov vede v evidenci celkem 95 sborů dobrovolných hasičů na území MAS Český les, Sportovní sdružení Tachovska – okres Tachov a Sportovní unie okresu Domažlice vede v evidenci celkem 100 sportovních klubů na území MAS Český les. Mezi nejfrekventovanější sporty patří bezesporu fotbal, florbal a hokej. V Domažlicích a v dalších větších městech jsou pak provozovány další sporty jako basketbal, volejbal, baseball, atletika, bojové sporty, šachy, horolezectví, ping pong, aerobní cvičení a jóga.

Obce Broumov, Černovice, Hora Svatého Václava, Hvožďany, Otov, Obora, Prostiboř, Semněvice a Velký Malahov nemají registrovaný žádný sportovní klub ani sbor dobrovolných hasičů. Z toho další 4 obce nemají registrovaný žádný jiný spolek. Konkrétně se jedná o obce Hora Svatého Václava, Hvožďany, Obora a Velký Malahov.

Vlastním šetřením a při komunitních setkáních bylo zjištěno, že obce Velký Malahov a Hora Svatého Václava sice nemají žádné registrované zájmové spolky, ale v obou obcích působí aktivní jedinci, jejichž cílem je založit neziskovou organizaci. V obci Jivjany, které spadají pod Velký Malahov, působí Keltská divadelní společnost Vousův kmen, z. s., která zde buduje keltský skanzen. V obci Broumov působí neregistrovaný spolek Jaga klub, který připravuje kulturní a sportovní akce v obci. Možnosti využití volnočasových aktivit pro mládež jsou především ve městech.

Přestože se zdá, že na území MAS Český les je řada možností kulturního, společenského i sportovního vyžití, zaznělo téměř na každém komunitním setkání s místními aktéry všech věkových kategorií, že jim v místě bydliště či jejich bezprostředním okolí **chybějí kulturní akce, sportovní vyžití či volnočasové aktivity**. Zástupci zájmových spolků pak často poukazovali na nevyhovující technický stav budov a zázemí pro jejich činnost.

4.10.3. Církev a duchovní život

Největší zastoupení na území MAS Český les má **církev římskokatolická**, která zde má 11 farností. V tabulce č. 24 je obsažen seznam těchto farností. **Celkem se v roce 2011 k nějaké**

náboženské společnosti či církvi hlásí 6 381 obyvatel (10,4 % z celkové populace MAS). Z toho nejvyšší zastoupení (78 %) vykazuje římskokatolická církev.

Tabulka č. 24: ŘKF na území MAS Český les

Farnost	Vikariát	Diecéze
Domažlice	Domažlický	Plzeňská
Horšovský Týn	Domažlický	Plzeňská
Klenčí pod Čerchovem	Domažlický	Plzeňská
Koloveč	Domažlický	Plzeňská
Milavče	Domažlický	Plzeňská
Poběžovice	Domažlický	Plzeňská
Staňkov	Domažlický	Plzeňská
Bor u Tachova	Tachovský	Plzeňská
Planá u Mariánských Lázní	Tachovský	Plzeňská
Tachov	Tachovský	Plzeňská
Kladruby	Tachovský	Plzeňská

Zdroj: http://www.bip.cz

Vlastním šetřením bylo zjištěno, že na území MAS Český les působí následující **registrované církve:** Církev adventistů sedmého dne (Domažlice), Církev československá husitská (Domažlice), Církev Křesťanské společenství (Domažlice), Církev římskokatolická, Českobratrská církev evangelická (Domažlice), Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (Domažlice), Pravoslavná církev (Halže).

4.10.4. Účast obcí v prestižní soutěži Vesnice roku

Většina obyvatel a samozřejmě i každá samospráva obce se snaží udržovat a rozvíjet společenský život, dění a tradice ve své obci. V České republice se vyhlašuje několik soutěží, které mohou tuto snahu odměnit a zviditelnit. Jednou z takovýchto soutěží je soutěž Vesnice roku, která má dlouholetou tradici a koná se každoročně již od roku 1995. Soutěž pořádají společně Spolek pro obnovu venkova, Svaz měst a obcí, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a od roku 2007 i Ministerstvo zemědělství ČR, a to v rámci Programu obnovy venkova. I obce na území MAS Český les se aktivně této soutěže účastní.

Následující tabulka č. 25 ukazuje celkem **7 obcí oceněných v krajské soutěži Vesnice roku** v Plzeňském kraji. Celkem bylo za 19 let konání soutěže přihlášeno 14 obcí z MAS Český les, což je necelých 20 % z celkového počtu obcí ležících na území MAS Český les. Některé obce se přihlašovaly opakovaně i v dalších letech.

Tabulka č. 25: Přehled vítězných obcí v Plzeňském kraji v soutěži Vesnice roku

Ročník	Zlatá stuha za vítězství v krajském kole	Modrá stuha za společenský život	Bílá stuha za činnost mládeže	Zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí	Oranžová stuha za spolupráci obce a zemědělského subjektu
1996	Klenčí pod Čerchovem			Díly	
2000			Postřekov		
2001				Čermná	
2002		Postřekov			
2004		Čermná			
2005		Díly	Rozvadov		
2007		Broumov			
2010	Koloveč				
2012				Broumov	

Zdroj: www.vesniceroku.cz

V roce 2010 získal městys Koloveč 2. místo v celostátní soutěži Vesnice roku.

V roce 2014 obec Broumov získala Zlatou cihlu v kategorii B, obnova či rekonstrukce staveb venkovské zástavby. Dále pak ještě obec získala Cenu naděje pro živý venkov za místní spolkový život a občanskou společnost v obcích.

4.10.5. Bezpečnost

Bezpečnostní politika státu je další významnou oblastí, která je ve středu zájmu veřejnosti. Následující analýza hodnotí účinnou ochranu majetku, osob a dalších bezpečnostních zájmů na území MAS Český les. Základním systémem, který tuto oblast zajišťuje je **Integrovaný záchranný systém Plzeňského kraje**. **Složky IZS se přes dosavadní pokrok dle terénního šetření potýkají s nedostatečnou vybaveností a odolností.** Vzdělávací a výcviková střediska neposkytují složkám IZS kvalitní zázemí pro nácvik zásahů při řešení mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu nebo lidskou činností.

V území působí v oblasti bezpečnosti a zajištění zlepšení bezpečnostní situace následující bezpečnostní složky: Policie ČR, městská policie a Hasičský záchranný sbor ČR. Jejich úkolem je definování rizikových míst v území a vzájemnou koordinací přispění ke zvýšení bezpečnosti občanů.

Policie ČR

V území mají sídlo dva územní obvody Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje: Územní obvod Domažlice a územní obvod Tachov. Územní obvod Domažlice má 5 obvodních oddělení, z nich 4 zasahují do území MAS Český les: OOP Domažlice, OOP Poběžovice, OOP Horšovský Týn a OOP Holýšov (obce Močerady, Hlohová, Osvračín, Křenovy, Hlohovčice, Srbice, Poděvousy, Čermná, Horní Kamenice, Bukovec a Černovice). Z územního obvodu

Tachov, který má taktéž 5 obvodních oddělení, zasahují do území: OOP Planá (obce Brod nad Tichou, Broumov a Chodský Újezd), OOP Bor, OOP Tachov (obce Halže, Obora, Studánka, Tisová a Staré Sedliště) a OOP Stříbro (obec Prostiboř). Obvodní oddělení jsou základními články Policie České republiky a plní úkoly služby pořádkové policie. Provoz všech oddělení je nepřetržitý.

Městská policie

V roce 2014 na území působí 2 obecní (městské) policie: MP Domažlice (nepřetržitý provoz, 15 strážníků) a MP Horšovský Týn (týdenní provoz, 2 strážníci)

Hasičský záchranný sbor ČR

Na území MAS působí 4 profesionální jednotky požárního hasičského záchranného sboru. Jedná se o požární stanice Domažlice, Staňkov, Stříbro a Tachov. Jejich posláním je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelné pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.

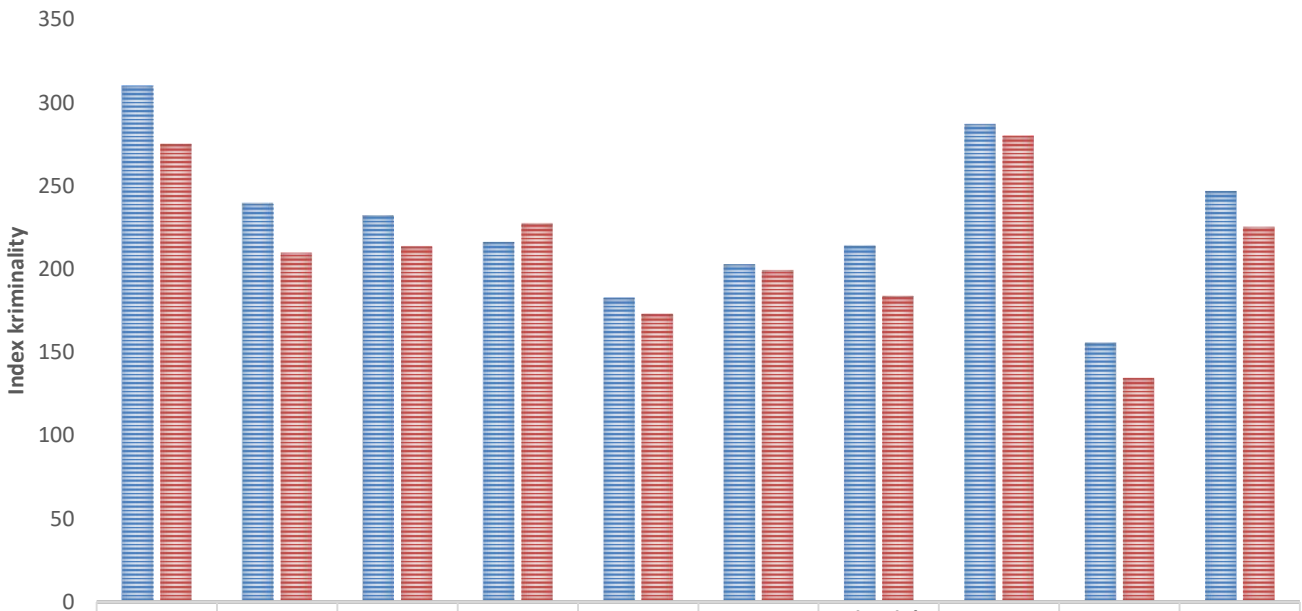
Činnost profesionálních hasičů je doplněná sbory dobrovolných hasičů (SDH) v obcích a městech MAS Český les, které mají v území silnou tradici.

Všechny tři **bezpečnostní složky** spolu se zdravotnickou záchrannou službou jsou rozmístěné v obcích Bor, Domažlice, Holýšov, Horšovský Týn, Planá, Poběžovice, Staňkov, Stříbro a Tachov. Tvoří základní složku integrovaného záchranného systému na území MAS Český les a vzhledem ke své nepřetržité pohotovosti jsou v případě vzniku mimořádné události připravené okamžitě zasáhnout.

Kriminalita na území MAS Český les

V porovnání s celou Českou republikou vykazují obvodní oddělení Policie ČR na území MAS Český les v období leden 2013 – září 2015 nižší index kriminality (počet trestných činů na 10 000 obyvatel). Jedinou výjimkou je Obvodní oddělení Bor u Tachova. Níže uvedený graf č. 10 ukazuje srovnání obvodních oddělení Plzeňským krajem a celou ČR v letech 2013 a 2014. Mezi oblasti s nejvyšší kriminalitou na území MAS Český les patří obvodní oddělení Bor a obvodní oddělení Stříbro. Jako pozitivní můžeme hodnotit meziroční pokles hodnoty indexů u většiny obvodních oddělení, což ale není vlivem krátkého časového měřítka příliš vypovídající.

Graf č. 10: Index kriminality v jednotlivých obvodních odděleních v letech 2013 a 2014

	ČR	Plzeňský kraj	Obvodní oddělení Domažlice	Obvodní oddělení Planá	Obvodní oddělení Poběžovice	Obvodní oddělení Tachov	Obvodní oddělení Horšovský Týn	Obvodní oddělení Bor	Obvodní oddělení Holýšov	Obvodní oddělení Stříbro
2013	310,3	240	232,4	216,5	182,9	202,9	214,4	287,3	156	247,1
2014	275,3	209,9	213,7	227,6	173,4	199,6	184,2	280,4	134,7	225,4

Zdroj: www.mapakriminality.cz

Přírodní a jiná rizika a katastrofy

Území MAS Český les je potencionálně nejvíce ohroženo suchem (SO ORP Tachov), větrnými smršťěmi a orkány (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov) a sněhovými srážkami a masivními námrazami (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov). Pro toto stanovení se vycházelo z podkladů Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) - statistických dat o jednotlivých jevech - na jejichž základě Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky sestavilo mapové podklady. Výběr rizikových oblastí vycházel z dat ČHMÚ.

SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov jsou dále ohroženy haváriemi nebezpečných látek.

4.10.6. Shrnutí

- V obcích na území MAS Český les jsou dosud pevně udržovány lidové zvyky a obyčeje, téměř v každé obci se slaví pouť, některé mají i nadregionální význam.
- Na území MAS Český les leží významná národopisná oblast Chodsko, udržují se zde tradice v nářečí, lidových krojích, muzice i v tanci.
- Volnočasové aktivity zajišťují převážně kulturní střediska, střediska volného času, ZUŠ, církevní či neziskové organizace.
- V menších obcích je velmi významná činnost zájmových spolků a sportovních jednot.

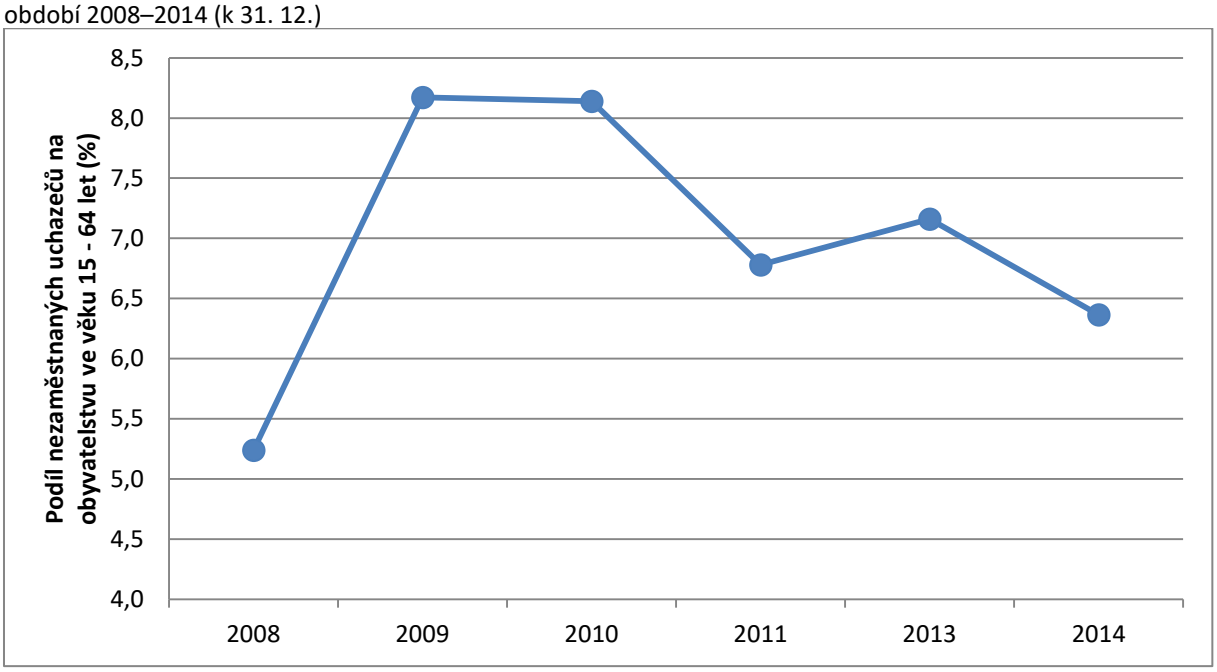
- Nevyhovující je zejména technický stav infrastruktury pro sport a volný čas a nedostatečné materiálně-technické vybavení pro volnočasové aktivity.
- V obcích na území MAS Český les je nedostatek akcí vyšší kultury, sportovního vyžití a také volnočasových aktivit.
- Sedm obcí bylo oceněno v krajské soutěži Vesnice roku v Plzeňském kraji.
- Území MAS Český les je ohroženo suchem, větrnými smršťěmi a orkány, sněhovými srážkami a masivními námrazami.
- Riziko havárií nebezpečných látek.
- Složky IZS se přes dosavadní pokrok dle terénního šetření potýkají s nedostatečnou vybaveností a odolností.

4.11. Zaměstnanost, podnikání a výroba

4.11.1. Ekonomická aktivita a zaměstnanost

Během minulého desetiletí došlo ke **snížení** potenciálu **pracovní síly**, kterou tvoří **ekonomicky aktivní obyvatelstvo**. Podle SLDB 2011 je na území MAS Český les bilancovaná pracovní síla v počtu 29 218 osob (**43,9 %** z celkového počtu obyvatel). Přestože došlo k nárůstu složky produktivního věku v letech 2001-2011, počet ekonomicky aktivního obyvatelstva se snížil o více než 2 000 osob. V porovnání s okresními, krajskými a národními hodnotami nejsou rozdíly v podílech jak ekonomicky aktivních, tak ekonomicky aktivních zaměstnaných významné. Současně se **zvýšila** i míra nezaměstnanosti obyvatelstva. V roce **2001** tvořily zaměstnané osoby **94 %** z ekonomicky aktivních, v roce 2011 je to pouze **90,6 %**. Tento vývoj souvisí především s celkovou situací na trhu práce (zejména ekonomická krize) a s nárůstem míry nezaměstnanosti v celé České republice. Graf č. 11 ukazuje vývoj podílu nezaměstnaných osob na celém území MAS Český les za období **2008–2014**. Za rok 2012 neexistují důvěryhodná data kvůli změnám v evidenci, a proto je v grafu tento rok vynechán. Můžeme si všimnout poměrně vysokého **nárůstu po roce 2008**. To opět koresponduje se začátkem celosvětové ekonomické krize. Po roce **2009** se již stav nezaměstnanosti pozvolna vrací ke stavu před ekonomickou krizí. Problémem na území MAS Český les je zejména nedostatek kvalifikované pracovní síly, který je způsoben nízkou vzdělaností obyvatelstva a vysokou zaměstnaností v zemědělství a lesnictví (primární sektor). Tento problém byl potvrzen také vlastním šetřením u ekonomických subjektů.

Graf č. 11: Podíl nezaměstnaných uchazečů na obyvatelstvu ve věku 15–64 let na území MAS Český les za období 2008–2014 (k 31. 12.)

Zdroj: www.czso.cz

Na úrovni obcí jsou v podílu nezaměstnaných osob velmi výrazné rozdíly, které souvisí s celou řadou faktorů, jako je dostupnost center ekonomických aktivit, lokální nabídka pracovního uplatnění, místní podnikatelská aktivita, demografická (věková) skladba a kvalifikační potenciál obcí. Podíl nezaměstnaných osob za červen 2014 v jednotlivých obcích je vidět v příloze č. 43 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Největší podíl (nad 11 %) vykazují obce **Drahotín, Hora Svatého Václava, Hošťka, Mířkov, Mnichov, Nemanice, Obora, Otov, Rybník, Semněvice, Staré Sedliště a Velký Malahov.** Obecně lze říci, že větší míra nezaměstnanosti je v obcích, které jsou označeny jako lokality ohrožené **sociálním vyloučením** a v obcích na **Tachovsku**. Naopak nejmenší nezaměstnanost vykazují obce v okolí města Domažlice.

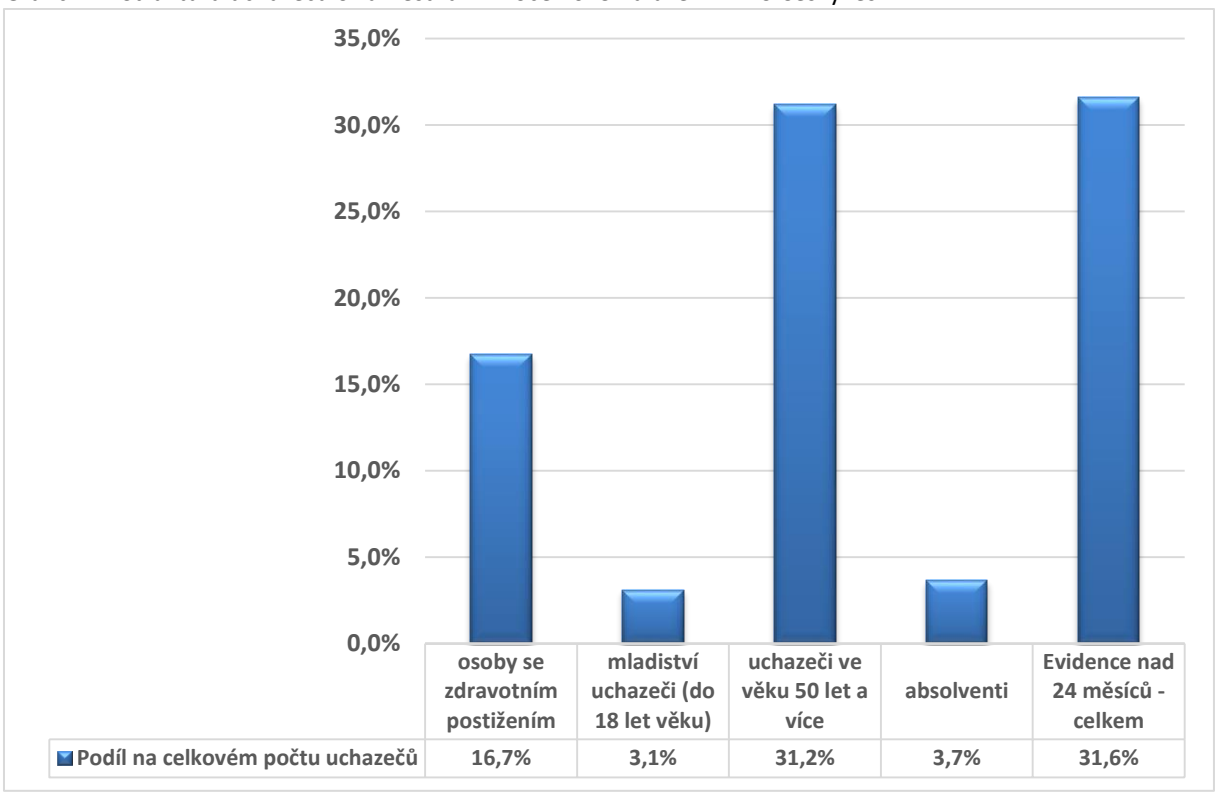
Řadu problémů, které souvisí s nezaměstnaností, lze a je třeba řešit na místní úrovni. K tomu je důležité zapojení co nejširšího okruhu místních podnikatelů, obcí, neziskových organizací a dalších relevantních aktérů politiky zaměstnanosti, aby společně stanovili směrování a vhodný způsob podpory zaměstnanosti v regionu. Jako vhodný způsob se jeví podpora tradičních oblastí podnikání v regionu, podpora sebezaměstnávání a celoživotního vzdělávání a zakládání sociálních podniků.

Struktura uchazečů o zaměstnání na území MAS Český les v roce 2013 je znázorněna v grafu č. 12. Je jasně patrné, že **31,2** % uchazečů tvoří lidé **starší 50 let, což je nadprůměrný počet** (Česká republika vykazuje 27,6 % uchazečů starší 50 let z celkového počtu uchazečů o zaměstnání). Vysoký podíl oproti České republice vykazují též osoby se zdravotním postižením, které tvoří 16,7 % ze všech uchazečů. Velkým negativem je také délka nezaměstnanosti osob vedených na úřadu práce. Z níže uvedeného grafu je patrné, že **velký**

počet uchazečů o zaměstnání jsou **právě osoby v evidenci Úřadu práce delší než 2 roky**. Pro tyto osoby je samozřejmě úměrně s délkou jejich nezaměstnanosti stále nižší šance se uplatnit na trhu práce.

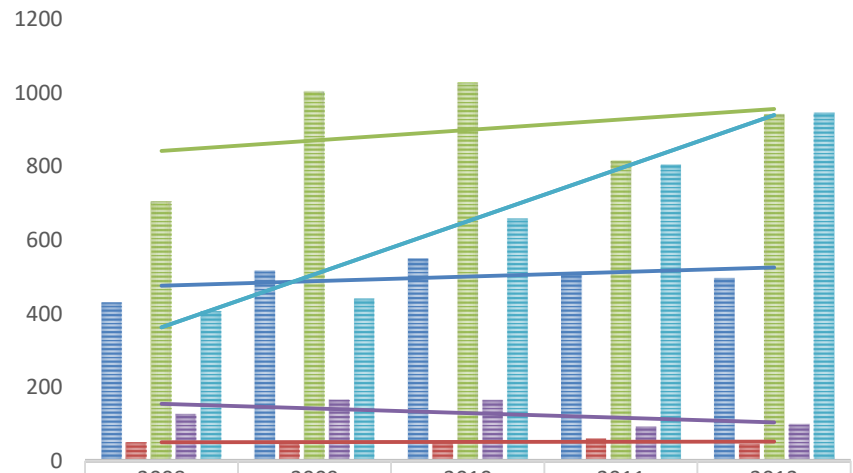
Negativním faktem je, že počet dlouhodobě nezaměstnaných v posledních letech stále **stoupá,** což znázorňuje výstižně graf č. 13. Naopak mírně **klesá** počet nezaměstnaných **absolventů.**

Graf č. 12: Struktura uchazečů o zaměstnání v roce 2013 na území MAS Český les

Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 13: Struktura uchazečů o zaměstnání letech 2008, 2009, 2010, 2011 a 2013 (za rok 2012 nejsou k dispozici data)

	2008	2009	2010	2011	2013
osoby se zdravotním postižením	431	517	550	509	497
mladiství uchazeči (do 18 let věku)	50	48	53	60	46
uchazeči ve věku 50 let a více	706	1005	1029	817	943
absolventi	127	165	164	93	100
Evidence nad 24 měsíců - celkem	407	441	659	805	946

Zdroj: www.czso.cz

Co se týče struktury uchazečů o zaměstnání dle nejvyššího ukončeného vzdělání, nejvyšší podíl vykazují k **červenci 2015 lidé se středním odborným vzděláním s výučním listem a lidé se základním vzděláním** (www.mpsv.cz). Toto zjištění je poměrně zarážející vzhledem k obecnému trendu poptávky po tzv. řemesle a nedostatku odborných dělnických profesí. Je zde patrný právě nesoulad mezi poptávkou na pracovním trhu a kompetencemi pracovníků či vystudovanými učebními obory absolventů. Zajímavé je také pohlédnout na **věkovou strukturu** uchazečů. Nejvyšší podíl na počtu uchazečů o zaměstnání představují lidé ve věku **55–59 let**.

4.11.2. Struktura zaměstnanosti podle odvětví

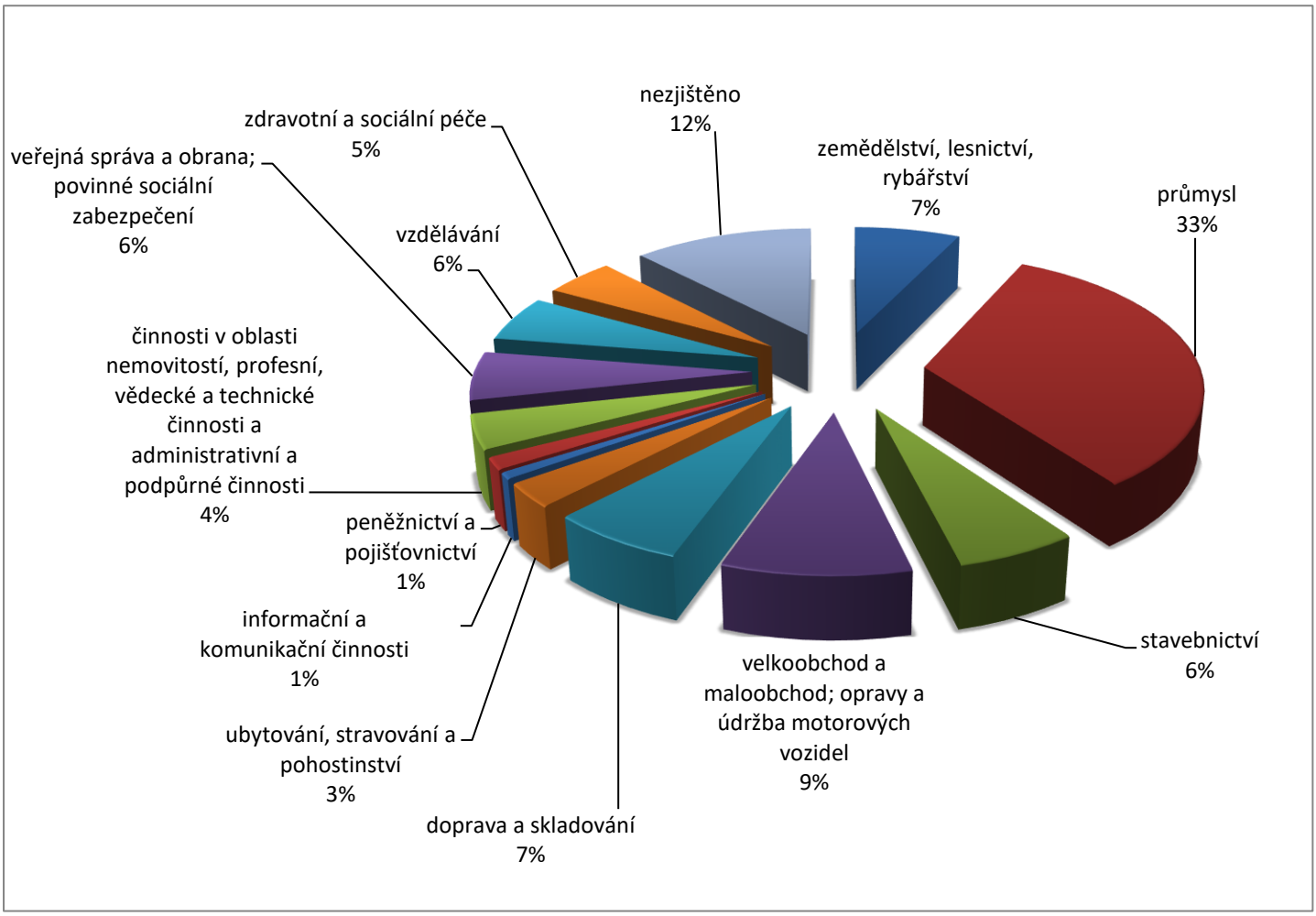
Území MAS Český les v porovnání s Plzeňským krajem vykazuje v roce 2011 **vyšší zaměstnanost v primárním sektoru** (zemědělství, lesnictví, rybářství, hornictví a příbuzné obory) a to **8,1 %** (Plzeňský kraj **4,5 %**, Česká republika **3,2 %**). Podrobněji je zaměstnanost v jednotlivých sektorech a oborech za celé území MAS Český les, Plzeňský kraj a Českou republiku znázorněna v tabulce č. 26 a v grafu č. 14. Nejvíce lidí pracuje v průmyslu (33 %). Nesrovnalost procentuálního podílu v tabulce a v grafu u zemědělství a lesnictví (v tabulce má primární sektor 8,1% zastoupení, v grafu pouze 7%) je způsobena zařazením kategorie nezjištěno do primárního sektoru. Mezi roky 2001 a 2011 poklesl podíl zaměstnaných v primárním sektoru z 11,7 % na 8,1 %. Naopak se zvýšil podíl zaměstnaných v terciárním sektoru, a to ze 42,4 % na 47,5 %.

Tabulka č. 26: Zaměstnanost dle jednotlivých sektorů v roce 2011

	MAS Český les	%	Plzeňský kraj	%	ČR	%
primární sektor	1 828	8,1	9 838	4,5	124 284	3,2
sekundární sektor	9 997	44,4	91 444	41,8	1 474 878	37,7
terciární sektor	10 680	47,5	117 652	53,7	2 317 078	59,1

Zdroj: SLDB 2011

Graf č. 14. Zaměstnanost dle jednotlivých odvětví v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011

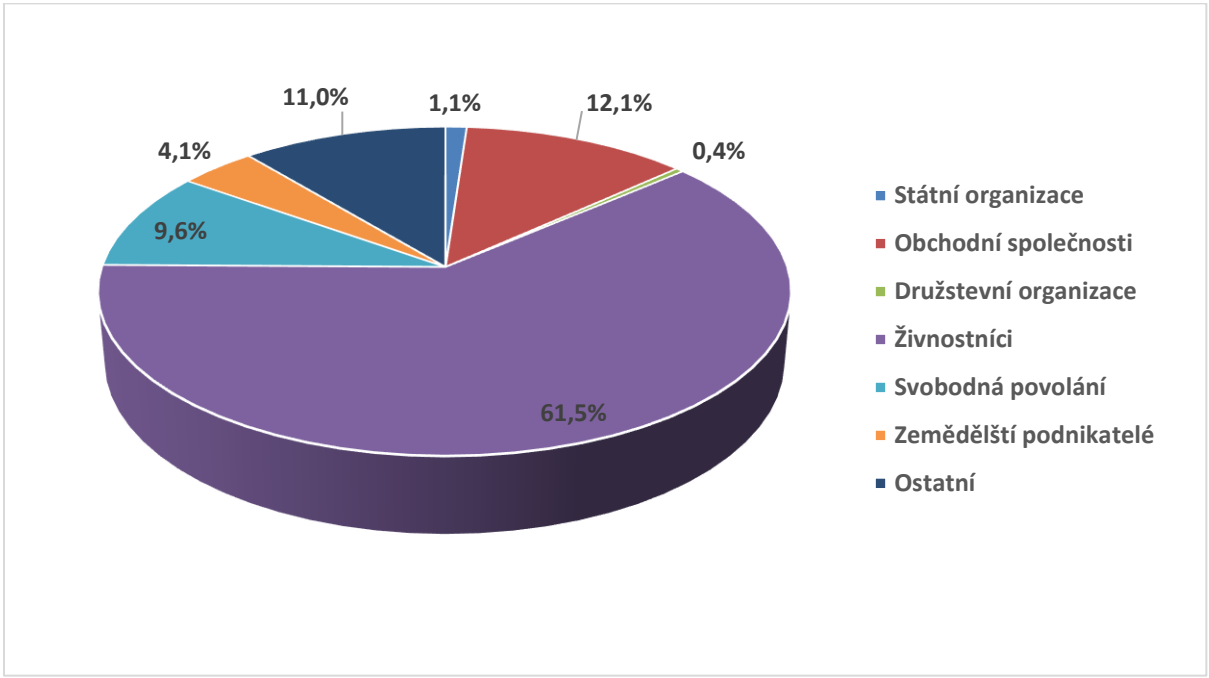
Jako výrazně zemědělská obec se profiluje **Rybník s 30,16 %** zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a vodním hospodářství. Tato zvýšená orientace zcela jistě přetrvala díky relativně soustředěné existenci podnikatelských subjektů prvovýroby v obci. Nadprůměrnou orientaci na zemědělství a přidružené obory (**zaměstnanost nad 20 %**) vykazují i další obce z území MAS Český les, a to **Hlohová, Hora Svatého Václava, Kanice, Mnichov, Pec, Puclice a Ždánov**. Zaměstnanost v primárním sektoru pro jednotlivé obce je k vidění v příloze č. 44 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). Zemědělská činnost je situovaná

zejména **kolem Domažlic** a dále pak na **Tachovsku. Podprůměrná zaměstnanost** na území MAS Český les je v **terciárním sektoru**. Území MAS Český les vykazuje pouze **36,9%** zaměstnanost v tomto sektoru. Naproti tomu **Plzeňský kraj 42,6 % a Česká republika dokonce 43,7 %.** Podíl ekonomicky aktivních obyvatel pracujících v terciárním sektoru **nad 40 %** najdeme u obcí **Babylon, Domažlice, Hora Svatého Václava, Chrastavice a Studánka.** Zaměstnanost v terciárním sektoru je opět ovlivněna dalšími faktory, jako je vzdělanostní a věková struktura apod. Příloha č. 45 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) zobrazuje tuto zaměstnanost v jednotlivých obcích na území MAS Český les. Zaměstnanost v terciárním sektoru je vyšší u obcí na Domažlicku. Dále je z přílohy patrný **pás kolem dálnice D5 a silnice I. třídy I/26**, kde je rovněž zaměstnanost v terciárním sektoru vyšší.

4.11.3. Podnikatelské prostředí

Na území MAS Český les v roce 2014 vykonávalo svoji činnost celkem **6 779 ekonomických subjektů**. Mezi roky 2008 a 2014 došlo k **poklesu** o **248** ekonomických subjektů. Převažující právní formou jsou **živnostníci, kteří tvoří 61,5 %** všech ekonomických subjektů. Graf č. 15 podrobněji znázorňuje rozdělení ekonomických subjektů dle jejich právní formy. V příloze č. 46 a č. 47 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) je soupis nejvýznamnějších ekonomických subjektů a živnostníků. Z vlastního šetření vzešel především **nízký počet mikropodniků**. **Pozitivem pro ekonomické prostředí** je **výhodná geopolitická poloha** v rámci Plzeňského kraje – **vazba na Německo**.

Graf č. 15: Ekonomické subjekty dle právní formy v roce 2014

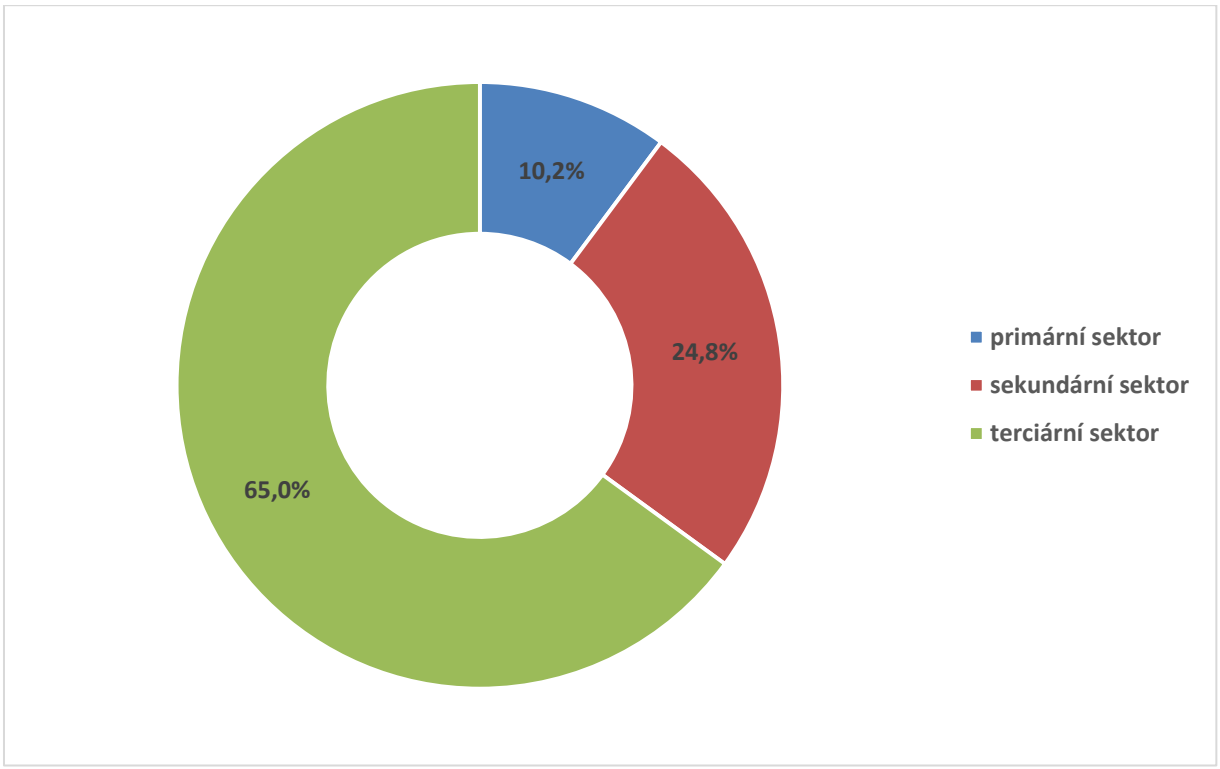

Zdroj: www.czso.cz

Obecně lze říci, že podnikatelské prostředí je na území MAS Český les **velice málo rozvinuté. Příčinou je zejména nedostatečně rozvinutá podnikatelská infrastruktura.** Na 1 000 obyvatel připadá v roce **2014** pouze **110** ekonomických subjektů, zatímco v Plzeňském kraji jako celku to je cca **126** subjektů (v ČR cca **137** ekon. subjektů na 1 000 obyv.). **Nejrozvinutější** ekonomické prostředí v roce 2013 (přes **150** ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel) je v obcích **Babylon, Horní Kamenice, Hvožďany, Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn), Obora, Pasečnice, Pelechy, Přimda a Rozvadov**, který vykazuje nejvíce ekon. subjektů na 1 000 obyv. ze všech obcí MAS. Interpretace výsledku je však zkreslena velikostí obcí, kde může i velice malá obec s počtem obyvatel například do 100 obyv. vykazovat velký počet ekonomických subjektů, a to kvůli přepočtu ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel. Abychom však mohli jednotlivé obce srovnávat, je tento přepočet nezbytný. Počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel pro jednotlivé obce území MAS Český les ukazuje příloha č. 48 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Co se týče struktury ekonomických subjektů dle jejich ekonomické činnosti, na území MAS Český les v roce 2014 zřetelně **převládají** ekonomické subjekty v **terciárním sektoru**. Vysvětlení je zřejmě ve vysokém podílu živnostníků. Tyto subjekty tvoří **65** % ze všech ekonomických subjektů. V grafu č. 16 najdeme rozdělení ekonomických subjektů dle jednotlivých sektorů.

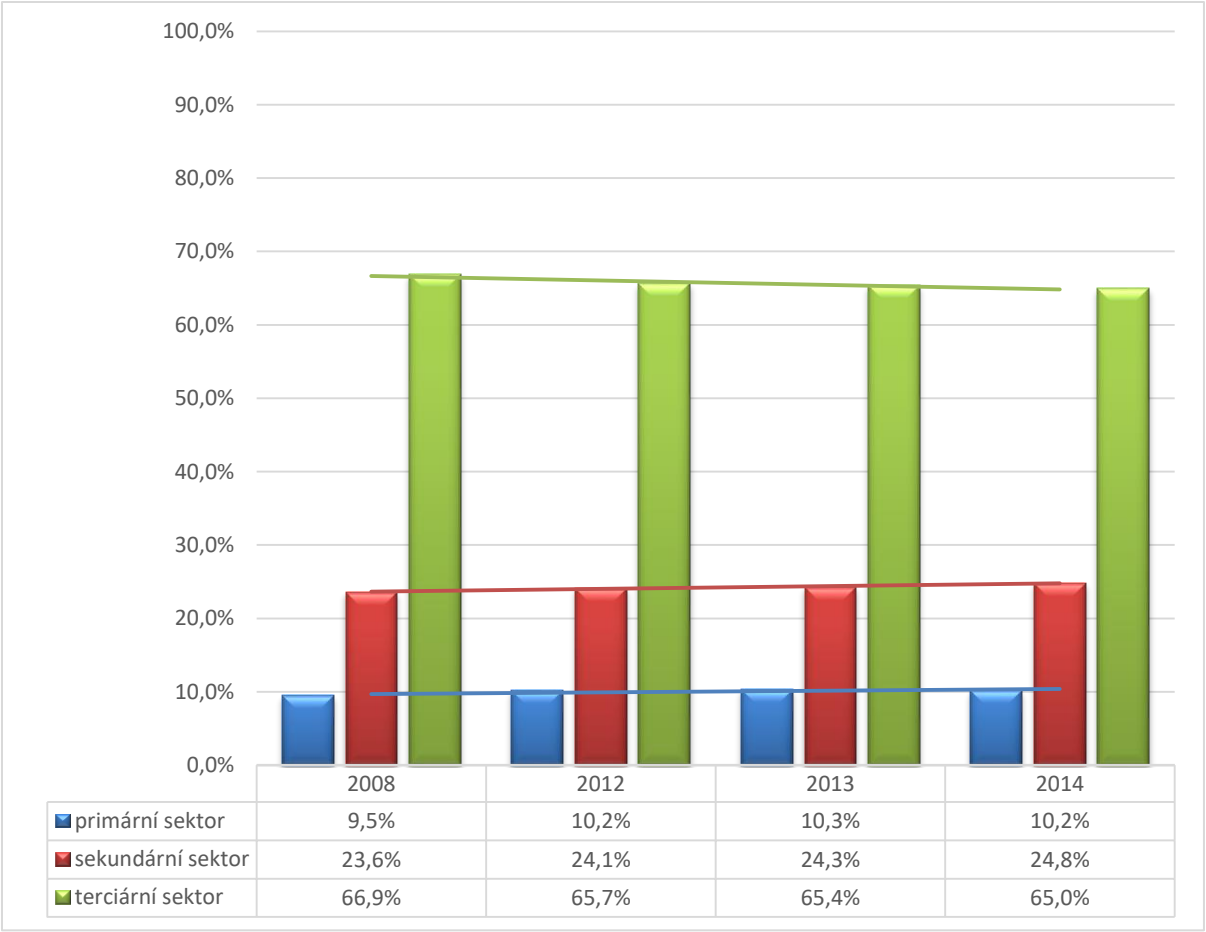
Graf č. 16: Ekonomické subjekty dle jednotlivých sektorů v roce 2014

Zdroj: www.czso.cz

Od roku 2008 do roku 2014 došlo k **růstu** podílu ekonomických subjektů pohybujících se v **primárním sektoru** z **9,5 %** na **10,2 %.** Tento sektor v sobě zahrnuje zemědělství a lesnictví a rybářství a těžbu. Naopak došlo **k úbytku** subjektů v **terciárním sektoru**. Tento vývoj je naznačen v grafu č. 17.

Graf č. 17: Ekonomické subjekty dle jednotlivých sektorů v letech 2008, 2012, 2013 a 2014

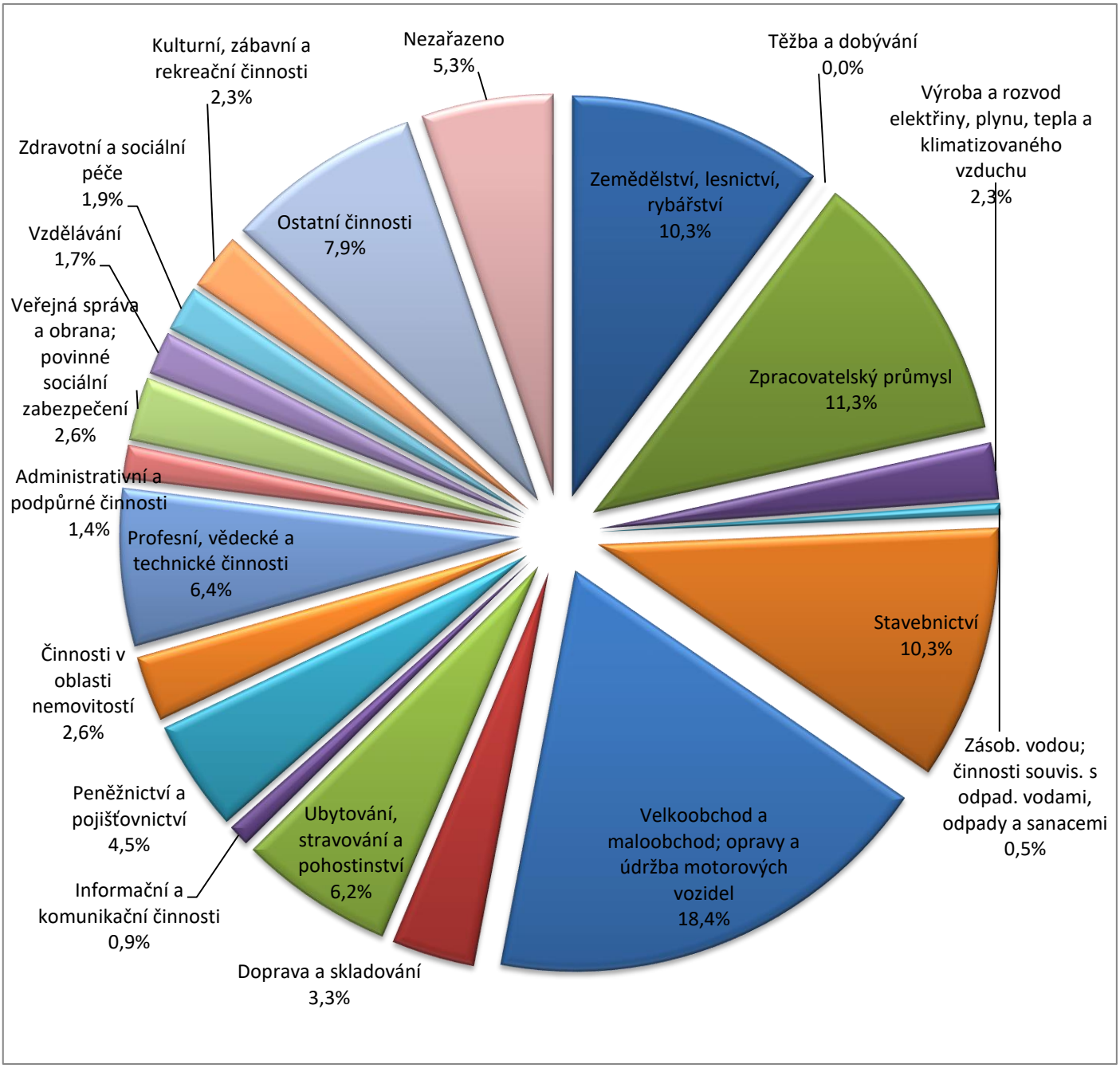

	2008	2012	2013	2014
primární sektor	9,5%	10,2%	10,3%	10,2%
sekundární sektor	23,6%	24,1%	24,3%	24,8%
terciární sektor	66,9%	65,7%	65,4%	65,0%

Zdroj: www.czso.cz

Podrobněji můžeme ekonomické subjekty dále členit dle jednotlivých odvětví ekonomické činnosti. Z grafu č. 18 je jasně patrné, že převládajícím odvětvím ekonomické činnosti je na území MAS Český les velkoobchod, maloobchod a opravy a údržba motorových vozidel. Dalším důležitým a poměrně vysoce zastoupeným ekonomickým odvětvím je zemědělství, lesnictví a rybářství, zpracovatelský průmysl a stavebnictví. Poměrně malou část ekonomických subjektů tvoří subjekty pohybující se v oblasti zdravotní a sociální péče a ve vzdělávání.

Graf č. 18: Ekonomické subjekty dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2013

Zdroj: www.czso.cz

4.11.4. Podnikatelská infrastruktura

Dle terénního šetření je podnikatelská infrastruktura na území MAS Český les nedostatečně rozvinutá. To koresponduje též s malým počtem ekonomických subjektů. Území disponuje pouze 7 průmyslovými zónami (Domažlice východ, Domažlice Za kasárny, Domažlice sever, Poběžovice, Horšovský Týn, Bělá nad Radbuzou a Bor Vysočany). Průmyslové zóny hrají klíčovou úlohu při lákání investorů do území.

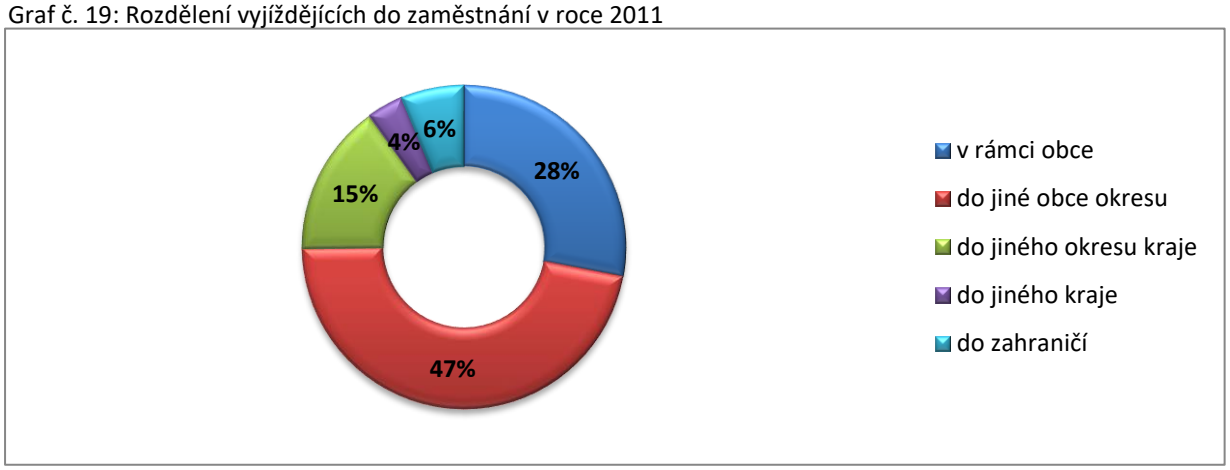
4.11.5. Sociální podnikání

Na území MAS Český les se doposud nevyskytuje žádný sociální podnik. Sociální podnikání jsou podnikatelské aktivity prospívající společnosti a životnímu prostředí. Hraje důležitou roli v místním rozvoji a často vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním. Prostřednictvím sociálních podniků také dochází k pomoci sociální inkluzi.

4.11.5. Pracovní vyjížďka

Za poslední desetiletí se **snížil** počet lidí jezdících denně za prací mimo svou obec, a to téměř o **4 594** obyvatel. Vysvětlení je, že v minulém sčítání byla dojížďka (vyjížďka) zjišťována z místa trvalého pobytu. Porovnání údajů mezi sčítáními 2001 a 2011 není z tohoto důvodu metodicky srovnatelné. I tak je ale podíl 26,6 % vyjíždějících za prací mimo obec z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel v porovnání s Plzeňským krajem poměrně vysoký. Nejvíce vyjíždějí občané za prací z obce **Ždánov**, a to téměř **60 %** ekonomicky aktivních obyvatel. Dalšími obcemi, kde více jak polovina obyvatel vyjíždí za prací mimo svoji obec, jsou obce **Křenovy, Luženičky, Milavče, Nevolice, Pasečnice a Pec**. Naopak nejmenší podíl (7,7 %) vyjíždějících obyvatel má obec **Rozvadov**, kde je vysvětlením výhodná poloha u hranic a u dálnice D5, kde je soustředěno více zaměstnavatelů. Z přílohy č. 49 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf), kde je znázorněn podíl obyvatelstva vyjíždějícího za prací mimo svoji obec, je dále zřetelná vyjížďka do 2 center regionu. Těmito centry jsou města **Domažlice** a **Horšovský Týn**. Obce kolem těchto měst mají vyšší podíl vyjíždějících obyvatel. Nízký podíl vyjíždějících obyvatel dále pozorujeme u obcí kolem **dálnice D5**, kde je vyšší koncentrace různých firem. V grafu č. 19 je rozdělení vyjíždějících do zaměstnání dle místa dojížďky. Téměř **50 %** vyjíždějících zaměstnaných dojíždí do **jiné obce okresu**. Poměrně vysoký je podíl vyjíždějících do zaměstnání do jiného **okresu kraje (15 %)**. **6 % vyjíždějících zaměstnaných vyjíždí do zaměstnání do zahraničí. Toto procento je poměrně vysoké. Co se týče vyjížďky do škol, nejvíce žáků (37 %) vyjíždí do jiné obce okresu.**

Graf č. 19: Rozdělení vyjíždějících do zaměstnání v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011

4.11.6. Shrnutí

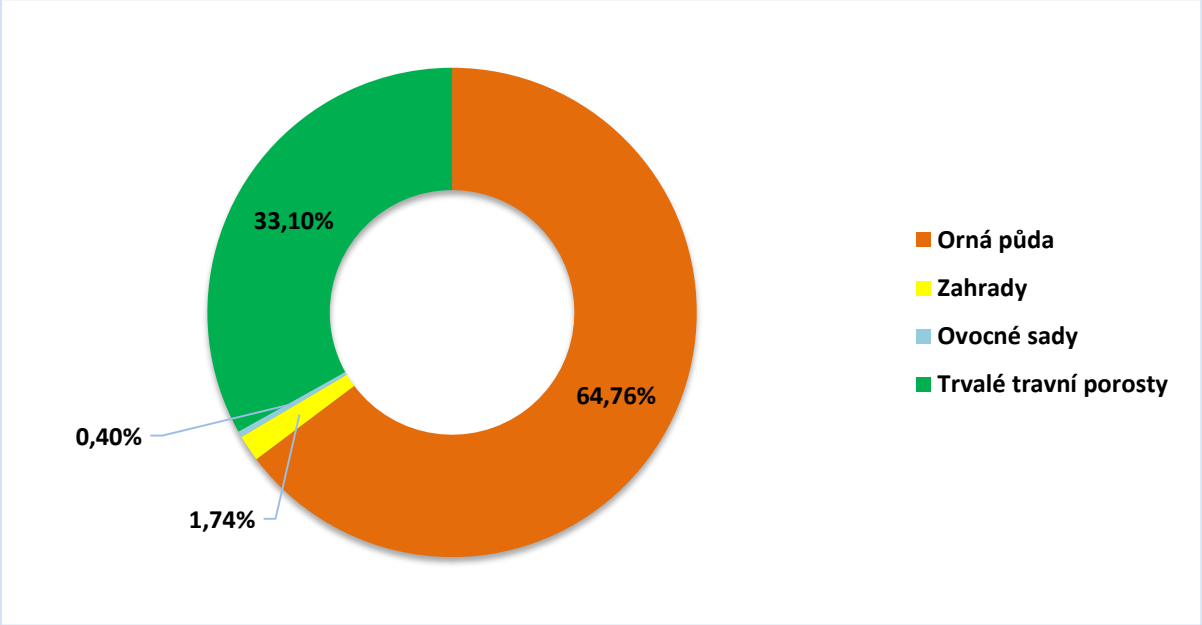
- Během minulého desetiletí došlo ke snížení potenciálu pracovní síly, kterou tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo.
- Území vykazuje nižší podíl nezaměstnaných v porovnání s ČR, nezaměstnanost se po výrazném nárůstu v roce 2009 (následek ekonomické krize) snižuje.
- Území se potýká s nadprůměrným počtem uchazečů o zaměstnání starších 50 let, dlouhodobě nezaměstnaných a uchazečů se zdravotním postižením (vztaženo k celkovému počtu uchazečů).
- Počet dlouhodobě nezaměstnaných v posledních letech stále stoupá, naopak mírně klesá počet nezaměstnaných absolventů.
- Absence sociálních podniků.
- Vyšší míra nezaměstnanosti je v obcích, které jsou označeny jako lokality ohrožené sociálním vyloučením a u obcí na Tachovsku.
- Území MAS Český les vykazuje nadprůměrnou zaměstnanost v primárním sektoru a podprůměrnou zaměstnanost v terciárním sektoru.
- Na území je ekonomické prostředí velice málo rozvinuté (malý počet mikropodniků a malých a středních podniků).
- Nedostatečně rozvinutá podnikatelská infrastruktura.
- Dochází k úbytku ekonomických subjektů v terciárním sektoru.
- Výhodná geopolitická poloha v rámci Plzeňského kraje – vazba na Německo.
- Málo ekonomických subjektů ve zdravotnictví a soc. službách.
- Vysoký podíl vyjíždějících do zaměstnání a škol.
- Do zahraničí vyjíždí v roce 2011 celkem 6 % zaměstnaných.

4.12. Zemědělství a lesnictví

Území MAS Český les (zejména východní část) můžeme považovat za zemědělskou krajinu. Západní část území pak leží ve vyšších nadmořských výškách s méně kvalitními půdami a nepříznivými klimatickými podmínkami. Zemědělství je také limitováno existencí CHKO Český les. Že se jedná o zemědělskou oblast, dokazuje též nadprůměrná zaměstnanost v primárním sektoru (viz kapitola 4.11.2.)

V roce **2014** činil podíl zemědělské půdy na celkové výměře **49,1 %**, což je zhruba stejný podíl jako v celé České republice. **Zemědělská půda má v roce 2014 celkovou rozlohu 73 602,6 ha**. V grafu č. 20 je zachycena struktura zemědělské půdy dle jednotlivých typů využití. Největší část, 64,76 % (47 663,5 ha), tvoří orná půda. Cca 1/3 (24 362,6 ha) zemědělské půdy tvoří trvale travní porosty. Pouze na 2,14 % veškeré zemědělské půdy se vyskytují zahrady a ovocné sady (dohromady celkem na 1 576,5 ha).

Graf č. 20: Struktura zemědělské půdy v roce 2014

Zdroj: www.czso.cz

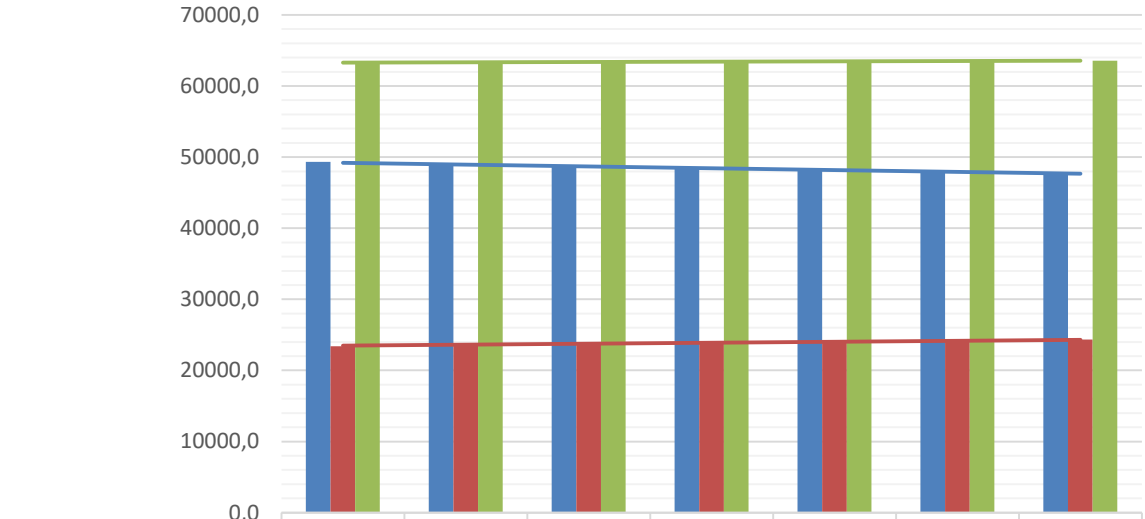
Zemědělství má důležitou roli v péči o krajinu a výrazný vliv na charakter krajiny. Zemědělská výroba je úzce vázána na klimatické a půdní podmínky.

Jedním z mnoha faktorů ovlivňujících zemědělskou produkci je půda a s ní související riziko degradace půd. Půda je neobnovitelný přírodní zdroj, který vlivem vodní eroze, okyselováním, ztrátou humusu, utužením, podmáčením, zasolováním a kontaminací ztrácí svoji úrodnost. Dalším faktorem, který ovlivňuje zemědělskou produkci, je voda. Nedostatek vody, stejně jako urychlený odtok vody z krajiny, znečištění podzemních i povrchových vod sedimenty, dusičnany či jinými látkami, působí nejen na zemědělskou produkci, ale i na kvalitu vody určenou pro spotřebu obyvatelstva.

Následky intenzivního zemědělského hospodaření jsou v zemědělské krajině stále ještě patrné. Vysoké procento zornění a ztráta krajinných prvků (remízky, meze, stromořadí, keřové porosty, mokřady a solitérní stromy) vedly ke snížení počtu drobných savců a ptáků vázaných na zemědělskou krajinu. Vodní eroze na zemědělské půdě hrozí tam, kde je orná půda využívána v nadměrně velkých půdních celcích, nerespektujících proměnlivost reliéfu krajiny a nerespektujících vhodný způsob obhospodařování půdy.

V současné době výměra **orné půdy** stále **klesá** a výměra **trvale travních ploch a lesní půdy stoupá**. Tento vývojový trend zornění a zatravnění v České republice je patrný i na území MAS Český les (viz graf č. 21).

Graf č. 21: Rozloha orné půdy, travale travních porostů a lesní půdy mezi roky 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
orná půda (ha)	49324,5	48846,3	48642,0	48511,0	48164,0	48000,0	47663,5
trvale travní porosty (ha)	23402,1	23722,8	23828,0	23890,3	23997,2	24061,3	24362,6
lesní půda (ha)	63257,8	63351,2	63388,7	63419,1	63479,6	63514,6	63545,2

Zdroj: www.czso.cz

Z grafu č. 21 je patrné, že v posledních **6 letech** výměra **orné půdy** klesla o více jak **1 500 ha** a výměra pozemků **trvale travních porostů** naopak vzrostla o necelých **1 000 ha a lesní půda o necelých 300 ha**.

4.12.1. Zemědělští podnikatelé

Zemědělské podnikání je specifickým hospodářským odvětvím. Je ovlivněné řadou rizik, která vycházejí z významného vlivu počasí a přírodních katastrof, sezónní produkce a omezené skladovatelnosti produktů.

Zemědělská výroba je jedním **z tradičních odvětví národního hospodářství. I na území MAS Český les je zachovaná dlouholetá tradice zemědělské výroby**. Z rostlinné komodity převládá na území MAS Český les pěstování méně náročných plodin, jako jsou obiloviny a olejniny. Z živočišné komodity pak převládá chov skotu, prasat a produkce mléka.

Na území MAS Český les působí kvalitní zemědělské společnosti a rodinné farmy, které výrazným způsobem ovlivňují zaměstnanost a ekonomickou aktivitu v území. Více pracovních příležitostí je zejména ve velkých zemědělských společnostech, které se specializují na živočišnou výrobu. Na území MAS Český les působí celkem 731 subjektů pracujících v zemědělství, lesnictví a rybářství, které obhospodařují přibližně 73 640 ha zemědělské půdy. Jejich přehled najdeme v příloze č. 50, č. 51 a č. 52 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf). **Tradiční velké zemědělské společnosti**, které jsou produkčně velmi aktivní a hospodaří především konvečním

způsobem, **jsou koncentrovány zejména v jižní části území**. **V severní části území není tak patrná přítomnost tradičních velkých zemědělských společností** a zemědělské aktivity se soustředí převáženě na obhospodařování trvalých travních porostů a pastevecký způsob chovu dobytka.

Na základě získaných poznatků z komunitních projednání je patrné, že většina zemědělců se potýká s nedostatkem odborně kvalifikovaných pracovních sil zemědělských oborů.

Podporu podnikatelských aktivit v zemědělství, lesnictví a potravinářství poskytují okresní Agrární komory v Domažlicích a v Tachově, které prosazují, chrání zájmy a zajišťují potřeby svých členů, kteří jsou uvedeni v následující tabulce.

Tabulka č. 27: Členové Agrární komory na území MAS Český les v roce 2014

Seznam členů OAK Domažlice působících na území MAS Český les	AGRIMA DRAŽENOV, a. s., Zemědělská společnost Čerchov, a. s., Zemědělská akciová společnost Koloveč, Meclovská zemědělská, a. s., MIRABO, a. s., Zemědělské obchodní družstvo Mrákov, Druhá Poběžovická, a. s., ZEAS Puclice, a. s., Zemědělská společnost Srbice, a. s., AGRO Staňkov, a. s., AGROŽIV Sdružení zemědělců, s. r. o., FOMAS, s. r. o., Česká drůbež, s. r. o., Zemědělská farma Echtner, Zemědělská farma Bultas, Zemědělská farma Ženíšková, Školní statek Horšov, Zemědělská farma Macán, Zemědělská farma Jakoubek, Firma Jírovec, ÚKZÚZ Staňkov
Seznam členů OAK Tachov působících na území MAS Český les	Agročas, s. r. o., Agroklas Staré Sedliště, a. s., Agroova, s. r. o., BK II, s. r. o., Blažek Josef, Blond Breeding Žebráky, s. r. o., Ekočas, s. r. o., EKOS III, s. r. o., Ing. Janata Petr, Ing. Šmehyl Jan, Jurčík Jaroslav, NOBOS Bor, s. r. o., Řežábková Pavlína, Řežábková Zuzana, Soulek Štěpán, Wolfová Olga

Zdroj: vlastní šetření

4.12.2. Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je šetrný způsob zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí. V ekologickém zemědělství je zákonem stanoveno omezení nebo zákaz používání látek a postupů, které zatěžují a znečišťují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce. V případě chovu hospodářských zvířat v ekologickém zemědělství se dbá na pohodu chovaných hospodářských zvířat, tzv. welfare. Zemědělské podnikání včetně výroby biopotravin se řídí zákonem o ekologickém zemědělství. Kontrolu dodržování právních norem a certifikací provádějí organizace, které jsou pověřeny přímo Ministerstvem zemědělství.

V **Plzeňském kraji** zaujímá v roce 2013 výměra půdy, která je zahrnutá v ekologickém zemědělství, přibližně **50 900 ha**. Na území MAS Český les je přibližně **8 350 ha orné půdy zahrnuté v ekologickém zemědělství, což je cca 11,3 % z celkové rozlohy zemědělské půdy**.

Na území MAS Český les v roce 2013 působí **34 ekologických zemědělců** (viz příloha č. 53), kteří obhospodařují pozemky nebo chovají dobytek zařazený **v ekologickém zemědělství**. Dalších **17 zemědělců** hospodaří v tzv. **přechodném období**. Je to období, během kterého se zemědělské hospodaření přeměňuje z konvenčního na ekologické. Délka přechodného

období je stanovena zákonem o ekologickém zemědělství a během této doby se odstraňuje vliv negativních dopadů předchozí zemědělské produkce.

4.12.3. Méně příznivé oblasti pro zemědělství – LFA

V České republice je zahrnuto téměř **60 % zemědělské půdy v tzv. LFA oblastech**, kde jsou méně příznivé podmínky pro hospodaření. V těchto oblastech se obecně podporuje zakládání a udržování luk a pastvin pro pastevní chov skotu a ovcí. Na území MAS Český les jsou následující typy oblastí LFA:

- horská oblast typu **HA**, kam patří obce či katastrální území s nadmořskou výškou nad 600 m n. m. nebo s výškou 500–600 m n. m. a zároveň se svažitostí vyšší jak 7^0 na 50 % území této obce či k. ú.,
- horská oblast typu **HB**, kam patří obce nebo k. ú. nesplňující kritéria pro oblast typu HA, ale za účelem zachování celistvosti horské oblasti jsou do této oblasti zařazeny,
- ostatní méně příznivá oblast typu **OA**, kam patří obce či k. ú., které nejsou v horské oblasti a hustota obyvatel je nižší než 75 obyvatel/km^2 a podíl pracujících v zemědělství je vyšší než 6 %,
- ostatní méně příznivá oblast typu **OB**, kam patří obce nebo k. ú. za účelem zachování celistvosti ostatní méně příznivé oblasti do této oblasti zařazeny.

Na území MAS Český les leží v LFA oblastech celkem 69 obcí z celkového počtu 77 (tj. 85,7 %). Nejvíce obcí včetně jejich katastrálních území leží v méně příznivé oblasti typu OA (viz tabulka č. 28 a graf č. 22).

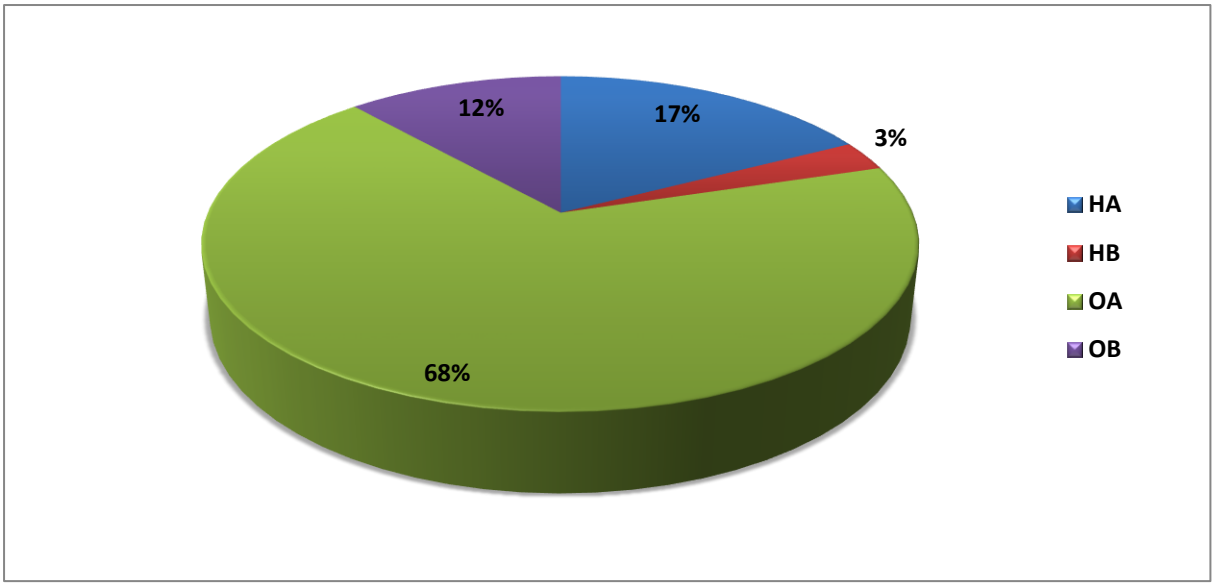
Tabulka č. 28: Obce ležící v jednotlivých typech LFA v roce 2014

Typ oblasti LFA	Obec
HA	Česká Kubice, Halže, Hora Svatého Václava, Chodov, Klenčí pod Čerchovem, Mnichov, Nemanice, Obora, Pec, Postřekov, Rybník, Studánka
HB	Díly, Hošťka
OA	Babylon, Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Brod nad Tichou, Broumov, Bukovec, Čermná, Domažlice, Drahotín, Draženov, Holýšov, Horšovský Týn, Hostouň, Chodský Újezd, Koloveč, Luženičky, Meclov, Mezholezy (dříve okres Horšovský Týn), Mutěnín, Nevolice, Nový Kramolín, Otov, Pařezov, Pasečnice, Pelechy, Poběžovice, Poděvousy, Prostiboř, Přimda, Rozvadov, Srbice, Srby, Staňkov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž (DO), Stráž (TC), Tisová, Tlumačov, Trhanov, Třemešné, Újezd, Vidice, Vlkanov, Zadní Chodov, Ždánov
OB	Kanice, Kočov, Milavče, Močerady, Osvračín, Puclice, Semněvice, Velký Malahov

Zdroj: http://eagri.cz/

Zemědělským podnikatelům, kteří hospodaří v méně příznivých oblastech, jsou vypláceny sazby na hektar trvalých travních porostů. Cílem této podpory je snížit zornění zemědělské půdy v těchto oblastech.

Graf č. 22: Procentuální zastoupení obcí v jednotlivých typech LFA

Zdroj: http://eagri.cz/

4.12.4. Potravinářství

Dle vlastního šetření podniká na území MAS Český les v roce 2016 celkem 19 zjištěných ekonomických subjektů. V porovnání s ostatními ekonomickými činnostmi se jedná o nejméně zastoupený obor podnikání na území MAS Český les. Před rokem 1989 byl totiž potravinářský průmysl podporován a rozvíjen zejména v sousedním okrese Klatovy. Zde například vznikl velký masokombinát a mlékárna. Okres Domažlice a Tachov byl zaměřen především na zemědělskou prvovýrobu, což se odráží v ekonomické struktuře dodneška.

Zde je uveden seznam potravinářských podnikatelů:

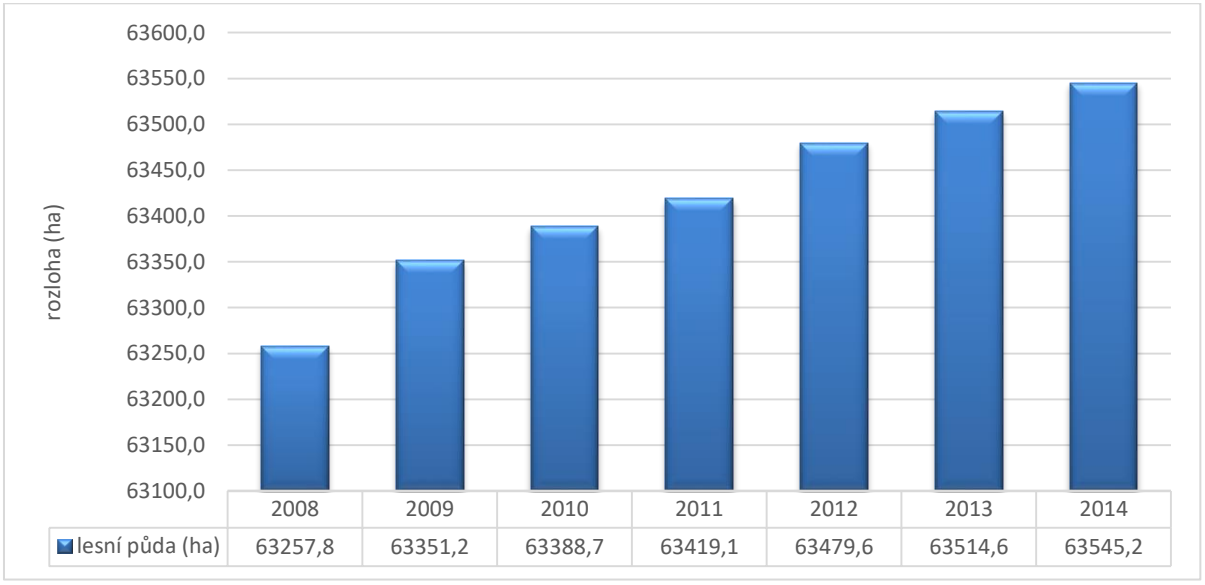
- Helena Konopíková, Staňkov, Výroba koláčů
- Marie Vondrovicová, Domažlice, Výroba koláčů
- Josef Novotný, Horšovský Týn, Pekárna
- Jatky Domažlice, s. r. o, Domažlice, Masné výrobky
- Petr Kotačka, Staňkov, Pekárna
- Česká drůbež, s. r. o., Velký Malahov, Masné výrobky
- Pekárna PIHa, s. r. o., Hostouň, Pekárna
- ZOD Mrákov, Mrákov, Masné výrobky
- SVIL, s. r. o., Přimda, Výroba nápojů
- SELI, s. r. o, Halže, Výroba slaných tyčinek
- Ekofarma Uher, Hostouň, Masné výrobky
- Milavečská cukrárna, Milavče, Cukrářské výrobky - zákusky, dorty, rolády, cukroví
- Michaela Pavlásková, Bor , Cukrárna - cukroví, drobné pečivo
- Ludmila Fidrantová, Domažlice, Domažlické koláče

- Jaroslav Lstibůrek, Pasečnice, Medové víno, medovina, včelí med
- Střední škola Bor, Bor, Medové pacle
- Ludmila Bendová, Bělá nad Radbuzou, Sladké speciality nejen z medu
- ZDANOVSKÉ UZENINY, s. r. o., Ždánov, Výroba uzenin
- Chodská pekárna, s. r. o., Horšovský Týn , Pekařství, cukrářství

4.12.5. Lesnictví

Lesnatost území je v porovnání s celorepublikovým **průměrem vysoká, a to 42 %** (celorepublikový průměr je cca 33 %). Nejvyšší lesnatost vykazují katastry obcí Babylon a Pec, a to přes 80 %. Naproti tomu lesnatost pod 10 % mají katastry obcí Nevolice, Trhanov, Díly a Hlohovčice. Jak je patrné z grafu č. 23, výměra lesní půdy vzrostla během let 2008-2014 o necelých 300 ha a zalesněných ploch stále přibývá. **Téměř 60 % (37 921 ha), lesních pozemků leží v chráněné krajinné oblasti Český les (Plán péče CHKO Český les).**

Graf č. 23: Vývoj rozlohy lesní půdy mezi roky 2008-2014

Zdroj: www.czso.cz

V oblasti Českého lesa se vyskytuje poměrně chudá fauna nižšího lesnatého pásma. Nízká druhová bohatost souvisí s převažujícím nepříznivým složením lesních porostů (www.cittadella.cz). V současné době dochází k postupnému zlepšování druhové skladby lesů. Upřednostňuje se výsadba původních dřevin, čímž se zlepšuje genetická kvalita porostů. Snižuje se zastoupení smrku v lesních porostech, i když následky monokulturního pěstování smrku na nepřirozeném stanovišti jsou v lesích stále patrné.

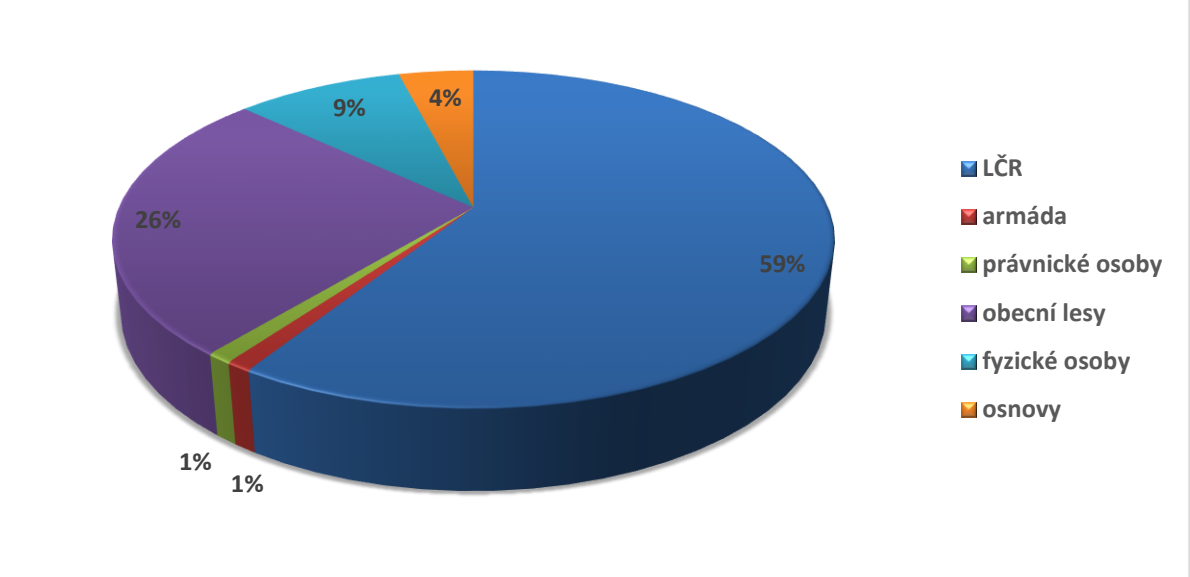
Tabulka č. 29: Skladba lesů na území MAS Český les dle vlastníků v roce 2014

vlastník	ha
LČR	37 423,12
obecní	16 791,73

fyzické osoby	5 870,84
osnovy	2 398,53
ostatní právnické osoby	626,11
Armáda ČR	388,15
jiné státní	0,21
ostatní	46,51
celkem	**63 545,2**

Zdroj: ÚHÚL

Graf 24: Rozdělení lesních pozemků dle vlastníků

Zdroj: ÚHÚL

Na území MAS Český les jsou lesní pozemky ve vlastnictví státu, ve vlastnictví měst a obcí a v soukromém vlastnictví. Lesy České republiky, s. p., zaujímají v rámci území MAS Český les necelých 37 500 ha lesa, což je 59 %, a jsou největším vlastníkem lesů v daném území. Lesy ČR zřizují na území 3 lesní správy, a to LS Přimda, Horšovský Týn a Domažlice. Jejich hlavní náplní je obhospodařování lesního majetku ve vlastnictví státu a správa toků, která pečuje o určené vodní toky a bystřiny.

Dalšími významnými vlastníky lesních pozemků jsou lesy ve vlastnictví měst a obcí, které zaujímají necelých 17 000 ha lesní plochy, což je 26 %. Mezi nejvýznamnější vlastníky patří Domažlické městské lesy, s. r. o.

Vzhledem k církevním restitucím se plocha lesů může ještě změnit. Dle dostupných dat Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) nejsou v roce 2014 na území MAS Český les žádné plochy církevních lesů.

Cca 10 % lesní půdy je v drobném vlastnictví. Drobné vlastnictví v lesním hospodářství s sebou nese řadu nevýhod, zejména pak nedostatek finančních prostředků na nákup nářadí a

mechanizace, zaměstnávání nekvalifikovaného personálu a s tím spojené nedostatečné zkušenosti s pracemi v lese.

Kromě základní funkce lesního hospodářství (produkce dřevní hmoty), existuje i mimoprodukční funkce lesa vodohospodářská a půdoochranná funkce, rekreační, krajinotvorná, environmentální atd.

Na základě vlastního šetření bylo zjištěno, že mimoprodukční funkci lesa využívají na území MAS Český les Lesy ČR, které např. pořádají dny LČR, dále propagují lesnickou pedagogiku, obnovují a staví altánky, odpočívadla, studánky atd.

4.12.6. Lesnická a zemědělská infrastruktura

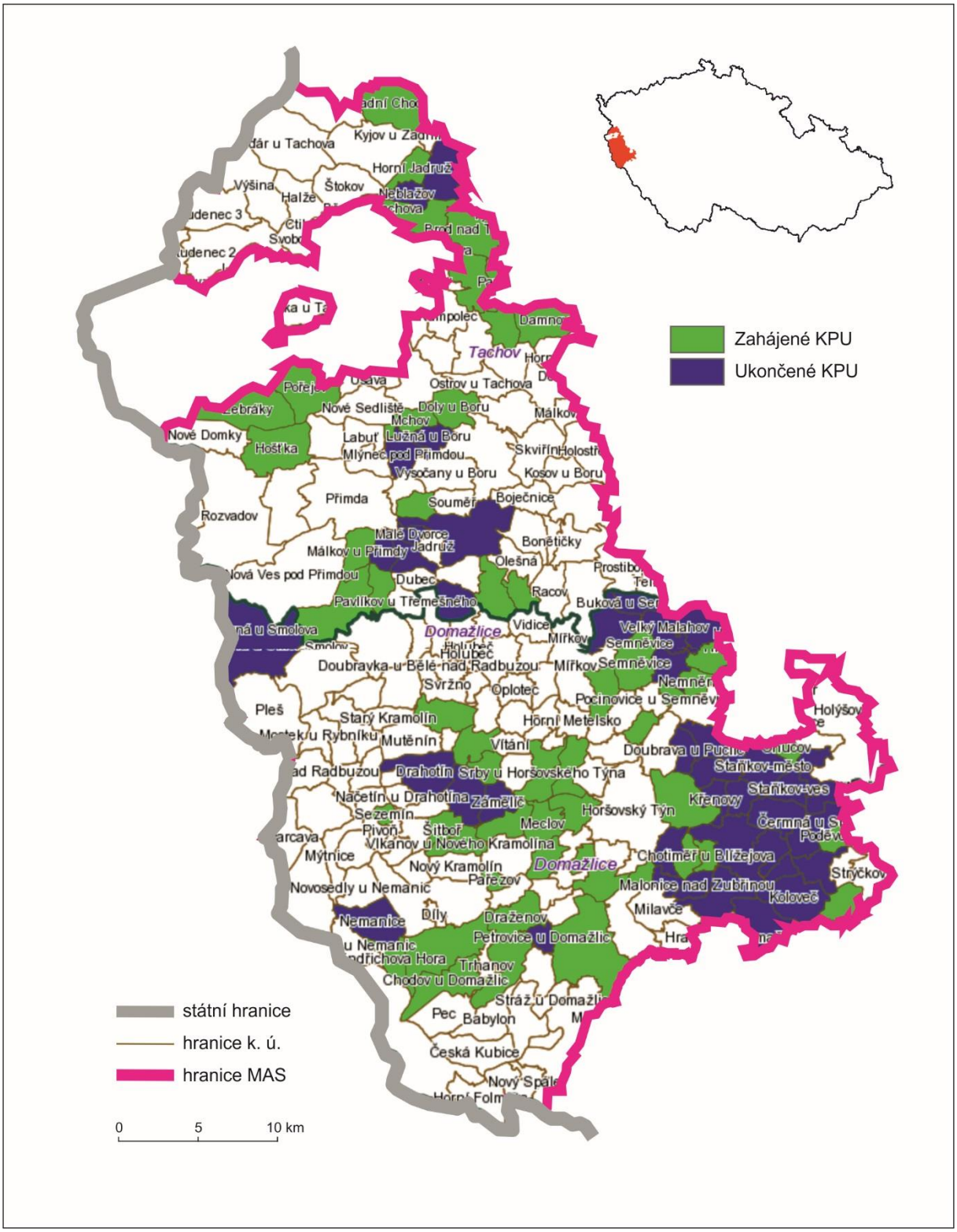
Z vlastního šetření bylo zjištěno, že zemědělci a lesníci se ve většině případech potýkají z nevyhovující zemědělskou a lesnickou infrastrukturou. Tento problém tak značně limituje jejich aktivity a konkurenceschopnost.

4.12.7. Pozemkové úpravy

V roce 2014 je **zemědělsky využívána téměř polovina (49,1 %) celkové výměry území MAS Český les.** Způsob zemědělství je tedy jedním z hlavních činitelů, který podmiňuje fungování naší krajiny. Zásahy zemědělství do utváření krajiny jsou často dlouhodobé a v měřítku lidského života nevratné. Krajina prošla vlivem a působením člověka složitým vývojem, na kterém se podepsaly střídající se politické a hospodářské vlivy. V důsledku velkoplošného obdělávání půdy pak došlo k zániku polních cest, přirozených liniových prvků a dalších přírodních a krajinotvorných elementů. Pozemkové úpravy jsou tak jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova. Pozemkové úpravy, jako účinný nástroj k revitalizaci a zatraktivnění venkovského prostoru, jsou investicí do krajiny, jsou odpovědí na hledání, jak napomáhat ochraně životního prostředí.

Zahájené a ukončené komplexní pozemkové úpravy na úrovni katastrálních území na území MAS Český les jsou zobrazeny v mapě č. 7. Z mapy je patrné, že na **většině území zatím nedošlo k žádné komplexní pozemkové úpravě.** Aby nedocházelo k další degradaci a likvidaci půdy, je nezbytně nutné využívat všechny dostupné prostředky k jejímu udržení v co nejvyšší kvalitě a výměře. Do budoucna musí tak docházet k realizaci komplexních pozemkových úprav na celém území MAS Český les.

Mapa č. 7: Zahájené a ukončené pozemkové úpravy na území MAS Český les v roce 2014

Zdroj: www.eagri.cz

4.12.8. Sucho a zemědělství

Sucho je forma přírodní katastrofy, která se projevuje nedostatkem srážkové vody, podzemní vody anebo jejich kombinací. Jeho důsledkem dochází k odumírání rostlinstva v

zasažené oblasti a k následnému vymírání živočichů, či ke zhroucení celého ekosystému. Zemědělství je obvykle prvním ekonomickým sektorem postiženým suchem, protože nedostatek půdní vlhkosti záhy vede k rychlému vyčerpání zbytkových zásob, zejména pokud je doba deficitu vlhkosti spojena s vysokými teplotami a nepříznivými větrnými podmínkami. Obce, na jejichž území se nacházejí katastry vysoce ohrožené suchem, jsou následující: Horšovský Týn, Kanice, Mířkov, Semněvice, Srbice a Srby (www.eagri.cz).

4.12.9. Shrnutí

- V roce 2014 činil podíl zemědělské půdy na celkové výměře 49,1 %.
- Pokles rozlohy orné půdy od roku 2008, naopak je zaznamenán nárůst rozlohy trvale travních porostů a lesů.
- Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v zemědělství.
- Snížení přirozené úrodnosti půd v důsledku intenzivní zemědělské činnosti.
- Celkem 60 % zemědělské půdy se nachází v méně úrodných oblastech (LFA).
- Vysoká lesnatost území (42 %).
- Špatná druhová skladba lesních ekosystémů (viz kapitola 4.9.1.).
- Vysoká zaměstnanost v primárním sektoru (viz kapitola 4.11.2.).
- Vysoké riziko vodní eroze půdy (viz kapitola 4.9.5.).
- Na území MAS Český les je přibližně 8 350 ha orné půdy zahrnuté v ekologickém zemědělství, což je 11,3 % z celkové rozlohy zemědělské půdy.
- Na většině území zatím nedošlo k žádné komplexní pozemkové úpravě.
- Nevyhovující zemědělská a lesnická infrastruktura.
- Některé obce jsou ohroženy zemědělským suchem.

4.13. Cestovní ruch

Celé území MAS Český les spadá do marketingové turistické oblasti **Český les** a disponuje značným přírodním, historickým a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. **Mnoho atraktivních turistických cílů není zatím dostatečně a vhodně propagováno.** Dle Územně analytických podkladů Plzeňského kraje se na území MAS Český les **nachází pouze jedno středisko cestovního ruchu: Babylon** (středisko letní rekreace u vody)**.** Celé území MAS Český les je předurčeno zejména pro aktivní turistiku. V území je dobře značená síť vzájemně propojených turistických stezek, která skýtá významný potenciál pro cestovní ruch a nejrůznější rekreační, resp. volnočasové aktivity. Vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu jsou z hlediska přírodních podmínek a počtu a rozmístění kulturně-historických památek. **Značná část historických objektů** (především památkově chráněných) je však v **neuspokojivém stavu**. Celková úroveň infrastruktury pro cestovní ruch je v dotčeném území nedostatečná, stejně tak i kvalita základních i doplňkových služeb. Problémem je nízká kvalifikovanost některých poskytovatelů služeb a jejich vzájemná spolupráce. Následující kapitoly se věnují atraktivitám pro cestovní ruch a službám v cestovním ruchu.

4.13.1. Atraktivity pro cestovní ruch

Památkové rezervace

Tato území se zpravidla vyznačují kompaktní, historickou zástavbou s velkým podílem architektonicky hodnotných staveb, z nichž mnohé jsou prohlášeny za nemovité kulturní památky. V zájmu zachování svých hodnot tato území vyžadují poměrně přísnou a důslednou ochranu. Podmínky ochrany jsou uvedeny v příslušných legislativních materiálech, v nařízeních vlády, na základě kterých byla tato území prohlášena za rezervace. (www.npu.cz). Na území **MAS Český les** se nacházejí **2 městské památkové rezervace Domažlice a Horšovský Týn**. Jejich podrobný popis je v příloze č. 54 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Památkové zóny

Na území **MAS Český les** byly vyhlášeny **2 městské památkové zóny (Poběžovice a Bor u Tachova) a 8 vesnických památkových zón (Horní Jadruž, Chodský Újezd, Kanice, Klenčí pod Čerchovem, Prostiboř, Stráž (DO), Trhanov a Zadní Chodov)**. Jejich podrobný popis se nachází v příloze č. 55 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Přírodní atraktivity

Přírodní podmínky jsou limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu. Mohlo by se zdát, že oblast Českého lesa nevyniká žádnými zvláštnostmi a nikdy se zřejmě nestane turistickým „poutním místem“. Nejsou zde velké hory, jezera a jeskyně ani jiné přírodní atraktivity. Přesto se zde na mnoha místech přírodní atraktivity vyskytují. Celé území Českého lesa a především CHKO patří v rámci republiky mezi oblasti s nejzachovalejším životním prostředím. A právě přírodu, která je čistá, opravdová a nedotčená můžeme pokládat za nové lákadlo pro turisty ze všech koutů ČR i příhraniční části Německa. Největší přírodní atraktivitou je samotná CHKO Český les a další maloplošná chráněná území. Informace ohledně maloplošných chráněných území v rámci MAS Český les jsou uvedeny v kapitole 4.9.1.

Nejvýznamnější památky a kulturně–historické zajímavosti

Národní kulturní památky

Nejvýznamnějšími památkami na území MAS Český les, z. s., je **zřícenina hradu Přimda a zámek Horšovský Týn**. **Hrad Přimda je národní kulturní památkou**, která láká řadu návštěvníků. V původní podobě se dochovala pouze jihozápadní část mohutné hradní věže. **Zámek Horšovský Týn je též vyhlášen národní kulturní památkou**. V současnosti je objekt přístupný a stejně tak je přístupný i rozsáhlý park, který k zámku neodmyslitelně patří. Jejich slabou stránkou je jejich nevyhovující technický stav a nízká prezentace.

Hrady, zámky a tvrze

Jednou z nejvýznamnějších kulturních památek v rámci území MAS Český les je domažlický **Chodský hrad**. Hradní budovy později sloužily k nejrůznějším účelům. Bylo tu okresní hejtmanství, cejchovní úřad, solnice, městská knihovna, městský archiv i muzeum, které je zde doposud. Další dominantou je **zámek a loreta v Boru.** Zámek je stavebním unikátem, neboť se v nedotčeném stavu zachovala podstatná část středověkých prvků. K nejviditelnějším pozůstatkům původní stavby patří stará válcová věž s třímetrovým zdivem. Součástí zámku je park o rozloze cca 16 ha. V roce 2003 byla dokončena rekonstrukce vyhlídkové zámecké věže a přístupu do ní, s malou expozicí historie. Přehled pamětihodností na území MAS Český les se nachází v příloze č. 56 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Rozhledny a vyhlídková místa

Oblast Českého lesa je oblastí velmi bohatou na vyhlídková místa v přírodě. Rozhleden a vyhlídkových věží zde nalezneme hned několik. Mezi nejvýznamnější z nich patří: **Kurzova věž na Čerchově**, zámecká věž v Boru, **rozhledna Březinka**, **vyhlídková věž Milíře**, na modré turistické stezce Svatá Kateřina–Milíře-Sycherák a jiné. Přehled rozhleden a vyhlídkových míst na území MAS Český les v roce 2014 se nachází v příloze č. 57 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Duchovní stavby

Dalšími významnými kulturně-historickými zajímavostmi jsou duchovní stavby jako kláštery, kostely, kaple a kapličky a jiné drobné sakrální stavby. Na území Českého lesa se podobných staveb nachází stovky. Velice významnou duchovní stavbou je **Loreta v Boru u Tachova**, která je známým poutním místem. **Do Indikativního seznamu národních kulturních památek je zahrnut kostel sv. Vavřince u Tasnovic.** Český les je také oblastí s bohatou židovskou historií, což dokumentují pozůstatky židovských hřbitovů či synagog, které už povětšinou neslouží svému původnímu účelu. Přehled vybraných duchovních památek je v příloze č. 58 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Technické, archeologické a ostatní památky

Mezi ostatní kulturně-historické zajímavosti lze v rámci sledovaného území zařadit především **barokní most přes Radbuzu v Bělé nad Radbuzou, špýchar v Draženově, budovu radnice v Holýšově, v Horšovském Týně či ve Staňkově, mohylové pohřebiště v Luženičkách, archeologické naleziště v Milavčích, slovanské hradiště Tuhošť ve Smolově, slovanské a přemyslovské hradiště ve Štítarech a jiné.** Přehled technických a archeologických památek se nachází v příloze č. 59.

Zaniklá sídla

Po vystěhování německých obyvatel po 2. světové válce zaniklo v oblasti Českého lesa mnoho obcí. Převážně se jednalo o vysídlené obce v blízkosti státní hranice, které byly po vyhlášení zakázaného hraničního pásma a vybudování „železné opony“ plánovitě zbořeny. Díky této historii mají všechna zaniklá sídla české i německé názvy. Spolu s vesnickými chalupami a hospodářskými objekty to byly kostely, zámečky a výrobní objekty. Upomínky na zaniklá sídla jsou kulturně-historickým prvkem cestovního ruchu. K vypořádání se s minulostí je vhodné v opuštěných sídelních lokalitách alespoň instalovat pamětní a informační tabule. Vybrané zaniklé sídelní lokality a jejich popis v administrativních územích obcí zájmového území se nachází v příloze č. 60 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Muzea a galerie

Viz příloha č. 61 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf) ve které je seznam muzeí a galerií na území MAS Český les v roce 2014.

Kulturně společenské akce

Pořádání kulturních, společenských a sportovních akcí je nedílnou součástí nabídky cestovního ruchu. Nabídka kulturních akcí v řešeném území je poměrně široká, přesto je zde potenciál tuto oblast cestovního ruchu dále rozvíjet a pořádat nové akce, které by přilákaly více návštěvníků. V zájmovém území se dochovalo mnoho tradic, zvyků a obyčejů ze života **Chodů**, kteří tuto oblast velmi ovlivnili. **Chodské tradice** se udržují v nářečí, projevech lidové slovesnosti, typické muzice a tanci nebo v lidových krojích. Mezi tradiční akce v Českém lese, jako v mnoha jiných oblastech České republiky, patří mimo jiné masopustní průvod, pálení čarodějnic, stavění a kácení májky, poutě a s nimi spojené akce, trhy, hasičské soutěže, společenské plesy různých spolků a sdružení apod. Na druhé straně zde mohou návštěvníci vidět akce, kterých by se jinde zúčastnit nemohli. Na Chodsku mají nadregionální význam **Chodské slavnosti a s nimi spojená Vavřinecká pouť**. V Boru u Tachova zase **Loretánské slavnosti a Zámecké historické slavnosti**. Další pravidelně se opakující kulturní a společenské akce jsou podrobněji uvedeny v příloze č. 56 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Naučné stezky na území MAS Český les

V posledních několika letech bylo budování naučných stezek po celé České republice velkým trendem. Na území MAS Český les je **22 naučných stezek**. Jejich seznam a charakteristika je obsažena v příloze č. 62 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Pěší, cyklistické stezky a hipostezky

Územím prochází **Svatojakubská cesta.** Jedná se o mezinárodní trasu vedoucí napříč celou Evropou. Významnou cyklotrasou je **ICG Iron Courtain Greenway** (cyklotrasa podél „železné opony"). Občanské sdružení Oživení pokračuje v rámci projektu Green Belt (zelený pás Evropy) v realizaci cyklotrasy **Greenway - Železná opona** podél státní hranice. V poslední době došlo k realizaci páteřní (v terénu značené) **hipostezky** napříč územím Českého lesa, která ve Všerubech navázala na již vyznačenou hipostezku ze Šumavy. Na páteřní hipostezku navazují jednotlivé okruhy v okolí koňských farem. Území má rovněž obrovský potenciál pro rozvoj cyklistiky, a to téměř všech jejích forem. Pro vytvoření sítě tras pro cyklisty je možné využít poměrně hustou cestní síť (včetně lesních cest), jejíž využívání je v **současné době omezené. Nejvýznamnější cyklotrasou** na území MAS Český les je **Cyklotrasa č. 3: Praha – Plzeň – Regensburg,** jejíž úsek vede přes okr. Domažlice. Dalšími významnými trasami území MAS Český les jsou cyklotrasy II. třídy. Konkrétně se jedná o **cyklotrasu 36** a panevropskou cyklotrasu č. 37.

Seznam cyklotras IV. třídy je uveden v příloze č. 63. Příloha č. 64 obsahuje mapu cyklotras a turistických tras na území MAS Český les v roce 2012 (http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Sportovní vyžití

Zimní sporty

Podmínky pro zimní sporty jsou velmi ovlivněny klimatickými poměry v dané lokalitě. Ve vybraných lokalitách existují dobré podmínky pro sjezdové lyžování, snowboarding, bruslení a sáňkování. Stále více sjezdových tratí je dosněžováno umělým sněhem, protože sníh přírodní nepostačuje. Více příznivců si získává i večerní lyžování na osvětlených svazích. V Českém lese na Tachovsku je sjezdovka na **Přimdě** (místní lyžařský areál je nejvýznamnějším centrem zimních sportů v Českém lese). Na Domažlicku je nejznámější středisko **Sádek u Capartic**. Běžkařům a turistům na lyžích nabízí Český les celkem slušné podmínky. Je-li dostatečná sněhová pokrývka, jsou udržovány běžecké trasy v okolí Capartic a v okolí Přimdy. Kromě vyznačených a udržovaných běžeckých tras je pro lyžařskou turistiku vhodná i většina značených cest pro cyklisty a pěší v Českém lese. Snadné úseky pro rekreační sportovce a horské turisty se střídají s trasami pro ctižádostivé lyžaře vyznávající bruslařský i klasický styl. Nachází se zde tři stopy s lehkou, středně těžkou až náročnou obtížností trasy.

Vodní sporty

Pro vodáctví je využitelná pouze řeka **Mže** (sjízdný úsek Tachov - Plzeň 96,1 km) a řeka **Radbuza** (sjízdný úsek Horšovský Týn - Plzeň 65,7 km po většinu toku). Možnosti koupání a plavání jsou na území MAS Český les velice omezené a nedostačující. Zaplavat si lze kromě **krytých bazénů v Domažlicích a na Přimdě v přírodních koupalištích v Babylonu, v Draženově, v Horšovském Týně, v Hostouni, v Rozvadově, ve Studánce či v Trhanově.**

Možnosti koupání rozšiřují také některé rybníky v okolí Boru, Bělé nad Radbuzou, Hošťky, Mezholez, přičemž nejznámějšími jsou rybník Babylon a rybník Chobot a Bonětický u Stráže. Víceúčelová nádrž, která je také jednou z možností koupání, se nachází v Halži, v Milavčích či v Novém Kramolíně. V Holýšově se nachází koupaliště na řece. V rámci řešeného území lze v několika obcích nalézt i menší koupaliště, konkrétně v Kanici, v Klenčí pod Čerchovem, v Hostouni, v Nemanicích, v Pelechách, v Poběžovicích, v Puclicích nebo v Srbicích.

4.13.2. Služby cestovního ruchu

Informační centra

- Bor – Zámek Bor
- Bělá nad Radbuzou – Městská knihovna a informační středisko
- Domažlice – Městské informační centrum
- Holýšov – Městské kulturní a informační středisko
- Horšovský Týn – Regionální informační centrum
- Klenčí pod Čerchovem – Chodské regionální informační středisko
- Poběžovice - Městská knihovna a informační středisko

Při výčtu informačních center je zřejmé, že jejich počet a dostupnost je poměrně dostačující. Při rozhovorech s jednotlivými centry bylo zjištěno, že informační centra poměrně málo spolupracují. Vznikl tak podnět k větší spolupráci a k realizaci společných projektů.

Ubytovací zařízení

Mezi sídla, ve kterých je lokalizováno nejvíce ubytovacích kapacit, patří Domažlice, tradiční rekreační středisko Babylon, Stráž, okolí Přimdy a Klenčí pod Čerchovem. Aktuálním trendem je zvyšování kvality, standardu a nabídky ubytování a poskytovaných služeb. I přes tento trend mnoho zařízení nedosahuje ve své kategorii příslušného mezinárodního standardu.

Nedostatky jsou jak ve vybavení ubytovacích zařízení, tak v kvalitě personálu.

V roce **2014** existuje na území MAS Český les dle Českého statistického úřadu celkem **73 ubytovacích zařízení** (viz příloha č. 65 - http://www.masceskyles.cz/img/downloady/453.pdf).

Rozsah i struktura ubytovacích služeb v území MAS je pro další rozvoj cestovního ruchu **nedostatečná.** Ubytovací kapacity nejsou dostačující a je třeba počítat s rozšířením nabídky. Nejméně ubytovacích zařízení se nachází v obcích mikroregionů Sedmihoří a Lučina. Obsazenost lůžek je ve známých střediscích cestovního ruchu mnohem vyšší než je tomu jinde, což by měla být výzva pro obce zaostávající, které musí vyvinout snahu, aby přilákaly návštěvníky do svého spádového území. Středně náročnou a náročnější klientelu uspokojí nabídka ubytování pouze v hotelech a penzionech. Ostatní ubytovací zařízení nabízí

ubytování pro nenáročnou klientelu v ubytovnách a sezónní ubytování v kempech. Na území MAS Český les je naprostý nedostatek velkokapacitních ubytovacích zařízení a zařízení pro kongresovou turistiku.

Při ubytování na samotách či venkovských sídlech je možno ochutnat domácí produkty a vyzkoušet si způsob života lidí na venkově. Agrofarmy se nachází v Horšovském Týně, Hostouni (Agrofarma Konopík a syn, s. r. o.), v Rybníku (Ekofarma Rybník), ve Starém Sedle (Agrofarma Staré Sedlo, s. r. o.).

Stravovací zařízení

Stravovací služby jsou poskytovány ve stravovacích a ubytovacích zařízeních v různých kategoriích. Ve valné většině ubytovacích zařízení v rámci řešeného území jsou poskytovány současně i služby stravovací. Hostinská a stravovací zařízení, která nabízejí občerstvení a nápoje, se nacházejí téměř ve všech obcích sledovaného území. **Nedostačující nabídku ubytovacích a stravovacích zařízení pozorujeme zejména na území CHKO Český les**, které je paradoxně jednou z největších turistických atraktivit území. Dalším problémem je omezená provozní doba mnoha zařízení, která například nemají otevřeno o víkendu apod. V řešeném území jsou zastoupeny všechny formy stravování a stravovací kapacita je rozvrstvena mezi restaurace, hostince, bistra, bufety, občerstvení a zařízení hromadného stravování. **Nárůst** stravovacích kapacit je v posledních několika letech patrný, a to nejen ve známých turistických střediscích. Ve městech a ve střediscích cestovního ruchu pak nalezneme širší nabídku stravovacích služeb. Kromě již jmenovaných ještě bary, vinárny, cukrárny, pizzerie či kavárny. Ceny ve stravovacích zařízeních odpovídají tomu, že území MAS Český les je územím **příhraničním**. Kde se ve vybrané obci najíst a občerstvit se nechá zjistit v informačních centrech či na obecních úřadech v místě. Nedostačující počet stravovacích zařízení nalézáme zejména v malých obcích a pak na území CHKO Český les.

Doplňkové služby cestovního ruchu

Doplňkové služby cestovního ruchu představují široký komplex turistické nabídky, která je pro fungování cestovního ruchu nepostradatelná. Tyto služby jsou až na malé výjimky zajišťovány soukromými firmami. Mezi doplňkové služby cestovního ruchu řadíme půjčovny a servisy všeho druhu, wellness služby či služby poskytující zábavu (diskotéky, casina atd.). V rámci řešeného území **jsou** zastoupeny **půjčovny** aut, kol, lyží, lodí a vodáckých potřeb. **Půjčovny** aut jsou v **Horšovském Týně a v Tachově**. Půjčovna **lyží** funguje při lyžařském areálu na **Přimdě a dvě půjčovny lodí a vodáckých potřeb nalezneme v Tachově**. Všechny zmíněné půjčovny na automobily, na lyže i na vodácké potřeby poskytují zároveň na své zboží servis. Kola si turisté mohou půjčit v Domažlicích v pensionu Family v Boru, v Hotelu Skřivín, v Bělé nad Radbuzou či v pensionu Sycherák. Kromě pensionu Family půjčují kola všechna ostatní zařízení pouze svým hostům a ani jedno zařízení neposkytuje na kola zároveň servis. Servis na motocykly poskytuje pouze jedna firma v Domažlicích.

Na území MAS Český les jsou **nejhojněji** zastoupeny **autoservisy**. V mnoha obcích se jich nachází hned několik.

Ze služeb poskytujících zábavu jsou v Českém lese výrazně zastoupena **casina**. Důvodem je poloha zájmového území, které se rozprostírá při hranicích s Německem, odkud přichází značně velká klientela. Casina se nachází hlavně na hraničních přechodech. Jedno je v Broumově, dvě v Rozvadově a tři na Folmavě. Pro zábavu mohou turisté využít diskoték v Boru, v Domažlicích či v jiných turistických centrech.

Obecně můžeme říci, že **nabídka doplňkových služeb** cestovního ruchu na území MAS Český les je v porovnání s jinými turistickými destinacemi **nedostačující a nízká**. Chybí zejména možnosti náhradních aktivit v případě nepříznivého počasí. Kryté bazény se například nacházejí pouze v Domažlicích a na Přimdě.

4.13.3. Shrnutí

- Území MAS Český les disponuje značným přírodním, historických a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu.
- Značná část historických objektů je v neuspokojivém stavu.
- Nedostatečná propagace atraktivit cestovního ruchu.
- Na území MAS Český les leží CHKO Český les.
- Nejvýznamnější památky na území MAS Český les jsou hrady a zámky - zřícenina hradu Přimda, zámek Horšovský Týn, Chodský hrad v Domažlicích, zámek a Loreta v Boru.
- Na území MAS Český les je také zachován velký počet sakrálních památek
- Informační centra se na území MAS Český les nachází jen ve větších obcích, celoročně fungují pouze v Boru, Domažlicích, Holýšově, Horšovském Týně, Klenčí a v Poběžovicích.
- Ubytovacích a stravovacích zařízení na území MAS Český les je celkem velký počet, ovšem ale soustředěných do větších obcí. V menších obcích a hlavně na území CHKO Český les je nedostatečná nabídka ubytovacích i stravovacích zařízení.
- Nejvíce ubytovacích i stravovacích zařízení je v Domažlicích, Babyloně, Stráži, Klenčí pod Čerchovem, Přimdě.
- Na území MAS Český les zcela chybí zařízení pro kongresovou turistiku.
- Na území MAS Český les jsou půjčovny aut (Horšovský Týn), lyží (Přimda) a kol (Domažlice, Bor, Bělá nad Radbuzou, Pension Sycherák).
- Nabídka doplňkových služeb není příliš široká a ani není v dobré kvalitě.
- Na území MAS Český les poskytovatelé služeb cestovního ruchu vykazují nízkou kvalifikovanost v oboru a také nízkou míru spolupráce.

4.14. Vývojové trendy na území MAS Český les

Na území MAS Český les dochází zejména po roce 2000 k postupnému nárůstu počtu obyvatel. Klíčovým vývojovým trendem pro budoucí rozvoj regionu z hlediska demografické struktury je tzv. demografické stárnutí obyvatelstva. Zastoupení osob v základních věkových skupinách se bude vyznačovat mírným snižováním podílu osob mladších 15 let, výrazným snižováním podílu tzv. ekonomicky aktivních osob a naopak nárůstem osob starších 65 let, který bude odrazem celkového zlepšování úmrtnostních poměrů a různorodé početnosti jednotlivých generací narozených v průběhu 20. a 21. století. Tyto skutečnosti mohou přinést velký sociální i hospodářský problém. Za poslední desetiletí se zvýšila vzdělanost obyvatel, která je však v celorepublikovém měřítku stále podprůměrná. V porovnání s rokem 2001 došlo v roce 2011 k nárůstu podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel z 5 % na 6,7 % z celkové populace.

Pozitivním trendem pro životní prostředí je snižování podílů vytápění domácností tuhými palivy. I přesto ale území MAS Český les vykazuje nadprůměrný podíl vytápění domácností tuhými palivy, což se projevuje ve vyšší koncetraci benzo(a)pyrenu v ovzduší. Jedním z cílů aktuálně platné SPŽP ČR je omezení lokálních topenišť na uhlí, kde dochází při neukázněném spalování komunálního odpadu k tvorbě a emisím toxických látek. V roce 2008 byl dokončen projekt „Čistá Radbuza“, v rámci kterého došlo k výstavbě nebo rekonstrukci kanalizací a čistíren odpadních vod, které splňují požadavky evropské směrnice o čištění městských odpadních vod. Do budoucna by mělo nadále docházet k rozvoji kanalizační infrastruktury a ČOV. I díky tomu se čistota Radbuzy stále zvyšuje, což je velice pozitivní jev pro celé životní prostředí. V roce 1991 byla jakost dle hodnocení ČSN 75 7221 zařazena do IV. třídy (silně znečištěná voda). V letech 2012-2013 dle hodnocení ČSN 75 7221 byla zařazena do III. třídy mírně znečištěná voda.

Vývoj sociálních služeb na území MAS Český les má stagnující tendenci. Zařízení poskytující terénní pečovatelskou službu, které je na území MAS velmi potřebné, vzniklo od roku 2007 pouze jedno. Stejně je tomu v domech pro seniory. Nový dům pro seniory byl vystavěn jeden v roce 2010, celkem jsou na území 4 domy pro seniory. Kapacita těchto zařízení není dlouhodobě dostačující, naopak se počet neuspokojených žadatelů zvyšuje. Je to dáno především stárnutím populace. Počet sociálních bytů meziročně stoupá, ovšem z důvodu existence patnácti sociálně vyloučených lokalit, je tento počet sociálních bytů nedostatečný. Vzhledem k tomu, že také roste počet osob ohrožených ztrátou bydlení a mladých rodin pocházejících ze sociálně slabých rodin, bude nadále potřeba počet sociálních bytů, jak nájemních tak podporovaných, zvyšovat.

Hlavním vývojovým trendem, co se týče využití půdy, je nárůst rozlohy lesní půdy a trvale travních ploch na úkor orné půdy. Lesní porosty a stálé pastviny tak nyní procházejí fází expanze. Vzhledem k možným dotacím na zalesňování a zatravňování se dá předpokládat, že tento trend bude nadále pokračovat. V důsledku intenzivního zemědělství dochází

k postupnému snižování úrodnosti půdy. Vlivem kolektivizace zemědělství před rokem 1989 došlo k zániku významných krajinných prvků. Tím byly oslabeny přirozené funkce krajiny. Došlo tak k narušení ekologické stability krajiny, devastaci zemědělského půdního fondu vodní a větrnou erozí, snížení biodiverzity a narušení krajinného rázu. Jedinou cestou k nápravě tohoto stavu jsou pozemkové úpravy, které jsou nazývány „projekty krajinného inženýrství“. Pozemkové úpravy řeší komplexně celé území a ve veřejném zájmu se jimi prostorově a funkčně uspořádávají pozemky.

Co se týče dopravní dostupnosti, je jednoznačným negativním trendem rušení některých spojů veřejné dopravy. Území tak musí na toto reagovat alternativními formami dopravy, jako je například udržitelná forma dopravy, zejména cyklodoprava. Některé obce jsou již se spádovými obcemi propojeny cyklostezkami, ale jejich délka je značně nedostačující. Z komunitních projednání vzešel požadavek na výstavbu cyklostezek, které by mohli občané využívat pro transport do zaměstnání a do škol. Technický stav komunikací je dlouhodobě nevyhovující a v delším časovém horizontu se dá říci, že stagnuje. Pozitivním trendem je pokles intenzity silniční dopravy na většině komunikací mezi roky 2005 a 2010.

V oblasti bydlení došlo od roku 2001 do roku 2014 k výstavbě celkem k dokončení 2 849 nových bytů (vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.). Za celé území MAS velikost intenzity bytové výstavby od roku 2001 do roku 2014 činí 47,1 nových bytů na 1 000 obyvatel. V porovnání s Plzeňským krajem a Českou republikou se jedná o území s průměrnou bytovou výstavbou.

Z hlediska ochrany přírody bylo nejvýznamnější událostí vyhlášení CHKO Český les v roce 2008. Na jejím území dnes nalezneme národní přírodní rezervaci Čerchovské hvozdy, národní přírodní památku Na požárech, 17 přírodních rezervací a 10 přírodních památek. Do oblasti Českého lesa zasahuje rovněž sedm evropsky významných lokalit: Na požárech, Pavlova Huť, Kateřinský a Nivní potok, Radbuza – Nový Dvůr – Pila, Haltravský hřeben, niva Nemanického potoka a Čerchovský les. Všechna tato území chrání nejcennější části přírody Českého lesa. Krajina Českého lesa je ideálním terénem pro pěší návštěvníky a hlavně pro cykloturistiku. K rozvoji návštěvnosti přispívá neustále se rozšiřující síť cyklotras s kvalitním povrchem.

V oblasti zaměstnanosti vykazuje území MAS Český les podprůměrnou nezaměstnanost. Přesto místní aktéři i veřejnost považují řešení nezaměstnanosti za prioritu, zvláště s ohledem na skupiny znevýhodněné na trhu práce. Nezaměstnanost za sledované období 2008-2014 zaznamenala po roce 2008 poměrně vysoký nárůst, což koresponduje se začátkem celosvětové ekonomické krize. Po roce 2009 se již stav nezaměstnanosti pozvolna vrací ke stavu před ekonomickou krizí. Negativním faktem je, že počet dlouhodobě nezaměstnaných v posledních letech stále stoupá. Naopak mírně klesá počet nezaměstnaných absolventů. Během minulého desetiletí došlo ke snížení potenciálu pracovní síly, kterou tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Podle sčítání 2011 je na území MAS Český les bilancovaná pracovní síla v počtu 29 218 osob (což je 43,9 % z celkového

počtu obyvatel). Přestože došlo k nárůstu složky produktivního věku v letech 2001-2011, počet ekonomicky aktivního obyvatelstva se snížil o více než 2 000 osob. Mezi roky 2001 a 2011 poklesl podíl zaměstnaných v primárním sektoru z 11,7 % na 8,1 %. Naopak se zvýšil podíl zaměstnaných v terciárním sektoru, a to ze 42,4 % na 47,5 %. Na území MAS Český les v roce 2014 vykonávalo svoji činnost celkem 6 779 ekonomických subjektů. Mezi roky 2008 a 2014 došlo k poklesu o 248 ekonomických subjektů. Od roku 2008 do roku 2014 došlo k růstu podílu ekonomických subjektů pohybujících se v primárním sektoru z 9,5 % na 10,2 %. Tento sektor v sobě zahrnuje zemědělství a lesnictví a rybářství a těžbu. Naopak došlo k úbytku subjektů v terciárním sektoru.

Český les disponuje mnoha přírodními i historicko-kulturními zajímavostmi. Každý zde najde to, co hledá – malebnou a čistou přírodu, zapomenutá zákoutí, aktivní odpočinek, relaxaci ve venkovském prostředí, poznání i získání netradičních zážitků. Právě čisté životní prostředí, ale také relaxace a historicko-kulturní potenciál turistického regionu je to, co návštěvníky nejvíce láká. Všechny tyto přednosti je potřeba vyzvednout a zahrnout do produktů či balíčků služeb tak, aby mohly být zcela využity pro rozvoj cestovního ruchu. Do produktů je třeba zařadit také volnočasové aktivity, které jsou často důvodem příjezdu návštěvníků. Produkt musí být pro danou oblast typický a musí motivovat potenciální návštěvníky k příjezdu – musí se tedy jednat o tzv. regionální produkty. Za posledních pár let se infrastruktura cestovního ruchu poměrně dosti rozrostla. I tak je ale značně nedostatečná. Největším negativem je absence destinačního managementu. Vývojové trendy pozorované v cestovním ruchu jsou následující:

- pouze několikadenní výlety, už ne delší pobyty,
- větší rozsah cílových skupin (výraznou skupinou se stávají senioři),
- stále větší náročnost návštěvníka v oblasti služeb v cestovním ruchu,
- pohodlnost online objednávek přes internet má stále více příznivců,
- snaha trávit dovolenou a volný čas v klidném prostředí se službami wellness,
- vzrůstající poptávka po dovolené na klíč,
- vzrůstající poptávka po zážitkové dovolené – večery s tématickými programy, interaktivní výlety.

4.15. Celková SWOT analýza

SWOT analýza shrnuje základní limity a potenciál rozvoje území. Na jejímž základě jsou vymezeny potřeby, které je nutné naplnit, aby došlo k dalšímu kvalitativnímu rozvoji území.

SWOT analýza je metoda, jejíž pomocí je možno identifikovat:

- Silné stránky (Strenghts)
- Slabé stránky (Weaknesses)
- Příležitosti (Opportunities)

- Hrozby (Threats)

V případě MAS Český les se jedná o utřídění stávajících znalostí a výsledků analytické části. SWOT analýza byla tedy vytvořena prostřednictvím socio-ekonomické analýzy a částečně metodou „Brainstorming“, kdy účastníci setkání formulovali silné a slabé stránky regionu a příležitosti a hrozby.

Silné stránky	Slabé stránky
• Zvyšující se počet obyvatel. • Nízké riziko povodní (s výjimkou tzv. bleskových povodní). • Čisté ovzduší. • Územím prochází 2 významné dopravní tepny (dálnice D5 a silnice I. třídy I/26 Plzeň–Folmava), které napojují území na exportně významné Bavorsko. • Území disponuje atraktivními plochami pro výstavbu v dříve vysídleném příhraničí. • Převaha rodinných domů nad bytovými. • Vysoký podíl chráněných území na celkové rozloze území MAS Český les. • V obcích jsou udržovány a obnovovány lidové zvyky a obyčeje, téměř v každé obci se slaví pouť, některé mají i nadregionální význam. • Nadprůměrná zaměstnanost v primárním sektoru. • Výhodná geopolitická poloha v rámci Plzeňského kraje – vazba na Německo. • Vysoká lesnatost území. • Velký přírodní, historický a kulturní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. • Existence CHKO Český les. • Vysoká ekologická stabilita. • Funkční mikroregiony. • Dobrá přeshraniční spolupráce.	• Chladnější klimatická oblast. • Vysoká sídelní rozdrobenost území a nízká hustota zalidnění. • Podprůměrná vzdělanost obyvatelstva. • Vysoký počet sociálně vyloučených lokalit. • Vysoká nezaměstnanost v sociálně vyloučených lokalit. • Podprůměrné napojení domů na kanalizaci. • Vysoký podíl vytápění na pevná paliva a podprůměrná plynofikace území. • Nízké využití obnovitelných zdrojů energie. • Nedostatečná obslužnost obcí veřejnou dopravou. • Nedostatek cyklostezek pro udržitelnou dopravu obyvatelstva. • Špatný až havarijní stav komunikací. • Nedostatečné a nerovnoměrné zajištění sociálních služeb. • Absence sociálních podniků a chráněných dílen. • Nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů pro mladé rodiny. • Řídká síť základní zdravotní péče. • Špatný technický stav objektů školských zařízení. • Nedostatečná vybavenost školských zařízení. • Nedostatečný počet zařízení pro děti do věku 3 let. • Nedostatečný počet zařízení pro volnočasové aktivity. • Absence odborníků pro inkluzivní a speciální vzdělávání. • Nepůvodní nevhodné druhové složení lesů. • Výskyt invazních druhů rostlin. • Nízká retenční kapacita půdy. • Vysoký počet starých ekologických zátěží. • Nedostatečná síť zařízení na ukládání a zpracování BRO.

Silné stránky	Slabé stránky
	• Nadprůměrný počet uchazečů o zaměstnání starších 50 let, dlouhodobě nezaměstnaných a uchazečů se zdravotním postižením. • Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných. • Malý počet mikropodniků a malých a středních podniků. • Málo rozvinuté ekonomické prostředí. • Nedostatečně rozvinutá podnikatelská infrastruktura. • Malý inovační potenciál. • Zastaralé technologické vybavení v prvovýrobě. • Většina zemědělské půdy se nachází v méně úrodných oblastech (LFA). • Nevyhovující zemědělská a lesnická infrastruktura. • Neuspokojivý stav historických a kulturních objektů. • Nedostatečná kvalita infrastruktury cestovního ruchu. • Nekoncepčně vedený cestovní ruch. • Nedostatečná propagace kulturních a přírodních zajímavostí. • Malá spolupráce mezi obcemi.

Příležitosti	Hrozby
• Posílení přirozených funkcí krajiny výsadbou dřevin na nelesní půdě. • Využití potenciálu národopisné oblasti Chodsko. • Podpora činnosti zájmových spolků k oživení dění v obci. • Vznik a podpora sociálního podnikání. • Diverzifikace zemědělských činností. • Podpora a rozvoj rekreační funkce lesa. • Budování infrastruktury pro udržitelnou formu dopravy. • Vznik destinačního managementu. • Profesionalizace informačních a poradenských center. • Environmentální osvěta všech skupin obyvatelstva. • Rozvoj dobrovolnické práce. • Vznik komunitních center. • Rozvoj technické infrastruktury. • Podpora místních partnerství pro rozvoj	• Demografické stárnutí obyvatelstva. • Nedostatečná připravenost na integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. • Chátrání objektů občanské vybavenosti. • Znečišťování ovzduší zvláště benzo(a)pyrenem (lokální topeniště). • Přívalové povodně. • Vodní eroze půdy, úbytek úrodné orné půdy. • Sucho. • Větrné smršťě a orkány, sněhové srážky a masivní námrazy. • Havárie nebezpečných látek. • Špatný a neestetický vzhled veřejné zeleně. • Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v zemědělství. • Nedostatečná nabídka ubytovacích i stravovacích zařízení. • Růst počtu obyvatel ohrožených chudobou. • Nezájem obyvatel řešit problematiku sociálně

Příležitosti	Hrozby
venkova. • Celoživotní vzdělávání. • Vytváření kvalifikovaných pracovních míst. • Využití a regenerace brownfields. • Podpora služeb ve spádových centrech. • Posílení kvality IZS. • Výstavba obchvatů obcí. • Spolupráce informačních center.	vyloučených lokalit. • Nárůst trestné činnosti. • Nedostatek finančních zdrojů na zachování kulturního dědictví. • Odliv mladých a kvalifikovaných lidí mimo území MAS. • Zánik kvalifikovaných řemeslných profesí. • Nezájem o studium učebních oborů a studijních oborů technického směru. • Zatížení obecních komunikací kamionovou dopravou. • Rušení spojů veřejné dopravy. • Odliv služeb. • Pasivita občanů.

4.16. Analýza problémů a potřeb

Území MAS Český les charakterizuje velmi rozdrobená sídelní struktura s velkým procentem malých obcí s nízkým počtem obyvatel (do 499 obyv.) a s řídkou hustotou zalidnění. Tyto obce převážně hospodaří s omezeným rozpočtem a nemohou svému obyvatelstvu poskytovat veřejné statky na stejné úrovni jako větší obce. Aby dostály svého poslání, tj. dostatečně a účelně pečovat o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, hledají cesty, jak zvýšit své příjmy. Jednou z možností, která nabízí přijatelné řešení, je vstup do společenství dalších obcí nebo soukromých či veřejnoprávních subjektů a pomocí těchto uskupení dosáhnout na vyšší finanční pomoc od státu nebo z fondů EU. Je zapotřebí prohlubovat spolupráci obcí na nejnižší úrovni.

Mezi problémy území MAS Český les patří změna v demografické struktuře obyvatelstva, kdy dochází k tzv. demografickému stárnutí obyvatel. Důsledky zvyšování počtu i podílu osob seniorského věku se dotýkají všech sfér sociálního a ekonomického vývoje. Nejčastější obavy vyvolávané změnou věkové struktury se pojí s růstem nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní péči a s nedostatkem pracovních sil na trhu práce. Dopady stárnutí naší populace, které je dnes již nezvratitelným procesem, budou stále výraznější a již nyní se promítají jak do sféry veřejné, tak i soukromé. Je proto nezbytné, aby tato skutečnost byla reflektována nejen na celospolečenské úrovni, ale aby ji měl na paměti každý z nás. Přetrvávající slabou stránkou je též oblast vzdělávání v širším pojetí, tj. obecně nižší úroveň vzdělanosti obyvatelstva a problematická oborová struktura vzdělání obyvatel ve vazbě na požadavky trhu práce, a to i v souvislosti s nekompatibilní nabídkou vzdělávacích oboru SŠ a SOU. Je proto potřeba zvyšovat kvalitu života a hledat nové možnosti na trhu práce, aby nedocházelo k odlivu obyvatel. Především je zapotřebí umožnit obyvatelům dostupné a kvalitní prostředí pro celoživotní vzdělávaní. **Tyto problémy budou v rámci SCLLD MAS Český les řešeny**

prostřednictvím programových rámců Integrovaný regionální operační program (SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – vzhledem ke zvýšení dopravní dostupnosti, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení) a Operační program Zaměstnanost (oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření).

Na území MAS Český les problematiku sociálně vyloučených lokalit řeší 14 obcí. Bez nadsázky se můžeme obávat, že bez okamžité a odborné intervence mohou postupem času vyústit ve vážné sociální otřesy. V budoucnu je proto prioritou rozvoje území zamezit nárůstu počtu dalších SVL, prohlubování této problematiky a zaměření se na integraci osob sociálně vyloučených do společnosti, která povede k úplné inkluzi těchto osob. Velká část sociálních služeb a doprovodných programů je koncentrována pouze ve větších městech. Problémem je malá dostupnost a efektivita těchto aktivit. **Tyto problémy budou v rámci SCLLD MAS Český les řešeny prostřednictvím programových rámců Integrovaný regionální operační program (SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – vzhledem ke zvýšení dopravní dostupnosti, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení) a Operační program Zaměstnanost (oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření).**

Co se týče technické infrastruktury na území MAS Český les, mezi hlavní negativa patří zejména nedostatečná kanalizační síť a nízká plynofikace obcí. Příhraniční oblasti se potýkají se špatným mobilním signálem a celé území je doposud slabě pokryto vysokorychlostním připojením k internetu. Do budoucna tak musí docházet ke zkvalitnění technické infrastruktury v celé své šíři. **Rekonstrukce a výstavba technické infrastruktury může být financována prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí.**

V některých obcích je problémem nevyhovující technický stav místních komunikací a chodníků, v některých místech i absence chodníků. Většina komunikací III. třídy vykazuje též špatný až havarijní technický stav. Pro některá sídla je značným problémem intenzivní doprava přes obec a s tím spojená hlučnost a prašnost a taktéž nebezpečí pro občany. Je vhodné investovat do zlepšení dopravní bezpečnosti v obcích. Do budoucna by tedy mělo docházet k výstavbě obchvatů a bezpečnostních prvků. Malé obce se potýkají se špatnou dopravní obslužností veřejnou dopravou (zejména o víkendu). K ochraně životního prostředí je klíčová tzv. udržitelná forma dopravy. Problémem pro území MAS Český les je nedostatek cyklostezek a pěších stezek, které by mohli lidé využívat pro cestu do práce. Mnoho lidí využívá nebo by využívalo jako dopravní prostředek do zaměstnání nebo do škol kolo. Doposud však mnoho těchto lidí jezdí po veřejných komunikacích s hustým automobilovým provozem. Bez cyklostezek je tak tento způsob nebezpečný, a proto pro někoho

nevyhovující. Vedlejším efektem realizace cyklostezek je posílení atraktivity území pro cestovní ruch. **V rámci SCLLD se řešením nabízí programový rámec Integrovaný regionální operační program (SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy).**

Dostupnost sociálních a zdravotnických služeb je ovlivněna především velikostí dané obce a vzdáleností od center v regionu. Sociální služby i zdravotnická zařízení jsou soustředěny ve větších obcích a městech nad 1 000 obyvatel. Obecně je vzhledem k rozlehlosti území tato dostupnost značně nevyhovující. Na území MAS Český les se poskytovatelé sociálních služeb zaměřují především na cílovou skupinu seniorů. Růst rozdílů v životní úrovni a sociální vyloučení osob se sociálním či zdravotním znevýhodněním jsou vnímány jako významné ohrožení. Na území MAS Český les je dlouhodobě vedeno několik desítek neuspokojených žadatelů o pobytovou službu, v domech pro seniory a v domech s pečovatelskou službou, a o terénní pečovatelskou službu. Chybí tedy dostatečné zázemí a materiální prostředky (vč. dopravních) pro potřebné sociální služby, poradenství a další aktivity a doprovodné programy v oblasti sociálního začleňování. Na území MAS Český les zcela chybí domov se zvláštním režimem a domov pro osoby se zdravotním postižením. Jednotlivé obce na území spolu příliš, v oblasti sociálních služeb, nespolupracují, brání to většímu rozšíření a širšímu působení terénní pečovatelské služby. Na území MAS Český les je nedostatečná nabídka volnočasových aktivit, které by sloužily k prevenci nežádoucího chování dětí, mládeže i dospělých. A to i z důvodu existence patnácti sociálně vyloučených lokalit v území. Zařízení, které by poskytovalo pracovní příležitosti pro znevýhodněné a obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatel (chráněná dílna/sociální podnik) na území MAS Český les zcela chybí. Na území je také nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů. Dostupné bydlení je jedním z předpokladů a současně nástrojů boje proti sociálnímu vyloučení. **Na tyto problémy bude v rámci SCLLD MAS Český les zaměřen programový rámec Integrovaný operační program (SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – vzhledem ke zvýšení dopravní dostupnosti, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání).** Na více než polovině území MAS Český les není poskytována žádná zdravotní péče. Nejdostupnější zdravotní péče je v Domažlicích, Horšovském Týně a v Boru. Celkově je na území nízká síť základní zdravotní péče. Polovina obcí na území MAS Český les nemá žádné školské zařízení. Zařízení pro děti do 3 let věku na území MAS Český les jsou pouze dvě, což je pro celé území nedostatečné. Na území se sice nachází čtyři střední školy, ale mezi studenty je velmi nízký zájem o potřebné učební obory. Většina školských zařízení na území také není příliš připravena na integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Velký počet školských zařízení na území se potýká se špatným technickým stavem budov a nedostačujícím vybavením. **Na problematiku vzdělávání na území MAS Český les bude zaměřen programový rámec Integrovaný regionální operační program (SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – vzhledem ke zvýšení dopravní dostupnosti, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení). Samotnému naplňování SC 2.4 IROP bude předcházet zpracovávání místních akčních plánů**

v oblasti mateřského a základního školství. Je zde také souvislost s paralelně zpracovávanými krajskými akčními plány pro oblast středního školství.

Společenský a kulturní život a zájmová činnost v regionu je poměrně rozvinutá. Téměř v každé obci se slaví pouť, některé mají i nadregionální význam (Chodské slavnosti v Domažlicích, Anenská pouť v Horšovském Týně, Loretánské slavnosti v Boru aj.) V menších obcích je také velmi významná činnost zájmových spolků a sportovních jednot. V mnohých obcích je problémem nevyhovující technický stav zařízení pro tyto činnosti a nedostatečné materiálně-technické vybavení pro volnočasové aktivity. **Prostřednictvím SCLLD bude podorováno především zlepšení dopravní dostupnosti (Programový rámec Integrovaný operační program - SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy), které nepřímo bude mít za následek povznesení kulturního a společenského života.**

Problémem pro poměrně čisté a kvalitní životní prostředí je zejména vyšší koncentrace benzo(a)pyrenu v ovzduší, která je následkem špatných spalovacích procesů. Území MAS Český les se vyznačuje vysokým podílem vytápění domácností tuhými palivy. V budoucnu tak musí docházet k přechodu na ekologičtější způsob ve vytápění domácností a k plynofikaci. Pro území MAS Český les je typický velký podíl lesní půdy na celkové výměře. Území CHKO Český les se však potýká s nevhodnou skladbou lesů a výskytem invazních druhů rostlin. Rizikem je též vodní eroze půdy a oslabené přirozené funkce krajiny díky rozsáhlým polím s absencí mezí a remízků. Je proto vhodné zalesňovat nelesní ornou půdu původními druhy porostů a eliminovat invazní druhy rostlin. Půda je razantně ohrožena suchem, vlivem nízké retenční schopnosti půdního pokryvu. Je nezbytné navracet poškozené složky životního prostředí, jako jsou např. vodní toky apod. do původního přírodě blízkého stavu. Tento problém by mohly vyřešit komplexní pozemkové úpravy. Území se dále potýká s vysokým počtem starých ekologických zátěží, které představují potenciální hrozbu. Obecně se dá říci, že problémem pro obce MAS Český les je nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, resp. nedostatečný počet zařízení na jeho svoz, zpracování a další efektivní využití (materiálové, energetické). Fungují zde pouze 4 zařízení. Kromě sběrných dvorů a sběrných míst funguje několik kolektivních systémů zpětného odběru odpadů. Stávající síť je ve sledovaném území nedostatečná, což přispívá k minimálnímu využití odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů. Většina obcí trápí špatný a neestetický vzhled veřejné zeleně**. Řešení problémů s invazními druhy rostlin a s oslabenými funkcemi krajiny bude probíhat v rámci SCLLD skrze programový rámec Operační program Životní prostředí (SC 4.2. Posílit biodiverzitu a SC 4.3. Posílit přirozené funkce krajiny). Vodní eroze půdy bude eliminována prostřednictvím podpor v programovém rámci Program rozvoje venkova (Článek 24, odstavec 1., písmeno a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích a Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Pozemkové úpravy).**

Ekonomické prostředí není na území MAS Český les příliš rozvinuto. Skličující je malý počet mikropodniků a malých a středních podniků. Nezaměstnanost se dlouhodobě pohybuje pod průměrem za celou Českou republiku. Přesto místní aktéři i veřejnost považují

řešení nezaměstnanosti za prioritu, zvláště s ohledem na skupiny znevýhodněné na trhu práce. Největší problém je v sociálně vyloučených lokalitách, kde se dlouhodobě nezaměstnanost pohybuje nad průměrnými hodnotami, a to jak v rámci Plzeňského kraje, tak i v rámci celé České republiky. Na území MAS Český les zcela chybí sociální podniky, které jsou nápomocné pro sociální inkluzi sociálně vyloučených obyvatel a osob ohrožených sociálním vyloučením, a které by též pomohly s vysokým počtem uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaným a uchazečům starším 50 let. **Sociální podnikání bude zahrnuto v programovém rámci Integrovaný regionální operační program (SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání). Zaměstnanost bude řešena v rámci Programového rámce Operační program Zaměstnanost.** Pro rozvoj ekonomického prostředí se jako jeden z faktorů jeví využití brownfields. Otázku nevhodné kvalifikační struktury nezaměstnaných mohou pomáhat řešit vhodně zvolené rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity.

Území MAS Český les je charakteristické vysokou zaměstnaností v primárním sektoru. Jedná se tedy o zemědělskou oblast a vlivem velké lesnatosti území také o lesnickou oblast. V zemědělství a lesnictví dle vlastního šetření u zemědělců a lesníků chybí kvalifikovaná pracovní síla a rizikem je opět vodní eroze půdy. Snížení půdního smyvu lze dosáhnout protierozními opatřeními organizačními, agrotechnickými, vegetačními a technickými: jednou z mnoha vhodných možností na území MAS Český les je např. výsadba dřevin na nelesní orné půdě a komplexní pozemkové úpravy **(Programový rámec Operační program Životní prostředí - SC 4.3. Posílit přirozené funkce krajiny a programový rámec Program rozvoje venkova - Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Pozemkové úpravy).** Více jak 60 % orné půdy se nachází v tzv. LFA (méně příznivé oblasti). K eliminaci tohoto handicapu je tedy zapotřebí vyšších investic do zemědělských podniků, zejména na moderní techniku, ale také na celkovou modernizaci a rozvoj těchto podniků. Vzhledem k tomu, že zemědělství tvoří významnou část celého ekonomického prostředí na území MAS Český les, je velice důležité, aby podniky flexibilně reagovaly na aktuální poptávku a své činnosti diverzifikovaly. Je zejména důležitá podpora výroby a prodeje místních produktů s ohledem na komplexní posílení konkurenceschopnosti celého území. Tato problematika velmi souvisí s postupnou proměnou diverzifikací ekonomických činností na venkově. Zemědělství a lesnictví se dále potýká s nedostatečnou a nekvalitní infrastrukturou pro své aktivity. **Na problémy v zemědělství a lesnictví bude zaměřen programový rámec Program rozvoje venkova (Článek 17, odstavec 1., písmeno a) Investice do zemědělských podniků; Článek 17, odstavec 1., písmeno b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů; Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Lesnická infrastruktura; Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Zemědělská infrastruktura; Článek 19, odstavec 1., písmeno b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností; Článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh a Článek 35, odstavec 2., písmeno c) Sdílení zařízení a zdrojů).**

Potenciál cestovního ruchu není na území MAS Český les doposud plně využit. Na území MAS Český les se nachází množství historických, industriálních, přírodních a dalších památek a zajímavostí. Český les se nabízí jako vhodná destinace pro trávení volného času. Na území se nachází CHKO Český les. Chybí však rozvinutá infrastruktura služeb, destinační management a doplňkové služby. Mnoho atraktivních turistických cílů není zatím dostatečně propagováno. Značná část historických objektů je také v neuspokojivém stavu. Na území MAS Český les je celkem velký počet ubytovacích i stravovacích zařízení, ovšem ale soustředěných do větších obcí, v menších obcích a hlavně na území CHKO Český les je nedostatečná nabídka ubytovacích i stravovacích zařízení. Na území zcela chybí zařízení pro kongresovou turistiku. Poskytovatelé služeb cestovního ruchu na území MAS Český les vykazují nízkou kvalifikovanost v oboru a také nízkou míru spolupráce. Rozšířením nabídky služeb cestovního ruchu vzniknou také další pracovní místa v regionu. Celé území je dále vhodné pro alternativní formy turistiky, jako je agroturistika, ekoturistika atd. Vzhledem k vysoké lesnatosti celého území je vhodné podporovat rekreační funkce lesních ekosystémů. **Na to bude zaměřen programový rámec Program rozvoje venkova (Článek 25 Neproduktivní investice v lesích).**

5. Návrhová část SCLLD 2014–2020

Východiskem pro tvorbu návrhové části je analytická část SCLLD MAS Český les a její výstupy v podobě SWOT analýzy a analýzy problémů a potřeb, stávající rozvojové dokumenty obcí na území MAS, komunitní plány sociálních služeb, Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám na Poběžovicku 2014–2020, evaluace činnosti MAS Český les a dílčí priority z prvních komunitních projednávání na začátku roku 2014. SCLLD je v souladu se Strategií Evropa 2020 (viz kapitola 3) a dalšími nařízeními EU. Strategie je zpracována v souladu s aktuální verzí příslušné metodiky (MPIN).

MAS se v období 2007-2013 řídila principy metody LEADER. Přístup LEADER je vymezen v článku 61 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a zahrnuje tyto prvky:

- přístup zdola nahoru (o budoucnosti regionu rozhodují lidé žijící a pracující v území),
- partnerství veřejných a soukromých subjektů,
- místní rozvojová strategie,
- integrované a vícesektorové akce,
- inovativnost – nalézání nových řešení problémů venkovských regionů,
- síťování – výměna zkušeností mezi MAS,
- spolupráce – společné projekty MAS v rámci státu, EU a dalších zemí.

Předkládaná SCLLD vychází z následujících dokumentů na úrovni Evropské unie:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále také „obecné nařízení“).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 (dále také „nařízení o EFRR“).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006 (dále také „nařízení o ESF“).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 (dále také „nařízení o FS“).

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (dále také „nařízení o EZFRV“).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (dále také „nařízení o SZP“).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 (dále také „nařízení o ENRF“).

MISE

Komunitně vedená strategie místního rozvoje Místní akční skupiny Český les je zpracována jako ucelený rozvojový dokument, který spojuje nejen jednotlivé subjekty zapojené do MAS a další aktéry rozvoje venkova, ale především jsou na jejím základě propojeny jejich záměry, projekty a v neposlední řadě také zdroje, a to jak finanční a materiální, tak i lidské.

V rámci naplňování MISE, resp. celé strategie budou uplatňovány především následující **principy**:

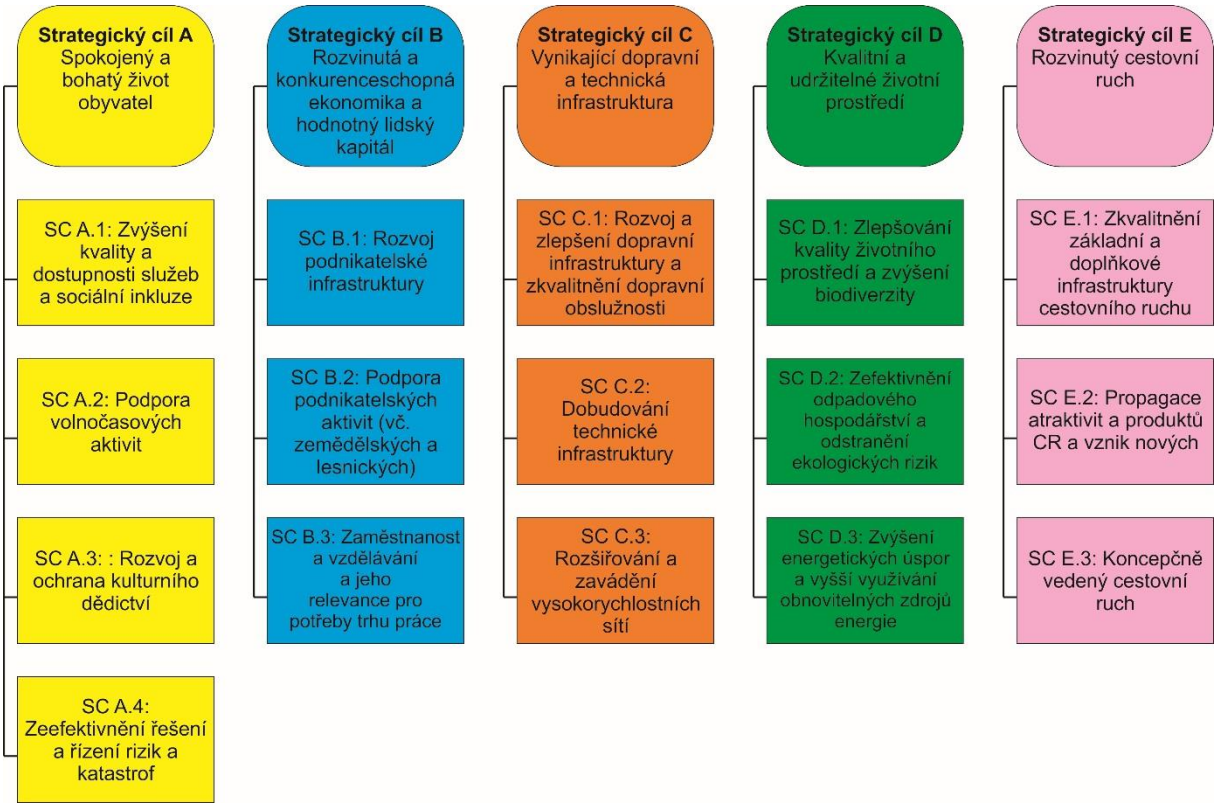
- princip rovných příležitostí,
- princip rovného přístupu k informacím pro všechny subjekty v území MAS (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost),
- princip občanské společnosti (aktivní zapojení obyvatel území do rozvoje území MAS),
- princip partnerství a spolupráce členů MAS,
- princip integrace (územní, tematická, společenská apod.),
- multisektorový přístup,
- princip koncentrace,
- decentralizovaná administrace,
- princip udržitelného rozvoje (soulad přírodních, kulturních a historických hodnot za současného naplnění sociálních potřeb a dlouhodobé ekonomické prosperity území),
- princip zdola nahoru,
- princip inovace,
- princip síťování a spolupráce.

VIZE do roku 2020

Na základě výstupů z analytické části dokumentu (SWOT analýza, analýza problémů a potřeb) je definována základní strategická vize SCLLD.

Na území MAS Český les mají všechny skupiny obyvatel zajištěn rovnocenný přístup ke kvalitním a dostupným veřejným službám, který vede k jejich bohatému a plnohodnotnému životu se silnějšími a pevnějšími sociálními vazbami. Obyvatelé žijí v rozmanitém a čistém životním prostředí, které bude zachováno i pro budoucí generace. Na území je dostatek pracovních příležitostí a kvalitního lidského kapitálu, který má přístup k celoživotnímu vzdělávání. Celé území je v regionálním i nadregionálním měřítku konkurenceschopné.

5.1. Strategické a specifické cíle

Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel

Strategický cíl A je zaměřen na zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele MAS Český les a váže se na tématický cíl 9 Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a tématický cíl 10 Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení Společného strategického rámce.

Spokojený a bohatý život obyvatel MAS Český les je jednou z jeho hlavních priorit. Důležitým předpokladem pro další rozvoj území MAS Český les je zabránit zejména **kvalifikovaným mladým lidem** odejít ze své domoviny do měst či zahraničí. Z analytické části vzešlo několik problémů, které se obyvatelstva týkají. Většina z nich má geografický rozměr, protože velká část území je charakterizována jako periferní a rozvojová oblast. Pro kvalitní život na území MAS Český les je třeba všechny jeho funkce rozvíjet rovnoměrně, ovšem vždy s ohledem na daná specifika regionu. Obyvatelé k bohatému životu nezbytně potřebují kvalitní a dostupné veřejné i komerční služby. Obyvatelé rovněž vyžadují jistotu bezpečného života. Je tedy potřeba modernizovat integrovaný záchranný systém, který je kvalitně připraven na řešení a řízení rizik a katastrof, které se v důsledku klimatických změn budou měnit a některá přibývat na intenzitě.

V návaznosti na analytickou část vzešly následující specifické cíle a rozvojová opatření:

Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze

Kvalitní a snadno dostupné veřejné služby pro všechny skupiny obyvatelstva jsou jedním z klíčových faktorů spokojeného a bohatého života obyvatel na venkově. Specifický cíl přispívá k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Pro rozvoj celého území vzniká potřeba udržet v něm kvalifikované lidi a nutnost sociální inkluze všech skupin obyvatelstva. Jde především o reakci na procesy sociální diferenciace a migrace. Cílem je tedy vyšší dostupnost a kvalita služeb vedoucí k sociální inkluzi, sociální bydlení dostupné potřebným a snížení počtu osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou.

Analýza veřejných služeb na území MAS Český les identifikovala hlavně nerovnoměrné pokrytí a špatnou dostupnost sociálních služeb a zdravotní péče. To je způsobeno především velkou sídelní rozdrobeností s převahou malých obcí do 500 obyvatel. Sociální služby i zdravotnická zařízení jsou soustředěny v obcích a městech nad 1 000 obyvatel. Chybí tedy dostatečné zázemí a materiální prostředky (vč. dopravních) pro potřebné sociální služby, poradenství a další aktivity a doprovodné programy v oblasti sociálního začleňování. Na území MAS Český les zcela chybí domov se zvláštním režimem a domov pro osoby se zdravotním postižením. Jednotlivé obce na území spolu v oblasti sociálních služeb příliš nespolupracují, brání to většímu rozšíření a širšímu působení terénní pečovatelské služby. Zařízení, které by poskytovalo pracovní příležitosti pro znevýhodněné a obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatel (chráněná dílna/sociální podnik), na území MAS Český les

zcela chybí. Na území je také nedostatek startovacích bytů a sociálních bytů. Dostupné bydlení je jedním z předpokladů a současně nástrojů boje proti sociálnímu vyloučení.

Na více než polovině území MAS Český les není poskytována žádná zdravotní péče. Nejdostupnější zdravotní péče je v Domažlicích, Horšovském Týně a v Boru. Celkově je na území nízká síť základní zdravotní péče.

Polovina obcí na území MAS Český les nemá žádné školské zařízení. Zařízení pro děti do 3 let věku na území MAS Český les jsou pouze dvě, což je pro celé území nedostatečné. Na území se sice nachází dostatečný počet středních škol a učilišť, ale mezi studenty je velmi nízký zájem o potřebné učební obory. Většina školských zařízení na území není připravena na integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Velký počet školských zařízení na území se potýká se špatným technickým stavem budov a nedostačujícím vybavením. Přetrvávající slabou stránkou je oblast vzdělávání v širším pojetí, tj. obecně nižší úroveň vzdělanosti obyvatelstva a problematická oborová struktura vzdělání obyvatel ve vazbě na požadavky trhu práce, a to i v souvislosti s nekompatibilní nabídkou vzdělávacích oborů SŠ a SOU. V souladu s doporučením Rady EU budou podporovány následující oblasti: rozvoj komunikace v mateřském i v cizích jazycích, matematické schopnosti, schopnosti práce s digitálními technologiemi, schopnosti učit se, sociální a občanské schopnosti, smyslu pro iniciativu a podnikavost, kulturního povědomí, schopnosti vyjadřovat se a základních schopností v oblasti vědy a technologií, včetně environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, manuální zručnosti a pozitivního vztahu k řemeslům a práci obecně. Z veřejných projednání vzešlo, že školská zařízení čím dál více potřebují nová vybavení pro moderní výukové metody.

Na území MAS Český les problematiku sociálně vyloučených lokalit řeší 14 obcí. Ve zbývajících 63 obcích je opomíjena, ať už z bezradnosti, rezignace či nevědomosti. Bez nadsázky se můžeme obávat, že bez okamžité a odborné intervence to postupem času může vyústit ve vážné sociální otřesy. V budoucnu je proto prioritou rozvoje území zamezit nárůstu počtu dalších SVL, prohlubování této problematiky a zaměřit se na integraci osob sociálně vyloučených do společnosti, která povede k úplné inkluzi těchto osob. Problematika sociálně vyloučených lokalit bude na území MAS Český les řešena jak v rámci SCLLD tak v rámci KPSVL s tím, že jednotlivá opatření budou územně omezena v SCLLD mimo území KPSVL Poběžovicko. Tím bude zabráněno překryvům.

Pro plnění tohoto cíle byla proto zvolena následující opatření:

Opatření A.1.1 Rozvíjení kvality infrastruktury pro vzdělávání a zefektivnění její dostupnosti

- rekonstrukce, budování a pořízení vybavení mateřských, základních a středních škol a dalších vzdělávacích zařízení
- zajištění dopravy dětí za vzděláním
- podpora zařízení péče o děti do 3 let

- podpora sociální integrace vedoucí k sociální inkluzi

Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb

- rekonstrukce, výstavba zařízení poskytujících sociální služby a jejich vybavení
- rozšíření nabídky komunitních a sociálních služeb
- rozšíření nabídky odborného sociálního poradenství
- podpora terénních programů
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- zavedení rané péče
- výstavba kontaktních center a nízkoprahových zařízení pro děti a mládež
- sociální rehabilitace
- výstavba sociálně terapeutických dílen
- podpora služeb následné péče
- zavedení osobní asistence poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost
- rozvoj odlehčovacích služeb

Opatření A.1.3. Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení

- rekonstrukce, budování a pořízení vybavení komunitních center
- vybudování sociálního bydlení

Opatření A.1.4 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví

- rekonstrukce, výstavba a pořízení vybavení zařízení poskytujících zdravotní služby

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	výstup	zařízení	2015	0	1	2
50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	výsledek	%	2013	5,4	-	5
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	výstup	osoby	2013	0	-	260
55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	výstup	bytové jednotky	2015	0	0	5

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
55301	Nárůst kapacity sociálních bytů	výsledek	lůžka	2014	0	-	15
55320	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení	výsledek	osoby/rok	2014	0	-	10,5
55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci	výstup	zázemí	2015	0	-	2
55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	výstup	služby	2015	0	-	2
67510	Kapacita služeb a sociální práce	výsledek	klienti	2015	1 084	-	1 124
67001	Kapacita podpořených služeb	výstup	místa	2015	0	5	18
67010	Využívání podpořených služeb	výsledek	osoby	2015	0	10	45
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	12	59
55102	Počet podpořených komunitních center	výstup	zařízení	2015	0	0	2
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb u nichž služba naplnila svůj účel	výsledek	osoby	2015	0	3	7
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	výsledek	osoby	2015	0	10	20

Specifický cíl A.2: Podpora volnočasových aktivit

Pro sociální a kulturní vzestup lidí je důležité nabídnout jim smysluplné využití jejich volného času. V případě dětí a mládeže jde o alternativu k bezcílnému utloukání času na ulici s rizikem patologického a protiprávního jednání. Mezi volnočasové aktivity patří nejrůznější zájmové a vzdělávací kroužky, komunitní a nízkoprahová centra, kluby, sportovní aktivity a soutěže atd. Volnočasové aktivity lze samozřejmě pořádat i pro dospělé. V menších obcích na území MAS Český les se projevuje nedostatek možností volnočasových aktivit, navíc jejich dopravní dostupnost pro lidi z okrajových částí regionu bývá problematická. V menších obcích je tudíž velmi významná činnost zájmových spolků a sportovních jednot, které jsou často nejvýznamnějšími pořadateli společenských a sportovních akcí.

Opatření pro naplnění tohoto cíle jsou:

Opatření A.2.1 Podpora sportovních, kulturních a společenských akcí a rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity

- pořádání a propagace kulturních a společenských akcí
- udržování a obnova původních lidových zvyků
- opravy a budování veřejných sportovních ploch a areálů vč. zázemí
- opravy a budování krytých sportovišť

Opatření A.2.2 Podpora spolkové činnosti

- podpora spolků a sdružení

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
633105	Počet podpořených kulturních akcí	výstup	počet	2015	0	3	8
LN412	Počet objektů pro zájmové a volnočasové aktivity	výsledek	počet	2015	90	-	93

Specifický cíl A.3: Rozvoj a ochrana kulturního dědictví

Území MAS Český les je oblastí bohatou na kulturní dědictví. Nejvýznamnějšími památkami na území MAS Český les, z. s., jsou zřícenina hradu Přimda a areál zámku Horšovský Týn. Hrad Přimda je národní kulturní památkou, která láká řadu návštěvníků. V původní podobě se dochovala pouze jihozápadní část mohutné hradní věže. V současné době se hrad Přimda nachází ve špatném stavu, což se odráží také v návštěvnosti této významné památky. V roce 2013 ji navštívilo pouhých 519 osob. Zámek Horšovský Týn je též vyhlášen národní kulturní památkou. V současnosti je objekt přístupný a stejně tak je přístupný i rozsáhlý park, který k zámku neodmyslitelně patří. Jejich slabou stránkou je nevyhovující technický stav a nízká propagace. V roce 2013 jej i přes jeho významnost navštívilo pouze 18 329 návštěvníků. Do Indikativního seznamu národních kulturních památek je zahrnut kostel sv. Vavřince u Tasnovic.

Většina území náleží k Chodsku, které je svérázné, přitažlivé, jedinečné a spontánní. Je poslední národopisnou oblastí Čech, kde jsou živě udržovány lidové obyčeje, nářečí i původní kroje.

Hlavními problémy, definovanými v Integrované strategii podpory kultury do roku 2020, jsou dopady dlouhodobého podfinancování péče o část kulturních památek a sbírkových a knihovních fondů, nevyhovující technické prostředí, nedostatečná správa, obtížná přístupnost některých památek a omezené využívání paměťových institucí, tj. muzeí, galerií (muzeí výtvarného umění) a knihoven. Využití kulturního dědictví je samozřejmě limitováno

jeho stavem. Na venkově jsou památkové objekty často centrem tzv. živé kultury, která je pro kulturní život obyvatel velmi důležitá. Cílem je zachovat si toto jedinečné bohatství a dále ho rozvíjet a využívat ho pro další rozvoj území.

V tomto specifickém cíli budou využívána následující opatření:

Opatření A.3.1 Posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

- ochrana, obnova a restaurování staveb, předmětů a areálů kulturního dědictví
- zefektivnění propagace a prezentace kulturního dědictví

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné	výsledek	návštěvy /rok	2013	26 553 793	-	27 500 000
90501	Počet revitalizovaných památkových objektů	výstup	objekty	2015	0	1	2
91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	výstup	Návštevy /rok	2015	0	-	2 116

Specifický cíl A.4: Zefektivnění řešení a řízení rizik a katastrof

Území MAS Český les je potencionálně nejvíce ohroženo suchem (SO ORP Tachov), větrnými smršťěmi a orkány (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov) a sněhovými srážkami a masivní námrazou (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov). Tento závěr vzešel z podkladů Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) a statistických dat o jednotlivých jevech, na jejichž základě Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) sestavilo mapové podklady. Výběr rizikových oblastí vycházel z dat ČHMÚ. SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov jsou dále ohroženy haváriemi nebezpečných látek. Předmětem tohoto specifického cíle je tedy zejména dosažení vyšší ochrany života, zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit ve vazbě na nová rizika a změny klimatu, jako jsou přívalové a dlouhotrvající intenzivní srážky, nadprůměrné sněhové srážky, masivní námrazy, povodně, déletrvající sucha, vichřice, rozsáhlé požáry či mimořádné události antropogenního původu. Pro dosažení plné připravenosti musí být posílena vybavenost a odolnost infrastruktury základních složek IZS, její soběstačnost a specializované technické a technologické prostředky. Pro zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof a snížení časové dotace pro úspěšné ukončení záchranných a likvidačních prací musí být provedena

modernizace výcvikových a vzdělávacích středisek pro složky IZS, která budou simulovat podmínky zásahů při mimořádných událostech. Specifický cíl je v souladu se Strategií Evropa 2020, jejíž prioritou je podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.

V tomto specifickém cíli budou využívána následující opatření:

Opatření A.4.1 Modernizace stanic základní složky IZS

- rekonstrukce, stavební úpravy stanic
- modernizace specializovaných výcvikových pomůcek
- výstavba výcvikových a školicích středisek

Opatření A.4.2 Pořízení specializované techniky a věcných prostředků

- pořízení a modernizace specializované techniky

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	výsledek	území	2014	108	-	48
57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	výstup	sety	2015	0	-	2
57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	výstup	objekty	2015	0	2	3

Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál

Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika je pro stabilizaci a rozvoj celého území zásadní. Význam je kladen na síťování jednotlivých ekonomických subjektů. Území MAS Český les je charakteristické jako zemědělská oblast. V primárním sektoru pracuje nadprůměrné množství obyvatelstva v porovnání s ČR. Důležitým předpokladem je podpora zemědělců a lesníků a dále zejména malých a středních podniků. Cíl je v souladu s dosažením cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Tento cíl bude dále přispívat k naplňování tematických cílů 1 až 3 (Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací; Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich využití a kvality; Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví

zemědělství (v případě EZFRV) definovaných v čl. 9 návrhu obecného nařízení). Stabilizovaný a rozvinutý trh práce na území MAS Český les dále zabrání tzv. brain drain (odliv kvalifikovaných lidí) a bude mít samozřejmě pozitivní vliv také na hodnotný lidský kapitál. Předpokladem pro naplnění tohoto cíle je také podpora celoživotního vzdělávání a jeho relevance pro potřeby trhu v daném území. V návaznosti na analytickou část vzešly následující specifické cíle a rozvojová opatření.

Specifický cíl B.1: Rozvoj podnikatelské infrastruktury

Na území MAS Český les v roce 2014 dle Národní databáze brownfieldů a databáze Regionálního informačního systému sledujeme celkem 5 tzv. brownfields. Samozřejmě nevyužitých objektů je daleko více a nacházejí se téměř v každé obci. Území disponuje pouze 7 průmyslovými zónami (Domažlice východ, Domažlice Za kasárny, Domažlice sever, Poběžovice, Horšovský Týn, Bělá nad Radbuzou a Bor Vysočany). Vzhledem k málo rozvinutému ekonomickému prostředí je budování podnikatelské infrastruktury na území MAS Český les chápáno jako dobrý předpoklad pro rozhodování podnikatelů či velkých firem, zda zamýšlenou investici přinesou právě do tohoto území. Tito potenciální investoři pak mohou pomoci snížit nezaměstnanost a zvýšit ekonomickou prosperitu oblasti ze dvou důvodů. Tím prvním jsou přímo vytvořená pracovní místa a tím druhým je přínosný efekt dodavatelům a firmám poskytujícím služby v dané oblasti, kteří mohou ve spolupráci s nově příchozím subjektem zvýšit svůj ekonomický potenciál. V současné době je podpora podnikání a podnikatelské infrastruktury považována za nástroj ke snížení disparit mezi jednotlivými regiony.

Vzhledem k tomu, že zemědělství a lesnictví tvoří významnou část celého ekonomického prostředí na území MAS Český les, je velice důležité, aby tato odvětví disponovala kvalitní infrastrukturou. Při terénním šetření u zemědělců a lesníků byl zjištěn zejména špatný technický stav zemědělské a lesnické infrastruktury.

Pro rozvoj podnikatelské infrastruktury bude využito následující opatření:

Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů

- technické a stavební rekonstrukce brownfieldů (bez výdajů na odstranění ekologických zátěží) a jejich přeměna na moderní podnikatelské objekty a vznik nově zrekonstruovatelných podnikatelských ploch
- realizace komplexních stavebnětechnických opatření vedoucích k rekonstrukcím technicky nevyhovující podnikatelské nemovitosti nebo brownfieldů na podnikatelský objekt a vzniku nově zrekonstruovaných podnikatelských ploch

Opatření B.1.2 Podpora lesnické infrastruktury

- rekonstrukce a budování lesnické infrastruktury

Opatření B.1.3 Podpora zemědělské infrastruktury

- rekonstrukce a budování zemědělské infrastruktury

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	1	3
94302	Celková délka lesních cest	výsledek	km	2014	918	919	923

Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)

Území MAS Český les se vyznačuje velmi nízkým počtem mikropodniků a malých a středních podniků. V dnešní době je kladen velký důraz na podporu podnikání zejména samotných podnikatelů, mikropodniků a malých a středních inovativních firem (vč. zemědělských), mezi jejichž hlavní pozitiva patří vysoká flexibilita, zaměření podniku na okrajové trhy, schopnost hrát roli vestavěného stabilizátoru v ekonomice a velký podíl zaměstnanců z nedalekého okolí pracujících v těchto firmách. Tyto firmy mohou disponovat velkým inovačním potenciálem, kterým jsou schopny pomoci ke zvýšení úrovně celého území MAS Český les. Samotná podpora podnikání se nejčastěji člení na přímou a nepřímou subvenci. Začátek podnikání pro mnohé mladé podnikatele s vysokým inovačním potenciálem a úspěšnou perspektivou je zatížený zejména nedostatkem finančních prostředků. Z pohledu regionální politiky MAS Český les je proto důležité zajistit těmto subjektům podporu a podmínky příznivé pro jejich inovativní podnikání s ohledem na prospěch a rozvoj celého území.

Důležitou součástí při plnění cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je podpora sociálního podnikání, které doposud v území MAS Český les neexistuje. Sociální podnikání v sobě spojuje ekonomickou, sociální a environmentální dimenzi, a je to tedy zjednodušeně podnik, který je ekonomicky životaschopný a zároveň odpovědný k přírodě i k lidem. Zahrnuje v sobě tedy zároveň sociální inkluzi.

Vzhledem k tomu, že zemědělství a lesnictví tvoří významnou část celého ekonomického prostředí na území MAS Český les, je velice důležité, aby podniky flexibilně reagovaly na aktuální poptávku a své činnosti diverzifikovaly. Je zejména důležitá podpora výroby a prodeje místních produktů. Tato problematika velmi souvisí s postupnou proměnou ekonomických činností na venkově. Zemědělské a lesnické podniky musí pro zvýšení a udržení konkurenceschopnosti disponovat moderními technologiemi. Bez tohoto předpokladu se ekonomické prostředí a celkově trh práce nebude plnohodnotně rozvíjet. Tento specifický cíl tak přispívá k naplňování Priority 2 Zvýšení životaschopnosti

zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství (Program rozvoje venkova).

Opatření, která byla stanovena pro plnohodnotné plnění tohoto cíle, jsou následující:

Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků

- výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků
- vznik nového sociálního podniku
- rozšíření kapacity podniku

Opatření B.2.2 Podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků a diverzifikace činností zemědělských subjektů

- rekonstrukce a stavební úpravy podniků
- pořízení a modernizace technologií
- podpora rozvoje podnikatelské činnosti
- diverzifikace činností zemědělských subjektů
- podpora zahájení podnikatelské činnosti

Opatření B.2.3 Rozvoj a modernizace zemědělství

- rekonstrukce a stavební úpravy budov
- pořízení a modernizace technologií

Opatření B.2.4 Podpora lesnictví

- rekonstrukce a stavební úpravy budov
- pořízení a modernizace technologií
- podpora rozvoje podnikatelské činnosti

Opatření B.2.5 Rozšíření a podpora nabídky místních produktů

- zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh.
- hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě
- pořízení a modernizace technologií

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním	výsledek	%	2012	28,5	-	22
10105	Počet nových podniků, které	výstup	podniky	2015	0	-	1

	dostávají podporu						
10000	Počet podniků pobírajících podporu	výstup	podniky	2015	0	0	1
10102	Počet podniků pobírajících granty	výstup	podniky	2015	0	-	1
10400	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	výstup	FTE	2015	0	-	7,5
10300	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)	výstup	EUR	2015	0	-	5455
10403	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny	výstup	FTE	2015	0	-	2,25
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	14	27
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	výsledek	FTE	2015	0	7	13
10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	výstup	organizace	2015	0	1	1
10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po ukončení podpory	výsledek	organizace	2015	0	1	1
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	0	2

Specifický cíl B.3: Zaměstnanost a vzdělávání a jeho relevance pro potřeby trhu práce

I přesto, že se území MAS Český les vyznačuje poměrně nízkou nezaměstnaností, místní aktéři i veřejnost považují řešení nezaměstnanosti za prioritu, zvláště s ohledem na skupiny znevýhodněné na trhu práce. Podpora podnikatelského prostředí tak musí probíhat i formou podpory zaměstnanosti.

Vzdělávání je důležitým prostředkem pro hodnotné a konkurenceschopné ekonomické prostředí na území MAS Český les. Z analytické části vzešel především nedostatek kvalifikované pracovní síly a podprůměrná vzdělanost obyvatelstva. Cílem je zvýšit účast ekonomicky aktivního obyvatelstva na formálním, neformálním a informálním vzdělávání, ať

už kvůli získání nových dovedností, aktivnímu občanství či kvůli osobnímu rozvoji a seberealizaci. Vzdělávání je také důležité pro sociální začlenění. V dnešní době se lidé nemohou spoléhat na to, že s dovednostmi získanými ve škole si vystačí až do konce své kariéry. Jedním ze základních předpokladů ekonomického růstu je zvýšení adaptability podniků a jejich zaměstnanců na měnící se strukturu ekonomiky (přechod na znalostní ekonomiku, technologické změny, výzkum a vývoj, nové zdroje energií atd.). Základní roli v procesu posilování adaptability pracovní síly hraje vzdělávání, které je prostředkem jak pro zajištění růstu ekonomiky, tak pro zajištění sociální soudržnosti. Opatření, které je prostředníkem pro naplnění tohoto cíle, je následující:

Opatření B.3.1 Podpora zaměstnanosti

- zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ze společnosti a z trhu práce
- bilanční a pracovní diagnostika, ergodiagnostika
- zprostředkování zaměstnání
- podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce
- podpora vytváření nových pracovních míst
- podpora umístění na uvolněná pracovní místa
- podpora flexibilních forem zaměstnání
- prostupné zaměstnávání
- vypracování komplexní studie zaměstnanosti
- podpora zahájení podnikatelské činnosti

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	výstup	dokumenty	2015	0	1	1
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	22	66
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	6
50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	výsledek	osoby	2015	0	4	8

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	výstup	podniky	2015	0	2	4
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	výsledek	osoby	2015	0	5	10
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**8**
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**6**
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**4**
63200	Znevýhodnění účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	1	**2**

Strategický cíl C: Vynikající dopravní a technická infrastruktura

Pro rozvoj celého území MAS Český les ve všech směrech je nezanedbatelná kvalitní dopravní a technická infrastruktura. Z celoevropského měřítka je zásadní kvalitní napojení území na síť TEN-T (silnice I. třídy I/26, I/22 a I/21). Důraz je třeba klást na to, aby dopravní infrastruktura měla takové parametry a technologické vybavení, aby na ní mohly být poskytovány co nejkvalitnější služby s co nejmenšími vlivy na životní prostředí a zdraví obyvatelstva. Potřeba je kromě dopravní infrastruktury řešit i další oblasti. Špatný stav stávající infrastruktury má negativní důsledky na bezpečnost a podílí se mimo jiné na vysoké nehodovosti. Veřejná doprava se podílí na zabezpečování každodenních přepravních potřeb obyvatelstva. Jedním z tematických cílů SSR je podpora udržitelné dopravy a odstraňování

překážek v klíčových síťových infrastrukturách. Především nemotorová doprava by se měla stát součástí mobility obyvatel. Mnoho lidí jezdí do práce na kole. Je proto potřebné zajistit jim bezpečnou infrastrukturu pomocí cyklostezek.

Významnou podmínkou ekonomického a sociálního rozvoje území MAS Český les je stav a úroveň vybavení území technickou infrastrukturou. Technická infrastruktura je až na výjimky schopna zabezpečovat základní funkce v území. Problematický je mnohdy její technický stav, a tím i vliv na zdraví obyvatel a životní prostředí.

Významným komunikačním prostředkem moderního hospodářství a nepostradatelným nástrojem znalostní společnosti je bezesporu vysokorychlostní přístup k internetu. Jeho podpora je pro další rozvoj nepostradatelná.

V návaznosti na analytickou část vzešly následující specifické cíle a rozvojová opatření.

Specifický cíl C.1: Rozvoj a zlepšení dopravní infrastruktury a zkvalitnění dopravní obslužnosti

Z výsledků analytické části vzešlo několik zásadních problémů ohledně dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti. Katastrofální je především technický stav většiny komunikací. Tím je značně limitováno kvalitní napojení na síť TEN-T. Napojení na síť TEN-T propojuje území MAS Český les s Německem. Nová infrastruktura napomůže vytváření multimodálních spojení a přispěje ke snížení emisí skleníkových plynů, které si ČR a EU kladou jako jeden z hlavních cílů do roku 2050.

Co se týče dopravní dostupnosti, z analýzy vyplývá, že na území MAS Český les je většina spojů soustředěna do ranních a odpoledních hodin a slouží pro dopravu lidí do zaměstnání a škol a zpět. O sobotách a nedělích je provoz značně omezen. Velmi špatnou dopravní dostupnost (malý počet autobusových linek) vykazují zejména malá sídla.

Pro venkovskou oblast jako je území MAS Český les, je nezbytné zajistit obyvatelům obcí kvalitní dopravní dostupnost do zaměstnání, škol a za službami. Se špatnou dopravní dostupností se potýká většina obcí MAS Český les. Doposud bylo na území MAS Český les vybudováno pouhých 18 km cyklostezek, což je nedostačující délka vzhledem k rozlehlosti celého území. Pro zvýšení dopravní dostupnosti na venkově se jako nejvhodnější jeví udržitelná forma dopravy. Tedy taková, která se snaží minimalizovat svůj dopad na životní prostředí. Udržitelná doprava vytváří funkční, bezpečné, ekologické a ekonomické podmínky pro přemisťování osob a nákladů. Rozvoj alternativních způsobů přepravy by měl vést mimo jiné k poklesu množství dopravních nehod, kongescí, zlepšení životního prostředí snížením emisí, vibrací a hluku za současného zvyšování bezpečnosti provozu a zajištění bezbariérového přístupu. S ohledem na Strategii Evropa 2020 je důležité zavádět udržitelné formy dopravy.

Opatření, která byla stanovena pro plnohodnotné plnění tohoto cíle, jsou následující:

Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací

- rekonstrukce hlavních silničních tahů
- opravy místních komunikací a silnic II. a III. třídy
- obnova propojení mezi jednotlivými sídly

Opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy

- posílit přepravní výkony veřejné dopravy
- snížit zátěže plynoucí z IAD
- rozvinout vozový park městských autobusů s alternativním pohonem
- rozvinout a provázat IDS v silničním provozu ve městech a aglomeracích
- zajistit potřeby specifických skupin obyvatel v dopravě
- zajistit bezpečnost a bezbariérovost dopravy v zájmu zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
- zajistit dopravní dostupnost práce, služeb a vzdělání
- využít potenciál nemotorové dopravy k mobilitě pracovních sil
- vytvořit podmínky pro mobilitu a optimalizaci sítě cyklostezek a cyklotras

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	výsledek	%	2011	7	-	10
76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	výstup	km	2015	0	-	5

Specifický cíl C.2: Dobudování technické infrastruktury

Na území MAS Český les doposud není dobudovaná kvalitní a moderní technická infrastruktura, což má za následek nepříznivý vliv na obyvatelstvo a životní prostředí. Jako zdroj znečištění vodních toků byly dle OPŽP jednoznačně identifikovány bodové zdroje komunálních odpadních vod, a to jak nečištěné, tak nedostatečně čištěné odtoky z ČOV. Území MAS Český les má poměrně čisté ovzduší. Jedinou znečišťující látkou, která vykazuje vysoké hodnoty, je benzo(a)pyren. Jeho zdrojem je bezesporu vysoký podíl vytápění na tuhá paliva v lokálních topeništích. Do budoucna by tak měla pokračovat plynofikace a přechod na ekologičtější druhy vytápění bytů a domů, čímž bude také nápomocno dosažení jednoho z cílů Strategie Evropa 2020: snížit emise skleníkových plynů o 20 %. Dostatek vody byl vždy limitujícím atributem vzniku a rozvoje osídlení. Na území MAS Český les doposud nemají

všechny obce a místní části zaveden veřejný vodovod. V rámci tohoto specifického cíle byla stanovena následující opatření:

Opatření C.2.1 Efektivní zajištění likvidace odpadních vod

- výstavba a rekonstrukce kanalizací a vyhovujících čistíren odpadních vod
- modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod

Opatření C.2.2 Plynofikace a přechod na ekologické způsoby vytápění

- plynofikace obcí
- rekonstrukce a modernizace plynovodních sítí
- výměna kotle na pevná paliva za nový kotel na pevná nebo plynná paliva s minimálními emisemi znečišťujících látek
- výměna kotle na pevná paliva za tepelné čerpadlo

Opatření C.2.3 Zavádění a rekonstrukce veřejných vodovodů

- výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, včetně výstavby a modernizace systémů pro ochranu zdrojů pitné vody v jejich bezprostřední blízkosti, sloužící veřejné potřebě
- výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
42212	Množství čištěných splaškových odpadních vod	výsledek	m3/rok	2013	317,7	-	321
42201	Délka vybudovaných kanalizací	výstup	km	2015	0	3	6

Specifický cíl C.3: Rozšiřování a zavádění vysokorychlostních sítí

Jedním z hlavních cílů je růst konkurenceschopnosti ekonomiky území MAS Český les. Limitujícím faktorem pro tento růst je nedostatečné pokrytí území MAS Český les vysokorychlostním internetem umožňující přenosovou rychlost alespoň 30 Mbit/s. Pro plnění tohoto cíle bylo zvoleno následující opatření:

Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu

- vybudování dostatečně rozvinuté a dostupné technologické základny na území MAS Český les v podobě adekvátní infrastruktury umožňující vysokorychlostní přístup k internetu na území bez stávající možnosti přístupu k

vysokorychlostnímu internetu nebo s možností vysokorychlostního přístupu k internetu prostřednictvím pouze jednoho poskytovatele

- zvýšení dostupnosti ICT pro všechny bez ohledu na lokalitu, sociální postavení nebo zdravotní postižení a dále podpora celoživotního vzdělávání za účelem posílení digitální gramotnosti a snazší začlenění se do informační společnosti.

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
30200	Míra pokrytí sítí nové generace (NGA)	výsledek	%	2013	64	-	77
CO10	Domácnosti, které mají nově přístup k širokopásmovým sítím s přenosovou rychlostí nejméně 30 Mb/s	výstup	domácnosti	2015	0	20	50

Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí

Pro spokojený a plnohodnotný život obyvatel MAS Český les je velmi důležité kvalitní životní prostředí. Právo na příznivé životní prostředí je s každým člověkem bytostně spjato. Jsme ovlivněni tím, kde a jak žijeme. Jedním z hlavních cílů rozvoje území MAS Český les je tedy ochrana a zajištění kvalitního prostředí pro život obyvatel, podpora efektivního využívání zdrojů, eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírňování dopadů změny klimatu. Tento cíl je v souladu se strategickými dokumenty EU. V návaznosti na analytickou část vzešly následující specifické cíle a rozvojová opatření.

Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity

Tento specifický cíl naplňuje cíle Státní politiky životního prostředí ČR 2012–2020 a vychází z požadavků Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do r. 2020. Jejím základním cílem je „zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb“.

Území MAS Český les je charakteristické poměrně vysokou kvalitou životního prostředí. I tak jsou ale některé jeho složky v nevyhovujícím stavu. Velká lesnatost území je předurčena zejména k ochraně lesních ekosystémů, které však většinou tvoří nepůvodní lesní porosty. Pro rozvoj ekonomiky je důležité posílit též udržitelné a šetrné rekreační a turistické využití lesa. V důsledku intenzivního zemědělství dochází k postupnému snižování úrodnosti půdy. Vlivem kolektivizace zemědělství před rokem 1989 došlo na území MAS Český les k zániku významných krajinných prvků. Tím byly oslabeny přirozené funkce krajiny. Došlo tak k narušení ekologické stability krajiny, devastaci zemědělského půdního fondu vodní a větrnou

erozí, snížení biodiverzity a narušení krajinného rázu. Lidskou činností dále způsobujeme degradaci ekosystémů a životního prostředí, ohrožení populací mnoha druhů a úbytek nenahraditelných přírodních zdrojů, což vše znamená značné snižování biodiverzity. Stále pokračující snižování biodiverzity bezpodmínečně vyústí v rapidní pokles přírodního bohatství a ohrozí poskytování ekosystémových služeb, kterých naše společnost využívá. Rozšiřování nepůvodních druhů představuje riziko z hlediska zachování biologické rozmanitosti (biodiverzity) jak na úrovni druhů (nebezpečí křížení a ztráty genetické variability, konkurence), tak na úrovni celých společenstev, a to zejména v případech, kdy má nepůvodní druh schopnosti, které jej z různých důvodů zvýhodňují oproti druhům původním, a začne se intenzivně rozšiřovat - takový druh pak bývá označován jako invazní. Území MAS Český les se dlouhodobě potýká s vysokým výskytem invazních druhů rostlin. Těmi jsou bolševník velkolepý a křídlatka. Na základě analytické části byla vytyčena následující opatření:

Opatření D.1.1 Výsadba původních druhů dřevin na nelesní půdě

- výsadba dřevin na nelesní orné půdě

Opatření D.1.2 Likvidace a eliminace invazních druhů rostlin

- mapování a monitoring (včetně kontroly úspěšnosti na ošetřených plochách) invazních druhů
- likvidace bolševníku velkolepého a druhů rodu křídlatka

Opatření D.1.3 Zajištění ochrany lesních ekosystémů, zlepšování jejich stavu a jejich udržitelné rekreační využívání

- zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů
- zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa
- posílení rekreační funkce lesa
- budování, obnova a rekonstrukce značených turistických tras a stezek v lesích
- značení významných přírodních prvků
- výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků
- zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závory
- zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně

Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů

- revitalizace a renaturace vodních toků a vodních ploch
- zajištění obnovy vodního režimu krajiny

Opatření D.1.5 Zvýšení retenční schopnosti půdy a přírodě blízká protipovodňová opatření

- obnova nebo tvorba mokřadů a tůní, výstavba, obnova nebo rekonstrukce vodních nádrží přírodě blízkého charakteru s cílem zlepšení retenční schopnosti krajiny a podpory biodiverzity
- zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
- podpora opatření pro zpomalení povrchového odtoku z povodí
- zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv, zlepšení přirozených rozlivů

Opatření D.1.6 Zavádění komplexních pozemkových úprav

- realizace komplexních pozemkových úprav

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
93701	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	7	13
94301	Celková délka cest zajišťující zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikaci	výsledek	km	2015	0	0	2
93001	Celková plocha	výstup	ha	2015	0	1,3	3,5
46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	Výstup	ha	2015	0	1	2
45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	výsledek	lokalita	2015	0	1	1
45711	Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou	výsledek	lokalita	2015	0	0	60
45102	Plocha území, kde byla provedena opatření (mapy, monitoring) proti nepůvodním druhům	Výstup	ha	2015	0	0	226
45101	Počet opatření k omezení nepůvodních druhů	výstup	opatření	2015	0	0	39
92702	Počet podpořených operací	výstup	akce/operace	2015	0	3	5

Specifický cíl D.2: Zefektivnění odpadového hospodářství a odstranění ekologických rizik

Tento specifický cíl zahrnuje v souladu s čl. 96 odst. 1 písm. c) Obecného nařízeni propojení FS a EFRR z různých TC. Jedná se o TC 6 vážící se k ochraně ŽP a podpoře účinného využívání zdrojů a TC 5 podporující přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik. Cíl dále koresponduje s Plánem odpadového hospodářství ČR. Téměř každá lidská činnost je spojena s produkcí odpadů. V mnoha případech se může jednat i o vznik odpadů, které jsou díky svému složení a možným reakcím nebezpečné pro lidské zdraví i životní prostředí. Mnoho těchto odpadů se dá za předpokladu dostatečné a moderní infrastruktury dále využívat. Dále je potřeba eliminovat jejich množství a zaměřit se na osvětovou činnost obyvatelstva.

Problémem pro obce MAS Český les je nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, resp. nedostatečný počet zařízení na jeho svoz, zpracování a další efektivní využití (materiálové, energetické). Fungují zde pouze 4 tato zařízení. Dále kromě sběrných dvorů a sběrných míst funguje několik kolektivních systémů zpětného odběru odpadů. Stávající síť je ve sledovaném území nedostatečná, což přispívá k minimálnímu využití odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů.

Opatření pro plnění tohoto cíle jsou definována takto:

Opatření D.2.1 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití biologicky rozložitelného odpadu

- výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů včetně související infrastruktury
- výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů,
- výstavba a modernizace zařízení na energetické využití odpadů a související infrastruktury
- výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Opatření D.2.2 Likvidace starých ekologických zátěží a starých skládek

- rekultivace starých skládek
- sanace vážně kontaminovaných lokalit

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
40105	Celkové množství materiálově využitého ostatního odpadu	výsledek	t/rok	2014	810	960	1 110
40102	Kapacita podpořených zařízení pro materiálové	výstup	t/rok	2015	0	150	300

	využití ostatních odpadů						

Specifický cíl D.3: Zvýšení energetických úspor a vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie

Energetické úspory se zaměřují na snížení konečné spotřeby energie a snížení spotřeby neobnovitelné primární energie prostřednictvím využívání obnovitelných zdrojů energie. Obnovitelné zdroje energie nejsou na území MAS Český les plně využívané. Potenciál díky charakteristice území jako zemědělská oblast představuje zejména využití biomasy. V tomto cíli se promítá tématický cíl 4 podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích. Na základě analytické části byla vytyčena následující opatření:

Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov

- snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov, včetně dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov
- realizace technologií na využití odpadního tepla

Opatření D.3.2 Zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie

- realizace nízkoemisních a obnovitelných zdrojů energie

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
CO30	Nová kapacita zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů	výstup	MW	2015	0	2	4
360300	Výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů	Výsledek (celá ČR)	GWh/rok	2013	10 197,7	12 000	16 000

Strategický cíl E: Rozvinutý cestovní ruch

Důležitou oblastí ekonomiky jsou služby, jejichž stále významnější součástí se stává celosvětově odvětví cestovního ruchu. Ve stabilizovaných a periferních oblastech může iniciovat hospodářský rozvoj. Z pohledu regionální politiky je toto odvětví, vedle dalších efektů, právě v těchto oblastech důležitým generátorem pracovních příležitostí. Z pohledu regionálního rozvoje jsou důležitým specifikem cestovního ruchu silnější vnitroregionální vazby aktérů, jež vedou k relativně nižším únikům finančních prostředků z regionu. Důvodem je komplexita a provázanost produktu cestovního ruchu. Přínosy venkovské turistiky mají

poměrně široký záběr. Samozřejmě na prvém místě je hledisko ekonomické, ale nelze opomíjet i pozitivní dopady společenské a kulturní.

Celé území MAS Český les spadá do marketingové turistické oblasti Český les a disponuje značným přírodním, historickým a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Tento potenciál není doposud vhodně využit.

Specifický cíl E.1: Zkvalitnění základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu

Střediska cestovního ruchu nabízejí své produkty a služby v konkurenčním prostředí na trhu služeb cestovního ruchu (ubytování, stravování, doplňkové služby). Trh cestovního ruchu je součástí trhu zboží a služeb. Setkává se na něm nabídka a poptávka.

Z analytické části vyplynulo, že ubytovacích a stravovacích zařízení na území MAS Český les je celkem dostatečný počet, ale soustředěných do větších a atraktivnějších obcí. V ostatních obcích a hlavně na území CHKO Český les je nedostatečná nabídka ubytovacích i stravovacích zařízení. Rozsah i struktura ubytovacích a stravovacích služeb v území MAS je pro další rozvoj cestovního ruchu nedostatečná. Ubytovací kapacity nejsou vyhovující, neodpovídají poptávce a je třeba počítat s rozšířením nabídky. Doplňkové služby cestovního ruchu představují široký komplex turistické nabídky, která je pro fungování cestovního ruchu nepostradatelná. Tyto služby jsou až na malé výjimky zajišťovány soukromým sektorem. Mezi doplňkové služby cestovního ruchu řadíme půjčovny a servisy všeho druhu, wellness služby či služby poskytující zábavu (diskotéky, casina atd.). Obecně můžeme říci, že nabídka doplňkových služeb cestovního ruchu na území MAS Český les je v porovnání s jinými turistickými destinacemi nedostačující a nízká. Chybí zejména náhradní aktivity při nepříznivém počasí. Negativem cestovního ruchu je taktéž nízká spolupráce informačních center, která většinou slouží i k zástupným úkolům ve veřejné správě. Z toho lze vyvodit, že pracovníkům v turistických informačních centrech chybí profesionalita.

Na základě analytické části byla vytyčena následující opatření:

Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center

- realizace společných projektů
- zavedení společného informačního systému

Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení

- výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení ubytovacích a stravovacích zařízení

Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu

- výstavba, rekonstrukce a vybavení dalších zařízení poskytujících služby v cestovním ruchu
- rozvoj nabídky potřebám specifických skupin návštěvníků
- značení naučných a tematických stezek

- realizace single treků

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
LN01	Počet projektů spolupráce informačních center	výstup	počet	2015	0	1	2
LN02	Počet návštěvníků informačních center	výsledek	návštěvník	2015	0	20 000	26 000

Specifický cíl E.2: Propagace atraktivit a produktů CR a vznik nových

Nedostatečné či zcela chybějící povědomí o existenci či aktuální nabídce je základní bariérou pro celou řadu potenciálních návštěvníků. Spotřebitel je vystaven nesmírnému množství informací, mj. o nabídce volnočasových aktivit a destinací, které v médiích a informačních kanálech vzájemně soupeří o jeho pozornost. Výzkumy ukazují, že lidé se stále více rozhodují o náplni svého volného času na základě okamžitých možností a potřeb. Podobně i turisté, kteří nepřijíždějí v rámci organizovaných skupin (zájezdů), mají tendenci k spíše spontánnímu, neplánovanému výběru aktivit v dané destinaci, zejména pokud nabízí více alternativ. Vhodná koordinace a propagace je tedy pro cestovní ruch nepostradatelná. Území MAS Český les se s tímto problémem potýká již delší dobu.

Na základě analytické části byla vytyčena následující opatření:

Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR

- zpracování a vydávání kontaktářů a katalogů poskytovatelů služeb v CR
- tvorba propagačních a naučných materiálů o atraktivitách CR
- komunikace s médii
- spuštění facebookových stránek a jejich administrace
- propagace kulturních a společenských akcí
- posilování značky regionu v oblasti turismu

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
410303	Počet propagačních kampaní na produkty v oblasti cestovního ruchu	výstup	počet	2015	0	30	60
91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí	výsledek	návštěvy/rok	2013	18 848	20 000	22 000

	zpřístupněných za vstupné						

Specifický cíl E.3: Koncepčně vedený cestovní ruch

V době globalizace spojené se zvyšováním konkurenčního boje na jedné straně a stále rostoucími nároky návštěvníků na straně druhé, mohou obstát pouze systémově řízené a na trh orientované destinace. Smyslem budování destinačních společností je zajištění efektivního rozvoje cestovního ruchu na konkrétní prostorové úrovni. To se děje na základě zapojení subjektů cestovního ruchu do integrovaného řešení rozvoje cestovního ruchu v destinaci, jehož součástí je například i ochrana zdrojů, které danou destinaci dělají výjimečnou a lákají návštěvníky. Koncepčně vedený cestovní ruch doposud na území MAS Český les chybí.

Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu

- podpora spolupráce poskytovatelů služeb cestovního ruchu, provozovatelů návštěvnických cílů, pořadatelů kulturních akcí apod.
- síťování, vytvoření a posílení vazeb aktérů CR
- vzdělávání aktérů

Opatření E.3.2 Rozvoj spolupráce na principu metody LEADER

- podpora rozvoje cestovního ruchu
- podpora místní produkce a lokálního trhu
- celoživotní vzdělávání
- podpora zaměstnanosti a práce
- zachování tradic a kulturního dědictví venkova
- vzdělávání a zachování škol na venkově, včetně rozvoje klíčových kompetencí
- podpora místních samospráv a jejich spolupráce
- zapojování veřejnosti a podpora občanské iniciativy
- zavádění inovací, využívání příkladů dobré praxe
- spolupráce s vysokými školami

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
632101	Počet nově vzniklých subjektů destinačního managementu	výstup	počet	2015	0	1	1
LN05	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	výsledek	počet	2015	0	2	4

92501	Celkové veřejné výdaje	výstup	EUR	2015	0	-	127 758

5.2. Vazby na horizontální témata

Obecné nařízení Rady č. 1083/2006 definuje dvě horizontální témata: **UDRŽITELNÝ ROZVOJ** (dále jen UR) a **ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI** (dále jen RP). Evropská unie považuje tato témata za své zásadní politiky a principy a jako takové se je snaží podpořit přes ESI fondy. Proto nesmějí být podpořeny projekty s negativním dopadem na životní prostředí nebo zhoršující postavení znevýhodněných skupin obyvatel. Také MAS Český les považuje tato témata za zásadní principy.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les nemá negativní dopady na horizontální témata. Rozlišení neutrálních a pozitivních dopadů jednotlivých opatření na rovnost mužů a žen, na podporu rovných příležitostí a nediskriminace a na udržitelný rozvoj je uvedeno v následující tabulce.

Opatření SCLLD	**Rovnost žen a mužů**	**Podpora rovných příležitostí a nediskriminace**	**Udržitelný rozvoj**
Spokojený a bohatý život obyvatel			
Opatření A.1.1 Rozvíjení kvality infrastruktury pro vzdělávání a zefektivnění její dostupnosti	+	+	+
Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb	+	+	0
Opatření A.1.3. Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení	+	+	0
Opatření A.1.4 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví	+	+	+
Opatření A.2.1 Podpora sportovních, kulturních a společenských akcí a rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity	+	+	+
Opatření A.2.2 Podpora spolkové činnosti	+	+	+
Opatření A.3.1 Posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0	0	+
Opatření A.4.1 Modernizace stanic základní složky IZS	0	0	+
Opatření A.4.2 Pořízení specializované techniky a věcných prostředků	0	0	+

Opatření SCLLD	Rovnost žen a mužů	Podpora rovných příležitostí a nediskriminace	Udržitelný rozvoj
Rozvinutá a konkurenceshopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál			
Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů	**0**	**0**	**+**
Opatření B.1.2 Podpora lesnické infrastruktury	**0**	**0**	**+**
Opatření B.1.3 Podpora zemědělské infrastruktury	**0**	**0**	**+**
Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků	**+**	**+**	**+**
Opatření B.2.2 Podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků a diverzifikace činností zemědělských subjektů	**0**	**0**	**+**
Opatření B.2.3 Rozvoj a modernizace zemědělství	**0**	**0**	**+**
Opatření B.2.4 Podpora lesnictví	**0**	**0**	**+**
Opatření B.2.5 Rozšíření a podpora nabídky místních produktů	**0**	**0**	**+**
Opatření B.3.1 Podpora zaměstnanosti	**+**	**+**	**0**
Vynikající dopravní a technická infrastruktura			
Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací	**0**	**0**	**+**
Opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy	**0**	**0**	**+**
Opatření C.2.1 Efektivní zajištění likvidace odpadních vod	**0**	**0**	**+**
Opatření C.2.2 Plynofikace a přechod na ekologické způsoby vytápění	**0**	**0**	**+**
Opatření C.2.3 Zavádění a rekonstrukce veřejných vodovodů	**0**	**0**	**+**
Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu	**0**	**0**	**+**
Kvalitní a udržitelné životní prostředí			
Opatření D.1.1 Výsadba původních druhů dřevin na nelesní půdě	**0**	**0**	**+**
Opatření D.1.2 Likvidace a eliminace invazních druhů rostlin	**0**	**0**	**+**
Opatření D.1.3 Zajištění ochrany lesních ekosystémů, zlepšování jejich stavu a jejich udržitelné rekrační využívání	**0**	**0**	**+**
Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů	**0**	**0**	**+**
Opatření D.1.5 Zvýšení retenční schopnosti	**0**	**0**	**+**

Opatření SCLLD	Rovnost žen a mužů	Podpora rovných příležitostí a nediskriminace	Udržitelný rozvoj
půdy a přírodě blízká protipovodňová opatření			
Opatření D.1.6 Zavádění komplexních pozemkových úprav	0	0	+
Opatření D.2.1 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití biologicky rozložitelného odpadu	0	0	+
Opatření D.2.2 Likvidace starých ekologických zátěží a starých skládek	0	0	+
Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov	0	0	+
Opatření D.3.2 Zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie	0	0	+
Rozvinutý cestovní ruch			
Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center	0	0	+
Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení	0	0	+
Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu	0	0	+
Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR	0	0	+
Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu	0	0	+
Opatření E.3.2 Rozvoj spolupráce na principu metody LEADER	+	+	+

5.3. Integrované a inovativní prvky v SCLLD

Integrované nástroje budou realizovány na základě zpracované a schválené SCLLD. Strategie primárně vychází z potřeb území. Strategie rovněž vychází ze specifických cílů/opatření programů ESI fondů. Strategie respektuje podmínky stanovené programem ESI fondů, z něhož je plánována podpora projektů naplňujících cíle strategie. Je odvozena od stanovených závazných ukazatelů příslušných programů ESI fondů a přispívá k jejich naplnění. Strategie je realizována v souladu s Národním dokumentem k územní dimenzi ČR 2014–2020.

Zpracovaná SCLLD MAS Český les je tedy komplexně pojatá jako integrovaná strategie rozvoje území. Metodicky to tedy znamená, že většina opatření návrhové části směřuje do oblastí s přidanou hodnotou pro celé území MAS nebo pro definované specifické oblasti MAS nebo pro vymezené cílové skupiny obyvatel, návštěvníků, podnikatelů, organizací.

Integrovanost je tedy definována funkčně (obsahově) nebo územně. Významným prvkem pro zajištění integrovaného přístupu je rozvinutá spolupráce všech klíčových aktérů územního rozvoje – tento kooperativní komunitní přístup vstupuje zejména do oblastí cestovního ruchu, rozvoje dopravní infrastruktury a obslužnosti a budování systému smart administration. Za zásadní lze v oblasti integrovaného přístupu považovat tzv. sdílení občanské vybavenosti, jako např. kulturních zařízení, sportovních areálů, školských zařízení, zařízení sociálních služeb. Tento prvek lze též považovat za značně inovativní, v aktuálních podmínkách rozvoje území nepříliš aplikovaný. Integrace mezi jednotlivými specifickými cíli je znázorněna v následující tabulce.

	A.1	A.2	A.3	A.4	B.1	B.2	B.3	C.1	C.2	C.3	D.1	D.2	D.3	E.1	E.2	E.3
A.1																
A.2	xx															
A.3	x	xx														
A.4	xxx	xxx	xxx													
B.1	x	x	x	xxx												
B.2	x	x	x	xxx	xxx											
B.3	xx	xx	x	xxx	xxx	xxx										
C.1	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	x									
C.2	xx	x	x	xxx	xxx	xx	x	xx								
C.3	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xx	x	x							
D.1	x	xx	xx	xxx	x	x	x	xx	xxx	x						
D.2	xxx	x	x	xxx	xx	xx	x	xxx	xxx	xx	xxx					
D.3	xx	x	xx	xxx	xxx	xxx	xx	xx	xxx	x	xxx	xxx				
E.1	x	xxx	xxx	xxx	xxx	xx	xxx	xxx	xx	xxx	xx	xxx	xxx			
E.2	xx	xx	xxx	xxx	x	xxx	xxx	xxx	x	xxx	xxx	xxx	xx	xxx		
E.3	xx	xx	xxx	xxx	x	xxx	xxx	xxx	x	xxx	xx	x	x	xxx	xxx	

pozn. xxx – silná integrační vazba, xx – integrační vazba, x – bez zásadního propojení

Hlavní prioritou této strategie je inovativní přístup a hledání nových řešení. Inovativní znaky se objevují ve všech navrhovaných cílech a opatřeních. Při realizaci strategie budou upřednostňovány takové inovace, které umožní dlouhodobý udržitelný rozvoj území s využitím jeho vnitřních zdrojů a potenciálů s co nejvyšší možnou formou spolupráce mezi všemi sektory.

Inovativním prvkem je též kooperativní přístup a jednotná organizace aktivit v regionu a jejich propagace, a to nejen v oblasti cestovního ruchu. V oblasti rozvoje turistiky je žádoucí koordinovat přípravu produktů cestovního ruchu napříč územím a zajistit společný marketing a propagaci a klíčovou organizaci v území (rezervační systémy, přímé oslovování konkrétních cílových skupin, koordinovaná nabídka cestovním kancelářím a jiným organizacím zajišťujícím příjezdový cestovní ruch).

Celá řada opatření návrhové části SCLLD také směřuje do oblasti rozvoje efektivní veřejné správy a budování systému smart administration společným postupem na celém území MAS, což vede k posilování důležitého partnerství veřejného a soukromého sektoru a k posilování funkcí občanské společnosti.

Z hlediska tvorby SCLLD byla použita pro hodnocení důležitosti analytických výroků a pro priorizaci opatření návrhové části inovativní bodovací metoda, která umožnila stanovení priorit SCLLD a zajistila logickou provázanost analytické a návrhové části SCLLD.

5.4. Zmapování relevantních strategií a vazba na tyto dokumenty

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Český les vedle potřeb území a obyvatel zohledňuje také rozvojové dokumenty vyšších i nižších územních celků.

Z celkového počtu obcí ležících na území MAS Český les **má zpracovaný svůj strategický plán obce či plán rozvoje obce téměř 1/4 obcí**. Jedná se o obce **Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bor, Bukovec, Česká Kubice, Díly, Domažlice, Drahotín, Horšovský Týn, Chodský Újezd, Meclov, Nevolice, Poběžovice, Staré Sedlo, Staré Sedliště, Stráž u Tachova, Újezd, Velký Malahov a Tlumačov**. V souladu s metodikou MMR probíhá zpracovávání strategických plánů dalších obcí. Jednotlivé dokumenty se liší kvalitou zpracování, ale všechny dokumenty obsahují shodné rozvojové cíle (např. technická infrastruktura, dopravní obslužnost a občanská vybavenost obce atd.). Ani jeden z těchto dokumentů není v rozporu se SCLLD).

SCLLD MAS Český les vychází také z relevantních strategií zpracovaných na mikroregionální úrovni. Z dobrovolných svazků obcí sídlících na území MAS má **zpracovanou strategii** pouze **Svazek Domažlicko**, jehož jednou z hlavních priorit je rozvoj cestovního ruchu v oblasti marketingu, koordinace, infrastruktury a v rozvoji nových forem cestovního ruchu. V rámci cestovního ruchu je také SCLLD MAS v souladu se strategií Akčního spolku Čerchov, který využívá přeshraniční spolupráci převážně s německými městy na druhé straně Čerchova. Jeho cílem je česko-německé organizační propojení, udržitelný česko-německý cestovní ruch a udržitelný rozvoj přeshraničního prostoru.

V oblasti sociálních služeb vychází SCLLD z Komunitního střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Domažlicku pro období 2012–2015, Komunitního plánování sociálních služeb na Horšovskotýnsku a Holýšovsku a Strategického plánu sociálního začleňování v Poběžovicích na léta 2014–2016. Soulad strategií se projevuje ve stanovených strategických a specifických cílech a rozvojových opatřeních. Ty se zaměřují na podobná řešení problémů a potřeb. Při zpracování SCLLD byly dále využity územně analytické podklady SO ORP Domažlice, Horšovský Týn, Stod a Tachov.

Řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit je v souladu s Analýzou sociálně vyloučených lokalit v ČR.

SCLLD MAS Český les není v rozporu s žádným strategickým dokumentem na krajské úrovni. Všechny kapitoly SCLLD jsou v souladu se strategickým dokumentem Program rozvoje Plzeňského kraje. Jedná se zejména o shodné body, a to silniční a železniční rozvojovou osu Plzeň–Domažlice a železniční koridor Donau-Moldau Bahn (dopravní infrastruktura), věková a vzdělanostní struktura (obyvatelstvo) a existenci CHKO Český les, staré ekologické zátěže (životní prostředí). SCLLD MAS Český les vychází ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji na období 2015 – 2018, jehož jednou z mnoha priorit je rozvoj služeb sociálního poradenství, služeb sociální péče a služeb sociální prevence.

Problematiku sociálně vyloučených lokalit na území MAS Český les řeší kromě SCLLD také Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám na Poběžovicku 2016-2018. Oba dokumenty jsou, co se týče navrhovaných řešení k této problematice, v souladu. Mezi KPSVL a CLLD nebude docházet k překryvům, a to z hlediska: cílové skupiny, podporovaných aktivit a území realizace podpory.

Municipální úroveň	Mikroregionální úroveň	Krajská úroveň	Národní a nadnárodní úroveň
Rozvojový plán obce Bukovec	Akční spolek Čerchov – Struktura územního plánování 2014 – Přeshraniční strategický koncept	Program rozvoje Plzeňského kraje 2014-2020	Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020
Rozvojový plán obce Drahotín	Komunitní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Domažlicku pro období 2012 – 2015	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji na období 2015 - 2018	Strategie Evropa 2020
Strategický plán rozvoje města Bor	Komunitní plánování sociálních služeb na Horšovskotýnsku a Holýšovsku		
Strategie rozvoje města Domažlice	Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český les na období 2007 - 2016		
Strategie rozvoje města Horšovský Týn	Strategický plán sociálního začleňování v Poběžovicích na léta 2014 – 2016		
Územní strategie rozvoje České Kubice a jejich částí do roku 2021	Strategie rozvoje Svazku českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko, období 2010 – 2020		
Strategie rozvoje obce Díly	Územně analytické podklady ORP Domažlice, Horšovský Týn, Tachov		
Strategie rozvoje obce Újezd na období 2013 - 2020	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám na Poběžovicku 2016-2018		
Územní strategie rozvoje obce Chodský Újezd a jeho částí do roku 2022			
Územní strategie rozvoje obce Meclov a jeho částí do roku			

Municipální úroveň	Mikroregionální úroveň	Krajská úroveň	Národní a nadnárodní úroveň
2022			
Územní strategie rozvoje městyse Stráž a jeho částí do roku 2021			

Pro tvorbu SCLLD je relevantním dokumentem na národní úrovni Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020. Globálním cílem Strategie regionálního rozvoje ČR je zajistit dynamický vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků. Strategie stanovuje 4 základní cíle: podpořit zvyšování konkurenceschopnosti a využití ekonomického potenciálu regionů (růstový cíl), zmírnit prohlubování negativních regionálních rozdílů (vyrovnávací cíl), posílit environmentální udržitelnost (preventivní cíl), optimalizovat institucionální rámec pro rozvoj regionů (institucionální cíl). SCLLD MAS Český les není v rozporu s těmito cíli, naopak snaží se realizací své strategie na území MAS k naplnění těchto cílů přispět. V tomto dokumentu je část území MAS Český les (konkrétně SO ORP Horšovský Týn) zařazena do skupiny komplexně nekonkurenceschopných regionů. Z národní úrovně je pro tyto oblasti deklarovaná podpora zejména v oblastech podpory lidských zdrojů, cestovního ruchu, podnikatelských subjektů a doplnění potřebné infrastruktury. Skupina obcí z území MAS Český les, která spadá do SO ORP Tachov, je naopak v rámci tohoto SO ORP zařazena do skupiny inovativních, avšak celkově průměrných mikroregionů. SO ORP Domažlice se nijak významně neprofiluje.

6. Akční plán

Akční plán Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., je tvořen programovými rámci k následujícím programům:

- Integrovaný regionální operační program (dále také „IROP“)
- Operační program Životní prostředí (dále také „OPŽP“)
- Program rozvoje venkova (dále také „PRV“)
- Operační program Zaměstnanost (dále také „OP Zaměstnanost“ nebo „OPZ“)

Programový rámec Integrovaný regionální operační program	• Opatření A.1.1 Rozvíjení kvality infrastruktury pro vzdělávání a zefektivnění její dostupnosti • Opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy • Opatření A.1.3 Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení • Opatření A.4.1 Modernizace stanic základní složky IZS • Opatření A.4.2 Pořízení specializované techniky a věcných prostředků • Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků • Opatření A.3.1 Posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
Programový rámec Operační program Životní prostředí	• Opatření D.1.1 Výsadba původních druhů dřevin na nelesní půdě • Opatření D.1.2 Likvidace a eliminace invazních druhů rostlin
Programový rámec Program rozvoje venkova	• Fiche B.2.3 Rozvoj a modernizace zemědělství • Fiche B.2.5 Rozšíření a podpora nabídky místních produktů • Fiche B.1.2 Podpora lesnické infrastruktury • Fiche D.1.6 Zavádění komplexních pozemkových úprav • Fiche B.2.2 Podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků a diverzifikace činností zemědělských subjektů • Fiche D.1.5 Zvýšení retenční schopnosti půdy a přírodě blízká protipovodňová opatření • Fiche D.1.3 Zajištění ochrany lesních ekosystémů, zlepšování jejich stavu a jejich udržitelné rekreační využívání • Fiche B.2.4 Podpora lesnictví • Fiche E.3.2 Rozvoj spolupráce na principu metody LEADER
Programový rámec Operační program Zaměstnanost	• Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb • Opatření A.1.3 Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení • Opatření B.3.1 Podpora zaměstnanosti • Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků

Programové rámce operačních programů obsahují definice konkrétních opatření SCLLD (resp. fiche v PRV) pro naplnění stanovených cílů. Struktura je odvozena od závazných dokumentů MMR a řídicích orgánů. Na programové rámce navazuje finanční plán a analýza rizik.

6.1. Programový rámec Integrovaný regionální operační program

Název opatření SCLLD	**Opatření A.1.1 Rozvíjení kvality infrastruktury pro vzdělávání a zefektivnění její dostupnosti**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.4. Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotního učení
Vymezení opatření	Území MAS Český les se vyznačuje velkou rozdrobeností sídelní struktury s velmi nízkou hustotou zalidnění a podprůměrnou vzdělaností obyvatel. Mnoho obcí se potýká se špatnou dostupností kvalitních veřejných služeb. Z analytické části dále vyplynulo, že mnohá vzdělávací zařízení nedisponují moderním vybavením pro výuku. Polovina obcí na území MAS Český les nemá žádné školské zařízení. Zařízení pro děti do 3 let věku na území MAS Český les jsou pouze dvě, což je pro celé území nedostatečné. Na území se sice nachází čtyři střední školy, ale mezi studenty je velmi nízký zájem o potřebné učební obory. Většina školských zařízení na území také není příliš připravena na integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Předmětem tohoto opatření je tak zajistit obyvatelstvu kvalitní, moderní a dostupnou vzdělávací infrastrukturu. Moderní vzdělávací zařízení jak pro mládež i pro celoživotní učení jsou pro celý rozvoj regionu v dnešní době nezbytnou součástí. Region bez kvalitního lidského kapitálu nemůže být v širším měřítku konkurenceschopný. Nejvýnosnější jsou z dlouhodobého hlediska investice do lidského kapitálu v co nejnižším věku. Cílem je prostřednictvím kvalitní a dostupné infrastruktury zajistit rovný přístup ke vzdělávání a k získávání klíčových schopností pro budoucí potřeby trhu práce v daném regionu. Neefektivní plánování kapacity předškolních zařízení na území MAS Český les značně limituje zapojení rodičů do pracovního prostředí. To se týká zejména sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. Důraz bude tedy také kladen na podporu těchto zařízení. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatelstva Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze
Typy projektů	a) podpora infrastruktury pro základní vzdělávání v základních školách • rekonstrukce a pořízení vybavení pro zajištění rozvoje žáků v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a ve schopnosti práce s digitálními technologiemi

	• rozšiřování kapacit základních škol (mimo vazbu na klíčové kompetence je možné pouze na území správního obvodu ORP se sociálně vyloučenou lokalitou) • podpora sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov a učeben, školních poradenských pracovišť, pořízení vybavení a kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení pro děti se SVP, nezbytných pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání sociálně vyloučeným osobám • zajištění vnitřní konektivity škol a připojení k internetu b) podpora infrastruktury pro celoživotní vzdělávání • stavební úpravy, pořízení vybavení pro zajištění rozvoje klíčových kompetencí v oblastech komunikace v cizích jazycích a v oblasti technických a řemeslných oborů, přírodních věd a schopnosti práce s digitálními technologiemi • stavební úpravy, pořízení vybavení pro vybudování a zkvalitnění kapacity pro účely dalšího vzdělávání ve vazbě na potřeby sladění nabídky a poptávky na regionálním trhu práce c) doplňkové aktivity • jako doplňková aktivita bude podporováno zahrnutí zeleně v okolí budov a na budovách, např. zelené zdi a střechy a zahrady
Příjemce dotace	• školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy • další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit • kraje a organizace zřizované nebo zakládané kraji • obce a organizace zřizované nebo zakládané obcemi • nestátní neziskové organizace • církve a církevní organizace • organizační složky státu • příspěvkové organizace organizačních složek státu
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení
50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení

Název opatření SCLLD	**Opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.2. Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
Vymezení opatření	Pro venkovskou oblast, jako je území MAS Český les, je nezbytné zajistit obyvatelům obcí kvalitní dopravní dostupnost do zaměstnání, škol a za službami. Se špatnou dopravní dostupností se potýká většina obcí MAS Český les. Pro zvýšení dopravní dostupnosti se jako nejvhodnější forma na venkově jeví udržitelná forma dopravy. Udržitelná doprava je taková doprava, která usiluje o udržitelnost, tedy taková, která se snaží minimalizovat svůj dopad na životní prostředí. Cílem tohoto opatření je tedy zlepšit kvalitu infrastruktury pro šetrné formy dopravy v regionu. Opatření snižuje zátěž životního prostředí a eliminuje negativní vlivy na lidské zdraví. Dalším cílem opatření je zvýšit bezpečnost obyvatel. Za posledních několik let se objem motorové dopravy razantně zvýšil. Je proto nezbytně nutné tuto dopravu nahradit vhodnými alternativami, které však budou svoji kvalitou a bezpečností adekvátní k motorové dopravě. Prioritně by mělo dojít ke zvýšení cyklodopravy, která je však v mnoha případech právě díky nedostatku cyklostezek na území MAS Český les nebezpečná. Doposud bylo totiž na území MAS Český les vybudováno pouze cca 18 km cyklostezek, což je nedostačující délka vzhledem k rozlehlosti území. Zároveň je potřeba zefektivnit stávající veřejnou dopravu a vytvořit tak cestujícím odpovídající komfort a zázemí.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl C: Vynikající dopravní a technická infrastruktura Specifický cíl C.1: Rozvoj a zlepšení dopravní infrastruktury a zkvalitnění dopravní obslužnosti
Typy projektů	a) cyklodoprava • výstavba a cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací, na kterých je vyloučená automobilová doprava • součástí projektu může být budování doprovodné infrastruktury, např. stojanů na kola, úschoven kol, odpočívadel a dopravního značení • doplňkově lze do projektu zařadit zeleň, např. zelené pásy a liniové výsadby u cyklostezek Podpořeny mohou být cyklostezky sloužící k dopravě do zaměstnání, škol a za službami.
Příjemce	• kraje, obce a dobrovolné svazky obcí

dotace	• organizace zřizované nebo zakládané kraji • organizace zřizované nebo zakládané obcemi • organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí • provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách • dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě • Ministerstvo dopravy ČR • subjekty zajišťující dopravní obslužnost, uvedené v § 8 odst. 1 zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, tedy stát, kraje a obce, pokud poskytují veřejné služby v přepravě cestujících samy, a dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferneční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech
76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras

Název opatření SCLLD	**Opatření A.1.3 Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.1 Zvýšení kvality dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
Vymezení opatření	Území MAS Český les se vyznačuje vysokou rozdrobeností sídelní struktury s velmi nízkou hustotou zalidnění, kde jsou nedostatečně a nerovnoměrně zajištěné sociální služby (zejména v 15 sociálně vyloučených lokalitách). Chybí tedy dostatečné zázemí a materiální prostředky (vč. dopravních) pro potřebné sociální služby, poradenství a další aktivity a doprovodné programy v oblasti sociálního začleňování. Jedním z cílů tohoto opatření je za pomoci podpory sociálního bydlení zvýšit

	dostupnost bydlení pro obyvatele, které jsou nyní bez domova a v nejistých či nevyhovujících podmínkách, což značně snižuje jejich možnosti zapojit se do společného dění v obci a eliminuje uplatnitelnost na trhu práce. Systém sociálního bydlení by měl dále snížit počet lidí v ubytovnách, v institucích či sociálně vyloučených lokalitách. Měl by také snížit počet lidí, kteří vynakládají na bydlení nepřiměřeně vysokou část svých příjmů, měl by také preventivně působit v oblasti bezdomovectví. Dalším cílem je rozvoj a zkvalitnění infrastruktury komunitních center, která povedou k sociální inkluzi znevýhodněných obyvatel. Hlavním předpokladem pro sociální inkluzi je totiž řešení problematiky s místními komunitami a vytváření podmínek pro jejich rozvoj. Tomu značně napomáhají komunitní centra, která vytvářejí vhodné zázemí ke konání nejrůznějších aktivit pro určitou komunitu anebo k poskytování sociálních služeb zejména sociálně vyloučeným osobám. Opatření přispívá k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze
Typy projektů	a) podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce • stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleň, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením b) sociální bydlení • bude podporováno pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení. Sociální bydlení zajišťuje přístup a udržení dlouhodobého, kvalitativně standardního a prostorově nesegregovaného bydlení c) doplňkové aktivity • jako doplňková aktivita bude podporováno zahrnutí zeleně v okolí budov a na budovách, např. zelené zdi a střechy, aleje, hřiště a parky do realizovaných projektů
Příjemce dotace	**Sociální služby** • nestátní neziskové organizace • organizační složky státu • příspěvkové organizace organizačních složek státu • kraje a organizace zřizované nebo zakládané kraji

	• obce a organizace zřizované nebo zakládané obcemi • dobrovolné svazky obcí • organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí • církve a církevní organizace **Sociální bydlení** • obce • nestátní neziskové organizace • církve a církevní organizace
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení
55320	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení
67510	Kapacita služeb a sociální práce
55401	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci
55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb
55310	Nárůst kapacity sociálních bytů

Název opatření SCLLD	**Opatření A.4.1 Modernizace stanic základní složky IZS**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
Vymezení opatření	Území MAS Český les je potencionálně nejvíce ohroženo suchem (SO ORP Tachov), větrnými smršťěmi a orkány (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov) a sněhovými srážkami a masivními námrazami (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov). Pro toto stanovení se vycházelo z podkladů Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) na jejichž základě Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) sestavilo mapové podklady. SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov jsou dále ohroženy haváriemi nebezpečných látek. Cílem opatření je dosažení vyšší ochrany života, zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit ve vazbě na nová rizika a změny klimatu. Jedním

	z hlavních subjektů při řešení a řízení rizik jsou hasičské záchranné sbory a jednotky požární ochrany, které jsou zároveň složkami ISZ. Pro dosažení plné připravenosti je třeba modernizovat jejich stanice. Tím bude posílena vybavenost a odolnost infrastruktury základních složek IZS. Schopnost adekvátní reakce na potencionální riziko je jednou ze základních podmínek rozvoje konkurenceschopnosti regionu. Opatření je tedy v souladu se Strategií Evropa 2020, jejíž prioritou je podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel Specifický cíl A.4: Zefektivnění řešení a řízení rizik a katastrof
Typy projektů	a) zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům • stavební úpravy stanice základní složky IZS ve stávající dislokaci • vybudování stanice základní složky IZS změnou její dislokace
Příjemce dotace	• MV – Generální ředitelství HZS ČR • HZS krajů a Záchranný útvar HZS ČR • obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně) • Policejní prezidium ČR a krajská ředitelství Policie ČR • kraje (kromě hl. m. Prahy) jako zřizovatelé zdravotnické záchranné služby krajů • organizační složky státu a jimi zřizované nebo zakládané organizace, které zajišťují vzdělávání a výcvik složek IZS • státní organizace, která zřizuje jednotku HZS podniku s územní působností
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS
57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS

Název opatření SCLLD	**Opatření A.4.2 Pořízení specializované techniky a věcných prostředků**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
Vymezení opatření	Území MAS Český les je potencionálně nejvíce ohroženo suchem (SO ORP Tachov), větrnými smršťěmi a orkány (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov) a sněhovými srážkami a masivními námrazy (SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov). Pro toto stanovení se vycházelo z podkladů Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ na jejichž základě Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) sestavilo mapové podklady. SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov jsou dále ohroženy haváriemi nebezpečných látek. Cílem opatření je dosažení vyšší ochrany života, zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit ve vazbě na nová rizika a změny klimatu. Jedním z hlavních subjektů jsou při řešení a řízení rizik hasičské záchranné sbory a jednotky požární ochrany, které jsou zároveň složkami ISZ. Pro dosažení plné připravenosti je třeba modernizovat jejich vybavení. Tím bude posílena vybavenost a odolnost infrastruktury základních složek IZS. Schopnost adekvátní reakce na potencionální riziko je jednou ze základních podmínek rozvoje konkurenceschopnosti regionu. Opatření je tedy v souladu se Strategií Evropa 2020, jejíž prioritou je podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel Specifický cíl A.4: Zefektivnění řešení a řízení rizik a katastrof
Typy projektů	a) posílení vybavení základních složek IZS technikou a věcnými prostředky k zajištění připravenosti základních složek IZS v exponovaných územích s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům • pořízení specializované techniky a věcných prostředků pro odstraňování důsledků nadprůměrných sněhových srážek a masivních námraz • pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností spojených s orkány a větrnými smršťěmi • pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností spojených s extrémním suchem • pořízení specializované techniky a věcných prostředků určených pro výkon činností v souvislosti s haváriemi spojenými s únikem nebezpečných látek
Příjemce dotace	• MV – Generální ředitelství HZS ČR • HZS krajů a Záchranný útvar HZS ČR

	• obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně) • Policejní prezidium ČR a krajská ředitelství Policie ČR • kraje (kromě hl. m. Prahy) jako zřizovatelé zdravotnické záchranné služby krajů • organizační složky státu a jimi zřizované nebo zakládané organizace, které zajišťují vzdělávání a výcvik složek IZS • státní organizace, která zřizuje jednotku HZS podniku s územní působností
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS
57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS

Název opatření SCLLD	**Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 2.2. Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
Vymezení opatření	Podnětem pro stanovení tohoto opatření je naprostá absence sociálních podniků na území MAS Český les. Předmětem opatření je podpora nových a rozvoj existujících sociálních podniků. Sociální podnikání hraje v rámci podnikatelské sféry důležitou roli. Sociální podniky vytváří pracovní příležitosti pro zdravotně postižené osoby nebo pro osoby se sociálním znevýhodněním, a tak prospívá společnosti. Sociální podnik akcentuje sociální rozměr podnikání a tím naplňuje veřejně prospěšný cíl. Vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – sociálního, ekonomického a environmentálního. Vedlejším efektem je tedy podpora sociální inkluze znevýhodněných obyvatel. Sociální podniky umožní sociálně vyloučeným osobám a osobám ohroženým sociálním vyloučením vstup na trh práce a do podnikatelského prostředí. Vzhledem k tomu, že sociální

	podnikání je v regionu dosud nevyzkoušenou možností v podnikatelském prostředí, je jeho podpora nezbytná k plnému zapojení na trhu. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)
Typy projektů	a) výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků • nákup objektů, zařízení, vybavení a stavební úpravy • rekonstrukce objektu
Příjemce dotace	• osoby samostatně výdělečně činné • malé a střední podniky • obce a kraje • organizace zřizované nebo zakládané kraji • organizace zřizované nebo zakládané obcemi • dobrovolné svazky obcí • organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí • nestátní neziskové organizace • církve a církevní organizace
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním
10105	Počet nových podniků, které dostávají podporu
10000	Počet podniků pobírajících podporu
10102	Počet podniků pobírajících granty
10400	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích
10300	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)
10403	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny

Název opatření SCLLD	**Opatření A.3.1 Posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví**
Vazba na Specifický cíl IROP	4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního bohatství
Vymezení opatření	Mezi národní kulturní památky jsou zařazeny hrad Přimda a areál zámku Horšovský Týn. Do Indikativního seznamu národních kulturních památek je dále zahrnut kostel sv. Vavřince u Tasnovic. Hlavním cílem tohoto opatření je zachovat, ochránit a rozvíjet potenciál tohoto významného kulturního dědictví a využít ho k rozvoji celého území s pozitivními dopady na ekonomické prostředí a konkurenceschopnost. Využití kulturního dědictví v ekonomice regionu je značně limitováno jeho stavem, dostupností a také jeho propagací pro návštěvníky. Kulturní dědictví a jeho stav též posiluje sounáležitost obyvatel s jejich domovinou. Druhotným cílem je tedy vyšší sounáležitost obyvatelstva s územím, pochopením cílů, principů a přínosů kulturního dědictví pro region a k uvědomění si historických a kulturních souvislostí.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl A: Spokojený a bohatý život obyvatel Specifický cíl A.3: Rozvoj a ochrana kulturního dědictví
Typy projektů	a) revitalizace souboru vybraných památek • národních kulturních památek k 1. 1. 2014, • památek evidovaných v Indikativním seznamu národních kulturních památek k 1. 1. 2014 (Indikativní seznam NKP).
Příjemce dotace	• vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí), kromě fyzických osob nepodnikajících
Výše způsobilých výdajů	Maximální a minimální výše způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS.
Principy preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastaveny ve výzvě MAS.

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**
91010	Počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné
90501	Počet revitalizovaných památkových objektů
91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních

	památek a atrakcí

6.2. Programový rámec Operační program Životní prostředí

Název opatření SCLLD	**Opatření D.1.2 Likvidace a eliminace invazních druhů rostlin**
Vazba na Specifický cíl OPŽP	4.2. Posílit biodiverzitu
Vymezení opatření	Rozšiřování nepůvodních druhů představuje riziko z hlediska zachování biologické rozmanitosti jak na úrovni druhů (nebezpečí křížení a ztráty genetické variability, konkurence), tak na úrovni celých společenstev a to zejména v případech, kdy má nepůvodní druh schopnosti, které jej z různých důvodů zvýhodňují oproti druhům původním a začne se intenzivně rozšiřovat - takový druh pak bývá označován jako invazní. Území MAS Český les se dlouhodobě potýká s vysokým výskytem invazních druhů rostlin. Těmi jsou bolševník velkolepý a křídlatka. Opatření vychází z požadavků Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do r. 2020, jejímž základním cílem je „zastavení úbytku biologické rozmanitosti“. Cílem opatření je zvýšit a posílit biodiverzitu v regionu. V souladu s nově zaváděnou legislativou EU je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost prevenci šíření invazních druhů včetně vyhodnocování rizik jednotlivých druhů a včasné reakce. Systémově je nutno regulovat invazní druhy, které vytlačují nebo hubí původní druhy a případně mají i nepříznivé hospodářské či zdravotní dopady.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity
Oblasti podpory (cíle, aktivity)	a) prevence šíření a omezování výskytu invazních druhů (včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů a nástrojů) • eradikace, popř. regulace invazních druhů křídlatky a bolševníku velkolepého (sečení, výřez, aplikace biocidů apod., bezpečná likvidace biomasy aj.), včetně mapování a monitoringu (kontroly úspěšnosti na ošetřených plochách) a přípravy metodik a koncepčních dokumentů pro omezování invazních druhů, • obnova stanovišť po eradikaci (osev, výsadba autochtonních druhů dřevin) – pouze v odůvodněných případech, kdy je obnova nezbytná pro zamezení znovu uchycení invazních druhů, • jako součást realizace opatření také osvěta, informování veřejnosti a dotčených subjektů.

Další podmínky a omezení	Cílové území: CHKO Český les. Projekt obsahuje dostatečné zhodnocení stávajícího stavu území (biodiverzity a ekologické stability). Projekt naplňuje cíle podpory a jeho přínosy k naplnění cílů podpory nejsou zanedbatelné. V projektu je dostatečně zhodnocen vliv průběhu realizace opatření na biodiverzitu a funkce ekosystémů a v případě existence negativních vlivů jsou navržena dostatečná opatření k jejich eliminaci či minimalizaci. Projekt je v souladu s programem OPŽP, Programovým dokumentem a Pravidly pro žadatele a příjemce. Projekt není v rozporu se Státním programem ochrany přírody a krajiny ČR, Strategií ochrany biologické rozmanitosti České republiky a Strategickým rámcem udržitelného rozvoje České republiky a Státní politikou životního prostředí ČR. Projekt není v kolizi s ostatními zájmy chráněnými dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Pokud se projekt bude realizovat v ZCHÚ (nebo jeho OP) nebo v území soustavy Natura 2000, není v rozporu s plánem péče o ZCHÚ ani se souhrnem doporučených opatření pro území soustavy Natura 2000. Projekt není v rozporu s územně plánovací dokumentací nebo schváleným plánem pozemkových úprav. Realizace projektu nezpůsobí významný pokles biodiverzity v lokalitě a zároveň nedojde k nevratnému negativnímu ovlivnění nebo zásahu do biotopů zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů. Náklady akce, které přesahují 150 % nákladů obvyklých opatření MŽP, nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací a jsou odůvodněny zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny. Náklady akce, které nemají položku v Nákladech obvyklých opatření MŽP, nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací. Vyhovující vyhodnocení bonity žadatele dle kapitoly C.2.3. Pravidel pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2014-2020.
Příjemce dotace	• kraje, obce a dobrovolné svazky obcí • organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR), • státní podniky • státní organizace • veřejné výzkumné instituce • veřejnoprávní instituce • příspěvkové organizace

	• vysoké školy, školy a školská zařízení • nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) • církve a náboženské společnosti a jejich svazy • podnikatelské subjekty • obchodní společnosti a družstva • fyzické osoby podnikající
Výše způsobilých výdajů	250 000 – 18 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • udržitelný rozvoj • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
45711	Počet lokalit se zvýšenou biodiverzitou	výsledek	lokality	2015	0	0	60
45102	Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti nepůvodním druhům	výstup	ha	2015	0	0	226
45101	Počet opatření k omezení nepůvodních druhů (včetně mapování či monitoringu)	výstup	opatření	2015	0	0	39

Název opatření SCLLD	**Opatření D.1.1 Výsadba původních druhů dřevin na nelesní půdě**
Vazba na Specifický cíl OPŽP	4.3. Posílit přirozené funkce krajiny
Vymezení opatření	Opatření naplňuje cíle Státní politiky životního prostředí ČR 2012–2020, mezi něž patří zvýšení ekologické stability krajiny. Vlivem transformace a kolektivizace zemědělství za minulého režimu došlo na území MAS Český les k propojení menších, od sebe oddělených, polí a luk do velkých ucelených celků. Tím došlo k oslabení přirozených funkcí krajiny díky zániku významných krajinných prvků (meze, remízky, liniová zeleň, skupiny křovin a stromů, nivní louky atd.) Došlo také k růstu rizika vodní eroze. Do budoucna je proto klíčové podporovat výsadbu dřevin na nelesní půdě, což bude mít za následek posílení přirozených funkcí v krajině a eliminaci rizika vodní eroze půdy. Vedlejším efektem bude zvýšení estetické funkce krajiny a zvýšení rekreačního potenciálu území.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity
Oblasti podpory (cíle, aktivity)	a) výsadby na nelesní půdě zahrnující: • založení biocenter a biokoridorů ÚSES nebo jejich částí, • zlepšení funkčního stavu biocenter a biokoridorů ÚSES, realizace interakčních prvků podporujících ÚSES, • liniové a skupinové výsadby dřevin (stromořadí, remízy, založení nebo obnova krajinného prvku), • výsadby posilující ekologicko-stabilizační funkce významných krajinných prvků.
Další podmínky a omezení	Cílové území: CHKO Český les. Projekt obsahuje dostatečné zhodnocení stávajícího stavu území (biodiverzity a ekologické stability). Projekt naplňuje cíle podpory a jeho přínosy k naplnění cílů podpory nejsou zanedbatelné. V projektu je dostatečně zhodnocen vliv průběhu realizace opatření na biodiverzitu a funkce ekosystémů a v případě existence negativních vlivů jsou navržena dostatečná opatření k jejich eliminaci či minimalizaci. Projekt je v souladu s programem OPŽP, Programovým dokumentem a Pravidly pro žadatele a příjemce.

	Projekt není v rozporu se Státním programem ochrany přírody a krajiny ČR, Strategií ochrany biologické rozmanitosti České republiky a Strategickým rámcem udržitelného rozvoje a Státní politikou životního prostředí ČR. Projekt není v kolizi s ostatními zájmy chráněnými dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Pokud se projekt bude realizovat v ZCHÚ (nebo jeho OP) nebo v území soustavy Natura 2000, není v rozporu s plánem péče o ZCHÚ ani se souhrnem doporučených opatření pro území soustavy Natura 2000. Projekt není v rozporu s územně plánovací dokumentací nebo schváleným plánem pozemkových úprav (nevztahuje se na zpracování plánů ÚSES). Realizace projektu nezpůsobí významný pokles biodiverzity v lokalitě a zároveň nedojde k nevratnému negativnímu ovlivnění nebo zásahu do biotopů zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů. Náklady akce, které přesahují 150 % nákladů obvyklých opatření MŽP, nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací a jsou odůvodněny zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny. Náklady akce, které nemají položku v Nákladech obvyklých opatření MŽP, nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací. Vyhovující vyhodnocení bonity žadatele dle kapitoly C.2.3. Pravidel pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2014-2020
Příjemce dotace	• kraje, obce a dobrovolné svazky obcí • organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) • státní podniky • státní organizace • veřejné výzkumné instituce • veřejnoprávní instituce • příspěvkové organizace • vysoké školy, školy a školská zařízení • nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy, spolky) • církve a náboženské společnosti a jejich svazy • podnikatelské subjekty • obchodní společnosti a družstva • fyzické osoby podnikající
Výše způsobilých výdajů	250 000 – 1 250 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.

Principy preferenčních kritérií	• partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • udržitelný rozvoj • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
46500	Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav zachování	výstup	ha	2015	0	1	2
45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	výsledek	lokality	2015	0	1	1

6.3. Programový rámec Program rozvoje venkova

Název Fiche SCLLD	**Opatření B.2.3 Rozvoj a modernizace zemědělství**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno a) Investice do zemědělských podniků
Vymezení Fiche	I přes slábnoucí vztah mezi zemědělstvím a venkovem zůstává nadále zemědělství nejdůležitější hospodářskou činností a největším uživatelem venkovského prostoru. Vzhledem k tomu, že zemědělství tvoří významnou část celého ekonomického prostředí i na území MAS Český les, je velice důležité podporovat zemědělské činnosti. Zemědělské podniky musí pro zvýšení a udržení konkurenceschopnosti disponovat moderními technologiemi a kvalitním zázemím. Bez tohoto předpokladu se ekonomické prostředí a celkově trh práce na území MAS Český les nebude plnohodnotně rozvíjet. Hlavním cílem této Fiche je tedy podpora rozvoje zemědělské činnosti na území MAS Český les, která hraje v ekonomickém prostředí klíčovou roli. Fiche se váže na tematický cíl 3 - Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a 6 - Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů. Jejím účelem je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)
Oblasti podpory	a) Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou též investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a

	investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.
Příjemce dotace	• Zemědělský podnikatel
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference projektů tvořící pracovní místa • preference projektů s vyšší finanční náročností • preference mladých zemědělců • preference vyšších podílů příjmu z prvovýroby • preference ekologického zemědělství • preference zachování stávajícího půdního fondu • preference zemědělců hospodařících dle protierozních zásad • preference projektů, které jsou realizovány v určité specifické oblasti ČR (LFA oblasti) • preference projektů, které pozitivně ovlivňují ovzduší a klima

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	4	8
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	výsledek	FTE	2015	0	2	4

Název Fiche SCLLD	**Opatření B.2.5 Rozšíření a podpora nabídky místních produktů**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
Vymezení Fiche	Zemědělství hraje v ekonomickém prostředí MAS Český les velice významnou roli. Mnoho zemědělců na území MAS Český les své produkty dále nezpracovává a naopak je exportují mimo území. Zejména drobní zemědělci často řeší problém s odbytem svých produktů a výpěstků. Jedním z řešení je přímé zpracování na výrobek přímo pěstiteli a chovateli. Pro zvýšení konkurenceschopnosti celého regionu je zapotřebí podpora zpracování těchto produktů a jejich uvádění na trh. Nepřímým efektem bude zvýšení zaměstnanosti v území. Vzhledem k historickému vývoji před rokem 1989, kdy byla na území MAS Český les podporována hlavně zemědělská prvovýroba, je potravinářský průmysl nejméně zastoupenou ekonomickou činností (viz kapitola 4. 12. 4). Pro území MAS Český les, které je zemědělským regionem, je prioritou zemědělská prvovýroba, jeji diverzifikace a podpora drobných podnikatelů. Důsledkem toho je podpora zpracování zemědělských produktů (zejména potravinářství) v rámci PRV až na třetím místě. Plánovaná alokace je na základě zmapování absorční kapacity území nižší oproti alokaci na podporu živočišné a rostlinné výroby a alokaci na podporu na založení nebo rozvoj nezemědělských činností. Fiche se zaměřuje na podporu činností, které se týkají zpracování, uvádění na trh nebo vývoje zemědělských produktů. Cílem je zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti malých a středních podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. V neposlední řadě Fiche přispěje k rozvoji místních trhů a zkrácení dodavatelských řetězců. Fiche se váže na tematický cíl 3 - Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a 6 - Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů. Jeho účelem je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 3 Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, zejména prioritní oblasti 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělskopotravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových

	organizací.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)
Oblasti podpory	a) Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Způsobilé výdaje jsou investice do výstavby a rekonstrukce budov včetně nezbytných manipulačních ploch, pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků (včetně technologií souvisejících s dohledatelností produktů) a investic souvisejících se skladováním zpracovávané suroviny, výrobků a druhotných surovin vznikajících při zpracování. Způsobilé jsou rovněž investice vedoucí ke zvyšování a monitorovaní kvality produktů, investice související s uváděním zemědělských a potravinářských produktů na trh (včetně investic do marketingu) a investice do zařízení na čištění odpadních vod ve zpracovatelském provozu. b) V rámci této Fiche nelze podpořit investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu a dále v případě zpracování vinných hroznů technologie, které obsahují: dřevěný sud nebo uzavřenou dřevěnou nádobu na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasnou nádobu s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín nebo cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami.
Příjemce dotace	• Zemědělský podnikatel, výrobce potravin, výrobce krmiv nebo jiné subjekty aktivní ve zpracování, uvádění na trh a vývoji zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy o fungování EU jako vstupní produkt.
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference zkrácení dodavatelského řetězce v rámci místních trhů • princip zvýšení efektivity výroby • preference projektů tvořící pracovní místa • preference projektů s vyšší finanční náročností • preference mladých zemědělců • preference bioprodukce

	• preference menších podniků

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	3	5
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	výsledek	FTE	2015	0	2	4

Název Fiche SCLLD	**Opatření B.1.2 Podpora lesnické infrastruktury**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Lesnická infrastruktura
Vymezení Fiche	Kvalita lesnické infrastruktury je pro lesnictví klíčovým faktorem rozvoje a zvýšení konkurenceschopnosti. Při terénním šetření u lesníků byl zjištěn zejména špatný technický stav lesnické infrastruktury. Cílem je tedy zkvalitnit lesnickou infrastrukturu pro udržitelný rozvoj lesnictví na území MAS Český les. Fiche se váže na tematický cíl 3 - Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a 6 - Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů. Jeho účelem je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností a prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.
Vazba na cíle	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský

SCLLD	kapitál Specifický cíl B.1: Rozvoj podnikatelské infrastruktury
Oblasti podpory	a) Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.
Příjemce dotace	• Fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference hospodářských lesů, či lesů zvláštního určení • preference vyšších parametrů lesních cest • preference partnerství

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	1	3
94302	Celková délka lesních cest	výsledek	km	2014	918	919	923

Název Fiche SCLLD **Opatření D.1.6 Zavádění komplexních pozemkových úprav**

Vazba na článek nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Pozemkové úpravy
Vymezení Fiche	Předmětem Fiche je podpora infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví, včetně přístupu k zemědělské a lesní půdě a pozemkových úprav, konkrétněji provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto

	pozemků v terénu. Vedlejším pozitivním efektem je ochrana životního prostředí, zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability krajiny, protierozní, protipovodňová opatření pro ochranu půdního fondu a vodohospodářská opatření. Fiche se váže na tematický cíl 3 - Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a 6 - Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů. Její účelem je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity
Oblasti podpory	a) Podpora zahrnuje realizaci plánů společných zařízení, což je opatření zajišťující zpřístupnění především zemědělských a lesních pozemků, opatření k ochraně životního prostředí a zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability krajiny, protierozní, protipovodňová opatření pro ochranu půdního fondu a vodohospodářská opatření. Realizace společných zařízení musí být v souladu se schválenými návrhy pozemkových úprav.
Příjemce dotace	• obec nebo zemědělský podnikatel
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference partnerství • preference projektů zajišťujících protipovodňovou ochranu • preference protierozní ochrany půdy • preference projektů realizovaných v menších obcích • preference projektů pro omezení dopadu zemědělského sucha

Číslo	Název	Typ	Měrná	Výchozí	Výchozí	Cílová	Cílová

indikátoru	indikátoru	indikátoru	jednotka	rok	hodnota	hodnota (2018)	hodnota (2023)
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	5	9
94301	Celková délka cest zajišťující zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikaci	výsledek	km	2015	0	0	2

Název Fiche SCLLD	**Opatření B.2.2 Podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků a diverzifikace činností zemědělských subjektů**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 19, odstavec 1., písmeno b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
Vymezení Fiche	V současnosti je stále více typické oslabování vztahu zemědělství a venkova. Určitý posun k vytváření podmínek větší stability na venkově představuje právě diverzifikace činností zemědělských subjektů. Jejím účelem je stabilizace obyvatel venkova, růst kvality jejich života a růst konkurenceschopnosti zemědělských podniků. Hlavním cílem této Fiche je zejména udržet a také vytvořit pracovní místa na venkově a udržet nebo dokonce zvýšit příjem hospodářství a přispět k oživení venkovských oblastí. Příležitost pro tvorbu pracovních míst na území MAS Český les zcela jistě představuje rozšíření nezemědělských činností u zemědělských podniků. Ty totiž, i přes slábnoucí roli primárního sektoru, stále patří k významným zaměstnavatelům na venkově. Dalším cílem Fiche je rozvoj sektoru mikropodniků a malého a středního podnikání, který je důležitou součástí ekonomické infrastruktury. Mikropodniky a malé a střední podniky jsou významnými subjekty při vytváření nových pracovních míst na území MAS Český les a působí na stabilitu ekonomického rozvoje a zvýšení konkurenceschopnosti celého území. Fiche se váže na tematické cíle 3, 4 a 8: Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV), Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil. Jeho účelem je přispět k zahájení a rozvoji zemědělské i nezemědělské podnikatelské činnosti na venkově a posílit tak vyvážený územní

	rozvoj venkovských oblastí. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)
Oblasti podpory	a) Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE): C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílu 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), I (Ubytování, stravování a pohostinství), J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílu 70), N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), N 82.92 (Balicí činnosti), P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti), S 95 (Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) a S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb). V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU). V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU. Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.
Příjemce dotace	• podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího

	orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference projektů tvořící pracovní místa • preference projektů s vyšší finanční náročností • preference projektů využívajících OZE • preference menších podniků • preference nových podniků

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	4	8
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	výsledek	FTE	2015	0	2	3

Název Fiche SCLLD	**Opatření D.1.5 Zvýšení retenční schopnosti půdy a přírodě blízká protipovodňová opatření**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 24, odstavec 1., písmeno a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
Vymezení Fiche	Riziko tzv. bleskových povodní se vlivem klimatických změn bude nadále zvyšovat. V době extremalizace hydrologického cyklu dochází v ČR ke stále většímu počtu tzv. bleskových povodní, které se vyskytují zejména na horních částech toků a v podhorských či horských oblastech což je případ území MAS Český les. Negativním následkem lokálních bleskových povodní jsou kromě ohrožení zdraví a životů obyvatelstva a škod na soukromém a obecním majetku zejména nevratné škody na zemědělské půdě. Povodně jsou proto značným limitujícím faktorem pro rozvoj celého území. Cílem Fiche je realizace preventivních opatření před povodňovými situacemi. Fiche se váže na tematický cíl 6 – Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů a tematický cíl 5 - Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení. Účelem je přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a tematický cíl 3 – Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v

	případě EZFRV) a rybářství a akvakultury (v případě ENRF). Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou. Podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4B Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl D: Kvalitní a udržitelné životní prostředí Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity
Oblasti podpory	a) V rámci této fiche jsou podporovány projekty na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystřin nebo stabilizací strží. Podpořena budou též preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, např. zkapacitnění koryta vodního toku, stabilizace koryta, zabezpečení břehů. Podpora je dále určena na protierozní opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, např. zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh. Projekty musí být realizovány na PUPFL včetně vodních toků, popř. jejich částí a vodních útvarů, které se nacházejí v rámci PUPFL. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Projekty musí být v souladu s plánem na ochranu lesů, který vypracují členské státy. U žadatelů s vlastnictvím nad 500 ha je podpora podmíněna předložením informací s rozvedením cílů v oblasti prevence.
Příjemce dotace	• Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference ekologicky stabilnějších lesních ekosystémů • preference projektů s vyšší finanční náročností • preference povodí vyšších řádů • preference partnerství

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
93701	Počet podpořených	výstup	podniky	2015	0	2	4

	podniků/příjemců						
93001	Celková plocha	výstup	ha	2015	0	1	3

Název Fiche SCLLD	**Opatření D.1.3 Zajištění ochrany lesních ekosystémů, zlepšování jejich stavu a jejich udržitelné rekreační využívání**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 25 Neproduktivní investice v lesích
Vymezení Fiche	Fiche je zaměřena na posílení rekreační funkce lesa. Moderní společnost má stále větší nároky na les a jeho užívání. Obecně je lesům připisována velká hodnota, ale každý jednotlivec má jiný užitek z pestré nabídky lesního kapitálu. Cílem je systém rekreačních prvků spolu s infrastrukturou v lesních ekosystémech neustále rozšiřovat a stávající modernizovat. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 4 Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 4A Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny.
Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl D. Kvalitní a udržitelné životní prostředí Specifický cíl D.1: Zlepšování kvality životního prostředí a zvýšení biodiverzity
Oblasti podpory	a) Způsobilé pro podporu jsou projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa, např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. Podporovány budou též aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území, např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závory. Realizovat lze také opatření k údržbě lesního prostředí, např. zařízení k odkládání odpadků a opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně. Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.
Příjemce	• Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní

dotace	subjekty a jejich sdružení.
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference projektů s nižší finanční náročností • preference partnerství • preference projektů s dobadem na území více obcí či jejich částí na území MAS • prerference dosud nepodpořeného žadatele přes MAS

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
92702	Počet podpořených operací	výstup	Akce/operace	2015	0	3	5
93001	Celková plocha	výstup	ha	2015	0	0,3	0,5

Název Fiche SCLLD	**Opatření B.2.4 Podpora lesnictví**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
Vymezení Fiche	Odvětví lesnictví nabývá postupně na významu ve vztahu k sociálně ekonomické problematice venkova. Lesnatost území MAS Český les je poměrně vysoká. Lesní půda tvoří cca 42,5 % celkové rozlohy území. Lesnictví je proto velice důležitou součástí ekonomického prostředí. Bez moderní technologie nemůže být v plném smyslu konkurenceschopné a představuje též riziko pro životní prostředí a stav lesních ekosystémů. Fiche je zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva. Cílem Fiche je posílit toto ekonomické odvětví a posílit tak i trh práce na území MAS Český les. Fiche přispívá k naplňování prioritních oblastí Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, a to konkrétně Priority 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.

Vazba na cíle SCLLD	Strategický cíl B: Rozvinutá a konkurenceshopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)
Oblasti podpory	a) Podpora je poskytována na pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost. Podpora se může týkat též výstavby či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení. Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary (např. výroba řeziva a jeho základní opracování). Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům. Žadatel na lesních pozemcích hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy - nevztahuje se na dřevozpracující provozovny.
Příjemce dotace	• Soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí a malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.
Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.
Principy preferenčních kritérií	• preference projektů s vyšší finanční náročností • preference partnerství • preference zvyšení efektivity provozu • preference projektů tvořící pracovní místa

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	výstup	podniky	2015	0	3	6

94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	výsledek	FTE	2015	0	1	2

Název Fiche SCLLD	**Opatření E.3.2. Rozvoj spolupráce na principu metody LEADER**
Vazba na článek nařízení PRV	Článek 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER
Vymezení Fiche	Pro rozvoj celého regionu ve všech oblastech je nejdůležitějším aspektem spolupráce a networking, které nejsou doposud plně rozvinuty. Je tak potřeba docílit sjednocení postupů a metod při řešení obdobných problémů. Funkční spolupráce povede k dosažení synergického a multiplikačního efektu metodou LEADER. Cílem Fiche je realizace projektů spolupráce, jejichž výsledkem bude přidaná hodnota, která by jinak nevznikla. Partnerem budou převážně MAS se schválenou SCLLD. Spolupráce vychází ze strategie MAS a zaměří se především na problematiku odbytu místní produkce propagující region, vzdělávací aktivity v oblasti cestovního ruchu a spolupráci informačních center na území místní akční skupiny. Půjde zejména o měkké akce a drobné investiční aktivity. V rámci národní spolupráce bude dále rozvíjet partnerství zejména s geograficky blízkými MAS, které se potýkají s obdobnými problémy. V mezinárodním měřítku půjde především o výměnu zkušeností a příklady dobré praxe.
Vazba na cíle SCLLD	Specifický cíl E.3: Koncepčně vedený cestovní ruch Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze Specifický cíl A.2: Podpora volnočasových aktivit Specifický cíl B.3: Vzdělávání a jeho relevance pro potřeby trhu práce Specifický cíl E.1: Zkvalitnění základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu Specifický cíl E.2: Propagace atraktivit a produktů CR a vznik nových
Oblasti podpory (cíle, aktivity)	a) oblast podpory bude vymezovat popis témat projektů spolupráce, které musí být v souladu se SCLLD MAS. V rámci projektu lze realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na

	témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS. Jako hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje: • investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení, místních výrobků a služeb, • investice související se vzdělávacími aktivitami, • investice do informačních a turistických center. Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty. Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů správné praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS. Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.
Další podmínky a omezení	Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty. Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů dobré praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS. Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.
Příjemce dotace	• Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV. Kromě jiných místních akčních skupin (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se: - skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni; - skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU.

Výše způsobilých výdajů	50 000 – 5 000 000 Kč Hranice celkových způsobilých výdajů může být upravena konkrétní výzvou a bude stanovena v souladu s pravidly pro žadatele a příjemce výzvy řídícího orgánu pro integrovaný nástroj CLLD.

Číslo indikátoru	Název indikátoru	Typ indikátoru	Měrná jednotka	Výchozí rok	Výchozí hodnota	Cílová hodnota (2018)	Cílová hodnota (2023)
92501	Celkové veřejné výdaje	Výstup	EUR	2015	0	-	127 758

6.4. Programový rámec Operační program Zaměstnanost

Specifický cíl SCLLD	**Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze**

Opatření SCLLD	**Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb**
Vazba na Specifický cíl OPZ	Opatření je plně v souladu se Specifickým cílem 2.3.1: Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Opatření se zaměřuje na podporu sociálních služeb a sociální začleňování na lokální úrovni a je v souladu s aktivitami: • podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, • vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí.
Vymezení opatření	Vzhledem k tomu, že se území MAS Český les vyznačuje vysokou rozdrobeností sídelní struktury s velmi nízkou hustotou zalidnění, kde jsou nedostatečně a nerovnoměrně zajištěné sociální služby (zejména pro sociálně vyloučené lokality), je toto opatření zaměřeno na podporu kvalitních a dostupných sociálních služeb, které jsou pro spokojený život všech obyvatel nepostradatelné, a které dále povedou k sociálnímu začleňování. V území zcela chybí dostatečné zázemí a materiální prostředky (vč. dopravních) pro potřebné sociální služby, poradenství a další aktivity a doprovodné programy v oblasti sociálního začleňování.

	Navrhované opatření má zlepšit příležitosti pro začlenění sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob a skupin osob. Důraz bude kladen na spolupráci aktérů, koordinaci aktivit s Agenturou pro sociální začleňování. Opatření přispívá k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Cílem je tedy zajistit obyvatelstvu kvalitní a dostupné sociální služby. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření navazuje přímo na následující opatření SCLLD: opatření A.1.3. Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení, opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků a opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy. Opatření navazuje na Integrovaný regionální operační program (podporující investiční projekty) na specifické cíle 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi a 2.2 Vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání. Částečná návaznost je i na prioritní osu 3 Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (a související místní akční plány vzdělávání), kde je řešena inkluze na úrovni vzdělávání a školství.
Priorizace navrhovaných opatření	a) opatření financovaná z alokované částky
Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán	Opatření bude realizováno od 09/2017 do 12/2021 s akcentem na plnění stanovených cílů ke konci období (viz příloha č. 10 „Rámcový hramonogram plánovaných výzev v letech 2016-2021 programového rámce OPZ“ k žádosti o SCLLD).
Popis možných zaměření projektů	a) Podpora poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených Podporovány budou pouze sociální služby poskytované terénní a ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány jen odlehčovací služby podle § 44 zákona č. 108/2006 Sb. b) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.
Podporované cílové skupiny	• osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené • osoby se zdravotním postižením (včetně osob s duševním onemocněním) • osoby s kombinovanými diagnózami

	• osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách • bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování • oběti trestné činnosti • osoby pečující o malé děti • osoby pečující o jiné závislé osoby, neformální pečovatelé • rodiče samoživitelé • osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané • osoby ohrožené předlužeností • osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi • osoby v nebo po výkonu trestu • osoby opouštějící institucionální zařízení • osoby ohrožené vícenásobnými riziky • osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky • sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách, případně další pracovníci v přímé práci s klienty (pouze však ve vztahu k doplňkovým aktivitám projektu)
Typy příjemců podpory	• poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 sb., o sociálních službách (nikoli obec) Příjemci mohou být ve výzvě specifikováni dle jednotlivých aktivit.
Absorpční kapacita MAS	MAS Český les, z. s., má pro naplnění Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb dostatečnou absorpční kapacitu. MAS Český les má podrobně zmapované území a jednotlivé poskytovatele sociálních služeb. Na základě tohoto mapování území má MAS Český les dostatek žadatelů. Jedná se především o nestátní neziskové organizace a církevní organizace, ale také obce.
Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ	a) Udržitelný rozvoj Vliv opatření na udržitelný rozvoj je neutrální. Řešené aktivity budou respektovat principy udržitelného rozvoje. b) Rovné příležitosti a nediskriminace Vliv opatření na rovné příležitosti a zákaz diskriminace je pozitivní. Navržené opatření je přímo navrženo na začleňování sociálně vyloučených osob nebo na prevenci sociálního vyloučení. Řešené aktivity budou respektovat a podporovat rovné příležitosti a nediskriminaci. c) Rovnost žen a mužů Vliv opatření na rovnost žen a mužů je mírně pozitivní. Navržené opatření respektuje a podporuje rovnost žen a mužů zejména v různých životních situacích a rolích.

Principy pro určení preferenčních kritérií	• rovné příležitosti • rovný přístup k informacím pro všechny subjekty v území MAS (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost) • občanská společnost • zaměstnanost • partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
67001	Kapacita podpořených služeb	výstup	místa	2015	0	5	10
67010	Využívání podpořených služeb	výsledek	osoby	2015	0	10	20
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	12	27
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb u nichž služba naplnila svůj účel	výsledek	osoby	2015	0	3	7
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	výsledek	osoby	2015	0	10	20

Specifický cíle SCLLD	**Specifický cíl A.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a sociální inkluze**
Opatření SCLLD	**Opatření A.1.3.Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení**
Vazba na Specifický cíl OPZ	Opatření je plně v souladu se Specifickým cílem 2.3.1: Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Opatření se zaměřuje na podporu sociálních služeb a sociální začleňování na lokální úrovni a je v souladu s aktivitami: • podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce • vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí.
Vymezení opatření	Na území MAS Český les se vyskytuje celkem 15 sociálně vyloučených lokalit. Území MAS Český les se dále vyznačuje vysokou rozdrobeností sídelní struktury s velmi nízkou hustotou zalidnění, kde jsou nedostatečně a nerovnoměrně zajištěné komunitní sociální služby (zejména pro sociálně vyloučené lokality). Komunitní sociální práce představuje činnosti realizované nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., realizované v přirozené komunitě. Hlavním cílem tohoto opatření je rozvoj a zkvalitnění komunitní sociální práce v komunitních centrech, které povedou k sociální inkluzi znevýhodněných obyvatel. Hlavním předpokladem pro sociální inkluzi je totiž řešení problematiky s místními komunitami a vytváření podmínek pro jejich rozvoj. Tomu značně napomáhají komunitní centra, která vytvářejí vhodné zázemí ke konání nejrůznějších aktivit pro určitou komunitu anebo k poskytování komunitních sociálních služeb zejména sociálně vyloučeným osobám. Prostřednictvím komunitní sociální práce v komunitních centrech bude dále vytvořen významný inkluzivní mechanismus, a tím bude podporován lepší přístup uvedených cílových skupin ke společenským zdrojům, a to především k sociálnímu bydlení v návaznosti na IROP. Sociální bydlení nebude v rámci Programového rámce OPZ podporováno. Opatření přispívá k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.

Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření navazuje přímo na následující opatření SCLLD: opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb. Opatření navazuje na Integrovaný regionální operační program (podporující investiční projekty) na specifické cíle 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi a 2.2 Vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání. Návaznost je i na prioritní osu 3 Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (a související místní akční plány vzdělávání), kde je řešena inkluze na úrovni vzdělávání a školství.
Priorizace navrhovaných opatření	a) Opatření financované z alokované částky
Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán	Opatření bude realizováno od 09/2017 do 12/2021 s akcentem na plnění stanovených cílů ke konci období (viz příloha č. 10 „Rámcový hramonogram plánovaných výzev v letech 2016-2021 programového rámce OPZ“ k žádosti o SCLLD).
Popis možných zaměření projektů	a) Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení b) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.
Podporované cílové skupiny	• osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené • osoby se zdravotním postižením (včetně osob s duševním onemocněním) • osoby s kombinovanými diagnózami • osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách • bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování • oběti trestné činnosti • osoby pečující o malé děti • osoby pečující o jiné závislé osoby, neformální pečovatelé • rodiče samoživitelé • osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané • osoby ohrožené předlužeností • osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi • osoby v nebo po výkonu trestu • osoby opouštějící institucionální zařízení • osoby ohrožené vícenásobnými riziky • osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky

	• sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách, případně další pracovníci v přímé práci s klienty (pouze však ve vztahu k doplňkovým aktivitám projektu)
Typy příjemců podpory	• poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 sb., o sociálních službách • obce dle zákona č. 128/2000 sb., o obcích • organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti Příjemci mohou být ve výzvě specifikováni dle jednotlivých aktivit.
Absorpční kapacita MAS	MAS Český les, z. s., má k Opatření A.1.3. Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení podrobně zmapované území a jednotlivé potenciální provozovatele komunitních center spojenými s poskytováním sociálních služeb vedoucími k sociální inkluzi. Na základě tohoto mapování území má tak MAS Český les dostatek žadatelů. Jedná se především o obce.
Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ	a) Udržitelný rozvoj Vliv opatření na udržitelný rozvoj je neutrální. Řešené aktivity budou respektovat principy udržitelného rozvoje. b) Rovné příležitosti a nediskriminace Vliv opatření na rovné příležitosti a zákaz diskriminace je pozitivní. Navržené opatření je přímo navrženo na začleňování sociálně vyloučených osob nebo na prevenci sociálního vyloučení. Řešené aktivity budou respektovat a podporovat rovné příležitosti a nediskriminaci. c) Rovnost žen a mužů Vliv opatření na rovnost žen a mužů je mírně pozitivní. Navržené opatření respektuje a podporuje rovnost žen a mužů zejména v různých životních situacích a rolích.
Principy pro určení preferenčních kritérií	• rovné příležitosti • rovný přístup k informacím pro všechny subjekty v území MAS (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost) • občanská společnost • zaměstnanost • partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo	Název	Typ	Měrná	Výchozí	Výchozí	Cílová	Cílová

indikátoru	indikátoru	indikátoru	jednotka	rok	hodnota	hodnota (2018)	hodnota (2023)
67001	Kapacita podpořených služeb	výstup	místa	2015	0	0	8
67010	Využívání podpořených služeb	výsledek	osoby	2015	0	0	25
55102	Počet podpořených komunitních center	výstup	zařízení	2015	0	0	2
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	0	32

Specifický cíl SCLLD	**Specifický cíl B.3: Zaměstnanost a vzdělávání a jeho relevance pro potřeby trhu práce**
Opatření SCLLD	**Opatření B.3.1 Podpora zaměstnanosti**
Vazba na Specifický cíl OPZ	Opatření je plně v souladu se Specifickým cílem 2.3.1: Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Opatření se zaměřuje na podporu zaměstnanosti na lokální úrovni a je v souladu s aktivitami: • podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů • podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni
Vymezení opatření	Nezaměstnanost se na území MAS Český les dlouhodobě pohybuje pod průměrem za celou Českou republiku. Přesto místní aktéři i veřejnost považují řešení nezaměstnanosti za prioritu, zvláště s ohledem na skupiny znevýhodněné na trhu práce. Největší problém je identifikován právě v sociálně vyloučených lokalitách, kde se dlouhodobě nezaměstnanost pohybuje nad průměrnými hodnotami, a to jak v rámci Plzeňského kraje, tak i v rámci celé České republiky (viz kapitola 4.4.4). Cílem opatření je snížit lokální nezaměstnanost především u sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. Opatření má na místní úrovni rozvinout spolupráci místních aktérů v oblasti zaměstnanosti. Opatření přispívá k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti

	chudobě a sociálnímu vyloučení. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	Opatření navazuje přímo na celý strategický cíl A Rozvinutá a konkurenceschopná ekonomika a hodnotný lidský kapitál. Opatření navazuje na Integrovaný regionální operační program na specifické cíle 2.2 Vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, kde jsou podporovány investiční projekty orientované na infrastrukturu sociální inkluze a sociálního podnikání.
Priorizace navrhovaných opatření	a) Opatření financovaná z alokované částky
Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán	Opatření bude realizováno od 01/2017 do 12/2021 s akcentem na plnění stanovených cílů ke konci období (viz příloha č. 10 „Rámcový hramonogram plánovaných výzev v letech 2016-2021 programového rámce OPZ“ k žádosti o SCLLD).
Popis možných zaměření projektů	a) nástroje a činnosti vedoucí k motivaci a aktivizaci cílových skupin k nalezení zaměstnání a jeho udržení b) rozvoj základních kompetencí osob z cílových skupin za účelem snazšího uplatnění na trhu práce c) aktivity zaměřené na zvýšení orientace osob z cílových skupin v požadavcích trhu práce a realizace poradenských činností a programů, jejichž cílem je zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů osob pro volbu povolání za účelem zprostředkování vhodného zaměstnání d) zprostředkování zaměstnání e) podpora vytváření nových pracovních míst f) podpora umístění na uvolněná pracovní místa g) podpora zahájení podnikatelské činnosti h) podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce i) podpora flexibilních forem zaměstnání j) zprostředkování dočasného přidělení zaměstnance k jinému zaměstnavateli k) podpora zaměstnanců l) prostupné zaměstnávání

	m) podpora zahájení podnikatelské činnosti
Podporované cílové skupiny	• zaměstnanci • uchazeči o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence uchazečů o zaměstnání) • zájemci o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence zájemců o zaměstnání) • neaktivní osoby • osoby se zdravotním postižením • osoby s kumulací hendikepů na trhu práce (tj. splňují alespoň dvě z níže uvedených charakteristik: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci déle než 5 měsíců, osoby mladší 25 let, osoby ve věku nad 54 let, osoby s nízkou úrovní kvalifikace (stupeň ISCED 0 - 2), osoby pečující o dítě mladší 15 let či o osobu blízkou, osoby z národnostních menšin či osoby z jiného sociokulturního prostředí) • osoby jinak znevýhodněné - osoby vyrůstající bez rodin do 26 let věku, osoby před propuštěním z VTOS a propuštěné z VTOS, osoby závislé • osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené (tj. nevykonávaly zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost po dobu mateřské/rodičovské dovolené a v řádu měsíců se u nich očekává návrat na trh práce) • osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
Typy příjemců podpory	• nestátní neziskové organizace • MAS • vzdělávací a poradenské instituce • obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva - družstvo, sociální družstvo, evropská družstevní společnost) • OSVČ Příjemci mohou být ve výzvě specifikováni dle jednotlivých aktivit.
Absorpční kapacita MAS	V posledních letech se problematice nezaměstnanosti ve venkovském prostoru v sociálně vyloučených lokalitách věnuje čím dál tím více zejména nestátních neziskových organizací. Z analytické části vzešel dále nedostatek kvalifikované pracovní síly. MAS Český les, z. s., disponuje dostatečným množstvím potencionálních žadatelů na podporu zaměstnanosti na svém území. Téma zaměstnanosti se stává důležité i pro část obcí, což bylo patrné z výstupů projektu Svazu měst a obcí ČR „Podpora meziobecní spolupráce“.
Vliv opatření na naplňování	a) Udržitelný rozvoj

horizontálních témat OPZ	Vliv opatření na udržitelný rozvoj je neutrální. Opatření nemá cíle přímo zaměřené na tuto oblast. Řešené aktivity budou respektovat principy udržitelného rozvoje. Nepřímé pozitivní dopady lze případně spatřovat v dalším vzdělávání zaměřeném na udržitelný rozvoj a související témata. b) Rovné příležitosti a nediskriminace Vliv opatření na rovné příležitosti a zákaz diskriminace je pozitivní. Navržené opatření je přímo navrženo na „srovnávání“ příležitosti pro různé skupiny vč. znevýhodněných skupin na trhu práce. Řešené aktivity budou respektovat a podporovat rovné příležitosti a nediskriminaci. c) Rovnost žen a mužů Vliv opatření na rovnost žen a mužů je pozitivní. Navržené opatření respektuje a podporuje rovnost žen a mužů.
Principy pro určení preferenčních kritérií	• rovné příležitosti • rovný přístup k informacím pro všechny subjekty v území MAS (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost) • občanská společnost • zaměstnanost • partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	výstup	dokumenty	2015	0	1	1
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	22	66
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	6
50130	Počet osob pracujících v	výsledek	osoby	2015	0	4	8

	rámci flexibilních forem práce						
50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	výstup	podniky	2015	0	2	4
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	výsledek	osoby	2015	0	5	10
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**8**
62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**6**
63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	2	**4**
63200	Znevýhodnění účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	výsledek	osoby	2015	0	1	**2**

Specifický cíl SCLLD	**Specifický cíl B.2: Podpora podnikatelských aktivit (vč. zemědělských a lesnických)**
Opatření SCLLD	**Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků**
Vazba na Specifický cíl OPZ	Opatření je plně v souladu se Specifickým cílem 2.3.1: Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Opatření se zaměřuje na podporu sociálních služeb a sociální začleňování na lokální úrovni a je v souladu s aktivitami: • podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce • vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný. Opatření se zaměřuje na podporu zaměstnanosti na lokální úrovni a je v souladu s aktivitami: • podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů a • podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni.
Vymezení opatření	Podnětem pro stanovení tohoto opatření je naprostá absence sociálních podniků na území MAS Český les. Předmětem opatření je podpora nových sociálních podniků. Sociální podnikání hraje v rámci podnikatelské sféry důležitou roli. Sociální podniky vytváří pracovní příležitosti pro zdravotně postižené osoby nebo pro osoby se sociálním znevýhodněním, proto prospívá společnosti. Sociální podnik akcentuje sociální rozměr podnikání a tak naplňuje veřejně prospěšný cíl. Vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – sociálního, ekonomického a environmentálního. Vedlejším efektem je tedy podpora sociální inkluze znevýhodněných obyvatel. Sociální podniky umožní sociálně vyloučeným osobám a osobám ohroženým sociálním vyloučením vstup na trh práce a do podnikatelského prostředí. Vzhledem k tomu, že sociální podnikání je v regionu dosud nevyzkoušenou možností v podnikatelském prostředí, je jeho podpora nezbytná k plnému zapojení na trhu. Aby bylo zabráněno překryvu mezi SCLLD MAS Český les a KPSVL Poběžovicko, bude území KPSVL Poběžovicko z tohoto opatření vyčleněno.
Popis	Opatření navazuje přímo na následující opatření SCLLD A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění

provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy	infrastruktury pro poskytování sociálních služeb a opatření SCLLD B.2.6 Podpora zaměstnanosti. Opatření navazuje na Integrovaný regionální operační program na Specifické cíle 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, 2.2 Vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání (infrastruktura sociálního začleňování a sociálního podnikání) a 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení (infrastruktura péče o dítě). Na aktivity v této investiční prioritě navazují také aktivity v prioritní ose 3 OP VVV „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, které jsou zaměřené mj. na zvýšení kvality předškolního vzdělávání a spolupráci MŠ a prvního stupně ZŠ, na usnadnění přechodu dětí na ZŠ prostřednictvím zkvalitnění kvalifikace pedagogických pracovníků i dalších vzdělavatelů; na rozvoj klíčových kompetencí na školách, na hodnocení a strategické řízení vzdělávání, na posilování kompetencí pro vzdělávání dětí se SVP a na zkvalitnění pedagogické diagnostiky pro stanovení vzdělávacích potřeb a individuální rozvoj (transformace systému pedagogicko-psychologického poradenství apod.) a dále na zkvalitnění vzdělávání zejména v obcích se sociálně vyloučenými lokalitami, na zvýšení počtu proinkluzivně nastavených běžných škol a školských zařízení.
Priorizace navrhovaných opatření	a) Opatření financovaná z alokované částky
Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán	Opatření bude realizováno od 09/2017 do 12/2020 s akcentem na plnění stanovených cílů ke konci období (viz příloha č. 10 „Rámcový hramonogram plánovaných výzev v letech 2016-2021 programového rámce OPZ“ k žádosti o SCLLD).
Popis možných zaměření projektů	a) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity podniku) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání - integrační sociální podnik b) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity podniku) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání - environmentální sociální podnik
Podporované cílové skupiny	Integrační sociální podniky • osoby dlouhodobě nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR déle než 1 rok) • osoby opakovaně nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚP ČR dosáhla v posledních 2 letech souborné délky 12 měsíců) • osoby se zdravotním postižením (viz § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o

	zaměstnanosti) • osoby v nebo po výkonu trestu (osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody, a to do 12 měsíců po opuštění výkonu trestu) • osoby, vykonávající trest odnětí svobody formou domácího vězení, které jsou zároveň uchazeči o zaměstnání evidovanými na ÚP ČR • azylanti do 12 měsíců od získání azylu, kteří jsou současně uchazeči o zaměstnání evidovanými na ÚP ČR • osoby opouštějící institucionální zařízení (zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení) Environmentální sociální podniky • osoby nezaměstnané déle než 5 měsíců • osoby se zdravotním postižením (viz § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti) • osoby v nebo po výkonu trestu (osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody, a to do 12 měsíců po opuštění výkonu trestu) • osoby, vykonávající trest odnětí svobody formou domácího vězení, které jsou zároveň uchazeči o zaměstnání evidovanými na ÚP ČR • osoby opouštějící institucionální zařízení (zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení) • azylanti do 12 měsíců od získání azylu, kteří jsou současně uchazeči o zaměstnání evidovanými na ÚP ČR • neaktivní osoby • osoby pečující o malé děti • uchazeči a zájemci o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 50 a více let • lidé mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě • osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené • osoby pečující o jiné závislé osoby
Typy příjemců podpory	• obchodní korporace (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, družstva - družstvo, sociální družstvo, evropská družstevní společnost) • OSVČ • NNO
Absorpční kapacita MAS	Na území MAS Český les doposud neexistuje žádný sociální podnik. Při mapování potenciálních zájemců o sociální podnikání byla zjištěna dostatečná kapcita žadatelů pro alokovanou částku finančních prostředků.
Vliv opatření na naplňování	a) Udržitelný rozvoj Vliv opatření na udržitelný rozvoj je neutrální. Opatření nemá cíle přímo

horizontálních témat OPZ	zaměřené na tuto oblast. Řešené aktivity budou respektovat principy udržitelného rozvoje. b) Rovné příležitosti a nediskriminace Vliv opatření na rovné příležitosti a zákaz diskriminace je pozitivní. Navržené opatření je přímo navrženo na „srovnávání“ příležitosti cílových skupin na trhu práce. Řešené aktivity budou respektovat a podporovat rovné příležitosti a nediskriminaci. c) Rovnost žen a mužů Vliv opatření na rovnost žen a mužů je pozitivní. Navržené opatření respektuje a podporuje rovnost žen a mužů zejména v rodinném i profesním životě.
Principy pro určení preferenčních kritérií	• rovné příležitosti • rovný přístup k informacím pro všechny subjekty v území MAS (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost) • občanská společnost • zaměstnanost • partnerství • integrace (územní, tematická, společenská apod.) • multisektorový přístup • inovace • síťování a spolupráce

Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Typ indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Výchozí rok**	**Výchozí hodnota**	**Cílová hodnota (2018)**	**Cílová hodnota (2023)**
10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	výstup	organizace	2015	0	1	1
10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po ukončení podpory	výsledek	organizace	2015	0	1	1
60000	Celkový počet účastníků	výstup	osoby	2015	0	0	2

6.5. Vazby programových rámců na opatření mimo programové rámce

Na úrovni celé strategie existují vazby mezi jednotlivými opatřeními v rámci programových rámců a veškerými navrhovanými opatření. Podrobněji jsou znázorněny tyto vazby v následující tabulce.

Opatření v PR		Opatření mimo PR
Opatření A.1.1 Rozvíjení kvality infrastruktury pro vzdělávání a zefektivnění její dostupnosti	⟷	Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov
Opatření A.1.2 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování sociálních služeb	⟷	Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov
Opatření A.1.3.Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center a sociálního bydlení	⟷	Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov
Opatření A.3.1 Posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	⟷	Opatření A.2.1 Podpora sportovních, kulturních a společenských akcí a rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity Opatření A.2.2 Podpora spolkové činnosti Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření A.4.1 Modernizace stanic základní složky IZS	⟷	Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací
Opatření A.4.2 Pořízení specializované techniky a věcných prostředků	⟷	Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací
Opatření B.1.2 Podpora lesnické infrastruktury		
Opatření B.2.1 Vznik a rozvoj sociálních podniků	⟷	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního

Opatření v PR		Opatření mimo PR
		ruchu Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření B.2.2 Podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků a diverzifikace činností zemědělských subjektů	↔	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření B.2.3 Rozvoj a modernizace zemědělství	↔	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov
Opatření B.2.4 Podpora lesnictví	↔	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov
Opatření B.2.5 Rozšíření a podpora nabídky místních produktů	↔	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření B.3.1 Podpora zaměstnanosti	↔	Opatření B.1.1 Příprava ploch pro podnikání a revitalizace brownfieldů Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření D.3.1 Snižování energetické náročnosti budov Opatření D.2.1 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití biologicky rozložitelného odpadu Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a

Opatření v PR		Opatření mimo PR
		infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření C.1.2 Zajištění dostatečné dopravní obslužnosti a bezpečnosti s využitím udržitelných forem dopravy	⟷	Opatření A.1.4 Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví Opatření A.2.1 Podpora sportovních, kulturních a společenských akcí a rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity Opatření A.2.2 Podpora spolkové činnosti Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služby cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření D.1.1 Výsadba původních druhů dřevin na nelesní půdě		
Opatření D.1.2 Likvidace a eliminace invazních druhů rostlin	⟷	Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů
Opatření D.1.3 Zajištění ochrany lesních ekosystémů, zlepšování jejich stavu a jejich udržitelné rekreační využívání	⟷	Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření D.1.5 Zvýšení retenční schopnosti půdy a přírodě blízká protipovodňová opatření	⟷	Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů
Opatření D.1.6 Zavádění komplexních pozemkových úprav	⟷	Opatření D.1.4 Revitalizace vodních ekosystémů Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu
Opatření E.3.2 Rozvoj spolupráce na principu metody LEADER	⟷	Opatření A.2.1 Podpora sportovních, kulturních a společenských akcí a rozvoj zázemí pro volnočasové aktivity Opatření A.2.2 Podpora spolkové činnosti Opatření C.1.1 Modernizace a rekonstrukce silničních komunikací Opatření C.3.1 Zvětšit pokrytí vysokorychlostním přístupem k internetu Opatření E.1.1 Zvýšení spolupráce informačních center Opatření E.1.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích

Opatření v PR		Opatření mimo PR
		zařízení Opatření E.1.3 Rozvoj doprovodných služeb cestovního ruchu Opatření E.2.1 Zefektivnění prezentace atraktivit a infrastruktury CR Opatření E.3.1 Zavedení destinačního managementu

6.6. Integrované přístupy napříč programovými rámci

Integrované přístupy napříč programovými rámci jsou podrobněji znázorněny pomocí tabulky č. 29. Integrujícím prvkem je zejména cíl přispět ke snížení sociálního vyloučení a ohrožení sociálním vyloučením znevýhodněných skupin obyvatel a přispět ke zvýšení zaměstnanosti zejména znevýhodněných skupin obyvatel prostřednictvím posílení konkurenceschopnosti místního hospodářství. Programový rámec Operační program zaměstnanost (OPZ) je zaměřen na neinvestiční projekty a navazuje tedy na opatření programového rámce Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Integrujícím prvkem v programovém rámci PRV je zvyšování konkurenceschopnosti místního hospodářství, což opět koresponduje s cíli OPZ a IROP, a to zvýšením pracovních příležitostí a zajištěním dostupnosti potřebných služeb a výrobků. Programový rámec OPŽP se soustředí pouze dva typy aktivit. Nejvýraznější synergetické efekty lze spatřovat mezi programovými rámci OPZ, IROP a PRV, které přispívají ke zvyšování konkurenceschopnosti místního hospodářství, k boji proti chudobě a ke zvyšování zaměstnanosti a uplatnitelnosti na trhu práce.

Tabulka č. 29: Integrované přístupy napříč programovými rámci

	A.1.1	C.1.2	A.1.3.	A.4.1	A.4.2	B.2.1	A.3.1	D.1.1	D.1.2	B.2.3	B.2.5	B.1.2	D.1.6	B.2.2	D.1.5	D.1.3	B.2.4	E.3.2	A.1.2	A.1.3.	B.3.1	B.2.1
A.1.1																						
C.1.2	xxx																					
A.1.3.	xxx	xxx																				
A.4.1	x	xx	x																			
A.4.2	x	xx	x	xxx																		
B.2.1	xxx	xxx	xxx	x	x																	
A.3.1	x	xxx	x	x	x	xx																
D.1.1	x	x	x	x	x	x	xx															
D.1.2	x	x	x	x	x	x	x	xx														
B.2.3	xx	xxx	x	x	x	x	x	x	xxx													
B.2.5	xx	xxx	x	x	x	xxx	xx	x	x	xxx												
B.1.2	x	xx	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
D.1.6	x	xx	x	x	x	x	xx	xxx	xxx	xx	xx	xx										

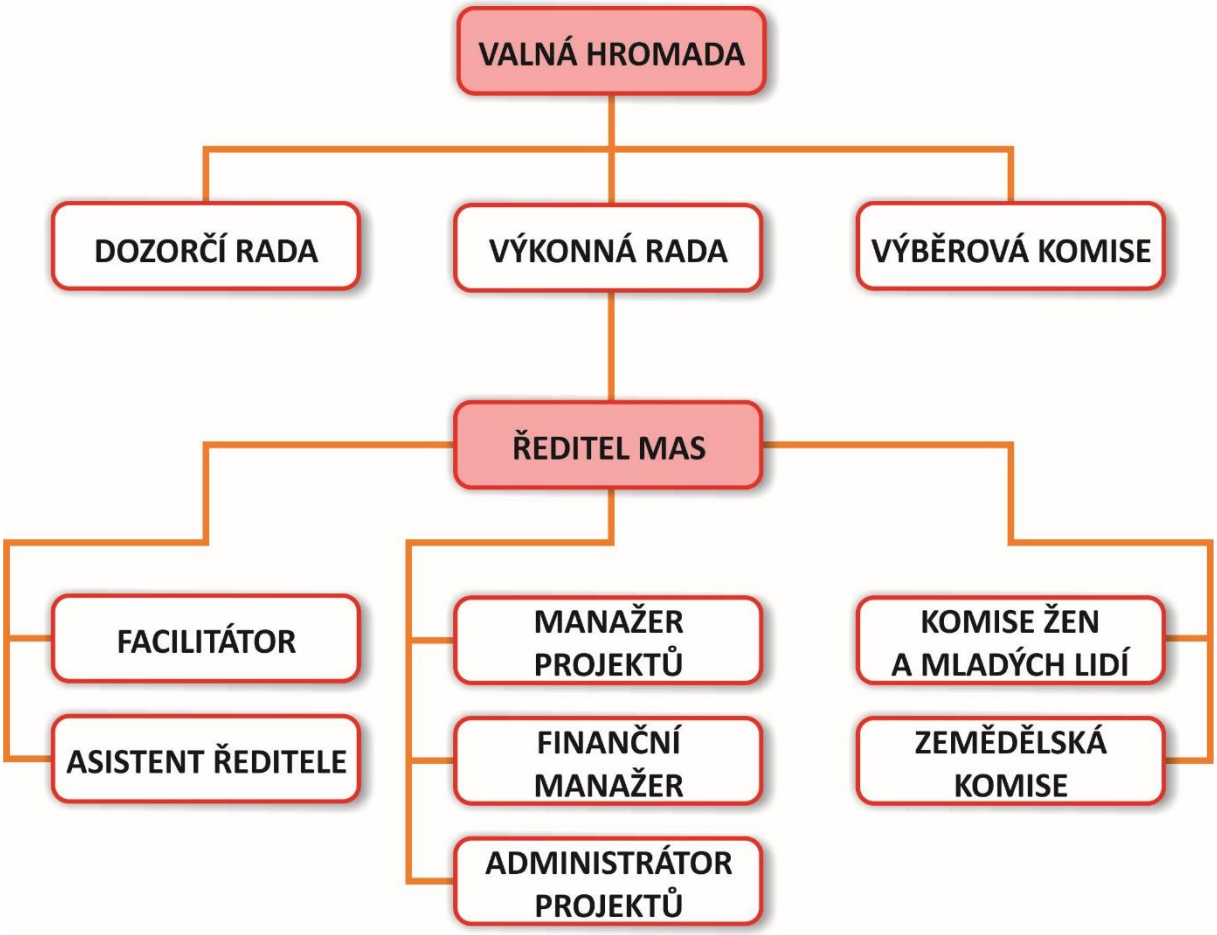
	A.1.1	C.1.2	A.1.3.	A.4.1	A.4.2	B.2.1	A.3.1	D.1.1	D.1.2	B.2.3	B.2.5	B.1.2	D.1.6	B.2.2	D.1.5	D.1.3	B.2.4	E.3.2	A.1.2	A.1.3.	B.3.1	B.2.1
B.2.2	xx	xxx	x	x	x	x	xx	x	x	xxx	xxx	xxx	x									
D.1.5	x	x	x	xxx	xxx	x	x	x	xx	xxx	xx	xxx	xxx	x								
D.1.3	x	xx	x	x	x	x	xx	xx	xxx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx							
B.2.4	xx	xxx	x	x	x	x	x	xx	x	xx	xx	xxx	xx	xx	xxx	xxx						
E.3.2	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx					
A.1.2	xx	xxx	xxx	x	x	xxx	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	xxx				
A.1.3.	xxx	xxx	xxx	x	x	xxx	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	xxx	xxx			
B.2.6	xxx	xxx	xx	x	x	xxx	x	x	x	xxx	xxx	xx	x	xxx	x	x	xxx	xxx	xxx	xxx		
B.2.1	xxx	xxx	xxx	x	x	xxx	xx	x	x	x	xx	x	x	xxx	x	x	x	xxx	xxx	xxx	xxx	

pozn. xxx – silná integrační vazba, xx – integrační vazba, x – bez zásadního propojení

7. Implementační část

7.1. Popis řízení včetně řídící a realizační struktury MAS Český les, z. s.

Organizační struktura je dána základními standardy práce MAS, ze kterých implementační část SCLLD vychází. MAS Český les, z. s., má vytvořeny vlastní orgány, které zabezpečují chod organizace a zajišťují implementaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s. (SCLLD). Jejich rozhodování je transparentní. Orgány mají funkci rozhodovací, výběrovou a kontrolní. Kompetence orgánů je určena stanovami MAS Český les, z. s., a jednacími řády, které jsou zveřejněny na internetových stránkách www.masceskyles.cz. Členové orgánů MAS Český les, z. s., a kancelář MAS mají dostatečné kapacity k úspěšné implementaci SCLLD.

7.1.1. Způsob řízení

Nejvyšším orgánem MAS Český les, z. s., je **valná hromada**, která nese odpovědnost za rozdělování veřejných prostředků a provádění SCLLD v území působnosti MAS Český les.

Valná hromada schvaluje SCLLD, distribuci veřejných prostředků a způsob hodnocení pro výběr projektů. Řádná valná hromada se koná minimálně 2x ročně a její jednání je upraveno jednacím řádem. Valná hromada zřizuje povinné orgány, a to výkonnou radu, dozorčí radu a výběrovou komisi. Do těchto orgánů volí členy a stanovuje jejich počet, jejich působnost a pravomoci, způsob jejich volby a odvolání a způsob jednání.

Výkonná rada má sedm členů, které volí a odvolává valná hromada. Výkonná rada je statutárním orgánem MAS Český les, z. s., a ze svého středu volí a odvolává statutární zástupce MAS Český les. Výkonná rada se schází dle potřeby, nejméně však 3x za kalendářní rok, její jednání se řídí jednacím řádem.

Dozorčí rada má pět členů, které volí a odvolává valná hromada. Dozorčí rada ze svého středu volí a odvolává předsedu, který svolává a řídí její jednání, které se řídí jednacím řádem.

Výběrová komise má 12 členů, které volí a odvolává valná hromada. Členové výběrové komise jsou voleni ze subjektů, které na území MAS Český les prokazatelně místně působí a jsou voleni maximálně na jeden rok. Opakované zvolení je možné. Jednání výběrové komise se řídí jednacím řádem.

Statutárními zástupci MAS Český les, z. s., jsou předseda výkonné rady a dva místopředsedové výkonné rady. MAS Český les zastupuje vůči třetím osobám samostatně předseda výkonné rady nebo předsedou výkonné rady písemně pověřený místopředseda výkonné rady. Ostatní členové výkonné rady mohou zastupovat MAS Český les vůči třetím osobám vždy jen společně s předsedou výkonné rady či pověřeným místopředsedou výkonné rady. Se souhlasem výkonné rady může předseda výkonné rady delegovat pravomoc ke konkrétnímu zastupování MAS Český les na jiného člena výkonné rady MAS Český les.

7.1.2. Činnost povinných orgánů MAS, jejich úkoly, povinnost a odpovědnost

MAS Český les, z. s., má vedle valné hromady vytvořeny i další povinné orgány plnící minimálně tyto funkce: rozhodovací, kontrolní a výběrovou. Členové těchto povinných orgánů musí být svéprávné a bezúhonné osoby, které nebyly pravomocně odsouzeny za úmyslný trestný čin.

V případě zastupování členů při jednání orgánů MAS, není možné, aby jedna zmocněná osoba zastupovala další členy MAS, kteří přísluší do různých zájmových skupin.

Výkonná rada

- má funkci rozhodovací,
- jedná a rozhoduje ve všech věcech MAS Český les, z. s., které nepatří do působnosti valné hromady – zejména vytváření dalších odborných komisí, které jsou jejím poradním orgánem,
- řídí činnost MAS Český les mezi jednotlivými valnými hromadami,

- schvaluje uzavření a rozvázání pracovněprávního vztahu se zaměstnanci MAS Český les a s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD,
- stanovuje výběrová kritéria pro výběr projektů,
- schvaluje výzvy k podávání žádostí,
- vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na základě návrhu výběrové komise,
- schvaluje výběr projektů,
- schvaluje zájmové skupiny MAS Český les v souladu se SCLLD,
- členové výkonné rady zvolí ze svého středu předsedu výkonné rady, který je statutárním zástupcem MAS Český les.
- předseda výkonné rady:
    - jmenuje a odvolává vedoucího zaměstnance SCLLD MAS Český les (dále ředitele MAS Český les) na základě pověření výkonné rady,
    - jmenuje a odvolává finančního manažera MAS Český les a ostatní zaměstnance MAS Český les na návrh ředitele MAS Český les,
    - řídí práci výkonné rady, svolává její jednání, je odpovědný výkonné radě.

Dozorčí rada

- má funkci kontrolní,
- kontroluje a projednává řádné a mimořádné účetní závěrky, výroční zprávy a zprávy o hospodaření MAS Český les, z. s,
- podává zprávu o výsledcích kontrolní činnosti valné hromadě, a to nejméně jedenkrát ročně,
- má právo přezkoumávat všechna rozhodnutí výkonné rady,
- dohlíží na to, že MAS Český les vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD, nahlíží do účetních knih a jiných dokladů týkajících se činnosti MAS Český les a kontroluje tam obsažené údaje,
- svolává mimořádné jednání nejvyššího orgánu a rozhodovacího orgánu, jestliže to vyžadují zájmy MAS Český les,
- kontroluje metodiku způsobu výběru projektů MAS a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru MAS,
- zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD, zpracovává a předkládá ke schválení valné hromadě indikátorový a evaluační plán SCLLD.

Výběrová komise

- provádí předvýběr projektů na základě objektivních kritérií,
- sestavuje seznam projektů v pořadí podle bodové hodnoty a podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD,
- vyznačuje projekty navržené ke schválení v rámci limitu a projekty náhradní,

- při výběru projektů je minimálně 50 % hlasů z neveřejné sféry.

7.1.3. Činnost kanceláře MAS, její úkoly, povinnost a odpovědnost

Kancelář MAS Český les, z. s., tvoří zaměstnanci MAS Český les, z. s., kancelář není orgánem MAS Český les. Provádí činnosti pouze v rámci realizace SCLLD a vede jejich evidenci. Připravuje podklady pro povinné orgány MAS Český les v rámci SCLLD a vyřizuje korespondenci. Vypracovává ve stanovených termínech hlášení o průběhu realizace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les a tabulky monitorovacích indikátorů.

Plynulý chod kanceláře MAS Český les zajišťuje ředitel MAS Český les (vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD), který je v pracovně právním vztahu.

Kancelář MAS Český les má na starosti:

- přípravu a aktualizace strategie CLLD v rozsahu Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů pro programové období 2014–2020,
- vzdělávání zaměstnanců a členů povinných orgánů MAS na území České republiky,
- evaluaci a monitorování strategie CLLD,
- zpracování písemných postupů výběru a hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti a věcného hodnocení projektů,
- zpracování výzvy MAS a hodnotících kritérií,
- vyhlášení výzvy MAS a její uveřejnění na webu MAS,
- poskytování konzultací žadatelům,
- příjem žádostí o podporu,
- posouzení souladu projektu se strategií CLLD,
- kontrolu přijatelnosti a formálních náležitostí, věcné hodnocení projektů,
- výběr projektů k financování, stanovení alokace a schválení výběru,
- postoupení žádostí o podporu a seznamu vybraných projektů s určením alokace a dalšími relevantními podklady z procesu hodnocení na ŘO, CRR a platební agenturu Státního zemědělského intervenčního fondu (dále jen „SZIF“),
- opravy a doplnění předložených dokumentů podle připomínek a pokynů ŘO, CRR, či platební agentury SZIF,
- informování žadatelů o výsledcích hodnocení,
- průběžnou aktualizaci webových stránek MAS,
- vedení složek projektů a uchovávání dokladů o administrativní činnosti,
- posouzení souladu změn projektů se strategií CLLD a vydání souhlasného stanoviska MAS k posuzované změně,
- součinnost s ŘO, CRR či platební agenturou SZIF (podněty ke kontrolám, aktivní spolupráci při přípravě seminářů pro žadatele a příjemce, zprostředkování podnětů od žadatelů a příjemců),

- kontrolu projektů na místě v průběhu realizace projektu podle postupů stanovených ŘO, CRR či platební agentury SZIF,
- kontrolu (v ŘO IROP a OPŽP konzultace) žádostí o platbu, zpráv o realizaci projektů, zpráv o udržitelnosti projektu,
- kontroly na místě v době udržitelnosti projektu – na vyžádání ŘO, CRR nebo platební agentury SZIF,
- vyřizování odvolání žadatelů proti hodnocení projektů, které provedla MAS,
- propagaci strategie CLLD (letáky, zpravodaje venkova atd.), osvojování příkladů dobré praxe, výměnu zkušeností s dalšími subjekty z územní působnosti MAS prostřednictvím např. workshopů, besed, konferencí a jiných aktivit souvisejících s realizací strategie CLLD za účelem získání podpory z operačních programů a Programu rozvoje venkova.
- semináře pro žadatele a příjemce k vyhlášeným výzvám MAS,
- metodickou pomoc ZŠ a MŠ s výběrem vhodných šablon,
- školení pro žadatele a příjemce ZŠ a MŠ,
- konzultační činnost při realizaci projektu, např. zadávání veřejných zakázek, povinná publicita,
- metodickou pomoc ZŠ a MŠ při zpracování zpráv o realizaci a udržitelnosti projektu, zadávání dat do monitorovacího systému, zajištění správnosti předávaných výstupů,
- metodickou pomoc s vypořádáním připomínek ke zprávám o realizaci a udržitelnosti projektu,
- metodickou pomoc při kontrole na místě, při ukončování realizace projektu a při přípravě závěrečné zprávy o realizaci projektu.

Ředitel MAS = vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

- jeho činnost řídí výkonná rada a z pověření výkonné rady provádí ostatní delegované činnosti, plní úkoly uložené výkonnou radou,
- řídí a zajišťuje plynulý chod kanceláře MAS,
- zajišťuje organizační záležitosti MAS Český les, navrhuje uzavření a rozvázání pracovněprávních vztahů dalších zaměstnanců MAS Český les,
- odpovídá za řízení implementace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les,
- koordinuje činnosti spojené s implementací jednotlivých programových rámců,
- má poradní hlas ve výběrové komisi a dozorčí radě,
- připravuje podklady pro jednání orgánů MAS,
- jedná za MAS v běžných záležitostech,
- podporuje spolupráci partnerů,
- iniciuje nové formy spolupráce, přípravy projektů,

- účastní se koordinačních schůzek s ostatními MAS,
- řídí projekty a zpracování závěrečné zprávy k projektům,
- zprostředkuje informace o možnostech získávání finančních prostředků z fondů EU a ČR obcím, NNO, podnikatelským subjektům, veřejnosti a dalším cílovým skupinám,
- zprostředkuje informace o realizaci projektu a o nabídce vzdělávání a dalších aktivit vznikajících v souvislosti s projektem obcím, NNO, podnikatelským subjektům, veřejnosti a dalším cílovým skupinám,
- poskytuje poradenský servis předkladatelům projektu.

Finanční manažer

- odpovídá za účetnictví MAS Český les, administraci a finanční řízení projektů a další evidenci na základě rozhodnutí výkonné rady,
- řídí čerpání rozpočtu a finanční toky, zajišťuje vedení účetnictví a dalších výkazů,
- připravuje podklady pro jednání orgánů MAS,
- vede mzdovou agendu,
- úzce spolupracuje s vedoucím zaměstnancem SCLLD,
- úzce spolupracuje při kontrole žádostí o dotaci s projektovým manažerem a administrátorem projektů,
- úzce spolupracuje při kontrole žádostí o proplacení s projektovým manažerem a administrátorem projektů,
- poskytuje poradenský servis příjemcům dotace.

Manažer projektů SCLLD

- zpracovává přehled aktuálních evropských a národních dotačních programů v rámci SCLLD,
- zajišťuje každodenní implementaci programů, sleduje a vyhodnocuje postup jejich realizace,
- řídí rizika implementace programových rámců, průběžnou analýzu postupu implementace, monitoring a evaluace,
- vypracovává zprávy a hlášení o průběhu realizace SCLLD pro jednotlivé programové rámce,
- připravuje podklady pro jednání orgánů MAS,
- zajišťuje činnosti spojené s vyhlašováním výzev pro integrované projekty, příjmem, registrací a kontrolou žádostí o dotaci pro integrované projekty dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic,
- poskytuje potřebné informace a pomoc žadatelům,
- kontroluje soulad předložených žádostí o dotaci se strategií CLLD,
- provádí vzdělávací, poradenské a další rozvojové aktivity spojené s implementací SCLLD,

- poskytuje konzultace spojené s implementací SCLLD.

Administrátor projektů SCLLD

- úzce spolupracuje s projektovým manažerem při vyhlašování výzev pro integrované projekty, při kontrole souladu předložených žádostí o dotaci se strategií CLLD,
- podílí se na průběžné analýze postupu implementace, monitoringu a evaluace,
- poskytuje potřebné informace a pomoc žadatelům,
- zajišťuje korespondenci a komunikuje s žadateli ohledně schválení/neschválení projektů k financování, doplnění žádostí a odstranění nedostatků,
- poskytuje konzultace,
- vede evidenci projektů,
- připravuje podklady pro jednání orgánů MAS,
- spolupracuje při realizaci monitoringu a evaluace SCLLD dle metodiky ŘO a vnitřních směrnic MAS,
- metodická pomoc ZŠ a MŠ s administrativní činností spojenou se zpracováním, realizací a udržitelností projektu.

Asistent

- asistentská činnost pro vedoucího zaměstnance SCLLD,
- vedení aktuálního seznamu partnerů MAS Český les a členů orgánů, vč. aktuálního adresáře kontaktních osob, vedení seznamu pracovních skupin,
- příprava prezenčních listin,
- spravuje databáze pro potřeby MAS,
- aktualizace webových stránek MAS,
- evidence a archivace dokumentů MAS, zápisů z jednání, uchovávání dokumentů.

Facilitátor = Animátor SCLLD a OP VVV

- propagace strategie CLLD,
- osvojování příkladů dobré praxe, výměna zkušeností s dalšími subjekty z územní působnosti MAS za účelem získání podpory z operačních programů a Programu rozvoje venkova,
- semináře pro žadatele a příjemce k vyhlášeným výzvám MAS,
- sledování aktuálních informací, avíz výzev a výzev OP VVV,
- vedení databáze zřizovatelů a zástupců MŠ a ZŠ na území,
- aktivní komunikace se zástupci a zřizovateli MŠ a ZŠ na území s cílem naplnění aktivit animace v rámci OP VVV.

7.1.4. Povinnosti a úkoly MAS Český les, z. s.

MAS Český les, z. s., musí jako nositel Strategie komunitně vedeného místního rozvoje dodržovat a plnit povinnosti plynoucí z Metodiky pro standardizace MAS. Jsou to tyto:

1. MAS Český les, z. s., je povinna plnit podmínky vyplývající z kapitoly 3.3 Standardy pro přijatelnost MAS (s výjimkou podmínky 3.3.5.3.) Metodiky standardizace MAS a to od vydání „Osvědčení o splnění standardů MAS“ po celé programové období 2014–2020.
2. MAS Český les, z. s., nesmí přijímat odměny, dary či jinak definované příjmy za poradenství, zpracování či administraci projektů, které jsou následně administrovány příslušnou MAS.
3. MAS Český les, z. s., musí evidovat finanční a věcné dary v hodnotě nad 1 000 Kč. Veškeré dary mohou být přijímány pouze za konkrétním účelem, který musí být v darovací smlouvě specifikován. Seznam dárců a přijatých darů týkajících se SCLLD zveřejňuje MAS ve výroční zprávě o činnosti a hospodaření MAS.
4. MAS Český les, z. s., zveřejňuje zápisy z jednání povinných orgánů.
5. MAS Český les, z. s., zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin, seznamu jejich členů, zápisů z jednání nebo zpráv o jejich činnosti a kontaktních osobách.
6. MAS minimálně 1x za rok informuje veřejnost o plnění SCLLD.
7. Konzultace v souvislosti s implementací SCLLD jsou kanceláří MAS Český les poskytovány zdarma.
8. Při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nezastupují veřejný sektor.
9. Změna územní působnosti MAS Český les je možná pouze v rámci střednědobého hodnocení SCLLD (mid-term evaluace).

Úkoly MAS Český les jsou:

1. Prezentování SCLLD včetně aktualizací na Regionální stálé konferenci.
2. Zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení.
3. Vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních preferenčních kritérií pro výběr projektů, jež brání střetu zájmů a jejich předložení ke schválení ŘO (v případě PRV schvaluje tato kritéria pouze SZIF), a dále zajištění, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru projektů měli partneři, kteří nezastupují veřejný sektor. Výběr projektů musí probíhat na základě písemného postupu.
4. Při výběru projektů zajišťování jejich souladu se Strategií komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto projektů k plnění záměrů a cílů strategie.
5. Příprava a zveřejňování výzev MAS Český les, z. s., k podávání žádostí o podporu včetně vymezení kritérií výběru.

6. Přijímání a hodnocení (formálních náležitostí, přijatelnosti a věcné hodnocení) žádostí o podporu.
7. Výběr projektů k realizaci a stanovení výše podpory.
8. Zajištění administrace SCLLD a projektů vybraných k realizaci v rámci jednotlivých programů.
9. Sledování plnění Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s.
10. Sledování podporovaných projektů (evaluace).
11. Vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií (monitoring, evaluace). Pro zajištění tohoto úkolu bude mít MAS Český les přístup do MS2014+ včetně možnosti tvorby sestavy projektů realizovaných v rámci své SCLLD.
12. Realizace animačních aktivit směřujících k naplňování SCLLD, s cílem usnadnit výměnu informací mezi zúčastněnými stranami.
13. Propagace SCLLD, informování o SCLLD.
14. Usnadňování výměny informací mezi místními aktéry a koordinace aktivit místních aktérů směřujících k naplňování SCLLD.
15. Podporování potenciálních příjemců v rozvíjení projektových záměrů a přípravě žádostí směřujících k naplňování SCLLD.

Dalšími úkoly MAS Český les v rámci OP VVV je zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracování a provádění projektů, zejména:

1. Metodická pomoc ZŠ/MŠ s výběrem vhodných šablon pro ZŠ/MŠ.
2. Zaškolení realizátorů projektů ZŠ/MŠ (např. monitorovací systém MS2014+, Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV).
3. Průběžná konzultační činnost při realizaci projektu, například nad problematikou zadávání veřejných zakázek, indikátorů, sledování a dodržování povinné publicity projektu.
4. Metodická pomoc ZŠ/MŠ při zpracování monitorovacích zpráv, zadávání údajů do monitorovacího systému MS2014+, zajištění správnosti předávaných výstupů.
5. Metodická pomoc s vypořádáním případných připomínek k monitorovacím zprávám od řídicího orgánu apod.
6. Metodická pomoc při kontrole na místě a při ukončování projektu a závěrečné zprávě o realizaci projektu.

7.2. Popis administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů

1. ŘO vyhlásí průběžnou výzvu na předkládání žádostí o podporu v rámci SCLLD, ve které může stanovit určité společné prvky výzev MAS, postupů a hodnoticích

kritérií (principy pro tvorbu hodnoticích kritérií, případně vylučovací kritéria zajišťující soulad s programem). V případě, že ŘO stanoví v rámci výzvy některá kritéria jakožto povinná nebo doporučující, MAS Český les tyto zapracuje do své výzvy. Ke každé výzvě bude navázána jedna sada hodnotících (preferenčních) kritérií.

2. MAS Český les, z. s., připraví výzvu k předkládání žádostí o podporu projektů realizovaných v rámci své SCLLD a předloží ji ke kontrole ŘO (respektive platební agentuře SZIF v případě PRV) prostřednictvím portálu CSSF14+ monitorovacího systému MS2014+ (resp. Informačního systému SZIF (dále také „IS SZIF“) v případě PRV), a to pro každý program zvlášť.
3. ŘO, resp. platební agentura SZIF, stanoví rozsah údajů výzvy MAS, které podléhají kontrole s ohledem na zajištění řádné a transparentní administrace integrovaných projektů SCLLD. ŘO, resp. platební agentura SZIF, ověří metodickou správnost výzvy. V rámci výzvy MAS Český les uvede přesný popis způsobu výběru projektů a v případě PRV také vymezí alokace na jednotlivé Fiche SCLLD vyhlášené výzvy MAS. Výzva rovněž bude obsahovat kritéria pro hodnocení a výběr integrovaných projektů MAS Český les stanovené s důrazem na soulad projektu s SCLLD a příslušným programem (soulad s podmínkami stanovenými ve výzvě ŘO) a v souladu s principy pro určení hodnoticích (preferenčních) kritérií MAS Český les uvedenými ve své SCLLD. MAS Český les zhodnotí komplexně projektovou žádost dle stanovených kritérií pro hodnocení a výběr projektů.
4. MAS Český les, z. s., vyhlásí výzvu na předkládání žádostí o podporu v rámci specifické výzvy ŘO. MAS Český les zveřejní text výzvy minimálně na internetových stránkách MAS. Okamžikem vyhlášení výzvy MAS se rozumí její zveřejnění na internetových stránkách MAS. *(Poznámka: Žádosti o podporu budou podávány prostřednictvím MS2014+ (resp. ISKP14+), v případě PRV prostřednictvím IS SZIF).*
5. MAS Český les, z. s., hodnotí předložené projektové žádosti podle hodnoticích (preferenčních) kritérií navržených MAS ve výzvě. Kancelář MAS Český les nejprve provede základní administrativní kontrolu obsahu povinných částí žádosti o podporu projektu (hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti). Následně výběrová komise MAS Český les provede věcné hodnocení předložených žádostí o podporu podle hodnoticích (preferenčních) kritérií. Na základě bodového hodnocení stanoví výběrová komise MAS Český les pořadí projektů podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD a souladu s příslušným operačním programem a provede výběr projektů. Výsledek hodnocení výběrové komise je předán prostřednictvím ředitele MAS k projednání výkonné radě, která schvaluje výběr projektů.
6. ŘO (respektive platební agentura SZIF v případě PRV) provede závěrečné ověření způsobilosti vybraných projektů a kontrolu administrativních postupů MAS.

7. ŘO (respektive platební agentura SZIF v případě PRV) schválí způsobilé projekty v pořadí a ve výši podpory schválené MAS Český les k realizaci (ŘO/platební agentura SZIF může schválenou výši podpory snížit, pokud o to požádá žadatel, nebo nebudou požadované výdaje způsobilé v plné výši). ŘO nezasahuje do pořadí vybraných způsobilých projektů, pouze v případě zjištění nesrovnalostí či porušení administrativních postupů MAS.
8. Právní akt o poskytnutí/převodu podpory je vydán ze strany ŘO programu, platební agentury SZIF v případě PRV, nebo oprávněného zprostředkujícího subjektu.
9. V případě hodnocení klíčových projektů MAS Český les, z. s., (projektů realizovaných prostřednictvím MAS Český les) MAS zajistí dodržení transparentních a nediskriminačních postupů hodnocení a výběru projektů. MAS rovněž zajistí soulad s pravidly pro administraci klíčových projektů MAS, pokud jsou v řídicí dokumentaci příslušného programu stanovena.

Uvedené postupy vyhlašování výzev, hodnocení a výběr projektů budou v případě potřeby blíže specifikovány ve vnitřním předpisu MAS Český les pro administraci Strategie CLLD.

7.3. Popis animačních aktivit

Animační a komunikační aktivity jsou směřovány ke **zvyšování zájmu o zapojení do realizace Strategie CLLD a aktivizaci** dalších činností souvisejících s realizací SCLLD za účelem získání podpory z operačních programů a Programu rozvoje venkova. Animační a komunikační aktivity jsou rozděleny do čtyř cílů komunikace:

1. Zásadním úkolem animačních aktivit je **propagace Strategie CLLD** jako takové, jejích cílů, priorit a možností získání dotační podpory z programových rámců. Součástí je také informování o vyhlášených výzvách, podpořených projektech, jejich přínosu pro rozvoj a oživení území. Všechny výzvy, administrativní postup, hodnocení a výběr projektů MAS Český les budou i nadále zveřejňovány na webových stránkách, které jsou základním stavebním kamenem pro transparentní, otevřenou a veřejně dostupnou komunikaci.
2. Druhým animačním tématem je **podpora potencionálních žadatelů** při přípravě projektů jak z hlediska jejich věcného obsahu (osvojováním příkladů dobré praxe, pořádáním tematických seminářů, exkurzí apod.), tak i z hlediska administrativního, zajištění metodické pomoci při přípravě žádostí o podporu, v průběhu realizace a udržitelnosti podpořených projektů.
3. Třetím směrem komunikace **je vzájemná výměna informací a zkušeností**, spolupráce a vytváření místních sítí a partnerství.
4. Čtvrtým cílem je zvyšování pocitu sounáležitosti, vedoucí k větší identifikaci s územím, **zvyšování zájmu o lokální problematiku**.

Veškeré komunikační aktivity jsou založeny na znalosti místní situace a na partnerském přístupu. Obdobně jako při přípravě SCLLD i během procesu implementace budou využívány moderní komunikační metody, jako jsou workshopy, videokonference, brainstorming, facilitace.

Animační a komunikační aktivity koordinuje přímo ředitel MAS. Dle typu jednotlivých nástrojů je pak zajišťují příslušní pracovníci MAS.

Pro potřebu dostatečně zacílené animace a komunikace v území připravil realizační tým SCLLD MAS Český les komunikační plán, který je klíčovým nástrojem zainteresovaných stran pro přehlednou a efektivní komunikaci (viz následující tabulka).

Komunikační kanál	Komunikační aktivita	Cíl komunikace	Období realizace	Frekvence	Cílová skupina
elektronická komunikace	internetová stránka www.masceskyles.cz	KC1	2015 - 2023	průběžně	veřejnost
	facebookový profil	KC1	2015 - 2023	průběžně	veřejnost
	e-mailová rozesílka	KC1	2016 - 2023	měsíčně	žadatelé, příjemci
	cílené informační e-maily	KC2	2016 - 2022	před výzvou	žadatelé, příjemci
	mail s přílohou audiovizuálního spotu	KC3	2016 - 2023	průběžně	odborná veřejnost
	elektronický věstník - Bulletin	KC2	2016 - 2023	před výzvou	žadatelé, příjemci
tištěné materiály	obecný informační leták, skládačka, brožura	KC1	2016 - 2023	průběžně	žadatelé, příjemci, veřejnost
	tematické informační letáky	KC2	2016 - 2022	před výzvou	žadatelé, veřejnost
	katalogy	KC4	2018 - 2023	1x ročně	veřejnost
	zpravodaj MAS	KC1	2016 - 2023	2x ročně	veřenost
	výroční zpráva	KC3	2016 - 2023	1x ročně	veřenost, členové MAS
informační a vzdělávací akce	informační semináře, školení a workshopy	KC2	2016 - 2022	před výzvou	žadatelé, příjemci
	instruktážní video spoty	KC2	2016 - 2023	průběžně	žadatelé, příjemci
	konference, panelové diskuze, kulaté stoly	KC3	2016 - 2023	průběžně	žadatelé, příjemci, ředitelé škol
	školní exkurze - teorie v praxi	KC4	2016 - 2023	2x ročně	žáci, školy
	odborné exkurze mimo region, transfer zkušeností a dobré praxe a know-how	kc3	2016 - 2023	1x ročně	členové MAS
přímá komunikace	individuální a skupinové konzultace	KC2	2016 - 2022	v průběhu výzvy	žadatelé, příjemci

Komunikační kanál	Komunikační aktivita	Cíl komunikace	Období realizace	Frekvence	Cílová skupina
	telefonické a skypové rozhovory	KC2	2016 - 2022	průběžně	žadatelé, příjemci
	motivační soustředění	KC3	2016 - 2023	1x ročně	partneři, členové
	tematická setkávání	KC3	2016 - 2023	průběžně	partneři
	semináře	KC4	2016 - 2023	průběžně	odborná veřejnost
realizované projekty	informační cedule a povinná publicita	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	slavnostní otevření, dny otevřených dveří	KC4	2017 - 2023	průběžně	partneři, žadatelé, příjemci
	publicita v regionu	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	přenos dobré praxe, média, exkurze	KC3	2016 - 2023	průběžně	veřejnost, partneři
prezentace	informační stánky a panely na akcích v regionu	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	spolupořadatelství kulturních akcí	KC4	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	hostování exkurzí	KC3	2016 - 2023	průběžně	partneři, členové
	vlastní společenské a reprezentační akce *např. regionální večer*	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
zacílená propagace	naučné exkurze	KC1	2016 - 2023	1x ročně	žadatelé, příjemci, ředitelé škol
	aktivizační ankety, kvízy	KC1	2016 - 2023	průběžně	žáci, školy
	prezentace na seminářích a konferencích	KC1	2016 - 2023	průběžně	odborná veřejnost
	prezentace na veletrzích a výstavách	KC1	2016 - 2023	průběžně	odborná veřejnost
	propagace partnerů a místních aktérů	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
média	Český rozhlas Plzeň	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	regionální noviny, deníky, obecní zpravodaje	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	zpracované informace pro média, tiskové zprávy	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	tiskové konference, rozhovory	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	pozvánky, inzerce	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
public relations	informační plachty a propagační bannery, roll-upy, výstavy	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost

Komunikační kanál	Komunikační aktivita	Cíl komunikace	Období realizace	Frekvence	Cílová skupina
	film, DVD záznam	KC4	2016 - 2023	průběžně	žadatelé, příjemci, veřejnost
	vizitky se zaměřením na SCLLD	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	propagační předměty	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	dárkové předměty	KC1	2016 - 2023	průběžně	veřejnost
	místní produkty a výrobky se značkou Český les - sem patřím	KC4	2016 - 2023	průběžně	veřejnost, zapojení aktéři

7.4. Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce

V uplynulém období MAS Český les byla úspěšným žadatelem nebo partnerem v pěti projektech spolupráce v rámci PRV, a to i s mezinárodní účastí. Už v roce 2007 podepsala dlouhodobou smlouvu o spolupráci se sousední bavorskou LAG InitiAKTIVKreis Tirschenreuth, která se společně podílela na řadě dalších národních i přeshraničních projektů.

V roce 2011 iniciovala MAS Český les, z. s., uzavření deklarace o spolupráci a vzájemné propagaci s MAS 21, MAS Sokolovsko a Správami CHKO Český a Slavkovský les. Partnery MAS Český les, z. s., jsou i Česká zemědělská univerzita a Akademie STING, o. p. s., v Brně. Deklarace o vzájemné spolupráci je podepsána s Agenturou pro sociální začleňování, jež na území MAS Český les dlouhodobě působí. Neformální kontakty udržuje MAS Český les s dalšími MAS v Jihočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji. Přidanou hodnotou spolupráce MAS Český les, z. s., bylo zejména navázání nových partnerských kontaktů, vzájemná výměna zkušeností a inspirace, zdokonalení v projektové němčině. Zkušenosti získané v uplynulém období MAS Český les, z. s., využije při přípravě nových projektů jak na národní , tak mezinárodní úrovni.

MAS Český les, z. s., bude realizovat projekty spolupráce, jejichž výsledkem bude přidaná hodnota, která by jinak nevznikla. Partnerem budou převážně MAS se schválenou SCLLD. Spolupráce bude vycházet ze strategie MAS a bude zaměřena především na problematiku odbytu místní produkce, vzdělávací aktivity a v rámci podpory cestovního ruchu propojení na spolupráci informačních center na území místní akční skupiny. Půjde zejména o měkké akce a drobné investiční aktivity. V rámci národní spolupráce bude dále rozvíjet partnerství zejména s geograficky blízkými MAS, které se potýkají s obdobnými problémy. V mezinárodním měřítku půjde především o výměnu zkušeností a příklady dobré praxe.

Z analýzy území MAS vyplynula tato témata vhodná pro projekty spolupráce:

- podpora rozvoje cestovního ruchu,
- podpora místní produkce a lokálního trhu,
- celoživotní vzdělávání,
- podpora zaměstnanosti a práce,
- zachování tradic a kulturního dědictví venkova,
- vzdělávání a zachování škol na venkově, včetně rozvoje klíčových kompetencí,
- podpora místních samospráv a jejich spolupráce,
- zapojování veřejnosti a podpora občanské iniciativy,
- zavádění inovací, využívání příkladů dobré praxe,
- spolupráce s vysokými školami.

Projekty spolupráce budou realizovány s finanční podporou PRV, případně z jiných operačních programů.

Vyhledáváním partnerů a přípravou projektů spolupráce je pověřen ředitel MAS.

7.5. Popis zvláštních opatření pro hodnocení

Nastavení systému kvalitního vyhodnocování realizace integrovaných nástrojů, včetně SCLLD, je podmínkou a podkladem pro vyhodnocování úspěšnosti zacílení intervencí v souladu se skutečnými potřebami a procesem dosahování plánovaných změn. Opatření pro řízení, sledování a hodnocení strategie jsou dána nastavením systému evaluace a monitoringu strategie.

MAS Český les, z. s., využívá pro monitorování a vyhodnocování strategie indikátory definované NČI. Tyto indikátory jsou navázány na specifické cíle programů a jsou sledovány v MS2014+. MAS může rovněž nastavit indikátory na úrovni specifických cílů strategie, které mohou buď vycházet z NČI (indikátory uvedené k příslušným specifickým cílům v programových dokumentech a další dokumentaci programů), anebo mohou být vlastní. Indikátory na úrovni specifických cílů strategie budou sledovány mimo MS2014+ a budou využity pro vlastní monitorování a evaluaci MAS. Indikátory na úrovni specifických cílů strategie jsou nezávaznými indikátory.

Monitoring

Monitoring je kontinuální proces, který je zaměřen na sběr primárních dat k evaluaci. Monitorování se nesoustředí jen na pouhý sběr dat a informací, ale vytváří také systém sběru dat a informací a jejich shromažďování. Monitorování zjišťuje stav a pokrok realizace programů a projektů. Součástí monitoringu je i průběžné porovnávání získaných informací s výchozími hodnotami a předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celé realizace projektů a programů, ale i po jejich ukončení. Pro adekvátní monitoring je nezbytná vazba na cíle a měřitelné indikátory.

Monitoring projektů je jedním ze zdrojů dat pro evaluaci, dalšími používanými zdroji jsou dotazníkové šetření, komunitní setkávání, rozhovory s místními aktéry, data z informačního systému MS2014+. Monitorování projektů může být dle charakteru projektu ex-ante, interim a ex-post. Monitoringem se rozumí kontrola realizace projektu na místě nebo v kanceláři MAS v případě měkkých projektů, vždy za účasti žadatele/příjemce. Monitoring projektů je prováděn dvěma pracovníky MAS Český les. Z monitoringu je pořízen protokol, jehož vzor je uveden ve vnitřní směrnici.

V SCLLD jsou nastaveny monitorovací indikátory definované v NČI v rámci programových rámců podle jednotlivých specifických cílů OP. Tyto indikátory jsou sledovány v MS2014+.

Strategie obsahuje indikátory výsledkové a výstupové.

Základním nástrojem monitorování SCLLD je jednotný monitorovací systém pro programové období 2014-2020, zajišťující sběr územně identifikovaných informací (dat) o projektech, věrně dokumentujících jednotlivé fáze realizace projektů.

Monitorování SCLLD se řídí Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020, Metodickým pokynem pro monitorování implementace ESI fondů v programovém období 2014-2020.

MS2014+ umožňuje sledovat jednotlivé integrované projekty realizované v rámci integrovaných nástrojů a také samotné integrované nástroje SCLLD. MAS Český les monitoruje prostřednictvím MS2014+ realizaci projektů naplňujících SCLLD. Finanční plán integrované strategie a plánované hodnoty indikátorů jsou do monitorovacího systému zadávány MAS Český les v rámci žádosti o podporu integrované strategie podané na základě výzvy na předkládání integrovaných strategií. Údaji z integrovaných projektů realizovaných v rámci SCLLD je sledováno plnění finančního plánu a plánovaných hodnot indikátorů. MAS Český les průběžně vyhodnocuje naplňování finančního plánu a dosahování cílových hodnot indikátorů strategie. Zprávu o plnění SCLLD projednává a schvaluje dozorčí rada MAS Český les. Schválenou zprávu o plnění SCLLD předkládá MAS Český les 2x ročně prostřednictvím MS2014+ Ministerstvu pro místní rozvoj, a to do 15. 1., vždy s použitím údajů k 31. 12., resp. 15. 7., vždy s použitím údajů k 30. 6. Zpráva o plnění integrované strategie je přístupná ŘO OP. V případě vrácení Zprávy o plnění SCLLD s výhradami MMR má MAS Český les max. 20 pracovních dnů ke zjednání nápravy.

Součástí Zprávy bude přehled vývoje realizace strategie, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek strategie včetně plnění indikátorů, přehled dodržení harmonogramu a finančního plánu. Na základě předkládaných zpráv o plnění SCLLD může MAS Český les navrhovat změny ve schválené strategii.

Do 30 pracovních dnů od ukončení posledního projektu v SCLLD předkládá MAS Český les Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie. Struktura a obsah této Zprávy a proces administrace je stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie.

Integrované projekty naplňující integrované strategie jsou realizovány a monitorovány standardním způsobem, tedy stejně jako ostatní individuální projekty. Posuzování změn v integrovaných projektech naplňujících strategii CLLD probíhá obdobným způsobem jako u ostatních projektů v rámci specifických výzev. Pokud si ŘO OP v případě podstatných změn vyžádá od MAS Český les souhlasné stanovisko k navrhovaným změnám, bude eliminováno riziko neočekávaných změn integrované strategie jako celku.

Evaluace

Evaluace neboli hodnocení je proces, který je založený na sběru primárních a sekundárních dat, tedy monitoringu. Získaná data se poté v procesu evaluace podrobí odbornému vyhodnocování s cílem získat spolehlivé podklady pro strategické řízení a řízení implementace. Evaluací se tedy rozumí zpracovávání a vyhodnocování informací získaných v rámci monitoringu i mimo něj. Součástí tohoto procesu je také formulace závěrů a doporučení, které mohou vést ke zlepšení implementace strategie, ale také interpretace získaných informací pro dosažení zpětné vazby. V závěru evaluace je vyhodnocena relevance a naplnění cílů. Evaluace je také určitým způsobem chápána jako nástroj, který hodnotí hospodárnost při nakládání s veřejnými prostředky. Jak již bylo zmíněno v předešlých řádcích, samotné evaluaci předchází proces monitorování, a tudíž může být také chápán jako nezbytná součást evaluace.

Kvalitního průběhu procesu evaluace dosáhneme dodržováním standardů pro evaluaci, jako jsou užitečnost, proveditelnost, korektnost a přesnost.

MAS Český les, z. s., provádí v roce 2018 povinnou mid-term evaluaci provádění a plnění své SCLLD dle pokynů jednotlivých OP.

Zpracování všech výstupů musí respektovat principy a standardy evaluací, pravidla pro sdílení informací a přiměřeně postupy pro sestavení a realizaci evaluačního plánu uvedené v Metodickém pokynu pro evaluace v programovém období 2014-2020.

MAS Český les problematiku evaluace SCLLD a monitoringu podrobněji rozpracovala ve dvou vnitřních směrnicích – evaluačním plánu a interní směrnici na provádění kontroly projektů a monitorování realizace strategie. V těchto směrnicích jsou definována pravidla pro provádění monitoringu a evaluace SCLLD MAS Český les. Směrnice je možno dle potřeby aktualizovat vždy v souladu s aktuálními doporučeními řídících orgánů.

Evaluační plán je plánem hodnotících aktivit na celé plánované období, který je možno dle potřeby aktualizovat. V rámci jednotlivých aktualizací se detailně rozpracovávají evaluační aktivity na nejbližší období (1 - 2 roky). Podrobnosti jsou rozpracovány ve vnitřní směrnici MAS.

Především z důvodu finanční a časové náročnosti procesu evaluace bude MAS Český les provádět pouze dvě komplexní evaluace zpracované externím evaluátorem v součinnosti s pracovníky MAS (smíšený typ evaluace z hlediska zpracovatele). Tak bude zajištěna

objektivnost procesu evaluace. Střednědobé hodnocení (mid-term evaluace) je prováděno za účelem zlepšení implementace strategie (formativní typ evaluace). Jedná se o povinnou mid-term evaluaci realizace SCLLD MAS Český les. Cílem následného hodnocení strategie (ex-post evaluace) je vyhodnotit, zda byly dosaženy cíle strategie, jak přínosná a efektivní byla realizace strategie pro území MAS Český les (sumativní typ evaluace).

V průběhu realizace SCLLD může být provedeno na základě potřeb a výsledků monitoringu i několik tematických evaluací (evaluace spokojenosti příjemců a žadatelů, evaluace publicity, hodnocení administrativní kapacity MAS pro realizaci strategie), případně evaluaci operativní, která bude prováděna dle aktuální situace a není zahrnuta v dlouhodobém plánu evaluačních aktivit.

Tyto tematické evaluace se provádí interně, zpracovávají je zaměstnanci MAS, pouze hodnocení administrativní kapacity MAS Český les pro realizaci strategie bude zajištěno ve spolupráci s jinou MAS (smíšený typ zpracování).

7.6. Změny integrované strategie CLLD

SCLLD může být změněna na základě aktualizací a změn metodických pokynů ŘO OP a na základě výsledků mid-term hodnocení implementace SCLLD.

Pokud valná hromada na doporučení výkonné rady na základě předkládaných zpráv o plnění SCLLD schválí změny ve schválené strategii, kancelář MAS Český les podá žádost o změnu integrované strategie prostřednictvím ISKP14+. Pověřený zaměstnanec kanceláře podá žádost o změnu maximálně do 10 pracovních dní od rozhodnutí valné hromady MAS.

Změny integrované strategie lze rozdělit na podstatné a nepodstatné.

Nepodstatné změny nevyžadují vyhotovení nového akceptačního dopisu zohledňujícího schválené změny původního akceptačního dopisu. K provedení těchto změn stačí, aby je MMR vzalo na vědomí, resp. akceptovalo prostřednictvím MS2014+. Jedná se o:

- změnu kontaktních osob či statutárních zástupců nositele, změnu sídla a dalších obecných informací o MAS Český les,
- uzavření a změny smluv s partnery MAS,
- změnu manažera strategie.

Ostatní změny jsou považovány za **podstatné,** zejména se jedná o změnu ve finančním plánu SCLLD, změnu indikátorů, o změnu strategických, specifických cílů a opatření. V případě, že z žádosti o změnu integrované strategie jednoznačně nevyplývá, zda je navrhovaná změna podstatnou či nepodstatnou, rozhoduje o jejím zařazení MMR. Dotčený ŘO je o všech žádostech o změnu integrované strategie informován prostřednictvím interní depeše zaslané v CSSF14+ pověřené osobě ŘO.

7.7. Postup změny SCLLD ze strany MAS Český les, z. s.

Pokud se žádost o změnu týká pouze jednoho ŘO, podává MAS Český les jednu žádost o změnu. V případě, že změna zasahuje do více programů, MAS Český les předloží souběžně více žádostí o změnu.

1. MAS Český les požádá o provedení nepodstatné změny (viz výše) prostřednictvím vyplnění žádosti o změnu integrované strategie v MS2014+. MMR tuto změnu prostřednictvím MS2014+ vezme na vědomí/akceptuje, případně rozhodne o úpravě charakteru změny na podstatnou a postupuje dále v souladu s bodem 3.
2. MAS Český les požádá o provedení podstatné změny (např. změna finančního plánu či věcné náplně IN) prostřednictvím vyplnění žádosti o změnu integrované strategie v MS2014+.

Mohou nastat následující případy (bod 3–6):

3. Příslušný ŘO žádost o změnu posoudí a rozhodne, že je akceptovatelná, schválí ji prostřednictvím MS2014+.
4. Pokud příslušný ŘO žádost o změnu posoudí a rozhodne, že není akceptovatelná v plném rozsahu, vrátí ji prostřednictvím MS2014+ MAS Český les k přepracování, resp. sdělí MAS Český les podmínky, za kterých bude změna akceptovatelná. V případě, že MAS Český les požadované podmínky splní, vloží k žádosti o změnu důkazy o jejich splnění. Pokud příslušný ŘO tyto důkazy o splnění požadovaných podmínek posoudí a rozhodne, že je změna akceptovatelná, schválí ji prostřednictvím MS2014+. Pokud nejsou požadované podmínky uspokojivě splněny, vrátí ŘO MAS Český les žádost o změnu k opětovnému přepracování.
5. ŘO žádost o změnu posoudí a rozhodne, zda podstatná změna zakládá nutnost integrovanou strategii znovu hodnotit. V případě, že podstatná změna je takového rozsahu, že by ovlivnila výsledek věcného hodnocení strategie, proběhne znovu hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti a věcné hodnocení strategie.
6. Pokud příslušný ŘO žádost o změnu posoudí a rozhodne, že není akceptovatelná z důvodu rozporu s programovým dokumentem nebo jinou dokumentací OP, je zamítnuta prostřednictvím MS2014+.
7. Jestliže změna integrovaného projektu zakládá změnu integrované strategie, předloží MAS Český les, z. s., žádost o změnu integrované strategie a až po jejím schválení ŘO předloží příjemci žádost o změnu projektu. Případně mohou být obě žádosti předloženy současně.
8. ŘO vyhotoví akceptační dopis zohledňující schválené změny původního akceptačního dopisu, včetně důvodů vedoucích k vyhotovení nového akceptačního dopisu (např. žádost nositele, podnět ŘO při neplnění finančního plánu a plánu indikátorů), a to souhrnně minimálně za uplynulé kalendářní pololetí prostřednictvím MS2014+. MMR dává souhrn provedených změn na vědomí NSK.

Veškeré procesy implementace Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Český les, z. s., mohou být upraveny na základě aktualizace metodických pokynů jednotlivých řídících orgánů operačních programů.

Postupy uvedené v implementační části SCLLD budou monitorovány v MS2014+, vyhodnocování bude probíhat na úrovni MAS minimálně jednou ročně a výsledky budou zohledněny v dalším postupu realizace strategie.

8. Literatura a zdroje

BALATKA, B., KALVODA, J. (2006): Geomorfologické členění reliéfu Čech. Praha: Kartografie Praha, 2006. 79 s.

Birklen, P., Kůsová, P. (2012): Územní systém ekologické stability v politikách a strategiích [online]. Dostupné na <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvlastni-cislo/uzemni-system-ekologicke-stability-v-politikach-a-strategiich.html> [4. 5. 2014]

Brownfields [online]. Dostupné na <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/brownfields/> [27. 6. 2014]

CULEK, M. (2005): Biogeografické členění České republiky II. díl. AOPK ČR, Praha. 800 s.

Cyklotrasy a turistické trasy [online]. Dostupné na <http://mapy.kr-plzensky.cz/gis/turistika_trasy/> [3. 4. 2014]

Zdravotnictví a sociální zabezpečení [online]. Dostupné na <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14#13> [17. 2. 2015]

Člověk v tísni, o. p. s. (2011): Monitoring aktuální situace v sociálně vyloučených lokalitách Plzeňského kraje (anonymizovaná verze – neuvedeny údaje vedoucí k identifikaci adres a osob). Člověk v tísni, o. p. s., Plzeň, 131 s.

Daří se omezovat lokální topeniště s negativním vlivem na kvalitu ovzduší a zdraví obyvatel? [online]. Dostupné na <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1566> [19. 10. 2013]

Data pro MAS [online]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas> [1. 6. 2015]

Domažlická nemocnice [online]. Dostupné na <http://www.donem.cz/o-nemocnici/soucasnost> [16. 2. 2015]

Evropsky významná lokalita [online]. Dostupné na <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805> [1. 2. 2014]

Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území [online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/file/133229/Generel_LAPV___vc._protokolu.pdf> [15. 9. 2015]

Historie znečištění a ochrany čistoty ovzduší [online]. Dostupné na <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/ruzne/vystava/CISTOTA/1.pdf> [15. 9. 2013]

Hydrogeologická rajonizace [online]. Dostupné na <http://mapy.geology.cz/hydro_rajony/> [2. 10. 2013]

CHKO Český les [online]. Dostupné na <http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=CHKO_cesky_les_cz> [15. 5. 2014]

CHKO Český les – fauna [online]. Dostupné na < http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=Fauna&site=CHKO_cesky_les_cz> [15. 5. 2014]

Index kriminality 2010 [online]. Dostupné na < http://www.mapakriminality.cz/> [25. 1. 2015]

Intenzita silniční dopravy v roce 2010 [online]. Dostupné na < http://scitani2010.rsd.cz/pages/results/list/default.aspx?l=Plze%C5%88sk%C3%BD%20kraj> [25. 1. 2014]

Investiční příležitosti v Plzeňském kraji [online]. Dostupné na http://mapy.kr-plzensky.cz/arcims/investicni_prilezitosti/viewer.htm?ActiveLayer=1&Query=ID=1&QueryZoom=Yes> [25. 9. 2015]

Jakost vody – vyhodnocení indikátorů [online]. Dostupné na <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1579> [6. 8. 2014]

Jakost povrchových vod v profilech sledování [online]. Dostupné na <http://heis.vuv.cz/data/webmap/isapi.dll?map=mp_p_vjpov> [6. 8. 2014]

Kvalita povrchových vod v České republice a její vývoj [online]. Dostupné na < http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/$pid/MZPMSFT33PSN> [25. 2. 2014]

M'AM'ALOCA, o. s. (2013): Poběžovicko - Situační analýza. M'AM'ALOCA, o.s., 88 S.

Mapa rychlosti internetu [online]. Dostupné na <https://www.seznam.cz/mapa-rychlosti-internetu> [18. 8. 2015]

Městská památková rezervace Domažlice [online]. Dostupné na <http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/mpr/mestska-pamatkova-rezervace-domazlice.html> [12. 4. 2014]

Městská památková rezervace Horšovský Týn [online]. Dostupné na < http://www.tourism.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=76955> [12. 4. 2014]

Městská památková zóna Bor u Tachova [online]. Dostupné na < http://www.plzensky-kraj.cz/cs/relics.asp?lngZone=10730> [12. 4. 2014]

Městská památková zóna Poběžovice [online]. Dostupné na < http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/pamatkove-zony/mestska-pamatkova-zona-pobezovice.html> [12. 4. 2014]

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ (2014): DOHODA O PARTNERSTVÍ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020 ČESKÁ REPUBLIKA. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, Praha, 197 s.

MÍCHAL, I. a kol. (1985): Ekologický generel ČSR, Terplan Praha a GgÚ ČSAV Brno, 1985

Monitoring hospodaření obcí [online]. Dostupné na <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/index.pl> [12. 8. 2014]

Mikyška, R. a kol.(1968): Geobotanická mapa ČSSR. 1. České země. In: Vegetace ČSSR, Ser. A, Vol. 2. - Praha: Academia; s. 1-204

Monitoring aktuální situace v sociálně vyloučených lokalitách Plzeňského kraje [online]. Dostupné na <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/monitoring-aktualni-situace-v-socialne-vyloucenych-lokalitach-plzenskeho-kraje> [5. 8. 2014]

Nabídka mapových a datových produktů – Hydrologické charakteristiky [online]. Dostupné na <http://www.vumop.cz/sites/File/Katalog_Map/20130529_katalogMap_Hydrologicke_charakteristiky.pdf> [16. 2. 2014]

Národní databáze brownfieldů [online]. Dostupné na <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/> [27. 6. 2014]

Národní přírodní rezervace [online]. Dostupné na <http://www.mzp.cz/cz/narodni_prirodni_rezervace> [1. 2. 2014]

Národní přírodní rezervace Čerchovské hvozdy [online]. Dostupné na <http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPR_cerchovske_hvozdy_cz> [1. 2. 2014]

Ochrana půdy [online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-pudy/> [16. 2. 2014]

Památkově chráněná území - památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma [online]. Dostupné na <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi/> [11. 5. 2014]

Památné stromy [online]. Dostupné na <http://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/pamatne-stromy/> [1. 2. 2014]

Plán péče CHKO Český les [online]. Dostupné na <http://ceskyles.ochranaprirody.cz/cinnost-pracoviste/plan-pece/> [14. 5. 2014]

Plán oblasti povodí Berounky [online]. Dostupné na <http://www.pvl.cz/portal/hydroprojekt/BE/index.html> [15. 6. 2014]

Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+ [online]. Dostupné na <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen > [20. 6. 2014]

Prohlížečka záplavových území [online]. Dostupné na <http://www.dibavod.cz/70/prohlizecka-zaplavovych-uzemi.html> [15. 6. 2014]

Protierozní opatření [online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-pudy/eroze-pudy/protierozni-opatreni/> [25. 5. 2014]

Protipovodňová opatření [online]. Dostupné na <http://www.wmap.cz/pk_ppo/objppo.php[23. 9. 2015]

Přehled kategorie lesů v jižní části území MAS Český les dle vlastníků. Osobní sdělení Ing. Jana Bendy. Domažlické Městské lesy spol. s. r. o. [18. 7. 2014]

Přírodní památky [online]. Dostupné na <http://www.mzp.cz/cz/prirodni_pamatky> [1. 2. 2014]

Přírodní park [online]. Dostupné na <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_park> [1. 2. 2014]

Půdní typy [online]. Dostupné na < http://www.pvl.cz/portal/hydroprojekt/BE/web/A_popis_oblasti_povodi.htm> [1. 2. 2014]

Seznam katastrálních území ohrožených suchem [online]. Dostupné na < http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m04-investice-do-hmotneho-majetku/x4-3-1-pozemkove-upravy/kontinualni-prijem-zadosti-z-programu.html> [10. 12. 2015]

Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 [online]. Dostupné na <http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=20&expand=1&> [2. 10. 2013]

Sčítání lidu, domů a bytů 2011 k 26. 3. 2011 [CD-ROM]. Český statistický úřad, 2013. ISBN: 978-80-250-2357-0

Studie starých ekologických zátěží [online]. Dostupné na <http://mapy.kr-plzensky.cz/arcims/ekologicke_zateze/viewer.htm [3. 1. 2014]

Stav povrchu silnic II. a III. třídy v Plzeňském kraji [online]. Dostupné na <http://mapy.kr-plzensky.cz/gis/silnice_stav_povrchu/> [3. 4. 2014]

Surovinový informační systém [online]. Dostupné na <http://mapy.geology.cz/GISViewer/?mapProjectId=5> [22. 3. 2014]

Statistiky nezaměstnanosti [online]. Dostupné na <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt> [14. 8. 2014]

Quitt, E (1971): Klimatické oblasti Československa. Academia, Studia Geographica 16, GÚ ČSAV, Brno, 73 s.

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [online]. Dostupné na <http://www.uzis.cz/katalog/zdravotnicka-statistika/lekari-zubni-lekari-farmaceuti> [17. 2. 2015]

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [online]. Dostupné na <http://www.uzis.cz/katalog/zdravotnicka-statistika/sit-zdravotnickych-zarizeni> [17. 2. 2015]

Ústřední seznam ochrany přírody [online]. Dostupné na <http://drusop.nature.cz> [3. 11. 2013]

Územně analytické podklady Plzeňského kraje [online]. Dostupné na <http://geoportal.plzensky-kraj.cz/gs/uap-pk-2015/> [7. 10. 2015]

Veřejná databáze Českého statistického úřadu [online]. Dostupné na <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp> [1. 2. 2013]

Vesnice roku [online]. Dostupné z <http://www.vesniceroku.cz/> [29. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Kanice [online]. Dostupné na < http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/pamatkove-zony/vesnicka-pamatkova-zona-kanice.html> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Klenčí pod Čerchovem [online]. Dostupné na < http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/pamatkove-zony/vesnicka-pamatkova-zona-klenci-pod-cerchovem.html> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Prostiboř [online]. Dostupné na < http://www.mistopisy.cz/prostibor_9102.html> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Stráž [online]. Dostupné na <http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/pamatkove-zony/vesnicka-pamatkova-zona-straz.html> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Trhanov [online]. Dostupné na <http://mu.domazlice.info/pamatkova-pece/pamatkove-zony/vesnicka-pamatkova-zona-trhanov.html> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Chodský Újezd [online]. Dostupné na <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/relics.asp?lngZone=10774> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Horní Jadruž [online]. Dostupné na <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/relics.asp?lngZone=10774> [12. 4. 2014]

Vesnická památková zóna Zadní Chodov [online]. Dostupné na < http://www.plzensky-kraj.cz/cs/relics.asp?lngZone=10777> [12. 4. 2014]

Větrná eroze [online]. Dostupné na <http://www.sowac-gis.cz/index.php?projekt=vetrna> [8. 5. 2014]

Vodní eroze [online]. Dostupné na <http://geoportal.vumop.cz/index.php?projekt=vodni&s=popis> [8. 5. 2014]

Volby: Volební statistika [online]. Dostupné z <http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=286&> [27. 3. 2014]

Vopravil, J. a kol. (2010): Vliv činnosti člověka na krajinu českého venkova s důrazem na vodní režim a zadržování vody v krajině [online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/file/176029/Text_studie_TPS.pdf> [8. 5. 2014]

Významné krajinné prvky [online]. Dostupné na <http://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/vyznamne-krajinne-prvky/> [1. 2. 2014]

Waldhauserová, P. (2008): Když ozón škodí. Vesmír 87, s. 840 – 842

Tisková zpráva k návrhu železničního jízdního řádu 2013/14 [online]. Dostupné na <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/tiskova-zprava-k-navrhu-zeleznicniho-jizdniho-radu-201314> [13. 8. 2014]

Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2012 [online]. Dostupné na <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/groc/gr12cz/obsah.html> [15. 9. 2013]

Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2013 [online]. Dostupné na < http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/Obsah_CZ.html> [1. 6. 2015]

Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2014 [online]. Dostupné na <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/14groc/gr14cz/Obsah_CZ.html> [1. 6. 2015]

Zdroje pitné vody [online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/aplikace/zdroje-pitne-vody.html> [9. 1. 2014]

Zdroje znečištění [online]. Dostupné na <http://mapy.kr-plzensky.cz/arcims/zdroje_znecisteni/viewer.htm> [15. 9. 2013]

Změna klimatu ČR [online]. Dostupné na <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/ok/klimazmena/files/cc_chap10.pdf> [8. 5. 2014]

Zranitelné oblast i[online]. Dostupné na <http://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/nitratova-smernice/> [14. 8. 2015]

Zpráva o kvalitě pitné vody v ČR za rok 2012 [online]. Dostupné na <http://www.szu.cz/uploads/documents/chzp/voda/pdf/monit/voda_12.pdf> [17. 3. 2014]